

Lagrådsremiss

Lag om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 12 juni 2003

Thomas Bodström

Cecilia Bergman
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnas förslag till lagändringar i anledning av rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, vilket riksdagen godkände den 22 maj 2002 (prop. 2001/02:118, bet. 2001/02:JuU29, rskr. 2001/02:256).

I lagrådsremissen föreslås att det skall införas en ny lag om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Den nya lagen ersätter utlämningslagens bestämmelser om utlämning för brott till medlemsstater i EU. Vidare föreslås ändringar i annan lagstiftning som påverkas av rambeslutet.

Den nya lagen reglerar överlämnande från Sverige. Lagen, som i vissa delar motsvarar bestämmelserna i utlämningslagen, innehåller regler för åklagares och domstolars handläggning och beslut i ärenden om överlämnande. Beslut om överlämnande skall – till skillnad mot idag – fattas av tingsrätt som första instans och inte av regeringen. Tingsrättens beslut kan överklagas till hovrätt och, om prövningstillstånd beviljas, till Högsta domstolen. Tingsrättens beslut skall i princip fattas inom trettio dagar från gripandet av den eftersökta personen. Om personen samtycker till överlämnande skall beslutet fattas inom tio dagar från samtycket. Den som eftersöks för överlämnande har rätt att få en offentlig försvarare. Handläggningen skall som regel vara muntlig.

Den nya lagen innehåller bestämmelser om tvångsmedel, som i vissa avseenden avviker från de bestämmelser som gäller i brottmål. Bl.a. finns det i lagen en presumtion, som innebär att den som eftersöks för överlämnande normalt skall anhållas och häktas. Denna presumtion gäller dock inte om den eftersökta är under arton år. I likhet med vad som gäller vid utlämning skall det vara möjligt att i samband med

överlämnandet av den eftersökte även överlämna föremål som har tagits i beslag.

I lagen anges i vilka fall överlämnande skall beviljas. Dessa motsvarar i stora delar vad som gäller vid utlämning. För att överlämnande för lagföring skall kunna beviljas krävs att gärningen, enligt den begärande – utfärdande – medlemsstatens lagstiftning, kan medföra fängelse i ett år eller mer. Överlämnande för verkställighet av straff förutsätter att det har dömts ut en frihetsberövande påföljd om fyra månader eller mer. Som huvudregel behålls kravet på dubbel straffbarhet. Överlämnande kan emellertid i vissa fall ske även för gärningar som inte direkt motsvarar något brott enligt svensk lag. För att överlämnande skall få beviljas i ett sådant fall krävs att gärningen omfattas av artikel 2.2. i rambeslutet – den s.k. listan som innehåller 32 olika gärningstyper – vilket också innebär att gärningen skall kunna medföra fängelse i tre år eller mer enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning. I sådana fall skall någon kontroll av om det finns dubbel straffbarhet inte ske.

I lagen finns motsvarigheter till flera av utlämningslagens avslagsgrunder. Enligt rambeslutet är vissa av avslagsgrunderna tvingande och andra icke tvingande. I lagen anges att överlämnande i vissa fall inte får ske, t.ex. om den eftersökte i Sverige eller i en annan medlemsstat i EU redan är dömd för gärningen, om nåd eller åtalsunderlåtelse för gärningen har meddelats i Sverige eller om lagföring för gärningen pågår i Sverige. Ett annat exempel på när ansökan skall avslås är om gärningen har begåtts i Sverige och antingen inte utgör brott här eller enligt svensk lag är preskriberad.

Rambeslutet ger en medlemsstat möjlighet att avslå en begäran om överlämnande för verkställighet av straff, om medlemsstaten åtar sig att verkställa straffet. Det är också möjligt för en medlemsstat att, som villkor för överlämnande för lagföring, kräva garantier om att få tillbaka den som har överlämnats för att han eller hon skall kunna verkställa straffet i sitt hemland. Den nya lagen innehåller därför bestämmelser som innebär att överlämnande i vissa sådana situationer kan vägras för att straffverkställigheten i stället skall ske i Sverige eller att villkor skall ställas upp vid överlämnandet om att den som begärs överlämnad skall återföras till Sverige för att verkställa ett eventuellt straff här.

Den nya lagen kräver följdändringar i annan lagstiftning. Ändringar görs i bl.a. brottsbalken, utlämningslagen och sekretesslagen. Flertalet av dessa ändringar är av redaktionellt slag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2004.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	7
2	Lagtext.....	8
2.1	Förslag till lag om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder	8
2.2	Förslag till lag om ändring i brottsbalken.....	21
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott	25
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.....	32
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom	34
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.	35
2.7	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)...	36
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.....	38
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård	39
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård	40
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt	41
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister.....	42
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister.....	44
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder.....	45
2.15	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete.....	46
2.16	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem	48
2.17	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål	49
2.18	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete.....	50
2.19	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen	52
3	Ärendet och dess beredning.....	53
4	Internationellt utlämnings-samarbete och svensk lagstiftning om utlämning.....	54
4.1	Internationellt utlämnings-samarbete.....	54
4.2	Svensk lagstiftning om utlämning	55

5	Rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna	55
6	En ny lagstiftning	62
6.1	En lag införs om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder	62
6.2	Tillämpning av lagen i förhållande till Danmark och Finland	64
7	Förutsättningar för överlämnande från Sverige.....	66
7.1	Skyldigheten att överlämna.....	66
7.2	Straffrösklar och krav på dubbel straffbarhet	72
7.3	Hinder mot överlämnande.....	74
7.3.1	Den som begärs överlämnad är inte straffmyndig.....	74
7.3.2	Risk för förföljelse eller tortyr	75
7.3.3	Villkor som hindrar överlämnande	78
7.3.4	Platsen för brottet och pågående lagföring i Sverige	79
7.3.5	Hinder på grund av tidigare dom eller beslut eller på grund av preskription	82
7.4	Den eftersökte begär att få verkställa en frihetsberövande påföljd i Sverige	85
7.5	Särskilda villkor för överlämnande från Sverige	88
7.5.1	Utevarodomar och livstidsstraff	88
7.5.2	Återförande av dömda personer.....	91
8	Förfarandet vid överlämnande från Sverige	92
8.1	Verkställande rättsliga myndigheter	92
8.1.1	Beslutande myndighet	92
8.1.2	Utredande myndighet.....	95
8.2	Översändande av en arresteringsorder	97
8.3	Innehållet i en arresteringsorder.....	99
8.4	Det inledande förfarandet	102
8.4.1	Utredningen	102
8.4.2	Personella tvångsmedel mot den eftersökte..	106
8.4.3	Beslag och husrannsakan	110
8.4.4	Förhör i avvaktan på beslut om överlämnande	113
8.5	Beslutsförfarandet	114
8.5.1	Rättens prövning	114
8.5.2	Innehållet i rättens beslut	118
8.5.3	Konkurrerande framställningar.....	121
8.6	Verkställighet av rättens beslut om överlämnande	123
9	Förfarandet vid överlämnande till Sverige	128
10	Överförande av verkställighet av en frihetsberövande påföljd till Sverige	131
11	Övriga frågor	137
11.1	Tillstånd till utvidgat överlämnande och vidare överlämnande m.m.....	137
11.2	Transitering	138

12	Ändringar i vissa andra lagar.....	140
12.1	Ändringar i utlämningslagen.....	140
12.2	Ändringar i sekretesslagen.....	142
12.3	Ändringar i registerlagarna	144
12.4	Tillgodoräknande av frihetsberövanden utom riket.....	146
13	Underrättelser och förklaringar enligt rambeslutet.....	147
14	Ekonomiska konsekvenser och uppföljning av den nya lagen.....	151
15	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	153
16	Författningskommentar	155
16.1	Förslaget till lag om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder	155
16.2	Förslaget till lag om ändring i brottsbalken	190
16.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott	191
16.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.....	195
16.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom	196
16.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.	196
16.7	Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	197
16.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.....	197
16.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård	198
16.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård	198
16.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt	199
16.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister.....	199
16.13	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister.....	200
16.14	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångs- åtgärder.....	200
16.15	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete.....	201
16.16	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem.....	201
16.17	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål	202
16.18	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete.....	202

16.19	Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen	202
Bilaga 1	Rådets rambeslut	203
Bilaga 2	Bilaga till rambeslutet.....	228
Bilaga 3	Uttalanden till rambeslutet	233
Bilaga 4	Promemorians lagförslag.....	235
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanser	277

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder,
2. lag om ändring i brottsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott,
4. lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,
5. lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,
6. lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.,
7. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
8. lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
9. lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
10. lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård,
11. lag om ändring i lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,
12. lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister,
13. lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister,
14. lag om ändring i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder,
15. lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete,
16. lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informations-system,
17. lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,
18. lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tull-samarbete,
19. lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av Europeiska unionens rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002/584/RIF).

Lagen tillämpas inte i förhållande till Danmark och Finland i annat fall än som anges i 4 kap. 4 §.

I detta kapitel finns allmänna bestämmelser om en europeisk arresteringsorder.

I 2–6 kap. finns bestämmelser om överlämnande från Sverige av en eftersökt person.

I 7 kap. finns bestämmelser om överförande av verkställigheten av en frihetsberövande påföljd till Sverige.

I 8 kap. finns vissa bestämmelser som inte har direkt samband med ett ärende om överlämnande från Sverige.

2 § Regeringen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag.

I fråga om utfärdande av en europeisk arresteringsorder och om överlämnande till Sverige finns särskilda föreskrifter.

3 § Med en europeisk arresteringsorder (*arresteringsorder*) avses ett rättsligt avgörande, utfärdat av en rättslig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen, som innebär en begäran om att en rättslig myndighet i en annan sådan stat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

4 § En arresteringsorder skall vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet och innehålla uppgifter om

1. den eftersöktes identitet och nationalitet,
2. namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den utfärdande myndigheten,
3. det finns en verkställbar dom, ett häktningsbeslut eller ett annat verkställbart beslut med samma innebörd,
4. den brottsliga gärningen, med angivande av tid och plats för gärningen, en beskrivning av omständigheterna kring gärningen samt den eftersöktes delaktighet i gärningen,
5. brottsrubricering och om gärningen är sådan som anges i bilagan till denna lag,

6. straffskalan för gärningen eller, om begäran avser verkställighet av en frihetsberövande påföljd, den påföljd som har dömts ut, och
7. eventuella övriga konsekvenser av gärningen.

2 kap. Förutsättningar för överlämnande från Sverige

1 § Den som eftersöks enligt en arresteringsorder och som anträffas i Sverige skall, om inte annat sägs i denna lag eller följer av någon annan lag, överlämnas till den utfärdande medlemsstaten.

Strafftrösklar och krav på dubbel straffbarhet

2 § Överlämnande får beviljas endast för en gärning som motsvarar brott enligt svensk lag och

1. som enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till en frihetsberövande påföljd i ett år eller mer (*överlämnande för lagföring*), eller
2. för vilken en frihetsberövande påföljd i fyra månader eller mer har dömts ut (*överlämnande för verkställighet*).

Om det i arresteringsordern har angetts att en gärning är sådan som finns angiven i bilagan till denna lag och att gärningen enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till en frihetsberövande påföljd i tre år eller mer, skall dock överlämnande beviljas även om gärningen inte motsvarar brott enligt svensk lag. Vid överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd som avser en sådan gärning skall påföljden vara sådan som anges i första stycket 2.

Om överlämnande beviljas för en gärning som avses i första eller andra stycket får överlämnande beviljas även för annan gärning som, utan att vara sådan som anges i första stycket 1 eller 2, motsvarar brott enligt svensk lag.

Hinder mot överlämnande

3 § Överlämnande får inte beviljas

1. om en arresteringsorder, trots att den utfärdande myndigheten har beretts tillfälle att inkomma med komplettering, till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande,
2. om den utfärdande myndigheten inte lämnar sådana garantier som enligt 3 kap. 1 och 2 §§ krävs för att överlämnande skall få beviljas,
3. om den eftersökte enligt 5 kap. 4 § skall överlämnas till en annan medlemsstat,
4. om den eftersökte skall utlämnas för brott eller om han eller hon skall överlämnas enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, eller
5. om det enligt 2 kap. 8 § andra stycket brottsbalken skulle strida mot ett villkor som har uppställts vid utlämning eller överlämnande till Sverige.

4 § Överlämnande får inte beviljas

1. för en gärning som har ägt rum innan den eftersökte fyllt femton år,
2. om det finns skälig anledning att tro att överlämnande begärs i syfte att lagföra eller bestraffa den eftersökte på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning,
3. om det finns skälig anledning att tro att den som begärs överlämnad i den utfärdande staten skulle vara i fara att utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller
4. om det skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier.

5 § Överlämnande får, i fråga om den eftersöktes ansvar för en gärning, inte beviljas om

1. gärningen omfattas av nåd eller ett annat beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen,
2. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har meddelats beslut att inte åtala för gärningen,
3. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,
4. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen och om detta enligt 10 § tredje eller fjärde stycket lagen (1957:668) om utlämning för brott hade utgjort ett hinder mot utlämning av den eftersökte,
5. lagföring för gärningen pågår i Sverige,
6. påföljd för gärningen har bortfallit på grund av preskription eller inte längre kan dömas ut enligt svensk lag och den eftersökte är svensk medborgare,
7. påföljd för gärningen har bortfallit på grund av preskription eller inte längre kan dömas ut enligt svensk lag och gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige, eller
8. gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige och inte motsvarar brott enligt svensk lag.

6 § När den som eftersöks för verkställighet av en frihetsberövande påföljd är svensk medborgare får överlämnande inte beviljas om den eftersökte begär att påföljden skall verkställas i Sverige.

Om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande har vistats i den utfärdande medlemsstaten gäller vad som sägs i första stycket endast om det med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker i Sverige.

3 kap. Särskilda villkor för överlämnande från Sverige

1 § Överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd som har dömts ut i den eftersöktes utemål och utan att han eller hon har kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för rättegången, får beviljas endast om den utfärdande myndigheten

lämnar garantier för att den eftersökte kommer att ges möjlighet till en förnyad prövning i den utfärdande medlemsstaten och att där bli dömd i sin närvaro.

2 § Överlämnande för lagföring av den som är svensk medborgare får, på den eftersöktes begäran, beviljas på villkor att den utfärdande myndigheten lämnar garantier för att den eftersökte återförs till Sverige för verkställighet här av en frihetsberövande påföljd, om en sådan döms ut i den utfärdande medlemsstaten.

Om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande har vistats i den utfärdande medlemsstaten gäller vad som sägs i första stycket endast om det med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker i Sverige.

4 kap. Det inledande förfarandet vid överlämnande från Sverige

Hur ärendet inleds

1 § En arresteringsorder får översändas genom Schengens informationssystem (SIS) eller genom ett annat system för eftersökning av personer som är misstänkta för brott.

Om det är känt att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, får arresteringsordern skickas direkt till behörig åklagare. Detta skall ske skriftligen genom post, bud eller telefax. Efter överenskommelse i det enskilda fallet får dock översändandet ske på annat sätt.

Riksåklagaren bestämmer vilka åklagare som är behöriga att handlägga ärenden enligt denna lag.

2 § En arresteringsorder skall vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller vara åtföljd av en översättning till något av dessa språk, samt i övrigt till form och innehåll vara sådan som anges i 1 kap. 4 §.

När en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande, skall åklagaren ge den utfärdande myndigheten möjlighet att inom viss tid komplettera arresteringsordern. Åklagaren skall upplysa den utfärdande myndigheten om att ärendet kan komma att prövas i befintligt skick om någon komplettering inte sker.

Utredningen

3 § Om en arresteringsorder har skickats direkt enligt 1 § eller om det på annat sätt framkommer att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, skall åklagaren utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år skall det dessutom utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

Utredningen skall bedrivas med skyndsamhet. Den tidsfrist som kan komma att gälla för tingsrätten enligt 5 kap. 3 § skall beaktas vid utredningen.

4 § Har åklagaren inlett en utredning enligt 3 § på grund av en arresteringsorder som har utfärdats av en rättslig myndighet i Danmark eller Finland får lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge tillämpas i stället för denna lag om den utfärdande myndigheten begär det.

Första stycket skall inte tillämpas efter det att åklagaren enligt 5 kap. 1 § har begärt att tingsrätten prövar frågan om överlämnande.

Tvångsmedel

5 § Den eftersökte skall anhållas av åklagaren. Något anhållande får dock inte ske

1. om det kan antas att förutsättningar saknas för ett överlämnande, eller

2. om det inte finns risk för att den eftersökte avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande.

Även om det inte finns sådan risk som avses i första stycket 2 skall anhållande ske om det finns risk för att den eftersökte genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar utredningen av en gärning som omfattas av arresteringsordern.

Den som inte har fyllt arton år får anhållas endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns skäl för anhållande enligt första–tredje styckena, men det är tillräckligt att den eftersökte meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en anmälningsskyldighet, skall en sådan åtgärd beslutas i stället för anhållande. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken skall övervakning ersätta ett anhållande.

I brådskande fall får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen som anträffar någon som kan anhållas gripa denne även utan ett anhållningsbeslut.

6 § När någon har gripits, anhållits, meddelats reseförbud eller anmälningsskyldighet tillämpas i fortsättningen samma regler som när motsvarande åtgärd vidtagits vid en svensk förundersökning. Förutsättningarna för sådana tvångsmedel är dock de som anges i 5 §. För rättens beslut om häktning gäller samma förutsättningar som enligt 5 § gäller för anhållande. Det som sägs i rättegångsbalken om tid för väckande av åtal skall inte tillämpas.

Ett beslut om anhållande eller häktning skall upphävas, om frihetsberövandet annars skulle bli oproportionerligt långt.

7 § Innehåller en arresteringsorder en ansökan om beslag tillämpas i denna del bestämmelserna i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Om det påträffas sådana föremål som på grund av den uppgivna gärningen skulle kunna tas i beslag och överlämnas enligt 4 kap. 19 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, får föremålen även utan en särskild ansökan tas i beslag genom beslut av åklagaren eller den som griper den eftersökte. Har beslag skett tillämpas 4 kap. 16 § andra stycket den lagen. Om det är fara i dröjsmål får, i samband med att den eftersökte frihetsberövas, husrannsakan göras för att söka efter föremål som får tas i beslag.

Samtycke och medgivande

8 § Den eftersökte skall så snart det kan ske tillfrågas om han eller hon samtycker till överlämnande. I sådant fall skall den eftersökte också tillfrågas om han eller hon medger att i den utfärdande medlemsstaten lagföras eller straffas för gärningar som har begåtts före överlämnandet, men som inte omfattas av arresteringsordern. Den eftersökte skall upplysas om innebörden av att samtycke och medgivande lämnas.

En återkallelse av ett samtycke eller medgivande skall beaktas om den görs innan rätten har meddelat beslut i fråga om överlämnande.

Offentlig försvarare

9 § En offentlig försvarare skall förordnas för den eftersökte om han eller hon begär det, är under arton år eller i annat fall bedöms vara i behov av en försvarare.

5 kap. Beslutsförfarandet vid överlämnande från Sverige

Beslutande myndighet

1 § Tingsrätten beslutar på åklagarens begäran i frågan om överlämnande.

Åklagaren får dock, innan han begärt rättens prövning, avslå en begäran om överlämnande med stöd av 2 kap. 3 § 1.

I fråga om tingsrättens behörighet tillämpas 19 kap. rättegångsbalken.

Rättens prövning

2 § Vid rättens handläggning tillämpas reglerna om brottmål, om inte annat sägs i denna lag. Handläggningen skall ske med skyndsamhet.

Tingsrätten skall för prövningen av frågan om överlämnande hålla en förhandling. En förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte skall beviljas, om den eftersökte samtycker till överlämnande eller om han eller hon begär att ärendet avgörs på handlingarna.

Till förhandlingen skall åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad skall han eller hon inställas.

3 § Tingsrätten skall meddela beslut i fråga om överlämnande senast trettio dagar efter det att den eftersökte gripits.

Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, skall beslutet meddelas inom tio dagar från det att samtycket har avgetts.

Tingsrätten får, om det finns särskilda skäl, meddela sitt beslut senare än vad som sägs i första eller andra stycket.

Konkurrerande framställningar

4 § Om två eller flera medlemsstater har utfärdat arresteringsorder beträffande samma person, skall ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som skall handlägga det först inkomna ärendet.

Inkommer en ny arresteringsorder efter rättens beslut får, om beslutet inte har vunnit laga kraft, hovrätten eller Högsta domstolen på yrkande av åklagaren besluta att tingsrätten skall pröva ärendena i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera arresteringsorder som skall beviljas skall ske med särskild hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen där de ägt rum, tidpunkterna för när varje arresteringsorder utfärdades samt om de avser lagföring eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

5 § Om det beträffande den eftersökte pågår ett ärende om utlämning för brott eller om överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen skall prövningen av frågan om överlämnande enligt denna lag anstå till dess att beslut har meddelats i det andra ärendet.

Andra frågor som tas upp i rättens beslut

6 § Om garantier som avses i 3 kap. 1 och 2 §§ har lämnats av en utländsk myndighet, skall rätten i beslutet om överlämnande ange att det är ett villkor för överlämnandet att garantierna uppfylls.

Beslut i fråga om överlämnande av föremål som enligt 4 kap. 7 § har tagits i beslag bör meddelas av rätten i samband med beslutet i fråga om överlämnande av den eftersökte. Föremål skall överlämnas utan hinder av att den eftersökte har avvikit eller avlidit.

7 § Har den som skall överlämnas medgett att han eller hon i den utfärdande medlemsstaten får lagföras eller straffas för gärningar som har begåtts före överlämnandet, men som inte omfattas av arresteringsordern, skall rätten i beslutet om överlämnande förklara att sådan lagföring eller bestraffning får ske.

8 § Om rätten beslutar att den eftersökte skall överlämnas skall den samtidigt pröva om beslut om tvångsmedel skall gälla till dess att beslutet om överlämnande har verkställts.

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § avslår en begäran om överlämnande skall den samtidigt pröva om beslut om tvångsmedel skall gälla till dess att beslutet i fråga om överlämnande vinner laga kraft.

Rätten kan även besluta i fråga om tvångsmedel vid en senare tidpunkt än när den prövar frågan om överlämnande.

Kostnader för offentlig försvarare

9 § Kostnaderna för en offentlig försvarare skall stanna på staten.

Överklagande

10 § Ett beslut av tingsrätten får överklagas till hovrätten.

Den som har samtyckt till överlämnande får inte överklaga ett beslut om överlämnande.

6 kap. Verkställighet av beslut om överlämnande från Sverige och vissa efterföljande beslut

Verkställighet

1 § Ett beslut om överlämnande skall verkställas inom tio dagar från det att beslutet vann laga kraft. Verkställighet sker, om inte annat har överenskommit, genom att den som skall överlämnas avhämtas av de personer som den utfärdande medlemsstaten har utsett.

Rätten får i samband med beslutet om överlämnande bestämma att verkställigheten skall ske vid en viss senare tidpunkt

1. om det behövs för att den som skall överlämnas skall kunna lagföras i Sverige eller, om dom redan fallit, här avtjäna en påföljd som bestämts för en annan gärning än den som beslutet om överlämnande avser, eller

2. om det finns starka humanitära skäl.

I stället för att skjuta upp verkställigheten i fall som avses i andra stycket 1 får rätten besluta att överlämnandet till den utfärdande staten sker på sådana villkor om återförande som fastställs i samförstånd med den utfärdande myndigheten.

2 § Åklagaren kan genom överenskommelse med den utfärdande myndigheten bestämma att verkställigheten skall ske vid en viss senare tidpunkt än den som följer av 1 §

1. om omständigheter som ligger utanför någon av de berörda staternas kontroll hindrar ett överlämnande, eller

2. om det efter rättens beslut om överlämnande har tillkommit starka humanitära skäl.

3 § Den som skall överlämnas och är underkastad tvångsmedel kan begära att en förhandling för prövning av tvångsmedelsfrågan skall äga rum i tingsrätten inom tre veckor från det att beslut i den frågan senast har meddelats.

4 § Om den som skall överlämnas avger en förklaring om att han eller hon avstår från överklagande och medger att beslutet om överlämnande får verkställas, får verkställighet ske utan hinder av att beslutet inte har vunnit laga kraft. I fråga om sådan nöjdförklaring tillämpas 4 och 6–8 §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

5 § Ett beslut om överlämnande verkställs av polismyndigheten. Om den som skall överlämnas är på fri fot, får han eller hon, om det bedöms vara

nödvändigt för att överlämnandet skall kunna genomföras, omhändertats och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

6 § Är den som skall överlämnas frihetsberövad och sker inte verkställigheten inom den tid som följer av 1 § eller, när en överenskommelse enligt 2 § har träffats, inom tio dagar från den tidpunkt som har överenskommit, skall han eller hon försättas på fri fot. Detsamma gäller om den utfärdande myndigheten återkallar arresteringsordern.

7 § Den domstol som har meddelat ett lagakraftvunnet beslut om överlämnande skall på begäran av åklagaren upphäva beslutet

1. om det, av annan anledning än att den som skall överlämnas håller sig undan, inte har verkställts inom tio dagar från den tidpunkt som följer av 1 § eller, när en överenskommelse enligt 2 § har träffats, inom tio dagar från den tidpunkt som har överenskommit, eller

2. om den utfärdande myndigheten återkallar arresteringsordern.

Tillstånd till utvidgat överlämnande

8 § Har överlämnande beviljats enligt denna lag och gör en rättslig myndighet i den medlemsstat dit överlämnande har skett en framställning till åklagaren om tillstånd

1. att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av den tidigare arresteringsorder, eller

2. att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen överlämna den som har överlämnats från Sverige,

prövar den tingsrätt som beslutade om överlämnande framställningen med tillämpning av 2–5 kap. Vad som där sägs om tvångsmedel och frister skall dock inte tillämpas. Offentlig försvarare skall förordnas för den som har överlämnats. Tingsrätten behöver inte hålla någon förhandling för ärendets prövning, men den som har överlämnats skall av rätten ges tillfälle att själv yttra sig över framställningen.

Tillstånd till vidareutlämning

9 § En framställning om rätt att till en stat utanför Europeiska unionen utlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige till en medlemsstat i Europeiska unionen prövas av regeringen med tillämpning av 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

7 kap. Överförande av verkställighet av en frihetsberövande påföljd till Sverige

1 § Har rätten med stöd av 2 kap. 6 § avslagit en begäran om överlämnande, skall den ansvariga myndigheten i Sverige besluta om överförande av verkställigheten av påföljden hit. Ett sådant beslut skall fattas så snart beslutet i fråga om överlämnande har vunnit laga kraft mot den eftersökte.

Den ansvariga myndigheten får besluta att den eftersökte skall tas i förvar av polismyndigheten i avvaktan på ett beslut som sägs i första stycket. Den eftersökte får tas i förvar om det behövs för att verkställigheten av påföljden skall kunna påbörjas i Sverige.

2 § När någon som har överlämnats från Sverige skall återföras i enlighet med ett sådant villkor som avses i 3 kap. 2 §, skall den ansvariga myndigheten i Sverige besluta om överförande av verkställigheten av påföljden hit.

Om återförandet sker innan den ansvariga myndigheten har fattat sitt beslut, får den myndigheten besluta att den som har återförts skall tas i förvar av polismyndigheten i avvaktan på beslutet. Den som har återförts får tas i förvar om det behövs för att verkställigheten av påföljden skall kunna påbörjas i Sverige.

3 § Om det i ett fall som avses i 1 eller 2 § krävs för att verkställigheten av en påföljd skall kunna ske i Sverige får den ansvariga myndigheten, när den beslutar om överförande av verkställigheten av påföljden till Sverige,

1. själv meddela de närmare föreskrifter som behövs, eller
2. överlämna åt åklagare att göra en framställning hos tingsrätten om att ny påföljd skall bestämmas.

I fall som avses i första stycket 2 skall rätten i ny dom bestämma en frihetsberövande påföljd som motsvarar den utländska påföljden, särskilt i fråga om påföljdens art och längd. Vid bestämmandet av påföljdens längd skall även frihetsberövanden som föregått domen beaktas. Den nya påföljden får inte vara strängare än den utländska påföljden. Rättens prövning skall inte omfatta frågan om den som döms har begått gärningen och hur denna skall bedömas. För rättens handläggning skall i tillämpliga delar gälla rättegångsbalkens bestämmelser om rättegången i brottmål. Dock skall i fråga om frihetsberövanden i stället tillämpas bestämmelserna om förvar i 1 och 2 §§.

4 § När verkställighet enligt 1 eller 2 § skall ske i Sverige utan att ny påföljd bestäms skall den ansvariga myndigheten, om det inte finns särskilda skäl mot det, besluta att verkställigheten skall påbörjas genast.

Har en ny påföljd bestämts enligt 3 § första stycket 2 skall verkställigheten av den nya påföljden påbörjas så snart domen vunnit laga kraft, om inte rätten beslutar något annat.

5 § När verkställighet enligt 1 eller 2 § skall ske i Sverige utan att ny påföljd bestäms tillämpas 24 § andra stycket, 25 och 38 §§ lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Förvar som meddelats enligt 1 och 2 §§ i detta kapitel skall anses som tid under vilken den utdömda påföljden verkställts i anstalt.

Vid verkställighet av påföljd som har bestämts enligt 3 § första stycket 2 tillämpas 24 § första och andra stycket och 38 § lagen om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.

6 § Beslut enligt 3 § första stycket 1 och 4 § första stycket samt beslut om förvar i fall som sägs i 1–3 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Sådana beslut och beslut av en förvaltningsdomstol gäller omedelbart om inte annat förordnas. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

7 § Offentligt biträde skall förordnas för den som i fall som avses i 1–3 §§ tas i förvar, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

8 § Regeringen meddelar bestämmelser om vilken myndighet som är ansvarig myndighet i Sverige enligt detta kapitel.

8 kap. Övriga bestämmelser

Återförande i vissa fall av personer som har överlämnats till Sverige

1 § Har överlämnande till Sverige skett för rättegång här i landet, på villkor att den som överlämnas senare återförs till den andra staten, skall polismyndigheten på den ort där rättegången har ägt rum se till att den som har överlämnats hit återförs.

Om den som skall återföras är på fri fot, får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att återförandet skall kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

Tillstånd till transport genom Sverige

2 § Begärs tillstånd till transport genom Sverige av någon som överlämnas på grund av en arresteringsorder eller som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen skall Rikspolisstyrelsen bevilja sådant tillstånd och ange under vilka villkor transporten får ske.

Har tillstånd meddelats enligt första stycket får polismyndigheten, om det bedöms vara nödvändigt för att transporten skall kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som överlämnas eller utlämnas, dock längst under fyrtioåtta timmar.

Beslut om tillfälligt upphävande av lagen i förhållande till en viss stat

3 § Regeringen får besluta att lagen under viss tid inte skall tillämpas i förhållande till en viss medlemsstat inom Europeiska unionen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2. Lagen tillämpas inte om det vid ikraftträdandet pågår ett ärende om utlämning av den eftersökte till en medlemsstat i Europeiska unionen enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott eller till Danmark eller Finland enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

3. Har någon utlämnats från Sverige till en medlemsstat i Europeiska unionen och begärs tillstånd till en åtgärd som avses i 6 kap. 8 §, skall

den bestämmelsen tillämpas. En sådan begäran prövas av Stockholms tingsrätt.

4. Under tiden fram till dess att Schengens informationssystem (SIS) kan överföra all den information som anges i 1 kap. 4 §, skall en registrering av den eftersökte i SIS anses vara likvärdig med en europeisk arresteringsorder i avvaktan på att en fullständig arresteringsorder översänds. Detsamma gäller registreringar i SIS som gjorts före den 1 januari 2004, om inte äldre föreskrifter skall tillämpas enligt 2.

Bilaga

Gärningar som avses i 2 kap. 2 § andra stycket i lagen.

1. Deltagande i en kriminell organisation
2. Terrorism
3. Människohandel
4. Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi
5. Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen
6. Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen
7. Korruption
8. Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen
9. Penningtvätt
10. Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron
11. IT-brottslighet
12. Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter, växtarter och växtsorter
13. Hjälptill olovlig inresa och olovlig vistelse
14. Mord och grov misshandel
15. Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader
16. Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan
17. Rasism och främlingsfientlighet
18. Organiserad stöld och väpnat rån
19. Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk
20. Svindleri
21. Beskyddarverksamhet och utpressning
22. Förfalskning och piratkopiering
23. Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar
24. Förfalskning av betalningsmedel
25. Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser
26. Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen
27. Handel med stulna fordon
28. Våldtäkt
29. Mordbrand
30. Brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens behörighet
31. Kapning av flygplan eller fartyg
32. Sabotage

2.2 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 a och 8 §§, 33 kap. 6 och 7 §§ samt 34 kap. 18 § brottsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 5 a §¹

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt någon av de överenskommelser som anges i fjärde stycket, får den tilltalade inte här i riket lagföras för samma gärning,

1. om han har frikänts från ansvar,
2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts,
3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

Första stycket gäller inte i fråga om brott som avses i 1 § eller 3 § 4, 6 eller 7 såvida inte lagföringen i den främmande staten har skett på begäran av svensk myndighet eller sedan personen utlämnats från Sverige för lagföring.

Första stycket gäller inte i fråga om brott som avses i 1 § eller 3 § 4, 6 eller 7 såvida inte lagföringen i den främmande staten har skett på begäran av svensk myndighet eller sedan personen *överlämnats eller* utlämnats från Sverige för lagföring.

Om en fråga om ansvar för en gärning har prövats genom en dom meddelad i en främmande stat och om det inte finns hinder mot lagföring på grund av vad som förut sagts i denna paragraf, får åtal för gärningen väckas här i riket endast efter förordnande av regeringen eller den som regeringen bemyndigat.

De överenskommelser som avses i första stycket är

1. den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar,
2. den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål,
3. konventionen den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen,
4. protokollet den 27 september 1996 till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen,
5. konventionen den 26 maj 1997 om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen,

¹ Senaste lydelse 2001:780.

6. konventionen den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet den 14 juni 1985,

7. konventionen den 25 maj 1987 mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om förbud mot dubbel lagföring, och

8. andra protokollet den 19 juni 1997 till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen.

Har ett brott begåtts delvis här i riket och delvis också inom den medlemsstats territorium där domen meddelats, skall första stycket tillämpas om gärningen omfattas av de överenskommelser som anges i fjärde stycket 3–5 eller 8 eller om domen meddelats av stat som tillträtt en överenskommelse som anges i fjärde stycket 6 eller 7.

8 §

Om utlämning för brott är särskilt stadgat.

Det finns särskilda bestämmelser om överlämnande och utlämning för brott.

Villkor som uppställts vid utlämning från *främmande* stat till Sverige skall *lända till* *efterrättelse* här i riket.

Villkor som uppställts vid *överlämnande* eller utlämning från *en annan* stat till Sverige skall *gälla* här.

33 kap.

6 §²

Om någon döms till fängelse på viss tid eller till slutet ungdomsvård eller om rätten med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 förordnar att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och den dömda med anledning av misstanke om brott som prövats genom dom i målet har varit berövad friheten på sätt som enligt 19 a § första stycket lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. får tillgodoräknas som tid under vilken påföljden verkställts i anstalt eller vid ett särskilt ungdomshem, får rätten förordna att påföljden skall anses helt verkställd genom frihetsberövandet. En förutsättning för ett sådant förordnande är att den tid som den utdömda påföljden överstiger frihetsberövandet med är ringa.

Om någon döms till fängelse på viss tid eller till slutet ungdomsvård eller om rätten med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 förordnar att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och den dömda med anledning av misstanke om brott som prövats genom dom i målet har varit berövad friheten på sätt som enligt 19 a § första *eller tredje* stycket lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. får tillgodoräknas som tid under vilken påföljden verkställts i anstalt eller vid ett särskilt ungdomshem, får rätten förordna att påföljden skall anses helt verkställd genom frihetsberövandet. En förutsättning för ett sådant förordnande är att den tid som den utdömda påföljden överstiger frihetsberövandet med är ringa.

² Senaste lydelse 2000:175.

Om rätten undanröjer en villkorlig dom eller en skyddstillsyn och i stället dömer till fängelse på viss tid eller till slutet ungdomsvård, gäller första stycket även i fråga om sådana frihetsberövanden som anges i 19 a § andra stycket lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Om någon döms till böter och med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, har varit berövad friheten på sätt som enligt första stycket får tillgodoräknas som verkställighet av påföljd, får rätten förordna att påföljden skall anses helt eller delvis verkställd genom frihetsberövandet.

7 §³

Bestämmelserna om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av påföljd i 6 §, i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. och i 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av slutet ungdomsvård får tillämpas av rätten i fråga om frihetsberövande som ägt rum utom riket, i den utsträckning det med hänsyn till omständigheterna är skäligt.

Bestämmelserna om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av påföljd i 6 §, i 19 a § *första och andra stycket* lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. och i 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av slutet ungdomsvård får tillämpas av rätten i fråga om frihetsberövande som ägt rum utom riket, i den utsträckning det med hänsyn till omständigheterna är skäligt.

Bestämmelser om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande utom riket som beror på att den dömda har begärts överlämnad till Sverige finns i 19 a § tredje stycket lagen om beräkning av strafftid m.m.

34 kap

18 §⁴

Uppkommer fråga om utlämning till Sverige för verkställighet av dom, varigenom någon dömts till fängelse som gemensam påföljd för två eller flera brott, och kan utlämning enligt den främmande statens lagstiftning ej ske för alla brotten, skall domstol, efter anmälan av åklagare, undanröja den gemensamt ådömda påföljden och döma till påföljd för den brottslighet, för vilken utlämning kan äga rum.

Vad som föreskrives i första stycket skall även gälla, då fråga uppkommer om att svensk brottmålsdom, som avser två eller flera brott, skall verkställas utomlands i enlighet med lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet, och hinder mot verkställighet föreligger enligt den främmande statens lagstiftning såvitt avser något eller några av brotten.

³ Senaste lydelse 2000:175.

⁴ Senaste lydelse 1981:211.

*Vad som i första stycket sägs om
utlämning skall tillämpas på
motsvarande sätt i fråga om
överlämnande.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1957:668) om utlämning för brott

dels att 3–3 c, 27 och 28–39 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1, 2, 4, 6, 10, 12 a, 16, 20, 26 och 26 a §§ skall ha följande lydelse,

dels att nuvarande 27 a § skall benämnas 27 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som i annan stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket får efter beslut av regeringen utlämnas till den staten i enlighet med bestämmelsen i denna lag.

I 28-39 §§ finns särskilda bestämmelser om ett förenklat förfarande i vissa fall vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen.

Lagen tillämpas inte i förhållande till Island eller Norge eller en medlemsstat i Europeiska unionen.

2 §²

En svensk medborgare får inte utlämnas enligt denna lag i *annat fall än där det är särskilt föreskrivet.*

En svensk medborgare får inte utlämnas enligt denna lag.

4 §³

Utlämning får beviljas endast om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. *Utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen får dock beviljas om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex månader eller mer.* Har personen i den ansökande staten dömts för gärningen, får han utlämnas endast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra

Utlämning får beviljas endast om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. Har personen i den ansökande staten dömts för gärningen, får han utlämnas endast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

¹ Senaste lydelse 2001:612.

² Senaste lydelse 2001:612.

³ Senaste lydelse 2001:612.

månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Skall utlämning ske till en annan stat för gärning som avses i första stycket, får utlämning till den staten samtidigt beviljas även för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag.

Har personen i den ansökande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första *eller andra meningen* och för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag, får utlämning för gärningarna beviljas, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Har personen i den sökande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första meningen och för annan gärning som motsvara brott enligt svensk lag, får utlämningen för gärningarna beviljas, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

6 §⁴

Utlämning får inte beviljas för ett politiskt brott.

Innefattar gärningen även ett brott som inte är politiskt, får utlämning beviljas för det brottet, om gärningen i det särskilda fallet övervägande har karaktären av ett icke politiskt brott.

Första stycket gäller inte *vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller* om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Första stycket gäller inte om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas för ett politiskt brott.

⁴ Senaste lydelse 2001:612.

Har i fråga om den som begärs utlämnad här i riket meddelats dom beträffande det uppgivna brottet eller med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning meddelats beslut att inte åtala för brottet, får utlämning för det brottet inte beviljas.

Utlämning får inte heller beviljas, om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag. *Detta gäller inte vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.*

Utlämning får inte heller beviljas, om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag.

Har fråga om ansvar för brottet prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i en annan stat än den som gjort framställning om utlämning, och är brottet förövat i den först nämnda staten eller har denna stat tillträtt den europeiska utlämningskonventionen den 13 december 1957 eller en överenskommelse som avses i 2 kap. 5 a § fjärde stycket brottsbalken eller har den staten slutit särskilt avtal med Sverige om utlämning för brott, får den som begärs utlämnad inte utlämnas för det brottet,

1. om han eller hon har frikänts från ansvar,
2. om han eller hon har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts,
3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller
4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den stat där domen meddelats.

Fjärde stycket gäller inte i fråga om brott, som har förövats i den stat som gjort framställning om utlämning eller mot denna stat eller menighet eller allmän inrättning i den staten, eller brott, som avses i 2 kap. 3 § 6 eller 7 brottsbalken, såvida inte lagföringen har skett på begäran av den stat som gjort framställning om utlämning eller efter det att den som begärs utlämnad har utlämnats från denna stat för

Tredje stycket gäller inte i fråga om brott, som har förövats i den stat som gjort framställning om utlämning eller mot denna stat eller menighet eller allmän inrättning i den staten, eller brott, som avses i 2 kap. 3 § 6 eller 7 brottsbalken, såvida inte lagföringen har skett på begäran av den stat som gjort framställning om utlämning eller efter det att den som begärs utlämnad har utlämnats från denna stat för

⁵ Senaste lydelse 2001:612.

12 a §⁶

Vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller när det annars följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige, får den som har utlämnats, utöver vad som följer av 12 § första stycket 1

1. åtalas eller straffas för annat brott som han eller hon har begått före utlämningen, om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det eller om det för brottet enligt lagen i den ansökande staten inte kan följa eller inte är utdömt frihetsstraff eller någon annan åtgärd som innefattar frihetsberövande, och

2. vidareutlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det.

När det följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige får den som har utlämnats, utöver vad som följer av 12 § första stycket 1, åtalas eller straffas för annat brott som han eller hon har begått före utlämningen.

16 §⁷

Riksåklagaren skall till grund för sitt yttrande verkställa *erforderlig* utredning enligt vad som gäller vid förundersökning i brottmål.

Riksåklagaren eller åklagare som verkställer utredningen får under utredningen begära kompletterande information av behörig myndighet i *en medlemsstat i Europeiska unionen. Sådan direkt kommunikation får även ske om det har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige eller om den andra staten tillåter det.*

Om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Beslut av rätten gäller tills vidare intill dess ärendet har avgjorts eller, om utlämning beviljas, intill dess denna har verkställts. Finner Högsta domstolen att det finns hinder mot utlämning enligt 1–10 §§, upphör dock beslutet genast att gälla. Föreligger sådant hinder mot utlämning som avses i 11 § första stycket, gäller beslutet inte under tid då personen

Riksåklagaren skall till grund för sitt yttrande verkställa *den* utredning *som krävs*, enligt vad som gäller vid förundersökning i brottmål.

Riksåklagaren eller åklagare som verkställer utredningen får under utredningen begära kompletterande information av behörig myndighet i *en annan stat* om den andra staten tillåter det.

⁶ Senaste lydelse 2001:612.

⁷ Senaste lydelse 2001:612.

med anledning av misstanke om brott som där avses är berövad friheten som anhållen eller häktad eller undergår fängelsestraff eller på annat sätt är omhändertagen på anstalt.

Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter det att utlämning har beviljats.

Rättens beslut i fråga om tvångsmedel överklagas till Högsta domstolen utan inskränkning till viss tid.

Den som hålls häktad i utlämningsärendet kan begära att ny förhandling skall äga rum inom tre veckor från det att beslut senast har meddelats.

20 §⁸

Sedan Högsta domstolens beslut meddelats, anmäles ärendet för regeringen. Om Högsta domstolen funnit hinder mot utlämning möta enligt 1–10 §§, må framställningen icke bifallas. Genom överenskommelse med främmande stat må dock bestämmas att, om hinder ansetts möta enligt 8 eller 9 §, frågan skall kunna hänskjutas till internationell skiljedom.

Om utlämning beviljas, skall utsättas tid, inom vilken den främmande staten skall hämta den som utlämnas. Tiden får inte utan synnerliga skäl överstiga en månad från det att nämnda stat har erhållit del av beslutet. Polismyndigheten i orten skall biträda vid verkställigheten av utlämningen och får i anslutning härtill, om den som skall utlämnas är på fri fot, vid behov omhändertaga honom, dock längst under tjugo-fyra timmar.

När Högsta domstolen har meddelat sitt beslut skall den anmäla ärendet till regeringen. Om Högsta domstolen har funnit att det finns hinder mot utlämning enligt 1–10 §§ får utlämning inte beviljas. Om det finns hinder mot utlämning enligt 8 eller 9 § får frågan om utlämning skall beviljas hänskjutas till internationell skiljedom, om det följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

När utlämning beviljas skall den tid utsättas, inom vilken den ansökande staten skall hämta den som skall utlämnas. Tiden får inte utan synnerliga skäl överstiga en månad från att den ansökande staten har fått del av beslutet.

Beslutet om utlämning verkställs av polismyndigheten. Om den som skall utlämnas är på fri fot, får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att utlämningen skall kunna genomföras, omhändertagas och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

⁸ Senaste lydelse 1983:227.

26 §⁹

Chefen för Justitiedepartementet får medge, att den som av en stat utlämnas till en annan stat får föras genom riket, om denne inte är svensk medborgare och det inte heller annars finns synnerliga skäl mot det. Framställning om detta ges in till Justitiedepartementet.

Medgivande får lämnas till att en svensk medborgare förs genom riket, om hinder inte skulle ha förelegat för utlämning av honom eller henne till den mottagande staten *enligt denna lag eller enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.*

Medgivande får lämnas till att en svensk medborgare förs genom riket, om hinder inte skulle ha förelegat för utlämning av honom eller henne till den mottagande staten enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Har tillstånd meddelats enligt första eller andra stycket får polismyndigheten, om det bedöms vara nödvändigt för att transporten skall kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som utlämnas, dock längst under fyrtioåtta timmar.

När tillstånd till transport begärs i fråga om någon som utlämnas till en annan medlemsstat i europeiska unionen än Danmark eller Finland tillämpas 8 kap. 2 § lagen (2003:000) om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder i stället för bestämmelserna i första–tredje styckena.

26 a §¹⁰

Har utlämning till Sverige ägt rum för rättegång här i landet på villkor att *den utlämnade* senare överlämnas till myndighet i den främmande staten, ankommer det på polismyndigheten i den ort där rättegången förs att ombesörja, att sådant överlämnande sker. Polismyndigheten får omhänderta *den utlämnade* i den utsträckning det behövs för att överlämnandet skall kunna genomföras.

Har utlämning till Sverige skett för rättegång här i landet, på villkor att *den som utlämnats* senare återförs till den andra staten, skall polismyndigheten på den ort där rättegången har ägt rum se till att *den som har utlämnats* hit återförs.

Om den som skall återföras är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att återförandet skall kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av polismyndigheten, dock

⁹ Senaste lydelse 2001:612.

¹⁰ Senaste lydelse 1983:227.

längst under fyrtioåtta timmar.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden om utlämning som har påbörjats vid ikraftträdandet.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge

Härigenom föreskrivs att 16, 17, 19 och 22 §§ lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §¹

Beslut om utlämning skall verkställas så snart det kan ske. *Polismyndigheten i orten skall biträda vid verkställigheten och får i anslutning härtill, om den som skall utlämnas är på fri fot, vid behov omhänderta honom, dock längst under tjugofyra timmar.*

Beslut om utlämning skall verkställas så snart det kan ske.

Beslutet om utlämning verkställs av polismyndigheten. Om den som skall utlämnas är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att utlämningen skall kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

17 §²

Den som är misstänkt, tilltalad eller dömd för brott, vilket enligt denna lag kan föranleda utlämning, får, om för gärningen eller en gärning av motsvarande beskaffenhet enligt svensk lag är stadgat fängelse, på begäran av polis- eller åklagarmyndighet i den främmande staten eller med anledning av en där utfärdad efterlysning omedelbart anhållas eller åläggas reseförbud eller anmälningsskyldighet av åklagare enligt vad som i allmänhet gäller om brottmål.

Beslag får också ske i sådant fall. Beslut om användning av tvångsmedel enligt denna paragraf skall på begäran av den som beslutet avser prövas av rätten, som i ärendet skyndsamt skall hålla förhandling enligt vad om brottmål är stadgat. Mot rättens beslut må talan ej föras.

Polis- eller åklagarmyndighet i den främmande staten skall ofördröjligen underrättas, då beslut fattats om användning av tvångsmedel enligt denna paragraf. Har icke framställning om utlämning mottagits inom två veckor från det underrättelsen avsändes, skall beslutet omedelbart hävas. Om anhållen i annat fall ej frigives, skall framställning

¹ Senaste lydelse 1983:228.

² Senaste lydelse 1981:1298.

om hans häktande avlätas till rätten sist å femte dagen från den dag anhållningsmyndigheten fick del av utlämningsframställningen.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas inte i fråga om den som eftersöks enligt en europeisk arresteringsorder.

19 §

Den som utlämnas från någon av de i 1 § *omnämnda staterna* till annan i *samma paragraf* *omförmäld* stat *må* utan *särskilt* tillstånd *föras* genom riket.

Den som utlämnas från någon av de *stater som anges* i 1 § till en annan *sådan* stat *får* utan tillstånd transporteras genom Sverige.

Den som utlämnas får, om det bedöms vara nödvändigt för att transporten skall kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

22 §³

Har utlämning till Sverige från någon av de i 1 § *nämnda staterna* *ägt rum* för rättegång här i landet på villkor att den *utlämnade* senare *överlämnas till myndighet i den andra* staten, *ankommer det på* polismyndigheten i den ort där rättegången *förs att ombesörja, att sådant överlämnande sker. Polismyndigheten får omhänderta den utlämnade i den utsträckning som behövs för att överlämnandet skall kunna genomföras.*

Har utlämning till Sverige *skett* från någon av de *stater som anges* i 1 § för rättegång här i landet, på villkor att den *som utlämnats* senare *återförs* till den staten, *skall* polismyndigheten *på* den ort där rättegången *har ägt rum se till att den som har utlämnats hit återförs.*

Om den som skall återföras är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att återförandet skall kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden om utlämning som har påbörjats vid ikraftträdandet.

³ Senaste lydelse 1983:228.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

Härigenom föreskrivs att 34 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 §¹

På begäran av behörig myndighet i främmande stat, i vilken efter framställning enligt 26 § verkställighet skall ske av påföljd som ådömts någon vilken vid överförandet till den främmande staten var berövad friheten, kan regeringen medge att den dömde, utan hinder av tillämpliga bestämmelser i artikel 9 i brottmålsdomskonventionen eller motsvarande bestämmelser i annan överenskommelse som Sverige ingått med den främmande staten eller av utfästelse som avses i 33 §, får åtalas, dömas eller berövas friheten i den främmande staten för verkställighet av påföljd eller tvångsåtgärd eller underkastas annan inskränkning i sin personliga frihet med anledning av brott som begåtts före hans överförande till den främmande staten och som ej omfattas av framställningen om verkställighet. Sådant medgivande får lämnas endast om utlämning för brottet kunnat lagligen äga rum eller om utlämning skulle ha varit utesluten endast på grund av straffets längd.

Framgår det av handlingarna i ärendet att medgivande inte kan lagligen lämnas, skall begäran omedelbart avslås. I annat fall prövas frågan av Högsta domstolen, om inte den som avses med framställningen har samtyckt till denna. Finner Högsta domstolen att hinder möter, får medgivande av regeringen inte lämnas.

Vad som i denna paragraf sägs om utlämning skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om överlämnande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹ Senaste lydelse 2000:460.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Härigenom föreskrivs att 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 a §¹

Om någon har dömts till fängelse på viss tid eller om domstol, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 brottsbalken, har förordnat att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och den dömde med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, under en sammanhängande tid av minst 24 timmar har varit berövad friheten som anhållen, häktad eller intagen på en enhet för rättspsykiatrisk undersökning med stöd av 10 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning, skall tiden för frihetsberövandet, till den del därunder inte samtidigt skett verkställighet av dom i annat mål, anses som tid under vilken den utdömda påföljden verkställts i anstalt.

Om rätten har undanröjt en villkorlig dom eller en skyddstillsyn och i stället dömt till fängelse på viss tid, skall första stycket tillämpas, i den mån tillgodoräknande inte skett enligt första stycket eller 33 kap. 6 § tredje stycket brottsbalken, även i fråga om

1. frihetsberövande som föregått den villkorliga domen eller domen på skyddstillsyn,

2. frihetsberövande som föregått dom genom vilken förordnats att den villkorliga domen eller skyddstillsynen skall avse även ytterligare brott samt

3. sådant omhändertagande som avses i 28 kap. 6 b § eller 11 § tredje stycket brottsbalken.

Om rätten har undanröjt en villkorlig dom eller en skyddstillsyn och i stället dömt till fängelse på viss tid, skall första stycket tillämpas, i den mån tillgodoräknande inte skett enligt första *eller tredje* stycket eller 33 kap. 6 § tredje stycket brottsbalken, även i fråga om

Första stycket skall tillämpas också i fråga om tid för frihetsberövande utom riket som beror på att den dömde har begärts överlämnad till Sverige för lagföring enligt lagen (2003:000) om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹ Senaste lydelse 2000:176.

2.7 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 7 § och 7 kap. 41 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

7 §²

Sekretess gäller i verksamhet som avser *rättslig hjälp* på begäran av annan stat eller mellanfolklig domstol för uppgift som hänför sig till

1. utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål,

2. angelägenhet som angår tvångsmedel,

om det kan antas att *den rättsliga hjälpen* begärts under förutsättning att uppgiften inte röjs.

Motsvarande sekretess gäller hos polismyndighet och åklagarmyndighet samt hos Rikspolisstyrelsen, Tullverket och Kustbevakningen, för uppgift i en angelägenhet som avses i 3 § 1 och 6 lagen (2000:344) om Schengens informationssystem. Utan hinder av sekretessen enligt detta stycke får uppgift lämnas ut enligt vad som föreskrivs i polisdatalagen (1998:622) och lagen om Schengens informationssystem.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

7 kap.

41 §³

Sekretess gäller hos polismyndighet och åklagarmyndighet, samt hos Rikspolisstyrelsen, Tullverket, Kustbevakningen och Migrationsverket, för uppgift om enskilda personliga förhållanden i en angelägenhet som avser en framställning enligt 3 § lagen (2000:344) om Schengens informationssystem

1. om omhändertagande av en person som har efterlysts för utlämning,

Sekretess gäller i verksamhet som avser *rättsligt samarbete* på begäran av annan stat eller mellanfolklig domstol för uppgift som hänför sig till

1. utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål, *eller*

2. angelägenhet som angår tvångsmedel,

om det kan antas att *åtgärden* begärts under förutsättning att uppgiften inte röjs.

1. om *gripande eller* omhändertagande av en person som har efterlysts för *överlämnande eller* utlämning,

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2002:342.

³ Senaste lydelse 2000:373.

2. om att en person skall nekas tillträde till eller uppehållstillstånd i Schengenstaterna (spärlista),

3. om tillfälligt omhändertagande av en person med hänsyn till dennes eller någon annans säkerhet, samt

4. om dold övervakning eller särskilda kontrollåtgärder, *om det inte står klart att uppgiften kan lämnas ut utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men.*

4. om dold övervakning eller särskilda kontrollåtgärder, *om det inte står klart att uppgiften kan lämnas ut utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men.*

Sekretess gäller hos myndighet som prövar ansökningar om visering och uppehållstillstånd för uppgift om enskilda personliga förhållanden i en angelägenhet som avser en sådan framställning som avses i första stycket 2 under samma förutsättningar som anges i första stycket.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas ut enligt vad som föreskrivs i polisdatalagen (1998:622) och lagen (2000:344) om Schengens informationssystem.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Härigenom föreskrivs att 21 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 a §¹

Beslut om vård med stöd av denna lag hindrar inte beslut om

1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (1989:529),	
2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,	
3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,	
4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island eller Norge, eller	4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,
5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling.	5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,

6. utlämning enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,

7. överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, eller

8. överlämnande enligt lagen (2003:000) om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder.

Vård med stöd av denna lag upphör när ett beslut enligt första stycket har verkställts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹ Senaste lydelse 1996:1381.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

Härigenom föreskrivs att 29 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §¹

Har beträffande någon som vårdas enligt denna lag beslut meddelats om

1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (1989:529),
2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,
3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,
4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, *eller*
5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,

4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,

5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,

6. *utlämning enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,*

7. *överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, eller*

8. *överlämnande enligt lagen (2003:000) om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder,*

får utan hinder av tvångsvården verkställighet av beslutet ske, om det begärs av den myndighet som skall verkställa beslutet och chefsöverläkaren finner att patientens tillstånd tillåter att beslutet verkställs. Tvångsvården upphör i sådant fall när beslutet har verkställts.

I fråga om en patient som är utlämning upphör tvångsvården vid verkställighet av ett beslut om hemsändande som har meddelats med stöd av 12 kap. 3 § utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹ Senaste lydelse 2000:353.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I fråga om upphörande av rättspsykiatrisk vård i samband med avvisning, utvisning och utlämning gäller bestämmelserna i 29 § första stycket lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.

I fråga om en patient som är utlämning upphör den rättspsykiatriska vården vid verkställighet av ett beslut om hemsändande som har meddelats med stöd av 12 kap. 3 § utlänningslagen (1989:529).

Om beslut har meddelats att verkställigheten av en påföljd som innebär överlämnande enligt 31 kap. 3 § brottsbalken till rättspsykiatrisk vård skall föras över *med stöd av lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottsmålsdom* till en annan stat, upphör den rättspsykiatriska vården vid verkställighet av beslutet.

Föreslagen lydelse

17 §

I fråga om upphörande av rättspsykiatrisk vård i samband med avvisning, utvisning, *överlämnande* och utlämning gäller bestämmelserna i 29 § första stycket lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.

Om beslut har meddelats att verkställigheten av en påföljd som innebär överlämnande enligt 31 kap. 3 § brottsbalken till rättspsykiatrisk vård skall föras över till en annan stat, upphör den rättspsykiatriska vården vid verkställighet av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Ett beslut om utlämning till tribunalen skall verkställas av polismyndigheten. Om den som skall utlämnas är på fri fot, får polismyndigheten *omhändertaga honom*, dock längst under *tjugofyra* timmar.

Föreslagen lydelse

8 §

Ett beslut om utlämning till tribunalen skall verkställas av polismyndigheten. Om den som skall utlämnas är på fri fot, får *han eller hon*, om det bedöms vara *nödvändigt för att utlämningen skall kunna genomföras*, *omhändertagas och tas i förvar av polismyndigheten*, dock längst under *fyrtyoåtta* timmar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

Härigenom föreskrivs att 3 och 17 §§ lagen (1998:620) om belastningsregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Registret skall innehålla uppgifter om den som

1. genom dom, beslut, straffföreläggande eller föreläggande av ordningsbot har ålagts påföljd för brott,

2. har ålagts förvandlingsstraff för böter,

3. med tillämpning av 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd,

4. på grund av åklagares beslut enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken, 9 eller 17 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller 46 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall inte har åtalats för brott,

5. skall utlämnas enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott eller enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge eller

6. har meddelats besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud.

4. på grund av åklagares beslut enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken, 9 eller 17 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller 46 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall inte har åtalats för brott, *eller*

5. har meddelats besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud.

17 §

Utöver vad som följer av 16 § skall uppgifter om

1. fängelse- eller förvandlingsstraff för böter gallras tio år efter frigivningen,

2. fängelsestraff som skall anses helt verkställt genom tidigare frihetsberövande eller från vilket någon genom beslut om nåd helt har befriats gallras tio år efter domen eller beslutet,

3. fängelsestraff som har fallit bort enligt 35 kap. 8 eller 9 § brottsbalken eller förvandlingsstraff för böter som har fallit bort enligt 18 eller 21 § bötesverkställighetslagen (1979:189) gallras fem år efter det att straffet föll bort,

4. skyddstillsyn eller villkorlig dom gallras tio år efter domen eller beslutet,

5. slutna ungdomsvård gallras tio år efter det att påföljden helt verkställts,

6. överlämnande till vård inom socialtjänsten eller vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall gallras tio år efter domen eller beslutet,

7. överlämnande till rättspsykiatrisk vård gallras tio år efter utskrivningen,

8. böter gallras fem år efter domen, beslutet eller godkännandet av strafföreläggandet eller föreläggandet av ordningsbot,

9. att någon enligt 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd gallras tio år efter domen eller beslutet,

10. åklagares beslut att inte åtala för brott gallras tio år efter beslutet,

10. åklagares beslut att inte åtala för brott gallras tio år efter beslutet, *och*

11. beslut om besöksförbud gallras tio år efter beslutet *och*

11. beslut om besöksförbud gallras tio år efter beslutet.

12. *beslut om utlämning för brott gallras tio år efter beslutet.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2. Beslut om utlämning för brott som har antecknats i registret enligt de äldre bestämmelserna får stå kvar i högst ett år.

2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister

Härigenom föreskrivs att 3 och 13 §§ lagen (1998:621) om misstankeregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Registret skall innehålla uppgifter om den som har fyllt femton år och som enligt förundersökningsledarens bedömning är skäligen misstänkt för

1. brott mot brottsbalken,
2. annat brott för vilket svårare straff än böter är föreskrivet eller
3. sådant utomlands begånget brott som enligt svensk lag motsvarar brott enligt 1 eller 2, under förutsättning att frågan om lagföring för brottet skall avgöras i Sverige.

Registret skall även innehålla uppgifter om den mot vilken allmän åklagare har inlett utredning i mål om förvandling av böter och om den som har begärts utlämnad för brott.

Registret skall även innehålla uppgifter om den mot vilken allmän åklagare har inlett utredning i mål om förvandling av böter och om den som har begärts *överlämnad eller* utlämnad för brott.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att registreringen skall begränsas på visst sätt.

13 §

En uppgift i registret skall gallras

1. om en förundersökning har avslutats utan att åtal väckts med anledning av misstanken,
 2. om åtal som har väckts med anledning av misstanken har lagts ned,
 3. om domstol har meddelat dom eller beslut som vunnit laga kraft med anledning av misstanken eller den misstänkte har godkänt strafföreläggande som har utfärdats i anledning av misstanken eller
 4. när en begäran om utlämning har avgjorts.
4. när en begäran om *överlämnande eller* utlämning har avgjorts *och verkställts.*

Vad som sägs i första stycket skall i tillämpliga delar gälla även uppgifter om talan om förvandling av böter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Bestämmelserna i 2 § tillämpas också då någon på grund av en svensk myndighets efterlysning för brott eller begäran om anhållande eller utlämning för brott har varit utsatt för ett motsvarande frihetsberövande utomlands.

Vad som i denna paragraf sägs om utlämning skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om överlämnande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete

Härigenom föreskrivs att 4, 5 och 8 §§ lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om det i en stat som avses med bestämmelsen i 1 § första stycket pågår en utredning om ett brott som kan föranleda utlämning, får utländska tjänstemän fortsätta en i sin stat påbörjad övervakning av en misstänkt gärningsman in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till det.

Övervakningen får ske utan föregående samtycke, om saken är så brådskande att samtycke inte kan inhämtas i förväg och den utländska utredningen avser misstanke om sådana brott som sägs i artikel 40.7 i Schengenkonventionen, nämligen mord, dråp, våldtäkt, mordbrand, penningförfalskning, grov stöld och grovt häleri, utpressning, människorov och tagande av gisslan, olaglig människohandel, olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen, brott mot lagbestämmelser angående vapen och sprängämnen, ödeläggelse genom användande av sprängämnen samt olaglig transport av giftigt och skadligt avfall. För att övervakningen skall få ske utan föregående samtycke krävs också att överskridandet av gränsen i samband med övervakningen anmäls till en behörig svensk myndighet så snart det kan ske, och att den utländska myndigheten utan dröjsmål begär bistånd i utredningen.

Övervakningen skall genast upphöra om en behörig svensk myndighet begär det. Övervakning som sägs i andra stycket skall även upphöra om samtycke inte har lämnats inom fem timmar från gränsöverskridandet.

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett brott som kan föranleda utlämning, eller om någon som är häktad eller som avtjänar frihetsstraff har rymt, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen över en landgräns in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till det.

Föreslagen lydelse

4 §

Om det i en stat som avses med bestämmelsen i 1 § första stycket pågår en utredning om ett brott som kan föranleda *överlämnande eller* utlämning, får utländska tjänstemän fortsätta en i sin stat påbörjad övervakning av en misstänkt gärningsman in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till det.

5 §

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett brott som kan föranleda *överlämnande eller* utlämning, eller om någon som är häktad eller som avtjänar frihetsstraff har rymt, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen över en landgräns in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till det.

Förföljandet får ske utan föregående samtycke om det på grund av sakens brådskande natur inte har varit möjligt att underrätta en behörig svensk myndighet i förväg, eller om svenska tjänstemän inte har kunnat ta över förföljandet i tid. De förföljande tjänstemännen skall anhålla om bistånd av en behörig svensk myndighet senast vid tidpunkten för gränsöverskridandet.

Förföljandet skall genast upphöra om en behörig svensk myndighet begär det.

8 §¹

En person som har omhändertagits enligt 6 § får tas i förvar av en svensk polismyndighet under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter skall personen omedelbart friges, om det inte har kommit in en begäran om en åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,

3. 25 c eller 25 d § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

4. 5 a eller 5 b § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., *eller*

5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet.

4. 5 a eller 5 b § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,

5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet,

6. 6 § lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,

7. 6 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, *eller*

8. 1 kap. 3 § lagen (2003:000) om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder.

En svensk polisman får, i avvaktan på en framställning om sådan åtgärd som avses i 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 7 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹ Senaste lydelse 2000:574.

2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2000:344) om Schengens informationssystem skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Registret skall innehålla framställningar om

1. omhändertagande av en person som efterlysts för utlämning,

2. att en person skall nekas tillträde till eller uppehållstillstånd i Schengenstaterna (spärlista),

3. lämnande av uppgift om uppehållsort för en person som har anmälts försvunnen,

4. tillfälligt omhändertagande av en person med hänsyn till dennes eller någon annans säkerhet,

5. lämnande av uppgift om uppehållsort för en person som har förelagts att inställa sig för att höras vid domstolsförhandling i brottmål, eller som skall dömas till påföljd för brott eller som skall inställa sig för verkställighet av frihetsberövande,

6. dold övervakning eller särskilda kontrollåtgärder, och

7. omhändertagande eller annan åtgärd beträffande fordon eller föremål som har efterlysts för att tas i beslag eller för att användas som bevismaterial vid en rättegång i brottmål.

Föreslagen lydelse

3 §

Registret skall innehålla framställningar om

1. *gripande eller* omhändertagande av en person som har efterlysts för *överlämnande eller* utlämning,

2. att en person skall nekas tillträde till eller uppehållstillstånd i Schengenstaterna (spärlista),

3. lämnande av uppgift om uppehållsort för en person som har anmälts försvunnen,

4. tillfälligt omhändertagande av en person med hänsyn till dennes eller någon annans säkerhet,

5. lämnande av uppgift om uppehållsort för en person som har förelagts att inställa sig för att höras vid domstolsförhandling i brottmål, eller som skall dömas till påföljd för brott eller som skall inställa sig för verkställighet av frihetsberövande,

6. dold övervakning eller särskilda kontrollåtgärder, och

7. omhändertagande eller annan åtgärd beträffande fordon eller föremål som har efterlysts för att tas i beslag eller för att användas som bevismaterial vid en rättegång i brottmål.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.17 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Rättslig hjälp enligt denna lag omfattar följande åtgärder:

1. förhör i samband med förundersökning i brottmål,
2. bevisupptagning vid domstol,
3. telefonförhör,
4. förhör genom videokonferens,
5. kvarstad, beslag samt husrannsakan och andra åtgärder som avses i 28 kap. rättegångsbalken,
6. hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning,
7. hemlig kameraövervakning,
8. överförande av frihetsberövade för förhör m.m., och
9. rättsmedicinsk undersökning av en avliden person.

Lagen hindrar inte att hjälp lämnas med annan åtgärd än sådan som anges i första stycket om det kan ske utan tvångsmedel eller annan tvångsåtgärd.

I fråga om utlämning och delgivning finns särskilda bestämmelser. Det finns också särskilda bestämmelser om rättslig hjälp i brottmål åt vissa internationella organ.

I fråga om *överlämnande*, utlämning och delgivning finns särskilda bestämmelser. Det finns också särskilda bestämmelser om rättslig hjälp i brottmål åt vissa internationella organ.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹ Senaste lydelse 2002:331.

2.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 och 5 §§ lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett sådant brott som sägs i 1 § och som kan föranleda utlämning, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen in på svenskt territorium, om Tullverket eller en annan behörig svensk myndighet samtycker till det.

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett sådant brott som sägs i 1 § och som kan föranleda *överlämnande eller* utlämning, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen in på svenskt territorium, om Tullverket eller en annan behörig svensk myndighet samtycker till det.

Förföljandet får ske utan föregående samtycke om situationen är så brådskande att samtycke inte kunnat inhämtas i förväg, eller om svenska tjänstemän inte har kunnat ta över förföljandet i tid. De förföljande tjänstemännen skall anhålla om bistånd av behörig svensk myndighet senast vid tidpunkten för gränsöverskridandet.

Förföljandet skall genast upphöra om en behörig svensk myndighet begär det.

5 §

En person som har omhändertagits enligt 3 § får tas i förvar och placeras i häkte eller polisarrest under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter skall personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en sådan begäran om åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott, *eller*

2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,

3. 6 § *lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,*

4. 6 § *lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, eller*

5. 1 kap. 3 § *lagen (2003:000)*

*om överlämnande enligt en
europeisk arresteringsorder.*

En behörig svensk tjänsteman får, i avvaktan på en framställning om en åtgärd enligt 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål på begäran av främmande stat, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 4 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.19 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen

dels att 8 § skall upphöra att gälla,

dels att 9 och 21 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Ett beslut om överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen skall verkställas av polismyndigheten. *Den* som skall överlämnas och är på fri fot får omhändertas av polismyndigheten, dock längst under *tjugofyra* timmar.

Ett beslut om överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen skall verkställas av polismyndigheten. *Om* den som skall överlämnas är på fri fot, får *han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att överlämnandet skall kunna genomföras,* omhändertas och *tas i förvar* av polismyndigheten, dock längst under *fjrtioåtta* timmar.

21 §

I fråga om utlämning eller rättslig hjälp till Internationella brottmålsdomstolen med anledning av utredning om eller lagföring för brott som riktats mot domstolens rättskipning, tillämpas de bestämmelser om utlämning i lagen (1957:668) om utlämning för brott och om rättslig hjälp i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål och i annan lag eller författning, som gäller för en motsvarande begäran från en annan stat. Särskilda bestämmelser som gäller *utlämning eller* rättslig hjälp till en stat som är medlem i Europeiska unionen eller till Norge eller Island skall dock inte tillämpas.

I fråga om utlämning eller rättslig hjälp till Internationella brottmålsdomstolen med anledning av utredning om eller lagföring för brott som riktats mot domstolens rättskipning, tillämpas de bestämmelser om utlämning i lagen (1957:668) om utlämning för brott och om rättslig hjälp i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål och i annan lag eller författning, som gäller för en motsvarande begäran från en annan stat. Särskilda bestämmelser som gäller rättslig hjälp till en stat som är medlem i Europeiska unionen eller till Norge eller Island skall dock inte tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

3 Ärendet och dess beredning

I slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors år 1999 angavs att det formella utlämningsförfarandet borde avskaffas mellan medlemsstaterna när det gäller personer som är på flykt undan rättvisan efter att ha fått sin slutgiltiga dom (nr 35). Ett enkelt förfarande för överförande av dessa personer borde ersätta utlämning. Förfaranden för brådskande utlämningsärenden borde övervägas. Kommissionen uppmanades att lägga fram förslag i frågan. Vidare föreslogs ett ökat ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden och domar samt nödvändig tillnärmning av lagstiftningen för att underlätta samarbetet mellan myndigheter och det rättsliga skyddet av enskildas rättigheter (nr 33). Principen om ömsesidigt erkännande borde, enligt rådet, vara en hörnsten i det rättsliga samarbetet på både det civilrättsliga och straffrättsliga områdena. Målsättningarna från Tammerfors upprepades dels i EU:s strategi inför det nya årtusendet om förebyggande och bekämpning av organiserad brottslighet (EGT C 124, 3.5.2000, s. 1), dels i åtgärdsprogrammet för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål (EGT C 12 E, 15.1.2001, s. 10).

Kommissionen presenterade den 19 september 2001 ett förslag till rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT C 332 E, 27.11.2001, s. 305). Förslaget hade föregåtts av omfattande kontakter mellan kommissionens tjänstemän och nationella experter samt med medlemsstaternas justitiedepartement, däribland det svenska. Innebörden av förslaget var att i princip all utlämning inom EU ersätts med ett förenklat och snabbare förfarande, där rättsliga myndigheter i en medlemsstat efter en begränsad prövning skall överlämna en efterlyst person till en annan medlemsstat för lagföring eller verkställighet av ett redan utdömt straff.

Under hösten 2001 bedrevs ett omfattande förhandlingsarbete inom EU med anledning av kommissionens förslag. Terroristattentaten i USA den 11 september 2001 bidrog till att frågan fick särskild prioritet. Europeiska rådet kunde vid sitt möte i Laeken den 14–15 december 2001 konstatera att det fanns en politisk överenskommelse kring ett rambeslut om en europeisk arresteringsorder. Överenskommelsen avsåg ett utkast till rambeslut som väsentligt skiljer sig från kommissionens ursprungliga förslag. Europaparlamentet yttrade sig den 14 november 2001 enligt artikel 39.1 i Fördraget om Europeiska unionen över kommissionens förslag (A5–0397/2001 slutlig). Den 12 december 2001 uppmanade rådet för rättsliga och inrikes frågor på nytt parlamentet att yttra sig; nu över det reviderade förslag till rambeslut som framförhandlats inom ministerrådet. I sitt yttrande den 6 februari 2002 godkände parlamentet rådets förslag till rambeslut utan förslag till ändringar.

Riksdagen godkände den 22 maj 2002 det inom EU upprättade utkastet till rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (prop. 2001/02:118, bet. 2001/02:JuU29, rskr. 2001/02:256). Rambeslutet antogs vid EU:s ministerråd för rättsliga och inrikes frågor den 13 juni 2002 (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1).

Eftersom riksdagens godkännande krävdes för att Sverige skulle kunna rösta för ett antagande av rambeslutet, och då medlemsstaterna enligt artikel 34.1 i rambeslutet senast den 31 december 2003 skall ha vidtagit

nödvändiga åtgärder för att genomföra bestämmelserna i rambeslutet, lade regeringen inte i det sammanhanget fram något förslag till lagändringar för genomförande av åtagandena. Däremot lämnades i propositionen en utförlig redogörelse för på vilket sätt rambeslutet ställer krav på lagändringar.

Inom Justitiedepartementet har därefter utarbetats en departementspromemoria, Lag om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU (Ds 2002:62). Departementspromemorian innehåller förslag till de lagändringar som bör vidtas för att Sverige skall uppfylla åtagandena enligt rambeslutet. Departementspromemorian förslag finns i *bilaga 4*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju 2003/111/BIRS).

4 Internationellt utlämnings-samarbete och svensk lagstiftning om utlämning

4.1 Internationellt utlämnings-samarbete

Samarbetet inom utlämningsområdet har det senaste halvsekle bedrivits främst inom Europarådet. År 1957 antogs den grundläggande konventionen på utlämningsområdet, den europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 (1957 års utlämningskonvention), SÖ 1959:65. Alla EU:s medlemsstater har anslutit sig till konventionen. De nordiska staterna har sedan 1950-talet ett utlämnings-samarbete som grundar sig på harmoniserad lagstiftning, som innebär ett mindre komplicerat och därmed effektivare samarbete än enligt 1957 års utlämningskonvention.

Sedan mitten av 1990-talet har utvecklingen beträffande utlämning huvudsakligen skett inom ramen för EU:s straffrättsliga samarbete. Inom EU har utarbetats konventionen om ett förenklat förfarande för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater (1995 års utlämningskonvention), SÖ 1998:43, och konventionen om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater (1996 års utlämningskonvention), SÖ 2001:49. EU-konventionerna, som flertalet medlemsstater inklusive Sverige redan tillämpar, innebär i förhållande till 1957 års utlämningskonvention att utlämnings-samarbetet förenklas och förbättras. Även Schengenkonventionen innehåller bestämmelser om utlämning (artikel 59–66) som i huvudsak motsvaras av bestämmelser i 1995 och 1996 års utlämningskonventioner.

Utöver nämnda konventioner har Sverige ingått bilaterala utlämningsavtal med bl.a. Australien (SÖ 1974:3, 1985:64, 1989:49), Kanada (SÖ 2001:42) och USA (SÖ 1963:17, 1984:64). Dessutom är Sverige förpliktat att i utlämningsfrågor samarbeta med FN:s tribunaler för brott i f.d. Jugoslavien och i Rwanda och med Internationella brottmålsdomstolen (SÖ 2002:59).

4.2 Svensk lagstiftning om utlämning

Bestämmelser om utlämning för brott från Sverige finns i lagen (1957:668) om utlämning för brott (utlämningslagen) och lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge (nordiska utlämningslagen). I lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt och i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen finns dessutom bestämmelser om utlämning och överlämnande till dessa domstolar.

Förordningen (1982:306) med vissa bestämmelser om utlämning för brott innehåller bestämmelser om utlämning för brott till Sverige.

Utlämningslagen innehåller bestämmelser om utlämning till utomnordiska stater. I lagen finns särskilda bestämmelser om utlämning till andra EU-stater som har tillkommit som en följd av Sveriges tillträde till 1995 och 1996 års utlämningskonventioner. De särskilda EU-bestämmelserna innehåller färre avslagsgrunder än vad som finns vid utlämning till en stat utanför EU. I en särskild avdelning i utlämningslagen regleras möjligheten att tillämpa ett förenklat förfarande för utlämning till en annan EU-stat. Genom Sveriges tillträde till 1996 års utlämningskonvention infördes bl.a. en möjlighet att utlämna svenska medborgare till en annan EU-stat samtidigt som möjligheten att vägra utlämning på grund av preskription och politiska brott slopades.

I den nordiska utlämningslagen finns bestämmelser om förutsättningar för och förfarandet vid utlämning till de nordiska länderna. Lagen innehåller få avslagsgrunder och utlämning kan ske även för gärningar som inte motsvarar brott enligt svensk lag. Svenska medborgare kan utlämnas under vissa i lagen angivna förutsättningar. Beslut om utlämning till andra nordiska länder fattas som regel av åklagare eller av Riksåklagaren.

Vid utlämning enligt Europarådets och EU:s utlämningskonventioner samt enligt de bilaterala utlämningsavtal som Sverige har ingått tillämpas utlämningslagen. Lagen är tillämplig även i de fall där det inte finns ett särskilt avtal om utlämning mellan Sverige och den andra staten. Vid utlämning eller överlämnande till de internationella tribunalerna och den Internationella brottmålsdomstolen tillämpas i stället de särskilda lagarna om samarbete med dessa domstolar.

5 Rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna

Rambeslutet innebär att all utlämning inom EU i princip skall ske genom att den europeiska arresteringsordern används. Utlämningskonventionerna från 1957, 1995 och 1996 samt andra bestämmelser om utlämning som idag gäller inom EU skall således inte längre tillämpas mellan medlemsstaterna (*artikel 31.1*). Rambeslutet innehåller åtskilliga bestämmelser om förfarande och om förutsättningar för överlämnande,

som motsvarar bestämmelserna i dessa konventioner. Rambeslutet medger att särskilda avtal eller överenskommelser om utlämning som kan finnas mellan vissa av medlemsstaterna och som ytterligare förenklar och underlättar utlämningsförfarandet kan fortsätta att tillämpas (*artikel 31.2*). Bestämmelsen gör det möjligt att undanta t.ex. det nordiska utlämningssamarbetet från rambeslutets tillämpningsområde.

Rambeslutet förskriver (*artikel 1*) att en medlemsstat (*den verkställande medlemsstaten*) i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande och bestämmelserna i rambeslutet skall godta och verkställa en begäran om gripande och överlämnande (*arresteringsorder*) från en annan medlemsstat (*den utfärdande medlemsstaten*). Den europeiska arresteringsordern innebär inte bara att den verkställande medlemsstaten skall gripa den eftersökte, utan är även en begäran om att personen skall överlämnas till den utfärdande staten. Den verkställande medlemsstatens ”godtagande” av den utfärdande statens beslut är ett uttryck för principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga beslut. För att betona denna princip används begreppet ”överlämnande” i stället för ”utlämning”.

Strafftrösklar och krav på dubbel straffbarhet

I *artikel 2* anges tillämpningsområdet för en arresteringsorder. En arresteringsorder får utfärdas för brott som enligt den utfärdande statens lagstiftning kan medföra fängelse i ett år eller mer. När överlämnande begärs för verkställighet av ett redan utdömt straff krävs att det utdömda straffets längd uppgår till fyra månaders fängelse eller mer eller annat frihetsberövande av motsvarande längd (*artikel 2.1*). Denna avgränsning av tillämpningsområdet motsvaras i huvudsak av vad som följer av 1957 och 1996 års utlämningskonventioner, men skiljer sig från dessa genom att det enligt rambeslutet saknar betydelse hur strängt straff som kan följa i den verkställande medlemsstaten; det är i stället straffet i den utfärdande staten som är avgörande.

Huvudregeln enligt rambeslutet är att en verkställande rättslig myndighet kan kräva att de gärningar för vilka en arresteringsorder har utfärdats utgör ett brott inte bara i den utfärdande staten men också i den verkställande medlemsstaten. Det kan alltså som regel uppställas krav på s.k. dubbel straffbarhet (*artikel 2.4*). För vissa brottstyper kan emellertid ett sådant krav inte ställas. De rättsliga myndigheterna i den verkställande medlemsstaten kan inte uppställa krav på att det finns dubbel straffbarhet om den utfärdande statens rättsliga myndigheter har bedömt och i sin begäran angett att brottet motsvarar något av de 32 brott eller brottstyper som räknas upp i *artikel 2.2* (listan). En förutsättning för ”listans” tillämpning är att brottet i den utfärdande staten kan medföra fängelse eller en annan frihetsberövande åtgärd i tre år eller mer. Tanken är att skillnader i medlemsstaternas definitioner av brotten i listan inte skall ha någon betydelse för frågan om överlämnande kan ske. Listan innefattar flera av de vanligaste brottsbalksbrotten (t.ex. mord, grov misshandel, våldtäkt, rån och bedrägeri) liksom brott och brottstyper i specialstraffrätten (t.ex. narkotikabrott, miljöbrott och vissa brott enligt vapenlagen och utlämningslagen).

Listan, som i stora delar motsvarar de brott som omfattas av Europols behörighet (se prop. 1996/97:164), skall kunna utökas eller modifieras

efter beslut av rådet (*artikel 2.3*). De brott som anges i listan motsvarar inte nödvändigtvis brott som i den svenska lagen har samma beteckning. Beteckningen "deltagande i en kriminell organisation" motsvaras inte av någon brottsbeteckning i svensk lag, men torde i praktiken kunna innefatta t.ex. vålds- eller hotbrott. Om således en svensk åklagare begär överlämnande för ett vålds- eller hotbrott som har skett inom ramen för vad som kan betecknas som en kriminell organisation, kan åklagaren, om brottet har tre års fängelse i straffskalan, ange i arresteringsordern att brottet omfattas av listan ("deltagande i en kriminell organisation"). Den verkställande rättsliga myndigheten kommer i sådant fall inte att göra en prövning av om det föreligger dubbel straffbarhet. Brotten i listan är till viss del harmoniserade inom EU. Tanken med urvalet av brotten i listan är att den skall omfatta typiskt sett grov, gränsöverskridande brottslighet som kan förekomma mellan medlemsstaterna.

Avslagsgrunder

Artikel 3 anger i vilka fall den verkställande medlemsstatens rättsliga myndigheter *skall* vägra att verkställa en arresteringsorder (obligatoriska avslagsgrunder). Enligt punkt 1, som motsvarar artikel 9 i 1996 års utlämningskonvention, skall verkställighet vägras om det brott som ligger till grund för en arresteringsorder omfattas av amnesti i den verkställande medlemsstaten, under förutsättning att denna stat var behörig att lagföra brottet enligt sin egen strafflag. Punkt 2 uttrycker principen om *ne bis in idem*, dvs. att ingen skall dömas två gånger för samma sak. Har den eftersöktes ansvar för samma gärning redan prövats i en medlemsstat utgör detta i princip hinder mot verkställighet. En delvis motsvarande bestämmelse finns i artikel 2 i tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention. Om den eftersökte inte är straffmyndig enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning skall verkställighet vägras enligt punkt 3. I 10 § utlämningslagen finns bestämmelser som i allt väsentligt motsvarar de situationer som avses i punkterna 1 och 2. Avslagsgrunden i punkten 3 saknar uttrycklig motsvarighet i utlämningslagarna, men torde ändå gälla.

Artikel 4 innehåller bestämmelser om när verkställighet *får* vägras (fakultativa avslagsgrunder). Enligt punkt 1 får verkställighet av en arresteringsorder vägras om gärningen inte motsvaras av ett brott i den verkställande medlemsstaten (dvs. det finns inte dubbel straffbarhet) och dessutom inte är sådan som anges i listan i artikel 2.2. När det gäller s.k. fiskaliska brott får verkställighet inte vägras med hänvisning till att den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte innehåller samma slags bestämmelser som den utfärdande statens lagstiftning i fråga om skatter, avgifter, tullar eller valuta. En motsvarande bestämmelse om hur kravet på dubbel straffbarhet skall tolkas angående fiskaliska brott finns i artikel 6.2 i 1996 års utlämningskonvention. Punkt 2 uttrycker principen om *lis pendens*, dvs. att pågående lagföring för samma gärning av den eftersökte utgör ett hinder mot verkställighet. Artikel 8 i 1957 års utlämningskonvention innehåller en motsvarande bestämmelse. Enligt punkt 3 får verkställighet vägras om det i den verkställande medlemsstaten har beslutats att inte väcka åtal beträffande det aktuella brottet. En liknande bestämmelse finns i artikel 9 i 1957 års utlämningskonvention.

Åtals- eller påföljdspreskription i den verkställande medlemsstaten får enligt punkt 4 åberopas som hinder mot att verkställa en arresteringsorder. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak artikel 8.2 i 1996 års utlämningskonvention. Punkt 5 motsvarar *ne bis in idem*-bestämmelsen i artikel 3.2, men avser till skillnad från den bestämmelsen domar från tredje land. Punkterna 3–5 motsvaras i allt väsentligt av avslagsgrunderna i 10 § utlämningslagen. Om en arresteringsorder har utfärdats för verkställighet av ett ådömt frihetsstraff får den verkställande medlemsstaten enligt punkt 6 vägra verkställighet om personen är medborgare, bosatt i eller uppehåller sig i den verkställande medlemsstaten under förutsättning att den staten övertar verkställigheten av straffet. Verkställighet får vidare vägras enligt punkt 7 om gärningen helt eller delvis ägt rum på den verkställande medlemsstatens territorium eller om gärningen ägt rum i tredje land och den verkställande medlemsstaten hade saknat jurisdiktion över ett sådant brott om det begicks utanför dess territorium. Bestämmelsen motsvarar artikel 7.2 i 1957 års utlämningskonvention. Utlämningslagstiftningen innehåller inte någon direkt motsvarighet till avslagsgrunderna i punkterna 6 och 7.

Artiklarna 3 och 4 innehåller inte en uttömmande reglering i fråga om vilka möjligheter en verkställande medlemsstat har att avstå från att verkställa en arresteringsorder. Det framgår redan av *beaktandesatserna* att rambeslutet inte hindrar medlemsstaterna från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet (punkten 12). Rambeslutet ger också medlemsstaterna rätt att vägra överlämnande om det finns skäl att tro att en arresteringsorder har utfärdats i syfte att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, eller att personens ställning vid ett överlämnande kan skadas av något av dessa skäl. Enligt punkten 13 i *beaktandesatserna* får ingen heller avvisas, utvisas eller utlämnas till en stat där de löper allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. *Beaktandesatsen* är en erinran om bl.a. artikel 3 i Europakonventionen, där det stadgas att ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Enligt artikel 1.3 skall rambeslutet inte påverka skyldigheten att i det enskilda fallet respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen. Rambeslutet inverkar inte heller på internationella åtaganden som kan åligga en verkställande medlemsstat som en följd av en föregående utlämning till den staten (artikel 21) eller immunitetsbestämmelser – nationella såväl som folkrättsliga – som följer av lagstiftningen i medlemsstaterna (artikel 20). Det ankommer emellertid på den verkställande medlemsstatens rättsliga myndigheter att, där det i det enskilda fallet är möjligt, verka för att immuniteten hävs, i syfte att få till stånd verkställighet av den europeiska arresteringsordern. Situationer där immuniteten inte kan hävas är dock tänkbara, t.ex. om det inte finns tillräcklig majoritet i riksdagen för att häva en ledamots immunitet (4 kap. 8 § regeringsformen).

Som en yttersta åtgärd anges i *beaktandesatserna* (punkt 10) att tillämpningen av rambeslutet under vissa förutsättningar får avbrytas i

förhållande till en medlemsstat som allvarligt åsidosätter de principer som fastställs i artikel 6.1 i Fördraget om Europeiska unionen. dvs. principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och rättsstatsprincipen.

Villkor som kan uppställas för att verkställa en arresteringsorder

Den verkställande rättsliga myndigheten kan enligt *artikel 5* ställa upp vissa villkor för att verkställa en arresteringsorder. Om den eftersökte dömts i sin utvaro utan att ha varit personligen kallad till rättegången eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats till förhandlingen kan enligt punkt 1 den verkställande rättsliga myndigheten kräva att den dömda erbjuds möjlighet att få en förnyad prövning i den utfärdande staten och att bli dömd i sin närvaro. En liknande bestämmelse finns i artikel 3 i det andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention. Enligt 9 § tredje stycket utlämningslagen kan Sverige utlämna en person som i en annan stat dömts i sin utvaro, på villkor att den dömda har möjlighet att i den andra staten påkalla en ny domstolsprövning som tillgodoser hans rättigheter. Om den eftersökte har dömts till eller löper risk att dömas till livstids fängelse kan enligt punkt 2 i rambeslutet den verkställande rättsliga myndigheten kräva att den utfärdande staten garanterar att livstidsstraffet omprövas kontinuerligt – administrativt eller genom benådning – och i vart fall efter 20 år. Någon motsvarighet till denna bestämmelse finns varken i utlämningskonventionen eller utlämningslagen. Slutligen kan, enligt punkt 3, den verkställande rättsliga myndigheten kräva att en person som är medborgare eller bosatt i den staten återförs dit efter rättegången för verkställighet av det straff som har ådömts honom i den andra staten. Enligt artikel 7.2 i 1996 års utlämningskonvention är det redan idag möjligt för en anmodad stat att uppställa ett sådant krav för att utlämna egna medborgare. I 3 a § utlämningslagen finns bestämmelser som möjliggör utlämning av svenska medborgare för lagföring under villkor om att den som utlämnas återförs till Sverige för verkställighet av ett ådömt frihetsstraff eller ett annat frihetsberövande i anledning av brottet.

Specialitetsprincipen och skydd mot vidareöverlämnande

Inom utlämningsrätten skyddar den s.k. specialitetsprincipen den som har utlämnats från åtal eller straff för andra brott än de som omfattades av utlämningsbeslutet. För att den som har utlämnats skall kunna åtalas eller straffas för sådana brott – som har begåtts före utlämningsbeslutet – krävs som regel ett medgivande från den utlämnande staten. Specialitetsprincipen och skyddet mot vidareutlämning samt undantag från dessa principer regleras i 12 och 12 a §§ utlämningslagen. Ett krav på medgivande eller samtycke från den andra staten återfinns också i rambeslutet, men enligt *artikel 27* kan varje medlemsstat förklara att sådant medgivande inte krävs om den utfärdande staten har lämnat motsvarande förklaring. I artikeln anges dessutom ett antal situationer, i huvudsak hämtade från 1957 och 1996 års utlämningskonventioner, där den verkställande medlemsstatens medgivande inte krävs för ytterligare

åtal eller straff. På motsvarande sätt kan medlemsstaterna förklara att vidareöverlämnande till en annan medlemsstat får ske utan medgivande från den verkställande medlemsstaten (*artikel 28*). Vidareutlämning till en stat utanför EU förutsätter dock alltid medgivande från behörig myndighet i den stat från vilken personen har överlämnats.

Förfarandet

Beslut om utlämning för brott har traditionellt fattats på regerings- eller ministernivå. Genom 1995 års utlämningskonvention infördes ett förenklat utlämningsförfarande för de fall där den som begärs utlämnad samtycker till utlämning. Bestämmelser om det förenklade utlämningsförfarandet finns i 28–39 §§ utlämningslagen. Det förenklade förfarandet utgår från att beslut om utlämning i sådana fall skall fattas på myndighetsnivå. Även rambeslutet utgår från att beslut om utfärdande och verkställighet av en arresteringsorder fattas på myndighetsnivå. Det är upp till varje medlemsstat att bestämma vilken eller vilka rättsliga myndigheter som skall ha hand om dessa frågor (*artikel 6*).

Medlemsstaternas rättsliga myndigheter får, genom att utfärda en arresteringsorder, efterlysa personer som är misstänkta för brott och som därför skall lagföras, eller som redan har dömts, men ännu inte har avtjänat det ådömda straffet (*artiklarna 1.1 och 9*). En arresteringsorder skall upprättas i enlighet med ett särskilt formulär som har utarbetats i anslutning till rambeslutet och innehålla de uppgifter som anges i *artikel 8.1*. Ansökan skall vara översatt till den verkställande medlemsstatens officiella språk eller till ett språk som den staten har förklarat sig godta (*artikel 8.2*). Arresteringsordern kan skickas direkt till den verkställande rättsliga myndigheten eller, om det är lämpligare, genom Schengens informationssystem (SIS). Även andra kommunikationsvägar är möjliga.

Utgångspunkten är att utfärdande och verkställighet av en arresteringsorder skall följa nationella straffprocessuella bestämmelser. I rambeslutet uppställs vissa minimiregler för de nationella rättsliga myndigheternas hantering av sådana ärenden. När en eftersökt person grips skall den verkställande medlemsstatens rättsliga myndigheter pröva om personen skall häktas eller underkastas något annat tvångsmedel (*artikel 12*). Om den eftersökte samtycker till överlämnande skall samtycket – i likhet med vad som gäller enligt det förenklade utlämningsförfarandet – lämnas under sådana former att det framgår att personen har förstått innebörden och konsekvenserna av samtycket (*artikel 13*). Samtycket skall i princip vara oåterkalleligt, men medlemsstaterna kan i särskild ordning förklara att ett samtycke under vissa förhållanden kan återkallas. En person som inte samtycker skall ha rätt att höras av den verkställande rättsliga myndigheten, i enlighet med den verkställande statens lagstiftning (*artikel 14*). Den eftersökte skall vidare ha rätt till rättsligt biträde och tolk i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten (*artikel 11.2*).

Beslut om överlämnande skall fattas inom tio dagar från det att personen lämnat sitt samtycke (*artikel 17.2*) och i övriga fall inom sextio dagar från gripandet (*artikel 17.3*). I särskilda fall kan dessa tidsfrister utsträckas med trettio dagar (*artikel 17.4*). När beslutet är fattat skall det verkställas genom att personen, som huvudregel, skall överlämnas inom

tio dagar från beslutet (*artikel 23*). Om det finns starka humanitära skäl, t.ex. att verkställigheten skulle äventyra den eftersöktes liv och hälsa, är det enligt *artikel 23.4* möjligt att tillfälligt skjuta upp överlämnandet. Vid utlämning som inte sker enligt det förenklade förfarandet saknas bestämmelser om när beslut i utlämningsfrågan skall fattas. När ett utlämningsbeslut har fattats skall det dock normalt verkställas inom en månad från beslutet (20 § utlämningslagen). Vid utlämning enligt det förenklade förfarandet skall beslut i utlämningsfrågan fattas inom tjugo dagar från det att samtycke har lämnats (33 §). Beslutet skall därefter verkställas inom ytterligare tjugo dagar (34 §).

Om den eftersöktes närvaro i den utfärdande staten är nödvändig även innan ett beslut i överlämnandefrågan har meddelats, kan personen tillfälligt överföras till den utfärdande staten (*artikel 18*) eller höras på begäran av den utfärdande statens rättsliga myndighet medan han fortfarande befinner sig i den verkställande medlemsstaten (*artikel 19*).

Ikraftträdande m.m.

Enligt *artikel 34* skall medlemsstaterna före utgången av år 2003 vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra rambeslutet. Den 1 januari 2004 ersätter rambeslutet utlämningskonventionerna från 1957, 1995 och 1996 samt andra bestämmelser om utlämning som idag gäller inom EU (*artikel 31.1*). Huvudregeln enligt övergångsbestämmelsen är att de nuvarande utlämningskonventionerna skall tillämpas på framställningar som inkommer före detta datum (*artikel 32*). Medlemsstaterna kan dock i en särskild förklaring till rådet ange att de som verkställande medlemsstat kommer att fortsätta att behandla framställningar i enlighet med utlämningskonventionerna när det är fråga om gärningar som har ägt rum före en viss, av den staten angiven, tidpunkt. Denna tidpunkt får inte vara senare än den 7 augusti 2002. Det skall också noteras att Österrike, i avvaktan på ändring i en viss lag, i en särskild bestämmelse (*artikel 33.1*) undantas från skyldigheten att överlämna egna medborgare eller att överlämna för brott där det inte föreligger dubbel straffbarhet. Undantaget gäller som längst fram till den 31 december 2008.

6 En ny lagstiftning

6.1 En lag införs om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder

Regeringens förslag: En lag om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder införs. Lagen, som innehåller bestämmelser om överlämnande från Sverige till en annan medlemsstat i EU, tillämpas när en person som eftersöks av myndigheterna i en annan EU-stat för lagföring eller verkställighet av straff anträffas här.

Regeringen får besluta att lagen under viss tid inte skall tillämpas i förhållande till en viss medlemsstat i EU.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. Några remissinstanser anser att promemorians lagförslag är svåröverskådligt och kan skapa tillämpningsproblem. De har bl.a. haft synpunkter på bestämmelsernas placering i lagen.

Skälen för regeringens förslag

En ny lag och dess struktur

Enligt artikel 31.1 i rambeslutet skall detta från och med den 1 januari 2004 ersätta bestämmelser om utlämning i konventioner som tillämpas mellan medlemsstaterna. De konventioner som därmed inte längre blir tillämpliga mellan medlemsstaterna är 1957 års utlämningskonvention och dess två protokoll, avtalet om förenkling och modernisering av förfarandena för översändande av utlämningsframställningar (det s.k. San Sebastian-avtalet), 1995 och 1996 års utlämningskonventioner och bestämmelser i Schengenkonventionens avdelning III, kapitel 4, om utlämning. Rambeslutet påverkar dock inte dessa avtal och konventioner i den mån de är tillämpliga i förhållandet mellan medlemsstaterna och stater utanför EU.

Även om det nya förfarandet för överlämnande till stora delar motsvarar vad som gäller vid utlämning, innebär överflyttandet av det övergripande beslutsansvaret från regeringen till domstolar att en ny reglering krävs, se avsnitt 8. Förfaranderegleringen och regleringen av avslagsgrunder bör utformas med utgångspunkt i att bestämmelserna kommer att tillämpas av åklagare och domstolar i ett rättsligt tvåpartsförfarande där förutsättningarna för överlämnande uttömmande regleras i lag. Denna bedömning gjordes också inför antagandet av rambeslutet (prop. 2001/02:118 s. 22). Regeringen anser därför att bestämmelser om i vilka fall överlämnande skall beviljas och förfarandet vid överlämnande från Sverige bör tas in i en ny lag. Lagen bör även innehålla bestämmelser om överförande av verkställighet av straff till Sverige, när detta sker i anslutning till eller som en följd av att överlämnande sker enligt rambeslutet. I den utsträckning saken inte bör regleras i andra författningar bör det i lagen även tas in andra bestäm-

melser som krävs för att införliva rambeslutet i svensk lagstiftning . Bestämmelser om överlämnande till Sverige bör regleras i förordning (se avsnitt 10).

Några remissinstanser anser att det lagförslag som presenteras i promemorian är svårtillgängligt och kan komma att leda till tillämpningssvårigheter. Regeringen har viss förståelse för dessa farhågor. I regeringens förslag tillvaratas också dessa synpunkter bl.a. genom att avslagsgrunderna och förfarandereglerna utvecklas och förtydligas. Samtidigt bör dock erinras om den svåra balansgång det innebär att genomföra ett rambeslut som det förevarande – som innehåller detaljrika och tekniskt komplicerade bestämmelser – i ett nytt rättsligt system, som i möjligaste mån bör ansluta till befintliga straffprocessuella förfaranden. Regeringen har även svårt att se att lagen skall kunna göras mer logisk eller användarvänlig genom att disponeras om i enlighet med vad några av remissinstanserna har föreslagit. Tvärtom är lagen utformad just med syftet att systematiskt och logiskt beskriva ärendets gång, från det att en arresteringsorder aktualiseras (4 kap.) till dess att ett beslut om överlämnande verkställs (6 kap.). Placeringen av bestämmelser om i vilka fall överlämnande skall ske (2–3 kap.) före förfarandebestämmelserna görs för att tidigt avgränsa lagens tillämpningsområde och för att understryka de förra bestämmelsernas särskilda betydelse. Detta avviker inte från sedvanlig lagstiftningsteknik.

I detta sammanhang bör anmärkas att den nya lagen innebär att EU:s rambeslut genomförs i svensk rätt. En allmän princip vid tillämpning av rättsregler som baseras på internationella avtal, så som t.ex. ett rambeslut, är att de skall tolkas fördragskonformt. Det innebär att en lagbestämmelse, om dess innebörd i ett visst fall inte är helt klar, kan behöva tolkas med stöd av det bakomliggande avtalet. Tillämparen bör då kunna utgå från att lagstiftaren har haft för avsikt uppfylla sitt åtagande enligt avtalet. Detta innebär i förevarande fall att tillämparen av den nya lagen och dess tillämpningsföreskrifter i något fall kan behöva gå tillbaka till rambeslutet för att få ytterligare klarhet i hur en viss bestämmelse bör tolkas.

Beslut om att inte tillämpa lagen

Enligt punkten 10 i rambeslutets beaktandesatser får tillämpningen av rambeslutet avbrytas i förhållande till en medlemsstat om denna allvarligt och ihållande åsidosätter de principer som fastställs i artikel 6.1 i Fördraget om Europeiska unionen. Proceduren för fastställande av om en medlemsstat på sådant sätt bryter mot fördraget regleras i artikel 7.1 i fördraget i dess lydelse enligt Nicefördraget. Konsekvensen för medlemsstaten kan, om ett fördragsbrott konstateras, bli att vissa av de rättigheter som enligt fördraget tillkommer medlemsstaten upphävs. I förevarande fall kan det således innebära att tillämpningen av rambeslutet avbryts i förhållande till den aktuella medlemsstaten.

I anslutningsfördragen för de tio stater som blir medlemmar i EU från och med den 1 maj 2004 finns en skyddsklausul på straffrättens och civilrättens område. Skyddsklausulen för rättsliga och inrikes frågor – som omfattar bl.a. rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna – kan aktualiseras om det skulle

visa sig att det finns brister i införlivandet, genomförandet eller tillämpningen av instrument som rör ömsesidigt erkännande inom straffrätten eller civilrätten, eller om det finns en överhängande risk för sådana brister. Om en sådan situation skulle uppkomma under de tre första åren efter anslutningen, kan kommissionen på motiverad begäran av en medlemsstat eller på eget initiativ, och efter att ha samrått med medlemsstaterna, besluta om särskilda villkor för tillämpningen av instrumentet. Sådana villkor kan t.ex. vara att tillämpningen av rambeslutet tillfälligt upphävs i förhållandet mellan en ny medlemsstat och övriga medlemsstater.

Ett beslut om avbrott i tillämpningen av rambeslutet i förhållande till en viss medlemsstat rör en fråga som enligt 10 kap. 2 § regeringsformen kräver riksdagens godkännande. I en situation där frågan om avbrott i tillämpningen av rambeslutet aktualiseras torde det krävas sådan skyndsamhet att lagstiftningsåtgärder skulle försvåra processen både i Sverige och i EU-arbetet. Regeringen anser därför att det i den nya lagen bör införas en möjlighet för regeringen att – i stället för riksdagen – besluta att lagen under viss tid inte skall tillämpas i förhållande till en viss medlemsstat i EU.

6.2 Tillämpning av lagen i förhållande till Danmark och Finland

Regeringens förslag: Lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge (nordiska utlämningslagen) skall tillämpas i förhållande till Danmark och Finland om en rättslig myndighet i den andra staten begär det. I sådant fall får arresteringsordern betraktas som en framställning om utlämning enligt 9 § nordiska utlämningslagen. Bestämmelsen om tillfälliga tvångsmedel i 17 § nordiska utlämningslagen skall då inte tillämpas.

Promemorians bedömning skiljer sig från regeringens förslag. Enligt promemorians bedömning krävs inte någon särskild reglering av i vilka fall den nordiska utlämningslagen eller den nya lagen skall tillämpas.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser har efterlyst en uttrycklig reglering i fråga om vilket förfarande – den nya lagen eller den nordiska utlämningslagen – som skall tillämpas på en arresteringsorder som har utfärdats i Danmark eller Finland.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 31.2 får medlemsstaterna tillämpa befintliga utlämningsavtal eller ingå nya sådana avtal mellan sig i den mån dessa gör det möjligt att fördjupa eller utvidga rambeslutets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla och underlätta förfarandena för överlämnande av personer som är föremål för en arresteringsorder. Om medlemsstaterna ingår nya utlämningsavtal skall dessa innebära att förfarandena förenklas eller underlättas genom att straffrösklar sänks, krav på dubbel straffbarhet avskaffas i större utsträckning, tidsfrister förkortas ytterligare och antalet avslagsgrunder begränsas.

Sverige har den 7 november 2002 underrättat rådet och kommissionen att den nordiska utlämningslagen kommer att tillämpas i förhållande till

Danmark och Finland, i den utsträckning den nordiska utlämningslagen fördjupar eller utvidgar rambeslutets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla och underlätta förfarandena för överlämnande av personer som är föremål för en arresteringsorder. Motsvarande underrättelser har avgetts av Danmark och Finland.

Enligt en överenskommelse mellan de nordiska justitieministrarna den 13 juni 2002 skall en översyn göras av de nordiska utlämningsreglerna i syfte att dessa skall utvecklas och gå än längre än rambeslutets bestämmelser. De nordiska staterna har emellertid gjort bedömningen att en sådan översyn inte kan göras i sådan tid att ett nytt system kan träda i kraft till den 1 januari 2004.

Det nordiska utlämningssamarbetet bygger på ett samnordiskt lagstiftningsprojekt. Utlämningslagarna i de nordiska länderna är i stora stycken lika, för att inte säga identiska. De nordiska utlämningslagarna innehåller få avslagsgrunder och förskriver enkla, snabba och informella förfaranden. Den svenska lagen, lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge (nordiska utlämningslagen), innehåller en långtgående möjlighet att utlämna svenska medborgare och det finns inte något generellt krav på dubbel straffbarhet.

Den nordiska utlämningslagen är till stor del så konstruerad i fråga om möjlighet att utlämna och enkelhet i förfarandet att den enligt rambeslutet kan tillämpas i stället för rambeslutets bestämmelser. Utlämning enligt den nordiska utlämningslagen kan i flertalet fall ske snabbare och smidigare än om personen överlämnades enligt rambeslutets bestämmelser. Det är emellertid inte möjligt att helt förutse i vilka situationer rambeslutets bestämmelser är förmånligare och där det därmed skulle vara uteslutet att använda sig av den nordiska utlämningslagen. Så som föreslås i avsnitt 8.4.2 skiljer sig förutsättningarna för anhållande och häktning i den nya lagen och i den nordiska utlämningslagen. Som remissinstanserna har framhållit är det nödvändigt för de tillämpande myndigheterna att snabbt och enkelt slå fast vilken lag som skall tillämpas. *Riksåklagaren* har påpekat att det finns väsentliga skillnader i förfarandena enligt de båda lagarna, i synnerhet i fråga om tvångsmedelsbestämmelserna. Den åklagare som skall besluta om anhållande av en i Danmark eller Finland eftersökt person måste veta vilket regelverk som gäller.

Enligt regeringens uppfattning är den mest praktiska ordningen att den nya lagen tillämpas i förhållande till Danmark och Finland, utom i de fall där den utfärdande myndigheten uttryckligen begär att den nordiska utlämningslagen skall tillämpas och den svenske åklagaren går med på detta. Därigenom undviks oklarhet i fråga om vilket förfarande som skall tillämpas. Om den utfärdande myndigheten begär att den eftersökte utlämnas enligt den nordiska utlämningslagen får i stället den lagen tillämpas. Arresteringsordern bör då betraktas som en framställning om utlämning enligt 9 § nordiska utlämningslagen. Bestämmelsen om anhållande och andra tvångsmedel i avvaktan på en framställan om utlämning i 17 § nordiska utlämningslagen skall i sådana fall inte tillämpas. I stället kan då bestämmelsen i 12 § samma lag, om tvångsmedel när en framställan har inkommit, tillämpas direkt. Intill dess tillämpas den nya lagens tvångsmedelsregler.

Det kan emellertid finnas situationer där åklagaren gör bedömningen att förutsättningarna att bistå den utfärdande myndigheten är större om lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder tillämpas. I sådana fall bör den lagen tillämpas även fortsättningsvis.

7 Förutsättningar för överlämnande från Sverige

7.1 Skyldigheten att överlämna

Regeringens förslag: Den som eftersöks enligt en arresteringsorder och som anträffas i Sverige skall, om inte annat sägs i den nya lagen eller följer av någon annan lag, överlämnas till den utfärdande medlemsstaten.

Överlämnande får inte beviljas om det skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier.

Överlämnande får inte heller beviljas om det skulle strida mot bestämmelser i grundlagarna, främst tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. Någon särskild bestämmelse om det, utöver den allmänna hänvisningen till annan lag, bör dock inte tas in i den nya lagen.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Regeringens förslag till reglering av avslagsgrunder är dock något mer omfattande än promemorians.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser har pekat på att hänvisningen i promemorians lagförslag till bestämmelser i annan lag är alltför allmänt hållen och kan komma att leda till tillämpnings-svårigheter. *Svea hovrätt* har ifrågasatt om det är lämpligt med en så allmänt formulerad bestämmelse. Den kan leda till avsevärda gränsdragnings- och tillämpningsproblem i enskilda fall, särskilt mot bakgrund av att den s.k listan är vagt utformad samt de snäva tidsfrister som kommer att gälla i ärenden om överlämnande. Det bör därför, enligt hovrätten, övervägas om inte bestämmelsen skall kompletteras med en – om än inte uttömmande – exemplifiering av vilka lagregler som kan komma att utgöra hinder mot överlämnande. *Riksåklagaren (RÅ)* har framfört liknande synpunkter och lämnat förslag till vilka avslagsgrunder som bör anges uttryckligen i lagen.

Flera remissinstanser har i detta sammanhang särskilt kommenterat frågan om huruvida den reglering som föreslås i promemorian är lämplig för att beskriva de avslagsgrunder som följer av grundlagarnas bestämmelser och av bestämmelserna i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. *Sveriges advokatsamfund* tillhör de remissinstanser som förordar att det i lagen tas in en erinran om att den nya lagen inte sätter grundlagarna ur spel. RÅ har i sitt yttrande föreslagit att det i lagen tas in en föreskrift om att samråd skall ske med Justitiekanslern om det kan antas att brottet faller under yttrandefrihetsgrundlagen eller tryckfrihetsförordningen. En sådan

föreskrift skulle enligt RÅ bl.a. utgöra en erinran om att det finns ytterligare avslagsgrunder i grundlagarna. *Justitiekanslern (JK)* har ifrågasatt om beaktandesatsen i punkt 12 i rambeslutet medger ett så långtgående hänsynstagande till medlemsstaternas konstitutioner som har kommit till uttryck i promemorian. Enligt JK bör det avgöras från fall till fall om en begäran om överlämnande som har anknytning till det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området kan bifallas.

Skälen för regeringens förslag

Skyldigheten att överlämna enligt rambeslutet

Enligt artikel 1.2 i rambeslutet skall medlemsstaterna verkställa varje arresteringsorder i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och bestämmelserna i rambeslutet. Överlämnande får alltså inte vägras i annat fall än där det följer av rambeslutet. I avsnitt 5 redogörs för bestämmelser i rambeslutet som i olika fall innebär att överlämnande inte får ske eller som får åberopas för att vägra överlämnande. Sådana bestämmelser finns både i rambeslutets beaktandesatser och i de enskilda artiklarna, särskilt i artiklarna 3 och 4.

Enligt rambeslutets beaktandesatser (punkten 12) hindrar rambeslutet inte att en medlemsstat tillämpar sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier. I dessa fall följer rätten att avslå en begäran om överlämnande av de enskilda medlemsstaternas konstitutionella bestämmelser. Vidare skall, enligt samma punkt, överlämnande vägras om det finns skäl att tro att överlämnande begärs i syfte att lagföra eller straffa en person på grund av den eftersöktes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning.

Enligt punkten 13 i beaktandesatserna får ingen avvisas, utvisas eller utlämnas till en stat där han eller hon löper allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Detta är en erinran om medlemsstaternas skyldigheter enligt bl.a. Europakonventionen att inte till ett tredje land avvisa, utvisa eller vidareutlämna en person som tidigare har överlämnats, om det finns risk för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Denna fråga, liksom den som gäller åtagandet att inte överlämna finns skäl att tro att överlämnande begärs i syfte att lagföra eller straffa en person på grund av den eftersöktes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, behandlas i avsnitt 7.3.2.

En ytterligare erinran om Europakonventionens bestämmelser finns artikel 1.3. Där anges att rambeslutet inte påverkar skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen. Artikel 6 i fördraget anger i sin tur att unionen bygger på principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt på rättsstatsprincipen, vilka principer är gemensamma för medlemsstaterna (artikel 6.1). Vidare skall unionen, som allmänna principer för gemenskapsrätten, respektera de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europakonventionen

såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner (artikel 6.2). Unionen skall också respektera den nationella identiteten hos sina medlemsstater (artikel 6.3).

Regleringen av avslagsgrunder

Rambeslutet innebär ett åtagande för Sverige – och övriga medlemsstater – att överlämna den som eftersöks enligt en arresteringsorder. Överlämnande får vägras endast i de fall där en sådan rätt följer direkt eller indirekt av rambeslutet. Regeringen anser därför att det i den nya lagen uttryckligen bör anges under vilka förutsättningar överlämnande får ske samt när överlämnande skall eller får vägras.

Flertalet av rambeslutets avslagsgrunder låter sig beskrivas i uttryckliga regler om att en viss förutsättning skall eller får medföra att överlämnande vägras. Det skall här påpekas att rambeslutet innehåller såväl obligatoriska som fakultativa avslagsgrunder. Den senare sortens avslagsgrunder finns bl.a. i artikel 4, där det sägs att den verkställande rättsliga myndigheten i vissa fall *får* vägra överlämnande. Bestämmelsen ger medlemsstaterna möjlighet att i sin nationella lagstiftning, helt eller delvis, införa de avslagsgrunder som anges i artikeln. Det innebär att en avslagsgrund som i rambeslutet är utformad som en fakultativ bestämmelse, i den nya lagen kan göras fakultativ eller obligatorisk. I de följande avsnitten i detta kapitel redovisas förslag till hur avslagsgrunderna skall införas i svensk lag.

Vissa av rambeslutets avslagsgrunder låter sig inte lika naturligt uttryckas i lagregler eller ens i en hänvisning till andra lagregler. Det handlar främst om bestämmelser i grundlagarna om tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier än i tryckta skrifter och i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. I det följande redovisas dessa avslagsgrunder samt förslag till hur de bör regleras i den nya lagen.

Hinder mot överlämnande enligt grundlagarna

Enligt rambeslutets beaktandesatser (punkten 12) hindrar rambeslutet inte att en medlemsstat tillämpar sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.

Grundlagarna innehåller bestämmelser som kan utgöra hinder mot överlämnande. Bestämmelser om skydd för *föreningsfriheten* finns i 2 kap. regeringsformen. Föreningsfriheten får enligt dessa bestämmelser begränsas endast i den utsträckning och enligt det förfarande som föreskrivs i regeringsformen. I enlighet med vad som föreslås i avsnitt 7.3.4. torde överlämnande aldrig kunna ske för en gärning som helt eller delvis har begåtts i Sverige utan att motsvara brott enligt svensk lag. Det krävs därför ingen särskild lagreglering i den delen.

Bestämmelser om *tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier än tryckta skrifter* finns i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Dessa grundlagar är exklusiva i den meningen att det allmänna inte får ingripa mot innehållet i de skyddade medierna i annat

fall och i annan ordning än som föreskrivs i de båda grundlagarna. Bl.a. anges där uttömmande vilka yttranden i de grundlagsskyddade medierna som är otillåtna och vem som vid en överträdelse bär det straffrättsliga ansvaret. Vidare föreskrivs att endast Justitiekanslern får inleda förundersökning mot brott som avses i TF och YGL och att endast Justitiekanslern får besluta om tvångsmedel med anledning av misstanke om sådant brott (9 kap. 1 § TF och 7 kap. 1 § YGL). Om rättegången i mål som rör brott som avses i TF och YGL finns dessutom särskilda bestämmelser (12 kap. TF och 9 kap. YGL).

Enligt promemorian följer det av beaktandesatsen 12 att överlämnande får vägras om ett överlämnande skulle stå i strid med TF och YGL. I promemorian görs också bedömningen att det skydd som dessa grundlagar ger medför att Sverige inte kan bistå med överlämnande i fall där andra staters rättsliga myndigheter har inlett lagföring eller utdömt straff för gärningar på det grundlagsskyddade området.

Justitiekanslern har ifrågasatt om beaktandesatsen 12 medger ett så långtgående hänsynstagande till medlemsstaternas egna konstitutioner på de angivna områdena som har kommit till uttryck i promemorian. Huruvida en begäran om överlämnande som har anknytning till den tryck- och yttrandefrihetsrättsliga regleringen kan bifallas eller inte får enligt Justitiekanslern bedömas i varje enskilt fall. Justitiekanslern har vidare anfört att i de fall där ett ingripande mot personen hade kunnat ske även enligt TF eller YGL bör Sverige, i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande, inte kunna vägra ett överlämnande.

Regeringen finner inte anledning att frångå den tolkning av beaktandesatsen och rambeslutet i övrigt som görs i promemorian. Inte heller finner regeringen anledning att i detta sammanhang frångå den bedömning som görs i promemorian i fråga om de hinder som TF och YGL kan sätta upp för ett överlämnande. Gärningar som omfattas och skyddas av TF och YGL kan alltså, enligt regeringens bedömning, lagföras och bestraffas endast i den ordning och omfattning som föreskrivs i dessa grundlagar. Denna uppfattning har regeringen gett uttryck för såväl i tidigare lagstiftningsarbete rörande det internationella rättsliga samarbetet (se prop. 1999/2000:61 s. 73) som i ett antal beslut angående internationell rättslig hjälp. Det finns dock skäl att här nämna att frågan om internationellt rättsligt samarbete inom det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området nu är föremål för utredning (dir. 2003:58).

Det sagda innebär således att om en myndighet i en annan stat har inlett lagföring eller meddelat dom rörande en gärning som i Sverige regleras av TF eller YGL, får dessa grundlagar anses hindra ett överlämnande som syftar till att sådan lagföring genomförs eller att en sådan dom verkställs. En motsatt ordning skulle innebära en urholkning av det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga skyddet som inte varit åsyftad.

Regeringen har övervägt om det bör införas en särskild bestämmelse i lagen som erinrar om grundlagarna. Några remissinstanser har också föreslagit en sådan lösning. Det kan hävdas att en sådan erinran bör tas in för att uppmärksamma tillämparen på att det i grundlagarna finns bestämmelser som inskränker lagens tillämpning. Regeringen har dock i tidigare lagstiftningsarbeten ansett att det som regel inte är lämpligt att tynga lagstiftningen med erinringar om vad som gäller enligt

grundlagarna (se t.ex. prop. 1999/2000:111 s. 29). Några skäl för att i detta fall frånga den bedömningen har regeringen inte funnit. Någon särskild erinran om grundlagarna bör därför inte tas in i den nya lagen.

Som Riksåklagaren har framhållit bör samråd med Justitiekanslern alltid ske så snart frågan uppkommer om att avslå en begäran om överlämnande på denna grund. En sådan skyldighet kräver dock inte särskild reglering i lag och det förekommer inte heller på andra områden där åklagare bedriver utredningar i vilka det kan uppkomma frågor om huruvida TF och YGL är tillämpliga.

Immunitet och privilegier

Av artikel 20.1 i rambeslutet följer att överlämnande får vägras om den eftersökte har rätt till *privilegier eller immunitet* avseende rättsliga förfaranden eller verkställighet. Om det ankommer på en myndighet i den verkställande medlemsstaten att upphäva immuniteten eller privilegiet åligger det den verkställande rättsliga myndigheten att söka utverka ett sådant upphävande. Om upphävandet däremot ankommer på en myndighet i en annan stat eller internationell organisation åligger det i stället den utfärdande rättsliga myndigheten att utverka upphävandet (artikel 20.2). De tidsfrister som gäller för verkställighet av en arresteringsorder börjar inte att löpa förrän en fråga om upphävande av immunitet eller privilegier är avgjord.

Föreskrifter om *immunitet* i den mening som avses i rambeslutet finns i bl.a. regeringsformen (RF) och i riksdagsordningen (RO).

- Enligt 4 kap. 8 § RF får ingen väcka talan mot den som utövar eller har utövat uppdrag som riksdagsledamot eller beröva honom eller henne friheten eller hindra honom eller henne att resa inom riket på grund av hans eller hennes yttranden eller gärningar under utövandet av uppdraget, utan att riksdagen har medgivit det genom beslut om vilket minst fem sjättedelar av de röstande har förenat sig. Misstänks en riksdagsledamot för brott i annat fall, skall bestämmelser i lag om gripande, anhållande eller häktning tillämpas endast om han eller hon erkänner brottet eller har tagits på bar gärning eller om det är fråga om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Enligt 3 kap. 18 § RO skall åklagare som vill påkalla att riksdagen medger att talan väcks mot en riksdagsledamot eller att ingripande görs i dennes personliga frihet, skriftligen ansöka om det hos riksdagens talman. Detsamma gäller även annan som vill begära riksdagens medgivande att få föra talan vid domstol med anledning av en riksdagsledamots handlande.

- Enligt 5 kap. 7 § RF kan konungen inte åtalas för sina gärningar. Riksföreståndare kan inte åtalas för sina gärningar som statschef.

- Enligt 12 kap. 8 § RF väcks åtal för brott i utövningen av tjänst som ledamot av Högsta domstolen eller Regeringsrätten i Högsta domstolen av riksdagens ombudsman eller Justitiekanslern.

- Enligt 9 kap. 8 § RO får åtal för brott begånget i utövningen av uppdraget eller tjänsten mot fullmäktig i Riksbanken, ledamot av Riksbankens direktion eller mot någon av Riksdagens revisorer endast ske efter beslut av finansutskottet. För brott begånget i utövningen av

Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering gäller dock särskilda bestämmelser.

- Åtal för brott begånget i utövningen av uppdraget eller tjänsten mot ledamot av riksdagsstyrelsen, av riksdagens valprovsnämnd eller av riksdagens besvärsnämnd eller mot riksdagens ombudsman eller kammarsekreteraren får ske endast efter beslut av konstitutionsutskottet.

Enligt regeringens uppfattning bör överlämnande inte kunna ske om det skulle strida mot bestämmelser i grundlagarna om immunitet och privilegier som innebär att en person endast kan åtalas eller straffas i viss ordning. Även i denna fråga kan anföras att ett motsatt synsätt skulle leda till resultat som inte varit åsyftade.

Upphävande av *immunitet eller privilegier till följd av internationella avtal* ankommer regelmässigt på den stat eller organisation som en eftersökt person företräder. Enligt rambeslutet är det i dessa fall den utfärdande rättsliga myndigheten som har att utverka upphävande av immuniteten eller privilegiet. I svensk lag regleras denna typ av immunitet och privilegier i bl.a. lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

Bestämmelser om immunitet finns också i bl.a. 5 kap. 5–8 §§ lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, där bl.a. den som har kommit till Sverige för att höras i ett brottmål åtnjuter straffrättslig immunitet i vissa hänseenden. En begäran om överlämnande där personen omfattas av immunitet eller privilegier skall avslås även i fråga om immunitet och privilegier av nu angivet slag. Det bör därför i lagen tas in en bestämmelse som förbjuder överlämnande i fall där någon åtnjuter immunitet eller ett privilegium. Den ovan föreslagna regleringen kommer att omfatta både immunitet enligt grundlagarna och sådan immunitet och sådana privilegier som följer av vanlig lag.

Andra bestämmelser som hindrar överlämnande

Europakonventionen har sedan den 1 januari 1995 ställning som lag i Sverige (SFS 1994:1219). En lag eller annan föreskrift får, enligt 2 kap. 23 § regeringsformen, inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen (prop. 1993/94:117). Om konventionens ställning i förhållande till annan lag, se Danelius, *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis*, 2:a uppl. s. 36 ff. med hänvisningar. Konventionens bestämmelser gäller i princip i all offentlig verksamhet och är inte beroende av en erinran eller hänvisning i varje enskild lag (om konventionens tillämpning i ett ärende om utlämning, se NJA 2002 s. 624). Enligt regeringens uppfattning bör någon särskild bestämmelse därför inte införas i den nya lagen. Det är emellertid klart att Europakonventionens bestämmelser gäller i ärenden om överlämnande och att konventionens bestämmelser alltid skall beaktas av t.ex. åklagare och domstolar. Skulle således överlämnande i ett enskilt fall strida mot Europakonventionen får överlämnande inte beviljas.

7.2 Straffrösklar och krav på dubbel straffbarhet

Regeringens förslag: Överlämnande får beviljas endast för en gärning som motsvarar brott enligt svensk lag och som enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till en frihetsberövande påföljd i ett år eller mer eller för vilken en frihetsberövande påföljd i fyra månader eller mer har dömts ut.

Om det i arresteringsordern har angetts att en gärning är sådan som anges i den s.k. listan och gärningen enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till en frihetsberövande påföljd i tre år eller mer, skall överlämnande beviljas även om gärningen inte motsvarar brott enligt svensk lag. Begärs överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd som avser en gärning i listan gäller det allmänna kravet på att en frihetsberövande påföljd i fyra månader eller mer har dömts ut.

När överlämnande beviljas i något av dessa fall får överlämnande även beviljas för en gärning som motsvarar brott enligt svensk lag men som inte uppfyller kravet på viss svårhet eller, i fråga om en utdömd påföljd, kravet på att påföljden är av viss längd (s.k. accessoriskt överlämnande).

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag men är annorlunda formulerat. Promemorians förslag innehåller dock ingen bestämmelse om accessoriskt överlämnande.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Rikspolisstyrelsen* har påpekat en otydlighet i utformningen av lagbestämmelsen, som kan leda till missuppfattning i fråga om vilket krav som skall ställas på längden av en utdömd påföljd som avser brott enligt den s.k. listan. *Sveriges advokatsamfund* har avstyrkt förslaget, med hänvisning till att överlämnande för brott enligt listan kan vara förenat med godtycke och bristande förutsebarhet. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har efterlyst överväganden i fråga om möjligheten att överlämna accessoriskt för gärningar som inte uppfyller rambeslutets krav på viss svårhet eller, i fråga om en utdömd påföljd, kravet på att påföljden är av viss längd.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 2.1 i rambeslutet får en arresteringsorder utfärdas för gärningar som enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan medföra en frihetsberövande påföljd i ett år eller mer. Det skall alltså enligt den för gärningen – i den utfärdande medlemsstaten – tillämpliga straffskalan kunna följa fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i ett år eller mer. Det saknar vid denna bedömning betydelse vilket straff eller vilken påföljd som kan påräknas i det enskilda fallet. Det saknar också betydelse vad som är det lägsta möjliga straffet enligt straffskalan. Har den eftersökta redan dömts för gärningen krävs att en frihetsberövande påföljd i fyra månader eller mer har dömts ut. Hur lång tid som återstår att verkställa är dock utan betydelse.

Den verkställande medlemsstaten kan kräva att de gärningar som ligger till grund för en arresteringsorder utgör brott inte bara i den utfärdande medlemsstaten men även enligt det egna landets lagstiftning, s.k. dubbel straffbarhet (artiklarna 2.4 och 4.1). För brotten i den s.k.

listan (artikel 2.2) får emellertid något krav på dubbel straffbarhet inte ställas – någon prövning i den delen skall alltså inte göras i den verkställande staten. För att den utfärdande myndigheten skall kunna göra gällande att en gärning omfattas av listan krävs, förutom att gärningen finns upptagen i listan, också att gärningen kan medföra fängelse i tre år eller mer enligt den utfärdande medlemsstatens lag. Listan och frågan om krav på dubbel straffbarhet har behandlats närmare i prop. 2001/02:118 s. 7 f. och 17 f.

Vid utlämning inom Norden finns inte något generellt krav på dubbel straffbarhet. Utlämning av en svensk medborgare förutsätter dock i vissa fall dubbel straffbarhet och att brottet är av ett visst allvarligt slag. Vid utlämning till utomnordiska stater krävs alltid att det finns dubbel straffbarhet (4 § utlämningslagen). Dessutom krävs det vid sådan utlämning att brottet enligt *svensk* lag kan medföra fängelse i ett år eller mer eller, om det gäller utlämning till en annan EU-stat, i sex månader eller mer. Om utlämning begärs för verkställighet av en frihetsberövande påföljd krävs dessutom att minst fyra månader återstår att verkställa av påföljden.

Enligt rambeslutet får medlemsstaterna inte uppställa krav på dubbel straffbarhet för brotten i listan. För övriga brott står det medlemsstaterna fritt att bestämma om och i vilken utsträckning krav på dubbel straffbarhet skall ställas upp (artiklarna 2.4 och 4.1). Regeringen har i prop. 2001/02:118 ingående redogjort för de skäl som talar för att krav på dubbel straffbarhet inte skall ställas (s. 17 f.). En naturlig konsekvens av detta resonemangen vore att, i likhet med vad som gäller inom Norden, inte ställa något krav på dubbel straffbarhet för överlämnande. Något principiellt hinder mot detta finns inte. Samtidigt innebär rambeslutet ett förhållandevis stort steg i fråga om avskaffande av krav på dubbel straffbarhet. Krav på dubbel straffbarhet har sedan länge varit en grundläggande förutsättning vid utlämning. Enligt regeringens mening framstår det mot den bakgrunden som lämpligt att – åtminstone inledningsvis – begränsa det område inom vilket något sådant krav inte ställs upp. Av samma skäl framstår brotten i listan som en lämplig avgränsning i detta avseende.

Det bör därför framgå av lagen att en uppgift från den utfärdande rättsliga myndigheten om att en gärning omfattas av listan skall medföra att någon prövning inte skall ske av om det finns dubbel straffbarhet. Att en gärning omfattas av listan innebär också att gärningen kan leda till en frihetsberövande påföljd i tre år eller mer i den utfärdande medlemsstateten. Om den utfärdande rättsliga myndigheten gör gällande att en gärning motsvarar ett visst brott i listan skall en sådan uppgift godtas utan någon särskild prövning.

Regeringen anser vidare att det i de fall där det inte görs gällande att en gärning motsvarar ett brott i listan, det av lagen bör framgå att överlämnande får ske endast om gärningen motsvarar brott enligt svensk lag och om gärningen enligt lagen i den *utfärdande* medlemsstaten kan medföra en frihetsberövande påföljd i ett år eller mer. Till skillnad från vad som gäller vid utlämning till utomnordiska stater saknar det alltså helt betydelse vilken straffskala som enligt svensk lag gäller för motsvarande brott.

Det bör vidare framgå av lagen att överlämnande för verkställighet av straff – oavsett om gärningen är ett ”list”- brott eller inte – förutsätter att den eftersökte har dömts till fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i fyra månader eller mer.

Rambeslutet innebär enligt sin lydelse inte att överlämnande skall eller får beviljas även för gärningar som i fråga om svårhet eller, när det gäller en utdömd påföljd i fråga om påföljdens längd, inte uppfyller rambeslutets krav. Vid utlämning är dock detta möjligt genom s.k. accessorisk utlämning (4 § andra stycket utlämningslagen). Det är enligt regeringens uppfattning otillfredsställande att accessoriskt överlämnande inte regleras i rambeslutet. Om accessoriskt överlämnande inte införs kommer överlämnande att kunna ske endast för gärningar som är av sådan svårhet eller för påföljder som är av sådan längd att de uppfyller rambeslutets krav i dessa avseenden. Om den eftersökte är misstänkt även för annan brottslighet – som alltså inte uppfyller dessa krav – kommer den utfärdande medlemsstaten att vara förhindrad att lagföra eller straffa den som har överlämnats för sådan brottslighet (jfr dock artikel 27). Detta kan få till konsekvens att den som överlämnas enligt en arresteringsorder undgår lagföring eller straffverkställighet för vissa gärningar eller vissa utdömda påföljder.

Det finns emellertid inte något i rambeslutet som hindrar att överlämnande sker i större utsträckning – och för fler gärningar – än vad rambeslutet medger. Det har också inom EU påbörjats en diskussion om hur avsaknaden av en möjlighet att överlämna accessoriskt skall kunna åtgärdas. Enligt vad som är upplyst om innehållet i de danska och finska lagarna med bestämmelser för genomförande av rambeslutet, kommer dessa att innehålla bestämmelser om accessoriskt överlämnande. Regeringen anser mot denna bakgrund att det bör införas en möjlighet att överlämna accessoriskt, under förutsättning att det sker för gärningar som motsvarar brott enligt svensk lag.

7.3 Hinder mot överlämnande

7.3.1 Den som begärs överlämnad är inte straffmyndig

<p>Regeringens förslag: Överlämnande får inte beviljas för en gärning som har ägt rum innan den eftersökte fyllt femton år.</p>
--

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag, men är annorlunda formulerat.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Frivilligorganisationernas fond för mänskliga rättigheter* och *Svenska Helsingforskommittén* har i anslutning till denna fråga ifrågasatt om FN:s barnkonvention medger överlämnande för lagföring av den som inte har fyllt 18 år när det inte finns dubbel straffbarhet.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 3.3 i rambeslutet får överlämnande inte ske om den eftersökte, enligt den verkställande medlemsstatens lag, på grund av sin ålder inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för en arresteringsorder. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i

utlämningskonventionerna. Enligt 8 § utlämningslagen får dock utlämning inte beviljas om detta med hänsyn till personens ungdom skulle vara uppenbart oförenligt med humanitetens krav. Det råder inget tvivel om att bestämmelsen innebär att en person som inte är straffmyndig enligt svensk lag inte skulle utlämnas. Regeringen anser att en bestämmelse bör tas in i den nya lagen om att överlämnande inte får beviljas för en gärning som någon begått innan han eller hon har fyllt femton år.

Rambeslutet innehåller inte någon särskild reglering som tar sikte på unga personer. Däremot är det klart att medlemsstaterna i ärenden om överlämnande kan tillämpa de rättsliga förfaranden och särskilda regler som de nationella rättssystemen föreskriver för unga lagöverträdare. I avsnitt 8 redogörs för förslag till förfarandebestämmelser som särskilt gäller personer i åldersgruppen 15–17 år. De särskilda bestämmelserna gäller anhållande och häktning (8.4.2) och särskild skyldighet för åklagaren att under utredningen klargöra om lagföring kan ske i Sverige (8.4.1). Vidare föreslås bl.a. att lagen om unga lagöverträdare skall tillämpas (8.4.1) och att verkställigheten av ett beslut om överlämnande skall kunna skjutas upp (8.6) för den som inte har fyllt arton år.

Det är i praktiken ytterst ovanligt att någon som inte har fyllt arton år begärs utlämnad. Det kan inte antas att rambeslutet kommer att innebära någon förändring av det förhållandet. Rambeslutet lämnar dock inte något utrymme för att vägra överlämnande enbart av den anledningen att den som eftersöks inte har fyllt arton år. Någon sådan avslagsgrund kan därför inte tas in i den nya lagen. Om frågan om överlämnande av en ung person trots allt skulle bli aktuellt, torde det i flertalet fall vara möjligt att med tillämpning av de föreslagna bestämmelserna i den nya lagen samt genom kontakter med myndigheterna i den andra staten överflytta lagföringen till Sverige.

Regeringen vill i detta sammanhang erinra om att FN:s barnkonvention givetvis skall beaktas i ärenden om överlämnande för brott. Det finns dock inte något hinder i den konventionen mot att överlämna den som inte har fyllt arton år för gärningar som inte är straffbara i Sverige.

7.3.2 Risk för förföljelse eller tortyr

Regeringens förslag: Överlämnande får inte beviljas om det finns skälig anledning att tro att det begärs i syfte att lagföra eller bestraffa den eftersökte på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning.

Överlämnande får inte beviljas om det finns skälig anledning att tro att den som begärs överlämnad i den utfärdande staten skulle vara i fara att utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Promemorians förslag innehåller inte någon uttrycklig bestämmelse som förbjuder överlämnande om det finns risk för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, men överensstämmer i övrigt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan erinran. *Migrationsverket* anser dock att det bör övervägas att göra den grundsats som kommer till uttryck i punkten 13 i rambeslutets beaktandesatser tydlig genom att ta in den i den nya lagen. En liknande synpunkt har framförts av *Frivilligorganisationernas fond för mänskliga rättigheter* och *Svenska Helsingforskommittén*, som även har påpekat att de fall som omfattas av Europakonventionens förbud mot diskriminering är fler än de som räknas upp i rambeslutet och i den föreslagna bestämmelsen.

Skälen för regeringens förslag

Förbud mot diskriminering

Enligt punkten 12 i rambeslutets beaktandesatser hindrar rambeslutet inte att överlämnande vägras om det finns objektiva skäl att tro att en arresteringsorder har utfärdats för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning. En liknande bestämmelse finns i artikel 3.2 i 1957 års utlämningskonvention.

Europakonventionen har sedan den 1 januari 1995 ställning som lag i Sverige (prop. 1993/94:117, bet. 1993/94:KU24, rskr. 1993/94:246). Konventionen, som innehåller bestämmelser om skydd för bl.a. privat- och familjeliv (artikel 8), tankefrihet, samvets- och religionsfrihet (artikel 9) och yttrandefrihet (artikel 10), förbjuder diskriminering vid tillämpning av konventionens fri- och rättigheter. Åtnjutande av de fri- och rättigheter som anges i konventionen skall enligt artikel 14 säkerställas utan någon åtskillnad såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt. Uppräkningen i konventionen är dock inte uttömmande (Danelius, *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis*, 2:a uppl. s. 370).

Lagföring eller bestraffning i de fall som anges i beaktandesatsen torde i flertalet fall vara ett brott mot Europakonventionen, som har tillträtts av medlemsstaterna i EU. Det kan därför ifrågasättas om det i den nya lagen verkligen krävs en särskild bestämmelse med förbud mot överlämnande i sådana fall. Rambeslutet innehåller dessutom en mekanism (punkten 10 i beaktandesatserna) genom vilken dess tillämpning kan avbrytas om en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter de principer som fastställs i artikel 6.1 i Fördraget om Europeiska unionen. dvs. principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och rättsstatsprincipen (se avsnitt 6.1). Det kan emellertid inte uteslutas att, i ett enskilt fall, denna mekanism inte tillräckligt skyddar den som begärs överlämnad mot att överlämnas i något av de syften som anges under punkten 12 i beaktandesatserna. För att det skall vara tydligt för lagens tillämpare att överlämnande inte får ske i dessa fall, bör det därför enligt regeringen anges i en särskild bestämmelse i lagen att överlämnande inte får ske om det kan antas att detta begärs i syfte att lagföra eller bestraffa någon på en sådan grund.

Frivilligorganisationernas fond för mänskliga rättigheter och Svenska Helsingforskommittén har påpekat att rambeslutet innehåller en mindre omfattande uppräkningslista av förföljelsefall än i Europakonventionen. Det bör här framhållas att uppräkningslistan av diskrimineringsgrunder i rambeslutets beaktandesats inte är uttömmande i fråga om i vilka fall det kan finnas hinder mot överlämnande på grund av otillåten diskriminering. Regeringen gör dock bedömningen att en uttrycklig bestämmelse i frågan bör utgå från uppräkningslistan i rambeslutets beaktandesats, som bl.a. innehåller grunden ”sexuell läggning”. Det kan dock anmärkas att i många fall torde artikel 14 i Europakonventionen hindra överlämnande även när det finns skälig anledning att tro att överlämnandet begärs för att lagföra eller straffa den eftersökta i ett annat diskriminerande syfte än de som räknas upp i beaktandesatsen.

Förbud mot dödsstraff och tortyr m.m.

Enligt punkten 13 i beaktandesatserna får ingen avvisas, utvisas eller utlämnas till en stat där han eller hon löper allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Detta är en erinran om medlemsstaternas skyldigheter enligt bl.a. Europakonventionen (art. 3), såsom den har tolkats i Europadomstolens praxis, att inte till ett tredje land avvisa, utvisa eller vidareutlämna en person som tidigare har överlämnats, om det finns risk för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (se bl.a. fallet *Soering mot Förenade Konungariket*).

I utlämningslagen finns ett uttryckligt förbud mot utlämning av den som hotas av dödsstraff (12 §). Om det finns risk för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning kan 7 och 8 §§ innebära att det finns hinder mot utlämning. Av rättsfallet NJA 2002 s. 624 framgår att artikel 3 i Europakonventionen skall beaktas i ett ärende om utlämning.

I svensk lagstiftning finns, förutom ovan redovisade lagrum, ett förbud mot verkställighet av ett beslut om utvisning eller avvisning om det finns skälig anledning att tro att den som utvisas eller avvisas är i fara att straffas med döden eller med kroppsstraff eller att utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (8 kap. 1 § utlämningslagen (1989:529)). Det förbud som åsyftas i punkten 13 i beaktandesatserna är således i denna del redan reglerat i svensk lag. Regeringen anser emellertid att den grundsats som kommer till uttryck i punkten 13 i beaktandesatserna är av stor vikt även i förhållande till andra EU-stater. Av motsvarande skäl som ovan anförs till stöd för att i den nya lagen ta in en uttrycklig bestämmelse med förbud att överlämna någon som kan antas eftersökas i förföljelsesyfte, bör det i lagen även införas en bestämmelse som förbjuder överlämnande till en annan EU-stat av den som löper risk att där utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. I fråga om behovet av ett förbud mot överlämnande i det fall någon löper risk att straffas med döden skall anmärkas att samtliga nuvarande medlemsstater och de tio nya medlemsstaterna har avskaffat dödsstraffet.

7.3.3 Villkor som hindrar överlämnande

Regeringens förslag: Villkor som har uppställts vid överlämnande till Sverige skall gälla här.

Överlämnande eller utlämning får inte beviljas om den eftersökte har överlämnats eller utlämnats till Sverige och det finns ett villkor som gäller till följd av överlämnandet eller utlämningen som enligt 2 kap. 8 § brottsbalken hindrar att personen överlämnas eller utlämnas från Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringen förslag, men innehöll inte något förslag till en uttrycklig avslagsbestämmelse om att tidigare villkor som gäller till följd av utlämningen eller överlämnandet hindrar att personen utlämnas eller överlämnas till en annan stat.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Riksåklagaren (RÅ)* har dock efterlyst en uttrycklig bestämmelse som tydliggör att överlämnande i vissa fall kan vara uteslutet på grund av ett hinder som har uppställts i samband med att den eftersökte tidigare utlämnats eller överlämnats till Sverige.

Skälen för regeringens förslag

Enligt artikel 21 i rambeslutet påverkar detta inte den verkställande medlemsstatens åtaganden, om den eftersökte dessförinnan har utlämnats till denna stat från en stat utanför EU. Vad som avses är villkor i utlämningsavtal eller som annars har ställts upp i ett utlämningsärende om t.ex. skydd mot vidareutlämning eller lagföring och straff för andra gärningar än de som omfattades av utlämningsframställningen och som begicks före utlämningen (specialitetsprincipen). Bestämmelser om specialitetsprincipen och vidareutlämning finns bl.a. i artiklarna 14 och 15 i 1957 års utlämningskonvention.

Betydelsen av ett villkor som har uppställts vid utlämning till Sverige

Har utlämning skett till Sverige gäller enligt 2 kap. 8 § brottsbalken att villkor som uppställts vid utlämningen skall gälla här. Av bestämmelsen följer att åtal för en gärning som skyddas av specialitetsprincipen får ske för en sådan gärning endast om den utlämnande staten lämnar tillstånd till det eller om det på annat sätt följer av utlämningsavtalet eller utlämningsbeslutet att åtal får ske. På motsvarande sätt innebär bestämmelsen att t.ex. vidareutlämning inte får ske om det skulle stå i strid med ett uppställt villkor.

Enligt artikel 21 i rambeslutet begränsas i vissa fall en utfärdande stats möjligheter att lagföra, straffa, vidareöverlämna eller vidareutlämna någon som tidigare har utlämnats till den staten. Bestämmelsen i 2 kap. 8 § brottsbalken bör därför enligt regeringen ändras så att det framgår att den även omfattar begränsningar och villkor som gäller när någon har överlämnats till Sverige enligt en arresteringsorder.

Betydelsen av ett villkor i ett ärende om överlämnande

Enligt artikel 28 i rambeslutet får en person som tidigare har överlämnats från en medlemsstat till en annan inte utan vidare överlämnas till en tredje medlemsstat i EU. I vissa fall får vidareöverlämnande ske utan tillstånd från den verkställande myndighet som tidigare har överlämnat personen. I andra fall krävs det dock ett sådant tillstånd eller ett samtycke från den som har överlämnats. Frågan om tillstånd till vidareöverlämnande av den som tidigare har överlämnats från Sverige behandlas i avsnitt 11.1.

Har någon överlämnats *till* Sverige och begärs personen därefter överlämnad *från* Sverige får överlämnande inte ske i större utsträckning än vad som följer av artikel 28 i rambeslutet. Det bör, som RÅ har föreslagit, tas i en särskild bestämmelse om detta i lagen. Har någon *utlämnats* till Sverige med ett villkor som begränsar rätten till *vidareutlämning* bör, enligt regeringens uppfattning, artikel 21 i rambeslutet anses begränsa även möjligheten till *vidareöverlämnande*. Det är svårt att se att den stat som har *utlämnat* en person till Sverige, under förutsättning att vidareutlämning inte sker annat än med den statens samtycke, skulle godta att Sverige utan samtycke *överlämnade* personen.

Den lösning som presenteras i promemorian innebär att det hinder mot överlämnande som finns i dessa situationer får anses framgå av bestämmelsen i 2 kap. 8 § brottsbalken. Regeringen delar dock RÅ:s uppfattning att en uttrycklig bestämmelse bör tas in i den nya lagen om att överlämnande inte får beviljas om den eftersökte har överlämnats eller utlämnats till Sverige och det finns ett villkor som gäller till följd av överlämnandet eller utlämningen som hindrar att personen överlämnas eller utlämnas från Sverige.

7.3.4 Platsen för brottet och pågående lagföring i Sverige

Regeringens förslag: Överlämnande får, i fråga om den eftersöktes ansvar för gärningen, inte beviljas för en gärning som helt eller delvis har ägt rum i Sverige, om gärningen inte motsvarar brott enligt svensk lag.

Överlämnande får inte heller beviljas om lagföring för gärningen pågår i Sverige.

Promemorians förslag motsvarar regeringens förslag, men är annorlunda formulerat.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslagen eller lämnat dem utan erinran. Flera remissinstanser har dock invänt mot utformningen i promemorians lagförslag av den bestämmelse som förbjuder överlämnande om lagföring för gärningen skall ske i Sverige (2 kap. 5 § punkten 5). Enligt *Rikspolisstyrelsen* ger bestämmelsen intrycket av att det i någon annan lagstiftning finns reglerat i vilka fall lagföring skall ske i Sverige. *Sveriges Domareförbund* har påpekat att bestämmelsen inte ger något svar på i vilka fall lagföring skall ske i Sverige.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 4.7 i rambeslutet beskriver den s.k. territorialitetsprincipen. Enligt bestämmelsen får överlämnande vägras om brottet enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning har begåtts helt eller delvis på dess territorium eller på en plats som är likställd med den statens territorium. Vidare får överlämnande vägras om brottet har begåtts utanför den utfärdande medlemsstatens territorium och åtal enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte är tillåtet för sådana brott, när de har begåtts utanför dess territorium. Bestämmelsen motsvarar artikel 7 i 1957 års utlämningskonvention.

Enligt artikel 4.2 i rambeslutet får överlämnande vägras om den eftersökte är föremål för lagföring i den verkställande medlemsstaten för samma gärning som den för vilken överlämnande begärs. Bestämmelsen är ett uttryck för principen om *lis pendens*, dvs. att pågående lagföring för samma gärning utgör hinder för ny lagföring. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 8 i 1957 års utlämningskonvention.

Utlämningslagen innehåller numera inte något generellt hinder mot utlämning för brott som begåtts i Sverige (se dock 3 § andra stycket utlämningslagen). Det är inte heller något hinder att den som begärs utlämnad står under åtal i Sverige för samma gärning som avses med framställningen. Genom en lagändring år 1975 avskaffades det tidigare kravet vid utlämning på att gärningen helt eller delvis skall ha förövats utom riket. Samtidigt avskaffades möjligheten att vägra utlämning med hänvisning till att den eftersökte står under åtal i Sverige (prop. 1975:35 s. 50 f.). Ändringarna motiverades med att det – mot bakgrund av den internationella brottslighetens utbredning – i större utsträckning kunde framstå som ändamålsenligt att ett brott lagfördes i en annan stat än där det förövats. Det kunde alltså finnas fall där en gärning begåtts i Sverige, men där det var lämpligast att lagföringen skedde i en annan stat. Departementschefen påpekade att det dock kunde finnas situationer där utlämning inte borde ske för gärningar som begåtts i Sverige, t.ex. om utlämning skulle försvåra en målsägandes möjligheter att föra skadeståndstalan mot den som begärs utlämnad. Det kunde också vara olämpligt, t.ex. av kostnadsskäl, att överföra lagföringen till en annan stat om huvudförhandling redan hade påbörjats i Sverige (a. prop. s. 51).

Sveriges deltagande i det internationella straffrättsliga samarbetet har ökat betydligt sedan 1975 års lagändring. Genom nya åtaganden krävs att Sverige kan bistå andra staters rättsliga myndigheter med rättslig hjälp och utlämning i ärenden som rör flera stater. Ett exempel är det europeiska åklagarsamarbetet som sker genom Eurojust, vars främsta syfte är att samordna utredningar som rör grov organiserad brottslighet med förgreningar i flera EU-medlemsstater. Eurojust kan bl.a. uppmana de rättsliga myndigheterna i medlemsstaterna att inleda lagföring eller att avstå från att lagföra, om det är lämpligare att de rättsliga myndigheterna i en annan medlemsstat lagför för ett visst brott (prop. 2001/02:86, bet. 2001/02:JuU19, rskr. 2001/02:159). En förutsättning för att en medlemsstat skall kunna åta sig att lagföra brottslighet som berör flera stater är många gånger att andra stater som berörs av brottsligheten bistår den lagförande staten med rättslig hjälp och utlämning.

En utgångspunkt i den nya lagen bör enligt regeringen vara att överlämnande inte får ske för gärningar som har begåtts i Sverige om de inte är straffbara enligt svensk lag och heller inte skulle kunna leda till

åtal i Sverige. Det är naturligt att överlämnande för en gärning som har begåtts i Sverige inte bör kunna ske i större utsträckning än vad som enligt svensk lag hade varit möjligt att lagföra för här i landet. Är det således fråga om en gärning som inte motsvarar brott enligt svensk lag bör överlämnande inte kunna ske för gärningen om den helt eller delvis har begåtts i Sverige. En sådan avslagsgrund bör därför införas i den nya lagen. Genom regeln undviks även eventuella negativa konsekvenser av att den andra medlemsstaten har använt sig av listan i artikel 2.2, där krav på dubbel straffbarhet inte kan ställas upp.

Finns det inte något sådant hinder bör enligt regeringen överlämnande kunna ske även för brott som helt eller delvis har begåtts i Sverige. Om ett brott har begåtts i Sverige skall i allmänhet lagföringen för brottet ske här. Har brott som har begåtts i Sverige anknytning till brottslighet i andra medlemsstater, bör det dock i de allra flesta fall finnas förutsättningar att överföra lagföringen dit. Det är då rimligt att det finns förutsättningar att även bistå med överlämnande trots att brottet har begåtts i Sverige. Det gäller även i fall där det redan när överlämnande begärs har påbörjats lagföring i Sverige och i fall där lagföring pågår i Sverige trots att gärningen inte har begåtts här. Vid bedömning av om lagföring skall ske i Sverige eller i den andra staten bör utgångspunkten givetvis vara att lagföringen bör ske där förutsättningarna för en materiellt riktig dom är bäst, vilken i sin tur bl.a. är beroende av var bevisningen för brottet bäst kan tas upp. Överlämnande bör normalt inte ske om det skulle äventyra eller försämra en målsägandes möjligheter att söka utverka skadestånd från den som begärs överlämnad. Andra skäl som kan tala emot ett överlämnande är att huvudförhandling i ett mål som gäller samma gärning har påbörjats i Sverige och det med hänsyn till kostnader eller nedlagt arbete är olämpligt att överlämnande för lagföring beviljas. Har den som begärs överlämnad inte fyllt arton år bör lagföringen som regel ske i Sverige om det är möjligt, se avsnitt 8.4.1.

Enligt regeringens uppfattning bör det i lagen även tas in en bestämmelse om att överlämnande inte skall beviljas om lagföring för den gärning som begäran avser pågår i Sverige. Avgörande för bedömningen bör vara huruvida lagföring pågår eller inte vid tidpunkten för rättsens beslut.

7.3.5 Hinder på grund av tidigare dom eller beslut eller på grund av preskription

Regeringens förslag: Överlämnande får, i fråga om den eftersöktes ansvar för en gärning, inte beviljas

- om den omfattas av nåd eller ett annat beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen,
- om det i Sverige har meddelats åtalsunderlåtelse eller ett motsvarande beslut avseende gärningen,
- om den som begärs överlämnad redan är dömd för gärningen i en medlemsstat i EU,
- om den som begärs överlämnad redan är dömd för gärningen i en stat utanför EU och den domen hade varit ett hinder mot utlämning från Sverige, eller
- om den som eftersöks är svensk medborgare eller gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige *och* påföljd för gärningen inte längre kan dömas ut i Sverige eller här har bortfallit på grund av preskription.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag, men avslagsgrunderna är något annorlunda formulerade och disponerade.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslagen. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har ifrågasatt om preskriptionsbestämmelsen motsvarar rambeslutets bestämmelse, där det uppställs ett krav på att de gärningar som preskriptionen avser måste omfattas av den verkställande medlemsstatens jurisdiktion. Fakultetsnämnden har även ifrågasatt det rimliga i att ha en obligatorisk avslagsgrund om preskription när villkoren för överlämnande i övrigt är så begränsade.

Skälen för regeringens förslag

Nåd och andra beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen

Enligt artikel 3.1 i rambeslutet får överlämnande inte ske om ett brott som ligger till grund för en arresteringsorder omfattas av amnesti i den verkställande medlemsstaten, under förutsättning att denna stat enligt sin egen strafflag var behörig att lagföra brottet. Bestämmelsen motsvarar artikel 9 i 1996 års utlämningskonvention och artikel 4 i det andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention. I samband med Sveriges tillträde till tilläggsprotokollet anförde departementschefen att ”med ”amnesty” förstås enligt vad som framgår av förarbetena inte bara beslut om kollektiv benådning utan också individuellt nådebeslut samt beslut om s.k. abolition.” (prop. 1978/79:80 s. 14). Bestämmelsen motsvarar 10 § första stycket utlämningslagen.

Enligt 11 kap. 13 § regeringsformen får regeringen genom nåd efterge eller mildra en brottspåföljd eller annan sådan rättsverkan av brott samt efterge eller mildra annat liknande av myndighet beslutat ingrepp avseende enskilds person eller egendom. Om det finns synnerliga skäl får regeringen också besluta att vidare åtgärd för att utreda eller lagföra brottslig gärning inte skall ske (abolition). Regeringens nåderätt omfattar såväl individuell nåd som kollektiv nåd (amnesti) och abolition.

Regeringen beviljar nåd i några tiotal fall varje år. Ärenden om abolition är ytterst ovanligt. Amnesti har inte förekommit under modern tid.

Regeringen delar bedömningen i promemorians förslag om att ett beslut om benådning eller ett annat beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen alltid skall utgöra hinder mot överlämnande. Även om avslag på denna grund kan ske redan på den grunden att personen redan är dömd för gärningen (*ne bis in idem*; se nedan) kan det vara lämpligt att uttryckligen reglera direkt i lagen att avslag skall ske i dessa fall.

Åtalsunderlåtelse

Enligt artikel 4.3 i rambeslutet får överlämnande vägras om de rättsliga myndigheterna i den verkställande medlemsstaten har beslutat att inte väcka åtal för ett brott som ligger till grund för en arresteringsorder eller om beslut har meddelats att underlåta åtal eller om det i den verkställande medlemsstaten har meddelats något annat slutligt avgörande som hindrar senare lagföring för samma gärningar.

Artikel 4.3 omfattar i första hand åklagares möjlighet att enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken besluta om åtalsunderlåtelse. Bestämmelser om åtalsunderlåtelse finns även i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

Enligt nuvarande bestämmelser utgör åtalsunderlåtelse hinder mot utlämning (10 § första stycket utlämningslagen). Med hänsyn till att ett beslut om åtalsunderlåtelse är ett för den enskilde gynnande beslut, som kan ändras endast under de begränsade förutsättningar som anges i lag, skulle det framstå som rättsosäkert om den som i Sverige har fått ett sådant beslut överlämnades för lagföring i en annan stat för samma gärning. Åtalsunderlåtelse som har meddelats i Sverige bör därför enligt regeringen utgöra hinder mot överlämnande.

Ne bis in idem

Enligt artikel 3.2 i rambeslutet skall överlämnande inte ske om det av de uppgifter som står till den verkställande rättsliga myndighetens förfogande framgår att den eftersöktes ansvar för samma gärning har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat, under förutsättning att straffet, vid fällande dom, har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. Enligt artikel 4.5 får överlämnande även vägras om det framgår att den eftersöktes ansvar för samma gärningar har prövats genom lagakraftvunnen dom i en stat utanför EU, under förutsättning att straffet, vid fällande dom, avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. Skillnaden mellan bestämmelserna är att den senare är fakultativ och reglerar domar från stater utanför EU, medan den förra bestämmelsen är tvingande och avser domar som har meddelats i medlemsstaterna.

Bestämmelser om *ne bis in idem* (förbud mot åtal eller straff för samma gärning som en person redan tidigare är dömd för) vid utlämning finns i 10 § tredje och fjärde styckena utlämningslagen. Bestämmelsen vilar på principen att möjligheten att utlämna till en annan stat än den där

domen har meddelats skall korrespondera med möjligheten att i motsvarande fall, och med stöd av bestämmelserna i 2 kap. brottsbalken, lagföra för brottet i Sverige, utan hinder av att det redan finns en utländsk dom (se prop. 1975:35 s. 62).

Enligt rambeslutet får överlämnande inte ske för en gärning för vilken den eftersöktes ansvar redan har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat om straffet – vid fällande dom – har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. En bestämmelse som förbjuder överlämnande i sådana fall skall enligt regeringen därför tas in i lagen. Det bör även tas in en bestämmelse i lagen som hindrar överlämnande till stater utanför EU i de fall som utlämning inte hade varit möjligt under motsvarande förhållanden (se 10 § utlämningslagen).

Preskription

Överlämnande får enligt artikel 4.4 vägras om åtal för brottet eller verkställighet av straffet har preskriberats enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning, förutsatt att brottet omfattas av den statens strafflagstiftning. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 8.2 i 1996 års utlämningskonvention. Preskriptionsbestämmelser finns även i artikel 10 i 1957 års utlämningskonvention och i artikel 62.1 i Schengenkonventionen.

Genom en lagändring år 2001 i samband med Sveriges tillträde till 1996 års utlämningskonvention ändrades 10 § utlämningslagen så att preskription inte längre utgör ett hinder mot utlämning till andra medlemsstater i EU (prop. 2000/01:83). Ett undantag görs för svenska medborgare, som inte får utlämnas om åtal eller straff för brottet är preskriberat. Regeringen anförde i den allmänna motiveringen att det från allmän utgångspunkt är rimligt att det är preskriptionstiden i den stat där brottet är förövat som skall vara avgörande för möjligheten att bevilja utlämning. Vad den anmodade statens lagstiftning innebär i detta avseende ansågs ha mindre betydelse (a. prop. s. 39 f.). Eftersom utlämning av egna medborgare utanför Norden var en principiell nyhet, vars omfattning och konsekvenser bedömdes vara svåra att överblicka, fann regeringen det var lämpligt att tills vidare alltjämt betrakta preskription som ett utlämningshinder för svenska medborgare (a. prop. s. 34).

Erkännande av andra medlemsstaters domar och beslut är en central utgångspunkt i rambeslutet. Det framstår med den utgångspunkten, och i likhet med vad regeringen anförde i det refererade lagstiftningsärendet ovan, som naturligt att det är preskriptionsbestämmelserna i den utfärdande medlemsstaten som skall tillmätas betydelse vid prövning av frågan om överlämnande bör beviljas. Rambeslutet gör i princip inte någon skillnad på egna och andra staters medborgare (jfr dock art. 4.6 och 5.3). Att behålla undantaget för svenska medborgare och därmed särbehandla dem kan med detta synsätt framstå som inkonsekvent. Det kan samtidigt konstateras att Sverige, i likhet med övriga EU-medlemsstater, tar ett principiellt mycket stort steg genom att delvis avskaffa kravet på dubbel straffbarhet. Avskaffande av krav på dubbel straffbarhet är i likhet med möjligheten att överlämna någon utan hinder

av preskription uttryck för principen om ömsesidigt erkännande. Som har redovisats under avsnitt 7.2 bör Sverige inte helt släppa kravet på dubbel straffbarhet. De skäl som anfördes i samband med tillträdet till 1996 års utlämningskonvention för att bibehålla preskription som ett hinder av utlämning av svenska medborgare talar enligt regeringen därför även i detta sammanhang för att överlämnande av en svensk medborgare tills vidare inte bör ske om åtal för brottet eller verkställighet av straff eller annan påföljd för brottet hade varit preskriberat enligt svensk lag. I den föreslagna bestämmelsen sägs att överlämnande inte får beviljas i fråga om en svensk medborgare om påföljd för gärningen inte längre kan dömas ut i Sverige eller om påföljd för gärningen här har bortfallit på grund av preskription. Därigenom klargörs att avslagsgrunden förutsätter att Sverige har jurisdiktion för gärningen.

Det finns enligt regeringen bedömning också skäl att införa en bestämmelse som hindrar överlämnande för en gärning som har ägt rum i Sverige och för vilken preskription har inträtt. Med preskription avses här att någon påföljd för en gärning – som omfattas av svensk jurisdiktion – inte längre kan dömas ut i Sverige (åtalspreskription) eller att påföljden inte kan verkställas här på grund av preskription (påföljdspreskription). Preskription av det förra slaget kommer därmed att träffa gärningar för vilka överlämnande begärs i lagföringssyfte, medan påföljdspreskription i nu angivna fall hindrar överlämnande för straffverkställighet. Skälen för en sådan preskriptionsbestämmelse är i huvudsak desamma som ovan har anförts från att förbjuda överlämnande för gärningar som har begåtts på svenskt territorium, utan att vara straffbara här (se föregående avsnitt).

I övriga fall bör däremot preskription inte utgöra något hinder mot överlämnande.

7.4 Den eftersökte begär att få verkställa en frihetsberövande påföljd i Sverige

Regeringens förslag: När en svensk medborgare begärs överlämnad för verkställighet av en utländsk frihetsberövande påföljd får överlämnande inte beviljas om den eftersökte begär att påföljden skall verkställas i Sverige.

Om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande medlemsstaten skall dock en begäran om överlämnande avslås endast om det med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer i princip med regeringens förslag, men är annorlunda formulerat.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Kriminalvårdsstyrelsen* och *Riksdagens ombudsmän (JO)* har pekat på att den i promemorian föreslagna ordningen kan medföra att domstolen och den verkställande myndigheten fattar motstridiga beslut.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 4.6 i rambeslutet får den verkställande rättsliga myndigheten vägra överlämnande för verkställighet av ett straff eller en annan frihetsberövande påföljd om den eftersökte uppehåller sig i, är medborgare i eller bosatt i den verkställande medlemsstaten och denna medlemsstat åtar sig att i enlighet med sin egen lagstiftning verkställa påföljden.

Någon motsvarande bestämmelse finns inte i utlämningskonventionerna eller i utlämningslagen. Däremot innehåller både Schengenkonventionen (artikel 69) och artikel 2 i tilläggsprotokollet till 1983 års konvention om överförande av dömda personer (överförandekonventionen) bestämmelser som innebär att en frihetsberövande påföljd som är utdömd i en stat kan verkställas i en annan stat – även utan den dömdes samtycke – om personen genom att fly till sitt hemland försöker att undandra sig verkställighet av påföljden. Övertagande av straffverkställighet i dessa fall regleras i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottsmålsdom (IVL).

Det främsta syftet med att överföra verkställighet av straff är att den dömdes skall ges möjlighet att verkställa straffet där han kommer att frigges eftersom den dömdes möjlighet till återanpassning är bättre om verkställigheten sker där han efter avtjänat straff skall leva och bo. Det säger sig självt att permissionsgång och utslussningsåtgärder blir mindre meningsfulla om de äger rum i ett land som personen skall lämna efter avtjänat straff. Dessutom finns det ett humanitärt skäl till att överföra straffverkställighet till den dömdes hemland, eftersom den dömdes då kommer att vistas på anstalter där hans eller hennes eget språk talas och där det finns möjlighet att ha regelbunden kontakt med anhöriga.

Den som begärs överlämnad från Sverige för verkställighet av straff kommer troligen i flertalet fall att ha avvikit från ett straff eller försökt att på något sätt undandra sig verkställigheten av ett straff som har utdömts i den andra staten. I allmänhet finns då en möjlighet – men ingen skyldighet – att enligt IVL överföra verkställigheten av straffet till Sverige. IVL, som i denna del bygger på bestämmelserna i överförandekonventionens tilläggsprotokoll, förutsätter att det när ansökan om överförande kommer in återstår minst sex månaders straff att verkställa och att den gärning som påföljden avser motsvarar brott enligt svensk lag (25 a §). Rambeslutet uppställer inte några sådana krav. Dessutom innebär överförande enligt överförandekonventionen i allmänhet ett relativt långt och omständligt förfarande, där utgången inte alltid kan förutses från början.

Rambeslutet medger i denna del att överförande av straffverkställighet sker snabbt och relativt enkelt. Syftet med övertagande av straffverkställighet skiljer sig inte vid överlämnande från vad som gäller vid överförande till Sverige av verkställighet av straff enligt IVL. Överlämnande bör därför under vissa förhållanden kunna vägras när det begärs för verkställighet av en frihetsberövande påföljd. Frågan är då vilka förhållanden som bör tillmätas betydelse för om överförande skall ske för verkställigheten av påföljden.

En grundläggande förutsättning för att vägra överlämnande på denna grund bör enligt regeringen vara att den eftersökte begär att få verkställa straffet i Sverige. Det kan visserligen antas att det många gånger rör sig om personer som enligt överförandekonventionens tilläggsprotokoll hade

kunna överföras till Sverige mot sin vilja. Det skulle emellertid i detta sammanhang framstå som märkligt om Sverige vägrade att överlämna en person som föredrar att avtjäna sitt straff i den utfärdande medlemsstaten. Det bör därför krävas att den eftersökte begär att få verkställa straffet i Sverige. Det bör ankomma på den åklagare som utreder frågan om överlämnande att klarlägga om den eftersökte begär att få avtjäna straffet i Sverige. Formerna för hur en sådan begäran tas upp bör anges i förordning.

Enligt rambeslutet kan överlämnande vägras om den eftersökte är medborgare eller bosatt i den verkställande medlemsstaten eller om han eller hon uppehåller sig där. Att vägra överlämnande av en person som inte har anknytning till Sverige genom medborgarskap eller annan stark anknytning hit framstår inte som angeläget utifrån det syfte med överförande som har beskrivits i det föregående. Utlämningslagens särbehandling av svenska medborgare kan till viss del förklaras av förbudet mot landsförvisning. Förbudet i 2 kap. 7 § regeringsformen mot landsförvisning innebär att utlämning av en svensk medborgare, som innebär en mycket långvarig fängelsevistelse för den som utlämnas, torde vara att jämföra med landsförvisning (prop. 1975/76:209 s. 121, bet. 1975/76:KU56 s. 32).

Motsvarande hinder finns inte vid utlämning av utländska medborgare. En ordning med möjlighet att vägra överlämnande även av utländska medborgare som har anknytning till Sverige är dock förenad med svåra överväganden som inte låter sig göras i ett förfarande för överlämnande av det slag som nu föreslås. Om en utländsk medborgare som begärs överlämnad från Sverige vill verkställa påföljden i Sverige, är det därför lämpligast att frågan om anknytning hit prövas i den ordning som föreskrivs i IVL, dvs. som en fråga om att överföra straffverkställigheten till Sverige efter det att personen har dömts i den stat som har begärt honom överlämnad. Ett ytterligare skäl till att endast svenska medborgare skall omfattas av den föreslagna regeln är att en regel som omfattar även andra än svenska medborgare skulle innebära att det i vissa fall blev svårare att överlämna än att utlämna en eftersökt person. Detta skulle strida mot avsikten med rambeslutet. Är den som begärs överlämnad svensk medborgare bör därför överlämnande som regel vägras om den eftersökte begär att påföljden skall verkställas här.

Överlämnande bör dock inte avslås på denna grund om den eftersöktes anknytning till Sverige är svag, även om att denne är svensk medborgare. Enligt 3 a § utlämningslagen skall som huvudregel ett villkor ställas upp om återförande av en svensk medborgare för straffverkställighet i Sverige. Ett sådant krav behöver dock inte ställas upp bl.a. om den som begärs utlämnad vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den stat till vilken utlämning begärs. I likhet med vad som gäller i det fallet, framstår det som rimligt att den som har valt att med viss varaktighet bosätta sig i en annan EU-medlemsstat, i den staten även verkställer straff som där har ådömts honom. Den i utlämningslagen angivna tvåårsregeln är i detta sammanhang ett lämpligt riktmärke. Det torde emellertid i något fall kunna finnas skäl att även en svensk medborgare som när brottet begicks hade vistats i den andra staten i två år eller mer får verkställa straffet i Sverige med tillämpning av denna avslagsgrund. Ett sådant fall kan vara att någon begärs överlämnad för

verkställighet av ett frihetsberövande straff, där ett överlämnande skulle innebära att den som överlämnas praktiskt taget aldrig kommer tillbaka till Sverige (se ovan om förbudet mot landsförvisning).

Till skillnad från vad som gäller vid överförande enligt överförandekonventionen (se 25 a § IVL) bör det inte uppställas något krav på dubbel straffbarhet när ett utländskt straff eller påföljd överförs till Sverige. I det fåtal fall där en person kan komma att eftersökas för verkställighet av straff avseende en gärning som inte är straffbar i Sverige är det sannolikt lika angeläget att överta straffverkställigheten som om dubbel straffbarhet hade funnits. Vid överförande av straffverkställighet enligt överförandekonventionen krävs dessutom, som huvudregel, att det när framställningen om överförande kom in återstod sex månaders fängelse att verkställa. Rambeslutet utgår från det ådömda straffet, som inte får understiga fyra månader. Det saknar däremot betydelse hur stor del av straffet som återstår att verkställa. Det finns inga skäl att sätta upp några regler om hur lång tid som skall återstå att verkställa i fall som nu avses.

I avsnitt 10 redogörs för förfarandet när verkställigheten av utländska straff och påföljder överförs till Sverige. Den i promemorian föreslagna ordningen gick ut på att den verkställande myndigheten fattar beslut om att överföra straffverkställigheten till Sverige innan frågan om överlämnande prövas. Som några remissinstanser har påvisat kan detta leda till oönskade konsekvenser. Det bör därför framgå av bestämmelsen att domstolens beslut att vägra överlämnande på grund av att straffverkställigheten skall ske i Sverige som regel skall fattas innan den verkställande myndigheten i Sverige fattar sitt beslut. Denna verkställande myndighet skall inte göra någon egen prövning av om det finns skäl att överföra den utländska påföljden till Sverige – den prövningen har den svenska domstolen redan gjort.

7.5 Särskilda villkor för överlämnande från Sverige

7.5.1 Utevarodomar och livstidsstraff

Regeringens förslag: När överlämnande begärs för verkställighet av en frihetsberövande påföljd som har dömts ut i den eftersöktes utevaro, utan att denne var personligen kallad till eller personligen närvarande vid rättegången, skall som villkor för överlämnande ställas att den utfärdande myndigheten lämnar garantier för att den eftersökte efter överlämnandet ges möjlighet till en förnyad prövning i sin närvaro. Lämnas inte sådana garantier får överlämnande inte beviljas.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas någon särskild bestämmelse om att, som villkor för överlämnande av den som har dömts till eller som riskerar att dömas till ett livstidsstraff, kräva garantier för att livstidsstraffet kommer att omprövas eller att benådning kan ske i den utfärdande medlemsstaten.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens, men är annorlunda formulerat.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Riksåklagaren* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har ifrågasatt om lydelsen av promemorians lagförslag rätt återspeglar bestämmelsen i rambeslutet. Dessa remissinstanser har därtill efterlyst överväganden i fråga om det bör införas en uttrycklig bestämmelse om att garantier skall krävas för att den som har dömts till eller som riskerar att dömas till ett livstidsstraff skall ha rätt att få ett sådant straff omprövat efter viss tid eller att benådning skall kunna ske.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Utevarodomar

Artikel 5.1 i rambeslutet ger den verkställande rättsliga myndigheten möjlighet att uppställa villkor om omprövning av domen för att överlämna en person för verkställighet av straff, om personen i den utfärdande staten har dömts utan att ha varit personligen närvarande och inte heller personligen varit kallad till rättegången. I den svenska översättningen av rambeslutet benämns detta ”utevarodom” (eng. ”a decision rendered in absentia”). Det är emellertid klart att vad som avses inte är utevarodom enligt 46 kap. 15 a § rättegångsbalken. Enligt rättsordningen i vissa medlemsstater kan en person dömas i sin utevaro utan hinder av att han eller hon inte personligen har delgetts kallelse till förhandlingen. För att överlämna en person som i denna mening har dömts i sin utevaro, kan den verkställande myndigheten som villkor för att överlämna kräva garantier att den som begärs överlämnad tillförsäkras en ny rättegång och blir dömd i sin närvaro.

Vad som åsyftas i rambeslutet är samma typ av garantier som avses i artikel 3 i det andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention. Enligt den bestämmelsen kan krav uppställas på garantier om att den som dömts i sin utevaro skall ha rätt att föra särskild talan (opposition) mot utevarodomen, varefter en ny rättegång skall äga rum (prop. 1978/79:80 s. 13 f.). Bestämmelser om garantier att få en ny rättegång vid utevarodom efter utlämning från Sverige finns i 9 § tredje stycket utlämningslagen.

Europakonventionen innehåller inte något förbud mot att en person döms i sin utevaro. I konventionen finns inte heller någon uttryckligt bestämmelse om i vilka fall det är godtagbart att en person döms i sin utevaro. Den frågan har dock i flera avgöranden prövats av Europadomstolen, särskilt med avseende på i vad mån en utevarodom i ett visst fall har varit förenlig med artikel 6 i konventionen (se t.ex. *Colozza mot Italien*). Domstolens inställning kan sammanfattas i att kravet i artikel 6.1 i konventionen på en rättvis rättegång inte är uppfyllt om den som har dömts i sin utevaro inte haft kännedom om rättegången. Även om personen har haft en sådan kännedom kan det enligt domstolen i vissa fall vara så att personen inte praktiskt har haft möjlighet att närvara vid rättegången, t.ex. för att han eller hon vid denna tidpunkt befunnit sig i fängsligt förvar i ett annat land, och att utevarodomen därför har inneburit att den dömde inte har fått en rättvis rättegång (se t.ex. fallet *F.C.B mot Italien*). Däremot har domstolen ansett att kravet på

en rättvis rättegång är uppfyllt om den dömde har möjlighet att vid en ny, senare, omprövning få en fullständigt ny rättegång (*Eliazer mot Nederländerna*, se vidare Danelius, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, 2:a uppl. s. 189).

Rätten till en rättvis rättegång följer av artikel 6 i Europakonventionen, som har tillträtts av EU:s medlemsstater. Utevarodom i den mening som avses i rambeslutet, där den dömde inte varit personligen kallad till och inte heller personligen närvarat vid rättegången, torde normalt stå i strid med Europakonventionens krav på en rättvis rättegång. Om emellertid garantier lämnas enligt vad som föreskrivs i rambeslutet om att den dömde får möjlighet till en ny prövning, där han eller hon personligen är närvarande, bör något hinder mot överlämnande inte föreligga i detta avseende (jfr bl.a. NJA 2000 s. 243 och 2001 not C 43). Överlämnande i ett sådant fall skiljer sig då inte nämnvärt från överlämnande för lagföring.

Regeringen anser därför att det i lagen bör införas en bestämmelse om att det vid överlämnande av någon som har dömts utan att ha varit personligen kallad till och heller inte personligen närvarande vid rättegången, ett villkor skall uppställas för överlämnande om att den utfärdande myndigheten skall lämna garantier för att personen efter att hon överlämnats ges möjlighet till en förnyad prövning i sin närvaro. Den närmare utformningen av villkoret kan vara beroende av förhållandena i det enskilda fallet. Det bör därför ankomma på de rättsliga myndigheterna i Sverige – i första hand den utredande åklagaren – att utforma dessa. I likhet med vad som gäller vid utlämning innebär artikel 5 att frånvaro av garantier normalt också kommer att leda till att en begäran om överlämnande avslås. Också detta bör framgå av lagen.

Livstidsstraff

Riksåklagaren har ifrågasatt om det inte i lagen borde införas en möjlighet att, som villkor för överlämnande av någon som har dömts till eller som riskerar att dömas till ett livstidsstraff, kunna uppställa krav på att den utfärdande myndigheten lämnar garantier för att livstidsstraffet inom viss tid kommer att omprövas eller att benådning kan ske. Riksåklagaren har påpekat att Sverige skulle kunna lämna den typen av garantier när svensk åklagare begär överlämnande till Sverige.

Nuvarande utlämningslagstiftning innehåller inte någon bestämmelse om att denna typ av villkor kan uppställas för att utlämning skall ske från Sverige. Utgångspunkten vid utlämning – och vid överlämnande – är att den verkställande medlemsstaten inte skall anlägga några synpunkter på vilket straff som ådömts eller som kan komma att dömas ut i den andra staten. Enligt regeringens uppfattning bör därför, i enlighet med detta synsätt, Sverige inte ställa upp några krav på garantier om omprövning eller möjlighet till benådning från livstidsstraff. Detta hindrar inte att svenska åklagare, om det krävs för att den andra staten skall överlämna en person, ställer garantier för att personer som överlämnas *till* Sverige enligt en arresteringsorder ges möjlighet att söka nåd.

I de situationer som beskrivs i avsnitten 7.4 och 7.5.2 kan det förhållandet att ett livstidsstraff har utdömts eller kan komma att utdömas medföra att verkställigheten av straffet skall ske i Sverige.

7.5.2 Återförande av dömda personer

Regeringens förslag: Överlämnande för lagföring av den som är svensk medborgare får, på den eftersöktes begäran, beviljas på villkor att den utfärdande myndigheten lämnar garantier för att den eftersökte återförs till Sverige för verkställighet här av en frihetsberövande påföljd, om en sådan döms ut i den utfärdande medlemsstaten. Lämnas inte sådana garantier får överlämnande inte beviljas.

Om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande medlemsstaten, skall dock villkor om överförande ställas upp endast om det med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens, men är annorlunda formulerat.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* har föreslagit att villkor för överlämnande skall kunna ställas upp även för medborgare i andra nordiska länder.

Skälen för regeringens förslag: När den som begärs överlämnad är medborgare i eller bosatt i den verkställande medlemsstaten kan enligt artikel 5.3 i rambeslutet överlämnandet underkastas villkoret att den som överlämnas efter avslutad rättegång återsänds till den verkställande medlemsstaten för att där avtjäna det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som har ådömts. Utlämningskonventionerna innehåller inte någon motsvarande bestämmelse, men artikel 7.2 i 1996 års utlämningskonvention tillämpas av Sverige, i likhet med flera andra stater, så att svenska medborgare som regel utlämnas under villkoret att de efter rättegången återförs till Sverige för att här avtjäna det straff som kan ha ådömts i den andra staten. Bestämmelser om uppställande av sådana villkor finns i 3 a § utlämningslagen.

Av samma skäl som i avsnitt 7.4 anförs för att en svensk medborgare, som begärs överlämnad för verkställighet av straff som regel inte skall överlämnas om han eller hon begär att få verkställa straffet i Sverige, bör en svensk medborgare som begärs överlämnad för lagföring ha möjlighet att här avtjäna en frihetsberövande påföljd som kan komma att dömas ut i den utfärdande medlemsstaten. Av de skäl som där framförs bör återförande kunna komma ifråga endast för personer med svenskt medborgarskap. Regeringen anser att det bör framgå av den nya lagen att det för överlämnande i ett sådant fall skall krävas att den utfärdande myndigheten lämnar garantier om att den som överlämnas kommer att återföras till Sverige efter avslutad rättegång, i syfte att en frihetsberövande påföljd som kan ha utdömts i den utfärdande staten skall verkställas här.

I likhet med vad som gäller vid kvarhållande för straffverkställighet bör en sådan regel begränsas till svenska medborgare som begär att få verkställa straffet i Sverige. Något villkor bör inte ställas upp om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande medlemsstaten, om det inte med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller annars finns särskilda skäl till att verkställighet sker i Sverige. Motsvarande överväganden gör sig här

gällande som vid vägran att överlämna en svensk medborgare för straffverkställighet.

I fråga om utformningen av villkor för överlämnande och verkan av att en garanti inte lämnas görs här samma överväganden som redovisas under föregående avsnitt om utevarodom.

8 Förfarandet vid överlämnande från Sverige

8.1 Verkställande rättsliga myndigheter

8.1.1 Beslutande myndighet

Regeringens förslag: En begäran om överlämnande och därmed sammanhängande frågor prövas av tingsrätt.

När en arresteringsorder är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande, får åklagaren själv avslå framställningen om ärendet ännu inte har överlämnats till tingsrätten.

Bestämmelserna i 19 kap. rättegångsbalken tillämpas i fråga om vilken tingsrätt som är behörig.

Ett beslut av en tingsrätt får överklagas till hovrätten och ett beslut av hovrätten till Högsta domstolen. Den som har samtyckt till överlämnande får dock inte överklaga beslutet om överlämnande.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Enligt promemorians förslag skall dock alltid domstol pröva en begäran om överlämnande. I promemorians förslag finns inte någon uttrycklig forumbestämmelse. Enligt promemorians förslag får hovrättens beslut i överlämnandefrågan inte överklagas.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslagen eller lämnat dem utan erinran. Enligt *Riksåklagaren* bör det vara åklagare och inte domstol som fattar beslut om att vägra överlämnande på grund av att straffverkställighet skall ske i Sverige (2 kap. 6 § i promemorians lagförslag) eller på grund av att en arresteringsorder är bristfällig (2 kap. 3 § 1). *Ekobrottsmyndigheten* har föreslagit att åklagare ges rätt att besluta om överlämnande i samtyckesfall. Enligt *Stockholms tingsrätt* finns det skäl att överväga att koncentrera handläggningen till endast ett mindre antal tingsrätter. Även *Domstolsverket* har tagit upp den frågeställningen. *Riksdagens ombudsmän (JO)* anser att det i lagen bör tas upp en uttrycklig bestämmelse om vilken tingsrätt som är behörig. Enligt *Sveriges advokatsamfund* bör ett hovrättsbeslut kunna överklagas till Högsta domstolen.

Skälen för regeringens förslag

Av artikel 15.1 i rambeslutet framgår att det är den verkställande rättsliga myndigheten som prövar om överlämnande skall beviljas. Prövningen innefattar bl.a. att beakta eventuella hinder mot överlämnande (enligt bl.a. artiklarna 3 och 4) och att uppställa villkor som bedöms vara

nödvändiga för ett överlämnande (artikel 5). Den som inte samtycker till överlämnande skall ha rätt att höras av den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning (artikel 14). Medlemsstaterna skall enligt artikel 6.3 uppge vilka myndigheter som är behöriga att verkställa en arresteringsorder.

Beslut om utlämning från Sverige av den som samtycker till utlämning till en annan nordisk stat prövas i flertalet fall av lokal åklagare. I vissa fall då den eftersökte samtycker till utlämning samt i fall där den som begärs utlämnad motsätter sig utlämning prövas utlämningsfrågan av Riksåklagaren eller – undantagsvis – av regeringen (15 § nordiska utlämningslagen).

I ärenden om utlämning till en annan medlemsstat i EU av den som samtycker till utlämning beslutar Riksåklagaren i flertalet fall (33 § utlämningslagen). I vissa samtyckesfall samt vid utlämning till stater utanför unionen beslutar regeringen om utlämning (20 § utlämningslagen).

Beslutande myndighet

Utlämning från Sverige är i många fall en mycket ingripande åtgärd för den enskilde. Beslut om utlämning har – bl.a. mot bakgrund av beslutens emellanåt utrikespolitiska betydelse – traditionellt fattats på regeringsnivå. I syfte att hålla en hög rättssäkerhetsnivå för den som begärs utlämnad prövar Högsta domstolen, om den som begärs utlämnad inte samtycker till att utlämnas, om det finns några lagliga hinder mot att utlämning sker. Regeringen får bevilja utlämning endast under förutsättning att Högsta domstolen inte funnit att det finns några sådana hinder. Om emellertid den som begärs utlämnad samtycker till utlämning, kan utlämningsbeslutet – såväl inom Norden som i vissa fall inom EU – fattas av åklagare eller av Riksåklagaren. Någon domstolsprövning av utlämningsfrågan sker inte i dessa fall.

Rambeslutet uppställer inte något krav på vilken myndighet som prövar frågor om överlämnande, annat än att det skall vara fråga om en ”rättslig myndighet”. Med ”rättslig myndighet” avses enligt en vedertagen uppfattning i första hand åklagare eller domstol. Det är emellertid upp till varje medlemsstat att avgöra vilka myndigheter som enligt deras rättsordning är att betraktas om ”rättsliga myndigheter”. Den som begärs överlämnad skall som regel frihetsberövas (artikel 12) och, om han eller hon inte samtycker till att överlämnas, ha rätt att höras inför den verkställande rättsliga myndigheten (artikel 14). Ingenting i rambeslutet hindrar att de uppgifter som skall fullgöras av den verkställande rättsliga myndigheten fullgörs av flera olika myndigheter.

Vid utlämning inom Norden – och vid samtycke till utlämning även inom EU – fattar lokal åklagare eller Riksåklagaren beslut om utlämning. Det finns många praktiska fördelar med en sådan ordning. Vid utlämning till en annan nordisk stat, där Riksåklagaren kan besluta även utan samtycke, finns en stor rättslikhet mellan staterna. Erfarenheten av och förtroendet för de nordiska staternas rättsliga myndigheter är gott. Därtill är det nordiska utlämningssamarbetet i grunden fakultativt. Åklagarens prövning i dessa fall har ansetts vara tillräcklig för att tillgodose den eftersöktes krav på en rättssäker prövning.

Vid överlämnande enligt en arresteringsorder förhåller det sig delvis annorlunda. Överlämnande skall ske om inte annat följer av rambeslutet. Rambeslutet lämnar inte utrymme för en diskretionär prövning av om överlämnande i ett enskilt fall skall beviljas eller inte. Därtill kommer överlämnande att begäras av myndigheter i stater vilkas rättsliga system inte är så lika vårt som är fallet inom Norden.

Beslut om överlämnande är – i likhet med utlämningsbeslut – ingripande och förutsätter högt ställda krav på en rättssäker prövning. Ett tvåpartsförfarande med domstolsprövning, där ett utredande organ ställs mot den eftersökte, uppfyller det kravet. Att domstol bör pröva om överlämnande skall ske förutsattes redan i samband med antagandet av rambeslutet (se prop. 2001/02:118 s. 21).

Rambeslutet utgör visserligen inte något hinder mot en ordning där åklagare, som Ekobrottsmyndigheten förordnat, beslutar om överlämnande i fall där den eftersökte samtycker till åtgärden. Det kan emellertid ifrågasättas om en sådan möjlighet har samma fördelar vid överlämnande som vid utlämning. De redan korta tidsfristerna vid överlämnande i förening med att beslut om tvångsmedel i ett ärende om överlämnande under alla förhållanden måste prövas av domstol, talar mot att det skapas en särskild ordning för samtyckesfallen. Det har vidare stundtals visat sig vara opraktiskt att vid utlämning växla mellan det ”vanliga” och det ”förenklade” förfarandet i de fall där den som begärs utlämnad under utredningen byter inställning i samtyckesfrågan. Det bör därför inte införas något särskilt förfarande där åklagare beslutar om överlämnande när den eftersökte samtycker till åtgärden. Regeringen anser i stället att promemorians lösning är att föredra, dvs. att det även i samtyckesfallen är tingsrätten som beslutar i fråga om överlämnande.

Ett undantag från denna princip – och från promemorians lösning med domstolen som enda beslutande instans – bör dock göras när det gäller de fall där en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande skall beviljas. I sådana fall bör åklagare kunna avslå en begäran om överlämnande, förutsatt att beslutet meddelas innan åklagaren begärt rättens prövning av överlämnandefrågan. Här sker ingen prövning i sak av frågan om överlämnande och ärenden av detta slag kan närmast ses som avvisningsfall. Inget hindrar den utfärdande myndigheten från att senare återkomma med en ny, fullständig, arresteringsorder. I ett fall där åklagaren på denna grund avslår en begäran om överlämnande kan rätten ha beslutat om tvångsmedel och förordnat offentlig försvarare. Den situationen kan jämföras med att en åklagare enligt 24 kap. 20 § rättegångsbalken har rätt att före åtal häva ett av domstol beslutat häktningsbeslut. Ersättning till en offentlig försvarare kan i en sådan situation beslutas med tillämpning av 31 kap. 9 § tredje stycket rättegångsbalken.

Frågan om handläggningen skall koncentreras till vissa tingsrätter

Några remissinstanser har diskuterat huruvida ärenden om överlämnande bör koncentreras till vissa tingsrätter. En sådan ordning skulle i och för sig kunna motiveras av att det är fråga om ett relativt litet antal ärenden. Domstolarna tillförs med den nya lagen en helt ny ärendetyp och det kan

därför finnas behov av att erfarenhet och kunskap samlas vid vissa domstolar. Detta är emellertid inte något unikt för denna typ av ärenden. Ärenden om överlämnande är inte så särpräglade att de bör förbehållas endast vissa domstolar som är specialiserade på sådana mål. Regeringen anser därför att ärenden om överlämnande bör kunna handläggas vid samtliga tingsrätter och hovrätter. I fråga om forum bör, så som föreslogs i promemorian, de vanliga forumreglerna för brottmål i 19 kap. rättegångsbalken tillämpas. Som JO har förordat, bör det i lagen tas in en uttrycklig bestämmelse om det.

Överklagande

Tingsrättens beslut bör, som det föreslås i promemorian, kunna överklagas till hovrätt, om inte beslutet innebär att den eftersökta skall överlämnas i enlighet med sitt samtycke. Ärendet är inte av sådant slag att överklagande till hovrätt bör kräva prövningstillstånd dit. Advokatsamfundet menar att det kan finnas vissa fördelar med att ett hovrättsbeslut på vanligt sätt kan överklagas vidare till Högsta domstolen. Mot det kan anföras att tidsfristerna i rambeslutet inte utan svårighet medger prövning i mer än två instanser. Enligt regeringens bedömning bör tyngdpunkten i ett ärendes handläggning ske vid åklagarens utredning och vid tingsrättens prövning, med möjlighet till prövning i hovrätt om tingsrättens beslut överklagas. Det finns dock inte anledning att, som föreslås i promemorian, avskära möjligheten att överklaga ett hovrättsbeslut till Högsta domstolen. Trots tidsfristerna bör även överklagande till Högsta domstolen tillåtas. Ett hovrättsbeslut bör således kunna överklagas även till Högsta domstolen, med tillämpning av allmänna regler om överklagande av beslut. Högsta domstolen har genom sin befattning med utlämningsärenden besitter en god kunskap och erfarenhet av frågor som kan aktualiseras i ett ärende om överlämnande. I likhet med vad som gäller överklagande av ett tingsrättsbeslut bör den som har samtyckt till överlämnande inte heller kunna överklaga frågan om överlämnande till Högsta domstolen.

8.1.2 Utredande myndighet

Regeringens förslag: Behörig åklagare tar emot en arresteringsorder och svarar för utredningen i ärendet.

Riksåklagaren bestämmer vilka åklagare som är behöriga att handlägga ärenden enligt den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Riksåklagaren* har förordat att det i lagen inte tas in en bestämmelse om att Riksåklagaren bestämmer vilka åklagare som är behöriga att handlägga ärenden enligt den nya lagen. *Ekobrottsmyndigheten* har förutsatt att den kommer att ingå i den krets som är behörig att handlägga sådana ärenden.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artiklarna 9 och 10 i rambeslutet mottar den verkställande rättsliga myndigheten en

arresteringsorder. Enligt rambeslutets bestämmelser om förfarandet efter det att den eftersökta har gripits faller en rad olika uppgifter på den verkställande rättsliga myndigheten. Rambeslutet innehåller dock inte någon uttömmande reglering av dessa uppgifter. Utöver att besluta om överlämnande (se föregående avsnitt) finns bestämmelser om bl.a. inhämtande av samtycke till överlämnande (artikel 13), inhämtande av kompletterande uppgifter (artikel 15.2), biträde åt den utfärdande rättsliga myndigheten med tillfälligt överförande och hörande av den som begärs överlämnad (artiklarna 18 och 19) och hävande av immunitet, privilegier och villkor som har uppställts vid utlämning (artiklarna 20 och 21). Enligt rambeslutet beslutar den verkställande rättsliga myndigheten också i frågor om verkställighet av ett beslut om överlämnande (artikel 23).

En framställning om utlämning ges in till Justitiedepartementet (14 § utlämningslagen). Innan regeringen fattar sitt beslut skall Riksåklagaren verkställa utredning i fråga om utlämning kan ske (15 §). Utredningen skall bedrivas enligt vad som gäller vid förundersökning i brottmål (16 §). Under utredningen får den utredande åklagaren begära kompletterande information från den begärande statens myndigheter (17 §). Detsamma gäller i princip enligt det s.k. förenklade utlämningsförfarandet – även om det där är Riksåklagaren som beslutar om utlämning och det förfarandet skall ske inom vissa frister som anges i lagen (29–39 §§) – och vid utlämning inom Norden, där det som regel är lokal åklagare eller Riksåklagaren som beslutar i utlämningsfrågan.

Regeringen anser, i enlighet med det som sägs i promemorian, att det med det tvåpartsförfarande som föreslås i föregående avsnitt är naturligt att domstolens roll begränsas till beslutsfattande i ärenden om överlämnande. Övriga åtgärder, dvs. i huvudsak utredningsåtgärder och kontakter med myndigheter i den utfärdande staten, ankommer enligt rambeslutet på den verkställande rättsliga myndigheten. Åtgärderna motsvarar i stort sett de åtgärder som vid utlämning fullgörs av åklagare. Det finns enligt regeringen inget skäl till att i ärenden om överlämnande i detta avseende tillämpa en annan ordning.

Rambeslutet förutsätter i princip att en arresteringsorder skickas direkt mellan de rättsliga myndigheterna i medlemsstaterna. Endast undantagsvis skall en arresteringsorder skickas genom medlemsstaternas centralmyndigheter. Det bör därför inte – så som är fallet vid utlämning – vara centralmyndigheten vid Justitiedepartementet som i normalfallet tar emot en arresteringsorder. Mottagare bör i stället vara åklagare.

I och för sig skulle det även utan en lagbestämmelse ankomma på riksåklagaren som högste allmänne åklagare att med stöd av förordningen (1989:847) med instruktion för Riksåklagaren bestämma vilka åklagare som skall vara behöriga att ta emot och handlägga ärenden om överlämnande enligt en arresteringsorder. Den utfärdande myndigheten får kunskap om vilka åklagarmyndigheter som Riksåklagaren utser genom att detta kommer att framgå av Sveriges underrättelse enligt artikel 6.2 i rambeslutet. Med tanke på att det i den nya lagen bör finnas dels en bestämmelse om att den utfärdande myndigheten får göra en ansökan direkt hos behörig åklagare, dels en därtill anknytande bestämmelse om att den åklagaren skall inleda en

undersökning, bör det i lagen också tas in en bestämmelse om att det ankommer på Riksåklagaren att meddela behörighetsföreskrifter.

8.2 Översändande av en arresteringsorder

Regeringens förslag: En arresteringsorder får skickas genom Schengens informationssystem (SIS) eller något annat system för eftersökning av brottsmisstänkta personer.

En arresteringsorder får även skickas direkt till behörig åklagare, om det är känt var den som eftersöks befinner sig. När en arresteringsorder skickas direkt får detta ske skriftligen genom post, bud eller telefax. Den får även, efter överenskommelse i det enskilda fallet, översändas på annat sätt.

Under en övergångstid skall en registrering i SIS godtas som grund för inledande av ett ärende om överlämnande.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens. I promemorieförslaget finns dock ingen regel om hur en direktöversänd framställan skall befordras.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Rikspolisstyrelsen* har förslagit att bestämmelsen utformas så att det framgår att översändande genom SIS är normalfallet.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 9.1 i rambeslutet får en arresteringsorder översändas direkt till den verkställande rättsliga myndigheten, om det är känt var den eftersökte befinner sig. Medlemsstaterna skall enligt artikel 6.3 tillkännage vilka rättsliga myndigheter som är behöriga att utfärda respektive verkställa en arresteringsorder. Om den utfärdande rättsliga myndigheten inte känner till vilken verkställande rättslig myndighet som är behörig skall den göra de efterforskningar som krävs, t.ex. genom den information som kan inhämtas genom de nationella kontaktpunkterna i det europeiska rättsliga nätverket. Den utfärdande rättsliga myndigheten kan också rådgöra med centralmyndigheten i den verkställande medlemsstaten (artikel 10.5). Om den myndighet som tar emot en arresteringsorder inte är behörig, skall den översända arresteringsordern till den behöriga myndigheten och underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta (artikel 10.6).

Om den utfärdande rättsliga myndigheten inte känner till var den eftersökte befinner sig, får den låta registrera en efterlysning i Schengens informationssystem, SIS (artikel 9.2). SIS får även användas för översändande av en arresteringsorder om det är känt var den eftersökte befinner sig. Enligt nuvarande ordning kan en efterlysning av den som eftersöks för utlämning registreras enligt artikel 95 i Schengenkonventionen. Registreringen innehåller bl.a. uppgifter om den eftersökte, om den myndighet som begär utlämning, om förekomsten av häktningsbeslut eller dom samt om de gärningar som ligger till grund för utlämningsframställningen.

Enligt artikel 9.3 i rambeslutet skall en registrering i SIS anses vara likvärdig med en arresteringsorder, åtföljd av den information som en sådan enligt artikel 8.1 skall innehålla. Avsikten är att registreringen skall innehålla all den information som en arresteringsorder skall

innehålla. Detta kräver dock en teknisk anpassning av SIS. Under en övergångstid skall därför, enligt artikel 9.3 andra stycket, en registrering i SIS anses vara likvärdig med en arresteringsorder, i avvaktan på att originalet i vederbörlig ordning mottas av den verkställande rättsliga myndigheten. Innebörden av övergångsregeln är att en registrering i SIS skall godtas som en arresteringsorder även om den inte innehåller all den information som en arresteringsorder enligt artikel 8.1 skall innehålla. När den eftersökte har gripits skall den utfärdande rättsliga myndigheten, så snart den har underrättats om gripandet, översända en fullständig arresteringsorder, avfattad på ett språk som den verkställande medlemsstaten har förklarat sig godta.

Rambeslutet öppnar även en möjlighet att översända en arresteringsorder genom det europeiska rättsliga nätverkets säkrade telekommunikationssystem (artikel 10.2) eller – om SIS inte går att använda – via Interpol (artikel 10.3). Oavsett genom vilken kanal en arresteringsorder skickas, krävs att det skall gå att göra en skriftlig uppteckning, så att den verkställande medlemsstaten kan fastställa att den översända handlingen är äkta (artikel 10.4). Om det uppkommer problem vid översändande av en arresteringsorder eller om fråga uppkommer om äktheten hos en arresteringsorder kan, om frågan inte kan lösas genom direkta kontakter mellan myndigheterna, de inblandade medlemsstaternas centralmyndigheter bistå med detta (artikel 10.5).

En begäran om utlämning skall enligt 14 § utlämningslagen göras skriftligen till Justitiedepartementet. En begäran om utlämning till en annan nordisk stat görs direkt hos lokal åklagare eller hos Riksåklagaren (9 § nordiska utlämningslagen). Förutsättningen är i flertalet fall att den som begärs utlämnad dessförinnan har påträffats och gripits med anledning av en internationell efterlysning, t.ex. Schengens informationssystem (SIS). En registrering i SIS skall bl.a. innehålla framställningar om utlämning (3 § 1 lagen (2000:344) om Schengens informationssystem). Vid utlämning enligt det s.k. förenklade utlämningsförfarandet krävs inte någon formell framställning. Det kan där vara tillräckligt att information om bl.a. den eftersökte och om den påstådda brottsligheten har registrerats i SIS (29 § utlämningslagen). Någon ytterligare information behöver då normalt inte skickas över när den som eftersöks har påträffats.

I föregående avsnitt föreslår regeringen att åklagare tar emot och handlägger framställningar om överlämnande. Av rambeslutet (artikel 9.2–3) följer att en arresteringsorder får skickas genom SIS, eller genom något annat system för eftersökning av brottsmisstänkta personer. Detta bör, som Rikspolisstyrelsen påpekar i sitt remissyttrande, i lagen anges som det primära sättet för översändande av en arresteringsorder. Om den utfärdande myndigheten känner till var den eftersökte befinner sig, står det dock myndigheten fritt att skicka arresteringsordern genom SIS eller översändas den direkt till den verkställande myndigheten.

Under en övergångstid skall enligt rambeslutet en registrering av den eftersökte i SIS vara likvärdig med en arresteringsorder, i avvaktan på att en fullständig framställning översänds. I rambeslutet sägs att en arresteringsorder i vissa fall får skickas direkt till den verkställande rättsliga myndigheten (artikel 9.1). I lagen bör det därför införas en bestämmelse om att en arresteringsorder får skickas direkt till behörig

åklagare, om det är känt att den eftersökte befinner sig på en viss plats i Sverige. Enligt artikel 10.4 i rambeslutet får en arresteringsorder översändas på vilket sätt som helst som gör det möjligt att få en skiftlig uppteckning, så att det skall kunna fastställas att en översänd handling är äkta. I promemorian lämnas inte förslag till bestämmelser om på vilket sätt en arresteringsorder får skickas direkt. Regeringen anser det nu lämpligt att man i det hänseendet väljer samma lösning som finns i 2 kap. 4 § fjärde stycket lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. Detta innebär att arresteringsordern får översändas skriftligen genom post, bud eller telefax. Den får även, efter överenskommelse i det enskilda fallet mellan den utfärdande och den verkställande myndigheten, översändas på annat sätt, t.ex. genom elektronisk post.

8.3 Innehållet i en arresteringsorder

Regeringens förslag: En arresteringsorder skall vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet och innehålla uppgifter om bl.a. den eftersökte, den rättsliga myndighet som begär överlämnande, förekomsten av häktningsbeslut eller dom samt de gärningar som ligger till grund för begäran om överlämnande.

En arresteringsorder skall vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

När en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande, skall åklagaren ge den utfärdande rättsliga myndigheten möjlighet att inom en viss tid inkomma med komplettering.

Kvarstår sådana brister trots att komplettering har begärts skall begäran om överlämnande avslås.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat dem utan erinran. *Riksåklagaren* har efterlyst ett klargörande i fråga om huruvida det bör vara möjligt att använda tvångsmedel även i ett fall där en arresteringsorder har inkommit på ett annat språk än ett språk som Sverige godtar.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 8.1 i rambeslutet skall en arresteringsorder innehålla uppgifter som gör det möjligt för den verkställande rättsliga myndigheten att pröva begäran om överlämnande. Uppgifterna skall presenteras i viss form och på ett språk som mottagaren har förklarat sig godta (artikel 8.2). I anslutning till rambeslutet har det utarbetats ett formulär i vilket förtryckta fält anger var en viss uppgift skall lämnas, se bilaga 2. På så sätt underlättas kommunikationen mellan de rättsliga myndigheterna och den verkställande rättsliga myndigheten kan lättare hitta och kontrollera de uppgifter som en arresteringsorder skall innehålla.

Formkravet för en arresteringsorder är delvis annorlunda än det som gäller vid utlämning. En begäran om utlämning skall innehålla en kopia av den dom eller det beslut som ligger till grund för framställningen (14 § utlämningslagen). Vid utlämning enligt det s.k. förenklade utlämningsförfarandet inom EU och i vissa fall vid utlämning till ett

annat nordiskt land krävs inte någon sådan utredning (29 § utlämningslagen och 9 § nordiska utlämningslagen). Det är i dessa fall tillräckligt att brottets beskaffenhet och omständigheterna kring brottet anges och att det av ansökan framgår vilket rättsligt avgörande som ligger till grund för framställningen.

En arresteringsorder skall enligt artikel 8.1 innehålla uppgifter om den eftersöktes identitet och nationalitet (a) samt uppgifter om den utfärdande rättsliga myndigheten och hur man kommer i kontakt med den (b). Vidare skall lämnas uppgifter om det finns en verkställbar dom eller ett (motsvarande) anhållnings- eller häktningsbeslut (c). Brottets beskaffenhet och brottsrubricering skall anges (d). Omständigheterna kring brottet skall beskrivas, t.ex. tidpunkt, plats och den eftersöktes delaktighet (e). Om det har meddelats en slutlig dom skall det ådömda straffet anges och i annat fall skall tillämpliga straffskalor redovisas (f). Konsekvenser av brottet får anges (g).

Rambeslutet förutsätter inte att den dom eller det beslut som ligger till grund för begäran om överlämnande bifogas ansökan. Detta är en konsekvens av principen om ömsesidigt erkännande. Den verkställande rättsliga myndigheten skall inte pröva om domen eller beslutet som har meddelats i den utfärdande staten är korrekt eller om det har funnits skäl för misstanke om brott, utan skall godta uppgifterna i arresteringsordern.

En annan skillnad mellan arresteringsordern och utlämningsförfarandet är att en begäran om utlämning som regel föregås av en efterlysning med begäran om att den som eftersöks skall gripas. Först när den eftersökte har påträffats och gripits uppmanas den begärande staten att inkomma med en fullständig utlämningsbegäran. Det innebär i praktiken att gripande och frihetsberövande av den som eftersöks för utlämning sker på grundval av en begränsad utredning (23 § utlämningslagen). En fullständig utredning, som möjliggör en bedömning av om det finns förutsättningar för utlämning, finns som regel tillgänglig först när en begäran om utlämning har inkommit. En arresteringsorder skall däremot i princip redan från början innehålla alla de uppgifter som är nödvändiga för att den verkställande rättsliga myndigheten skall kunna bedöma om det finns förutsättningar för överlämnande.

Om den verkställande rättsliga myndigheten anser att uppgifterna i arresteringsordern inte är tillräckliga för att kunna bedöma om det finns förutsättningar att överlämna, får den begära att den utfärdande rättsliga myndigheten utan dröjsmål och inom viss tid kompletterar uppgifterna (artikel 15.2). Detta motsvarar vad som gäller vid utlämning inom EU, där åklagare enligt 16 § utlämningslagen får vända sig direkt till en behörig rättslig myndighet i en annan EU-medlemsstat och begära komplettering.

En arresteringsorder skall vara översatt till ett språk som är officiellt i den verkställande medlemsstaten (artikel 8.2). Medlemsstaterna får emellertid förklara att de kommer att godta en översättning till ett annat officiellt EU-språk. Enligt nuvarande ordning saknas bestämmelser om på vilket språk en begäran om utlämning skall vara avfattad. I artikel 23 i 1957 års utlämningskonvention anges dock att de handlingar som utlämningsframställningen grundar sig på skall vara avfattade på den begärande eller på den anmodade statens språk. Den anmodade staten har dock rätt att kräva översättning till ett av Europarådets officiella språk,

d.v.s. engelska eller franska. I praktiken inges utlämningsframställningar och åtföljande handlingar till Sverige på svenska eller engelska. En erfarenhet är att översättningar till svenska i många fall håller en låg kvalitet och att detta kan förorsaka problem vid handläggningen av ärenden om utlämning. Som regel vidarebefordras framställningarna från Justitiedepartementet till ansvariga åklagare på svenska och endast undantagsvis på engelska.

Innehållet i en arresteringsorder är grunden för prövningen av om det finns förutsättningar för överlämnande. Regeringen anser därför att det i lagen bör anges vilka uppgifter en arresteringsorder skall innehålla. Det går emellertid inte att förutse och i lagen exakt ange vilken utredning som i varje enskilt fall kan behövas för att det skall vara möjligt att bedöma om det finns förutsättningar för överlämnande. Vad som kan komma i fråga är företrädesvis omständigheter som har betydelse för prövning enligt artiklarna 3–5. Det kan också vara så att en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande skall beviljas. Det bör i lagen införas en bestämmelse om att åklagaren i dessa fall skall förelägga den utfärdande rättsliga myndigheten att inkomma med kompletterande uppgifter. Den åklagare som begär kompletteringen skall ange en tid inom vilken den kompletterande utredningen skall inges. Om det trots ett sådant föreläggande kvarstår sådana brister och oklarheter att frågan om överlämnande inte kan bedömas på ett fullgott sätt skall framställningen avslås. En bestämmelse om detta bör tas in i lagen. Av det som har sagts i avsnitt 8.1.1 följer att beslutet att avslå en framställning på denna grund kan meddelas av åklagaren.

Ärenden om överlämnande skall enligt rambeslutet handläggas inom en begränsad tid (artikel 17). Det är således viktigt att arresteringsordern så tidigt som möjligt kan bedömas och att översättningsfrågan inte blir ett hinder i handläggningen. I ärenden om rättslig hjälp skall en ansökan och bifogade handlingar vara skrivna på svenska, danska eller norska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk (2 kap. 5 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp). Vid utlämning inom Norden inkommer framställningar i allmänhet på den begärande statens språk. Utlämningsframställningar från Finland ges som regel in på svenska. Det finns inte skäl att tillämpa en annan ordning i ärenden om överlämnande. En arresteringsorder bör därför kunna ges in på, förutom svenska, även danska eller norska.

Det kan dock antas att flera av de nuvarande och även blivande EU-medlemsstaterna har begränsade möjligheter och resurser att få fram en acceptabel översättning till något av dessa språk. Kunskapen i engelska och tillgången på översättare till engelska bör emellertid kunna antas vara god i hela Europa. Med den ökade internationalisering som under senare år skett på lagstiftningsområdet, bl.a. genom tillnärmning till EU-lagstiftningen, bör svenska åklagare och domstolar vara väl skickade att hantera uppgifter som ges in på engelska. Dessutom är efterlysningar för begäran om utlämning enligt artikel 95 i Schengenkonventionen i allmänhet översatta till engelska. Det kan antas att även efterlysningar enligt en arresteringsorder i praktiken kommer att vara översatta till

engelska, i vart fall när det inte är känt i vilket land den eftersökte befinner sig.

Regeringen anser av dessa skäl att en arresteringsorder skall vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk. Detta bör anges i den nya lagen. I många fall kan även en arresteringsorder skriven på annat språk föranleda en tvångsåtgärd. Självklart måste det dock för beslutsfattaren med full tydlighet framgå t.ex. att det rör sig om en arresteringsorder, vem som har utfärdat denna och i tillräcklig utsträckning vad den avser. I övrigt får åklagaren falla tillbaka på allmänna principer (jfr Fitger, Kommentaren till rättegångsbalken, s. 33:19). Med de mycket snabba kommunikationsvägar som förutsätts tillämpas i systemet med arresteringsordern och med de möjligheter som finns till snabba översättningar bör det aldrig behöva bli fråga om någon längre tid av osäkerhet.

I fråga om vilket språk som skall användas vid handläggningen av ett ärende om överlämnande och behovet av att i vissa fall översätta handlingar, är avsikten inte att dessa ärenden skall behandlas annorlunda än andra mål och ärenden där det idag förekommer handlingar på främmande språk (se bl.a. 5 kap. 6 § och 33 kap. 9 § rättegångsbalken).

8.4 Det inledande förfarandet

8.4.1 Utredningen

Regeringens förslag: En utredning skall inledas när en arresteringsorder har skickats direkt till åklagaren eller när det på annat sätt framkommer att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige. Utredningen skall avse frågan om det finns förutsättningar för överlämnande.

När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år skall dessutom alltid utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen skall bestämmelserna om förundersökning i brottmål tillämpas, om inte annat sägs i den nya lagen. Utredningen skall bedrivas med skyndsamhet.

Den eftersökte skall tillfrågas om han eller hon samtycker till överlämnande och i sådant fall även avstår från en tillämpning av den s.k. specialitetsprincipen. Ett samtycke skall kunna återkallas innan beslut i fråga om överlämnande har meddelats.

En offentlig försvarare skall förordnas för den eftersökte om han eller hon begär det, är under arton år eller i annat fall bedöms vara i behov av en försvarare. Kostnaderna för en offentlig försvarare skall alltid stanna på staten.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs dock inga lagregler om inhämtande av samtycke och medgivande och om möjligheter att återkalla ett samtycke. Promemorians förslag innehåller inte heller någon regel om förordnande av offentlig försvarare för den som är över arton år och inte själv begär ett förordnande.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt promemoriaförslaget eller lämnat det utan erinran. *Riksdagens ombudsmän (JO)* ifrågasätter dock det rimliga i att tillämpa bestämmelserna om förundersökning i brottmål när det är fråga om överlämnande för straffverkställighet. *Göteborgs tingsrätt* och *Hovrätten för Västra Sverige* menar att det skulle vara att föredra om lagen innehöll direkta hänvisningar till berörda regler i rättegångsbalken. *Riksåklagaren* anser att reglerna skulle vinna i klarhet genom en hänvisning också till reglerna i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Han förordar också en lagreglering av formerna för upptagande av samtycke till överlämnande. *Svenska Helsingforskommittén för mänskliga rättigheter* och *Frivilligorganisationernas fond för mänskliga rättigheter* betonar vikten av tolkförordnande och information till den eftersökte, särskilt i samband med samtycke. De senare remissinstanserna samt den nyss angivna hovrätten anser vidare att det åtminstone i vissa fall bör vara obligatoriskt med offentlig försvarare. Flera remissinstanser har efterlyst ett klagande av hur sent ett samtycke kan återkallas.

Skälen för regeringens förslag

Rambeslutet utgår från att medlemsstaterna så långt det är möjligt tillämpar nationella processuella bestämmelser i fråga om utredning, tvångsmedel och utredningsförfarandet. Vissa frågor med avseende främst på förfarandet regleras dock i rambeslutet. Flera av bestämmelserna redovisas i andra avsnitt i detta kapitel. Därutöver anges bl.a. i artikel 11.1 att den eftersökte, när han eller hon anträffas, skall upplysas om innehållet i arresteringsordern samt om möjligheten att samtycka till överlämnande. Den eftersökte skall enligt artikel 11.2 ha rätt till juridiskt biträde och tolk i enlighet med den verkställande medlemsstatens nationella lagstiftning. I artikel 13 finns bestämmelser om förutsättningarna för och formerna för upptagande av samtycke till överlämnande och avstående från specialitetsprincipens skydd. Samtycket skall i princip vara oåterkalleligt, men medlemsstaterna får förklara att ett samtycke under vissa förutsättningar kan återtas (artikel 13.4). Den verkställande rättsliga myndigheten skall enligt artikel 22 omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om sitt beslut med anledning av en arresteringsorder.

Utredningen

Som har angetts i avsnitt 8.1.2 svarar åklagare för utredningen i ett ärende om överlämnande på grund av en arresteringsorder. I promemorian föreslås att en utredning skall inledas när en arresteringsorder har skickats direkt till åklagaren eller när det på annat sätt framkommer att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på viss plats i Sverige. Utredningen skall, enligt promemorians förslag, avse frågan om det finns förutsättningar för överlämnande. Den uppgiften motsvarar i huvudsak vad som gäller vid utlämning.

I avsnitt 7.3.4 föreslås att pågående lagföring i Sverige skall innebära att överlämnande inte får beviljas. Om åklagaren finner att lagföringen bör ske här kommer därmed begäran om överlämnande att avslås. I promemorians lagförslag har tagits in en särskild erinran om åklagarens skyldighet att utreda förutsättningarna för lagföring i Sverige när den som inte har fyllt arton år begärs överlämnad. Det bör enligt promemorians förslag i ett sådant fall vara en målsättning att lagföringen sker i Sverige. I nu angivna delar har promemorian godtagits av remissinstanserna och regeringen ställer sig bakom promemorieförslaget och de bedömningar som i den delen görs i promemorian.

Åklagarens utredning skall gå ut på att klargöra om det finns förutsättningar för överlämnande. Det kan också behöva klargöras om det finns skäl och förutsättningar att uppställa villkor för överlämnande (artikel 5) eller att vägra överlämnande för straffverkställighet av den som begär att straffet skall verkställas i Sverige (artikel 4.6). Enligt promemorians lagförslag skall bestämmelserna om förundersökning i brottmål vid utredningen av en fråga om överlämnande tillämpas. Detta är i stort sett samma ordning som gäller i ärenden om utlämning för brott. Några remissinstanser menar att den hänvisning som görs skall vara mer precis. Det finns emellertid olägenheter förenade med en sådan lagstiftningsmetod. Det finns framför allt en risk att bestämmelser som behöver tillämpas bara i mycket sällsynta fall inte kommer med i de hänvisningar som görs. Dessutom skulle en sådan lagstiftningsmetod medföra att framtida ändringar av t.ex. rättegångsbalkens bestämmelser innebar redaktionella följdändringar i den nya lagen. Regeringen stannar därför för att reglera frågan på samma sätt som i lagen om utlämning för brott, dvs. genom en generell hänvisning till bestämmelserna i brottmål.

Vid överlämnande för verkställighet av straff rör det sig visserligen inte som i 23 kap. rättegångsbalken om en utredning av brott. Så är emellertid inte heller fallet vid den utredning som görs i ett ärende om överlämnande för lagföring. Hänvisningen till reglerna i 23 kap. rättegångsbalken innebär inte att dessa bestämmelser skall "gälla" utan att de skall "tillämpas". Av särskild betydelse är givetvis 23 kap. rättegångsbalken samt bestämmelser i förundersökningskungörelsen (1947:948). Även vissa regler i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare kan behöva tillämpas, t.ex. bestämmelserna i 5 § om kallelse av vårdnadshavare. När fråga om överlämnande skall vägras därför att lagföringen bör ske i Sverige kan 11 § om inhämtande av yttrande från socialnämnd vara av betydelse. Under utredningen behöver åklagaren givetvis ta nödvändiga kontakter med myndigheter i Sverige (se bl.a. avsnitt 10) och i utlandet. En åklagare kan sålunda under utredningen av ett ärende om överlämnande behöva utföra uppgifter även när dessa har viss koppling till tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen och som Justitiekanslern påpekat kan åklagaren i ett sådant fall behöva inhämta ett yttrande från honom. Närmare bestämmelser om förfarandet i dessa delar bör meddelas i förordning.

Inhämtande av samtycke

I artikel 13 i rambeslutet finns, som redan nämnts, bestämmelser om samtycke till bl.a. överlämnande. I lagen om utlämning för brott regleras samtyckesfrågor i 32 §. Enligt promemorians förslag kan de bestämmelser som behövs rörande samtycke och avstående från specialitetsprincipen tas in i förordning. Några remissinstanser har i stället förordat att vissa sådana frågor regleras i lag. Inte bara ett samtycke till överlämnande utan också ett avstående från specialitetsprincipen kan ha allvarliga konsekvenser för den eftersökte. Detta gäller särskilt samtycket, eftersom ett sådant inte bör kunna återkallas efter det att ett beslut i ärendet har meddelats av rätten om samtycket har lämnats efter tingsrättens beslut. Bestämmelser om att åklagaren under utredningen skall tillfråga den eftersökte om han eller hon samtycker till överlämnande bör därför tas in i lagen. Lagen bör vidare innehålla en bestämmelse om att den eftersökte, i händelse av samtycke, skall tillfrågas om han eller hon medger att i den utfärdande medlemsstaten lagföras eller straffas för gärningar som har begåtts före överlämnandet men som inte omfattas av arresteringsordern. Med hänsyn till betydelsen av ett samtycke eller ett sådant medgivande bör det i lagen tas in bestämmelser om att den eftersökte skall upplysas om konsekvenserna av att ett samtycke eller medgivande lämnas. Att den eftersökte kan behöva en tolk i så viktiga sammanhang är en självklarhet. Rättegångsbalkens bestämmelser om tolk avser visserligen endast förfarandet inför rätten. Samma principer som rättegångsbalken upptar i fråga om tolk tillämpas dock utan särskilda bestämmelser under en förundersökning och några särskilda bestämmelser i denna fråga behövs därför inte.

Kravet på skyndsamhet

Utredningen måste bedrivas skyndsamt med iakttagande av de tidsfrister som gäller för överlämnande (artikel 17). Lagen bör också innehålla ett påpekande om att åklagaren måste beakta den tidsfrist som kan komma att gälla för tingsrätten (se 5 kap. 3 §). I den utsträckning det kan finnas skäl att fastställa särskilda tidsfrister för åklagaren, kommer dessa att meddelas i förordning eller i myndighetsföreskrifter.

Offentlig försvarare

I promemorian föreslås att det alltid skall förordnas offentlig försvarare för en ung lagöverträdare, men att det även i övriga fall skall finnas en obligatorisk rätt till offentlig försvarare för den som begär det. Några remissinstanser har menat att det alltid bör vara obligatoriskt med offentlig försvarare i ärenden om överlämnande. Även om en regel av det slaget begränsas till sådana eftersökta som påträffats, skulle den ha vissa nackdelar. Man kan inte bortse från att det kommer att finnas eftersökta personer som inte har några invändningar mot att överlämnas. Om det i ett sådant fall inte heller finns något behov av offentlig försvarare skulle en obligatorisk regel kunna innebära en onödig tidsutdräkt som inte är i den eftersöktes intresse. Promemorieförslaget har dock den nackdelen,

jämfört med den lösning som finns i lagen om utlämning för brott, att varken åklagaren eller rätten självmant kan förordna en försvarare för andra än unga lagöverträdare. Rättegångsbalkens regler på den punkten är dock utformade med utgångspunkt från att det är ett brott och påföljden för detta som skall utredas. Mot den bakgrunden anser regeringen att i den nya lagen bör intas en bestämmelse om att offentlig försvarare skall förordnas för den eftersökte, om han eller hon begär det, är under arton år eller i annat fall bedöms vara i behov av en försvarare. Dessutom bör det i lagen anges att kostnaderna för en offentlig försvarare alltid skall stanna på staten. En ordning där den som överlämnas åläggs återbetalningsskyldighet för försvararkostnader skulle i praktiken bli verkningslös i fall då personen inte återsänds till Sverige efter avslutad lagföring i den andra staten.

8.4.2 Personella tvångsmedel mot den eftersökte

Regeringens förslag: Den som eftersöks skall anhållas av åklagaren och häktas av rätten. Anhållande eller häktning skall dock inte ske om det kan antas att förutsättningar saknas för överlämnande. Om det inte finns risk för att den eftersökte avviker eller undandrar sig överlämnande, krävs för anhållande och häktning att det finns risk för att han eller hon på fri fot försvårar sakens utredning.

Den som inte har fyllt arton år får anhållas och häktas endast om det finns synnerliga skäl.

Om det bedöms vara tillräckligt skall andra, mindre ingripande, tvångsmedel användas mot den eftersökte i stället för anhållande och häktning.

I brådskande fall får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen som anträffar någon som kan anhållas gripa denne även utan något anhållningsbeslut.

Ett beslut om frihetsberövande skall upphävas, om frihetsberövandet annars skulle bli oproportionerligt långt.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas särskilda bestämmelser om häktningsrestriktioner.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian används i vissa sammanhang uttrycken "påtaglig risk" eller "betydande risk". I promemorians förslag finns inte heller några bestämmelser om att en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen får gripa en eftersökt person. Promemorians tvångsmedelsbestämmelse för personer under arton år är annorlunda utformad än regeringens förslag. Vidare innehåller promemorians förslag ett förbud att överklaga ett hovrättsbeslut om tvångsmedel.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslagen eller lämnat dem utan erinran. *Sveriges advokatsamfund* och *Luleå tingsrätt* har ifrågasatt förslaget om att det skall gälla en presumtion för frihetsberövande. *Riksdagens ombudsmän (JO)*, *Svea hovrätt*, *Stockholms tingsrätt* och *Ekobrottsmyndigheten* har invänt mot att det i promemorians förslag används begreppen "påtaglig" och "beaktansvärd" för att kvalificera den risk som skall bedömas i fråga om anhållande och

häktning. JO och *Tullverket* har föreslagit att även en tulltjänsteman skall kunna besluta att gripa den som eftersöks enligt en arresteringsorder. *Riksåklagaren* och *Ekobrottsmyndigheten* efterlyser klargöranden i fråga om åklagarens möjligheter att besluta om restriktioner för den som berövats friheten. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* ifrågasätter behovet av en särskild regel om att frihetsberövandet skall upphöra om det blir oproportionerligt långt. Advokatsamfundet anser att ett hovrättsbeslut om tvångsmedel bör kunna överklagas till Högsta domstolen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt artikel 12 i rambeslutet får den verkställande rättsliga myndigheten besluta att den som har gripits på grund av en arresteringsorder skall vara fortsatt frihetsberövad. Beslut om tvångsmedel skall fattas i enlighet med lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten. Det är dock enligt bestämmelsen alltid möjligt att tillfälligt försätta den som gripits på fri fot, med förbehåll för att den rättsliga myndigheten vidtar alla åtgärder som den bedömer nödvändiga för att undvika att den eftersökte avviker.

Den som eftersöks för utlämning får enligt 23 § utlämningslagen anhållas av åklagaren på begäran av behörig myndighet i en annan stat. Anhållningsbeslutet skall underställas tingsrätten, som efter att ha fastställt beslutet skall underrätta chefen för Justitiedepartementet. Denne skall sätta ut en tid inom vilken en framställning om utlämning skall ges in. Om det emellertid redan på detta stadium framkommer att det finns hinder mot utlämning eller att utlämning inte bör ske, skall chefen för Justitiedepartementet utverka regeringens beslut om upphävande av anhållningsbeslutet. Om beslutet om anhållande inte upphävs, skall det bestå fram till dess att det kommer in en begäran om utlämning. Därefter skall åklagaren inom viss tid begära hos rätten att den som begärs utlämnad skall häktas.

I 16 § utlämningslagen regleras förfarandet när en utlämningsframställning har getts in. Den eftersökte är då i flertalet fall redan anhållen med stöd av 23 §. I fråga om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Det innebär att förutsättningarna för att tvångsmedel skall kunna användas är densamma som gäller vid motsvarande åtgärd under en förundersökning. För att t.ex. häktning skall kunna ske krävs att den aktuella gärningen motsvarar brott enligt svensk lag som – som huvudregel – är av viss svårhet. Vidare krävs att det finns sannolika skäl för brottsmisstanke. Det senare kravet gäller dock inte om Sverige i förhållande till den ansökande staten har åtagit sig att godta det utländska häktningsbeslutet. (9 § tredje stycket utlämningslagen; se prop. 1957:156 s. 83). Enligt den nordiska utlämningslagen gäller på motsvarande sätt rättegångsbalkens regler. Huvudregeln där är att det inte krävs någon särskild utredning till stöd för att den som avses med ansökan har begått det uppgivna brottet utöver vad som angetts i samband med ansökan om utlämning (12 § nordiska utlämningslagen).

För att anhållande och häktning skall få ske i ett svenskt brottmål krävs att någon är på sannolika skäl misstänkt eller åtminstone kan skäligen misstänkas för ett brott, för vilket är föreskrivet fängelse i ett år eller mer (24 kap. 1, 3 och 6 §§ rättegångsbalken). I undantagsfall kan anhållande och häktning ske även om brottets straffskala inte når upp till denna nivå. För att någon skall kunna anhållas eller häktas krävs också i normalfallet

att det finns en risk att den det gäller avviker eller på annat sätt undandrar sig lagföring eller straff, att han eller hon genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar sakens utredning eller att han eller hon fortsätter sin brottsliga verksamhet. Enligt 23 § lagen om unga lagöverträdare får den som inte har fyllt arton år inte häktas utan att det föreligger synnerliga skäl.

Regeringen konstaterar att rambeslutet bygger på principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga beslut i andra medlemsstater. En begäran om att en person skall gripas och överlämnas till en annan rättslig myndighet för lagföring eller verkställighet av straff skall därför som utgångspunkt godtas. Någon prövning av den eftersöktes skuld skall inte ske här. Den prövningen har redan skett i den andra staten. Det saknar också betydelse för anhållande- och häktningsfrågan vilket straff som kan följa för brottet enligt svensk lag. Redan det nu sagda medför att det behövs särskilda regler om frihetsberövanden i ärenden om överlämnande enligt en arresteringsorder. Därtill kommer att anhållande och häktning måste kunna ske i de, troligen mycket ovanliga situationer, när gärningen inte är straffbar i Sverige. Enligt promemorians förslag bör det, när en arresteringsorder har utfärdats, gälla en presumtion för frihetsberövande. Några remissinstanser är kritiska till förslaget i den delen. Regeringen vill här framhålla att rambeslutet innebär ett åtagande för Sverige att, bortsett från i vissa särskilt angivna fall, säkerställa att den som eftersöks enligt en arresteringsorder och som anträffas i Sverige inom viss tid kan överlämnas till den andra staten. För att det över huvud taget skall vara möjligt att inom de relativt snäva tidsfrister som anges i rambeslutet kunna genomföra en rättslig prövning av frågan om överlämnande och för att i händelse av bifall kunna verkställa beslutet inom de föreskrivna fristerna, krävs att den som begärs överlämnad inte håller sig undan eller avviker från prövningen eller från verkställigheten av beslutet. Mot den nu angivna bakgrunden gör regeringen den bedömningen att Sverige inte kan uppfylla sina förpliktelser enligt rambeslutet utan en presumtion av det slag som promemorieförslaget upptar.

Något frihetsberövande bör dock enligt promemorians förslag inte ske om det kan antas att förutsättningar saknas för ett överlämnande eller om det inte finns någon beaktansvärd risk för att den eftersökta personen avviker. I det senare fallet får frihetsberövande enligt promemorians förslag ske om det finns en påtaglig risk för att den eftersökta på fri fot försvårar sakens utredning. Uttrycken "betydande risk" och "påtaglig risk", som förekommer i promemorieförslaget används i en del modernare lagar i syfte att beteckna riskens storlek respektive tydlighet. Uttrycken har emellertid hitintills inte använts i samband med straffprocessuella tvångsmedel och som flera remissinstanser menat finns det inte tillräcklig anledning att nu införa någon nyordning på den punkten. Med den justeringen att "påtaglig" och "beaktansvärd" slopas bör promemorieförslaget godtas. För att ett frihetsberövande tvångsmedel skall kunna underlåtas bör det således – om man bortser från de fall där det kan antas att något överlämnande inte kommer att ske – finnas faktiska omständigheter som talar emot en flyktrisk. Även om det inte finns någon flykttfara skall anhållande och häktning ske om det finns risk för att den eftersökta genom att undanröja bevis eller på något annat

sätt försvårar utredningen av en gärning som omfattas av en arresteringsorder.

När det gäller eftersökta som är under arton år bör, enligt promemorians förslag, presumtionen i stället vara den omvända mot den förut angivna. Regeringen ställer sig i likhet med remissinstanserna bakom det förslaget. Bestämmelsen bör dock utformas något annorlunda, för att det skall vara tydligt att den som inte har fyllt arton år endast skall frihetsberövas i rena undantagsfall. Häktningsbestämmelsen i 23 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare ger en i detta avseende lämplig avgränsning av i vilka fall anhållande och häktning får tillgripas. Enligt den bestämmelsen får den som inte har fyllt arton år häktas endast om det finns synnerliga skäl. Regeringen anser att det i den nya lagen bör införas en bestämmelse med motsvarande innebörd.

Om det för att undanröja grunden för ett anhållande är tillräckligt att den som eftersöks meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en anmälningsskyldighet, får åklagaren enligt promemorians förslag besluta om en sådan åtgärd i stället för anhållande. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken, dvs. fall där det kan befaras att en häktning skulle komma att medföra allvarligt men för den det gäller eller för dennes barn, skall enligt promemorians förslag övervakning kunna ersätta ett anhållande. Promemorieförslaget har godtagits av remissinstanserna och bör med viss justering genomföras i denna del.

Om det finns skäl att anhålla någon får enligt 24 kap. 7 § rättegångsbalken en polisman i brådskande fall gripa honom eller henne även utan något anhållningsbeslut. Samma rätt bör en polisman ha i de fall anhållande skall ske med anledning av en arresteringsorder. Några remissinstanser har, med hänvisning till att eftersökta personer många gånger kommer att anträffas i samband med gränskontroller, föreslagit att även en tulltjänsteman skall kunna gripa den eftersökte i det angivna fallet. Enligt 21 § lagen (2000:1225) om straff för varusmuggling har en tulltjänsteman, i fråga om rätten att gripa den som är misstänkt för smugglingsbrott, samma befogenheter som enligt 24 kap. 7 § första stycket rättegångsbalken tillkommer en polisman. Då det, som remissinstanserna har påpekat, kan antas att personer som eftersöks enligt en arresteringsorder emellanåt kommer att anträffas i gränskontroller, framstår det i regeringens bedömning som rimligt och i linje med nuvarande synsätt att tulltjänstemän bemyndigas att gripa den som kan anhållas enligt den nya lagen. En bestämmelse som ger tulltjänstemän en sådan rätt bör därför införas. Detsamma bör gälla för tjänstemän vid Kustbevakningen.

För att en häktad skall kunna underkastas inskränkningar i sina kontakter med omvärlden (restriktioner) krävs enligt 16 § lagen (1976:371) om behandlingen av häktade m.fl. att rätten enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken har beslutat om restriktioner. Häktningsrestriktioner kan vara mycket ingripande för den som är frihetsberövad. Några särregler om häktningsrestriktioner finns inte i utlämningslagarna. Det finns enligt regeringens bedömning inte tillräcklig anledning att införa särregler om häktningsrestriktioner för de fall där en arresteringsorder har utfärdats. Rambeslutet ger goda möjligheter till snabba direktkontakter när det gäller att skaffa fram underlag för ett

beslut om häktningsrestriktioner. Åklagaren bör i sammanhanget observera att en utländsk myndighet felaktigt kan tro att ett häktningsbeslut enligt svensk rätt automatiskt föranleder restriktioner.

Det kan förekomma att en arresteringsorder utfärdas i fråga om någon som utomlands rymt från verkställigheten av en frihetsberövande påföljd. Enligt artikel 26 i rambeslutet skall den tid som någon i ett verkställande land är frihetsberövad i ett ärende om överlämnande i den utfärdande staten avräknas från ett frihetsstraff. Detta kan innebära att tiden för verkställigheten av det utländska straffet faktiskt löper ut medan någon är anhållen eller häktad här i landet. Med tanke på den typen av situationer bör, som det föreslås i promemorian, i lagen tas in en regel om att ett beslut om frihetsberövande skall upphävas, om frihetsberövandet annars skulle bli oproportionerligt långt. Ett sådant beslut bör normalt föregås av kontakter och samråd med den utfärdande myndigheten.

En tingsrätts beslut om tvångsmedel i ett ärende om överlämnande enligt en arresteringsorder får enligt promemorians förslag överklagas till hovrätt. Hovrättens beslut skall dock enligt förslaget inte kunna överklagas. Enligt Advokatsamfundet bör tvångsmedelsbeslut kunna överklagas till Högsta domstolen. Även om den praktiska betydelsen av en sådan möjlighet i ett ärende om överlämnande är liten, anser regeringen att det inte finns anledning att här avvika från vad som gäller i ett vanligt brottmål. Ett beslut om häktning eller ett annat personellt tvångsmedel bör därför kunna överklagas. Någon särskild bestämmelse om det krävs inte. Det bör för övrigt anmärkas att verkställighet av överlämnandebeslutet kommer att kunna ske utan hinder av att ett tvångsmedelsbeslut har överklagats. I övrigt hänvisas i denna fråga till vad som ovan anförs som skäl för att ett beslut om överlämnande bör kunna överklagas till Högsta domstolen (se avsnitt 8.1.1).

8.4.3 Beslag och husrannsakan

Regeringens förslag: Om det i en arresteringsorder finns en ansökan om beslag skall lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål tillämpas i den delen.

Om det annars påträffas föremål som på grund av den uppgivna gärningen skulle kunna tas i beslag och överlämnas enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, får de även utan en särskild ansökan tas i beslag av åklagare eller den som griper den eftersökte. Beslaget skall även i det fallet anmälas till rätten för prövning.

I samband med att den eftersökte frihetsberövas får, om det är fara i dröjsmål, husrannsakan göras för eftersökande av sådana föremål som får tas i beslag.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens, men innehåller inte någon regel om att det utan en föregående ansökan om beslag skall kunna göras en husrannsakan.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har i huvudsak tillstyrkt förslagen eller lämnat dem utan erinran. Såväl *Riksåklagaren* som *Sveriges advokatsamfund* har påpekat att ett beslut i fråga om beslag, som meddelas efter en ansökan, med promemorians förslag kommer att

kunna överklagas till Högsta domstolen, medan tvångsmedelsbeslut som har skett utan en särskild ansökan inte kan överklagas dit. Riksåklagaren föreslår att det i lagen tas in en bestämmelse om husrannsakan. *Tullverket* föreslår att en tulltjänsteman skall kunna ta föremål i beslag i samband med att någon som eftersöks grips.

Skälen för regeringens förslag: Enligt rambeslutet skall den verkställande rättsliga myndigheten, i enlighet med sin nationella lagstiftning, på begäran av den utfärdande rättsliga myndigheten eller på eget initiativ, beslagta och överlämna egendom som kan behöva företes som bevis eller som har förvärvats av den eftersökte till följd av brottet (artikel 29.1). Egendomen skall överlämnas även om arresteringsordern inte kan verkställas på grund av att den eftersökte avlidit eller avvikit (artikel 29.2). Om egendomen behövs i samband med ett straffrättsligt förfarande i den verkställande medlemsstaten får den verkställande rättsliga myndigheten skjuta upp överlämnande av egendomen eller överlämna egendomen med villkor om att den skall återlämnas (artikel 29.3). Ett överlämnande skall inte påverka rättigheter som kan tillkomma den verkställande medlemsstaten eller en tredje person och sker ett överlämnande skall egendomen snarast möjligt återlämnas (artikel 29.4).

I ett ärende om utlämning får beslag ske redan i samband med att den som är efterlyst för utlämning grips och anhålls (23 § utlämningslagen). Någon särskild begäran från den andra staten om beslag krävs inte i dessa fall. Framställs en begäran om beslag i samband med en utlämningsframställning gäller enligt 16 § att bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken om beslag skall tillämpas. Enligt 21 § utlämningslagen får regeringen i samband med sitt beslut i ett utlämningsärende bestämma att beslagtagen egendom skall överlämnas till den begärande staten. Överlämnandet kan förenas med villkor om det är nödvändigt med hänsyn till enskilds rätt eller om det ur allmän synpunkt är påkallat. Vid utlämning enligt det förenklade förfarandet får chefen för Justitiedepartementet eller Riksåklagaren fatta motsvarande beslut (39 §).

I 4 kap. 14–22 §§ lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål finns bestämmelser om beslag och överlämnande av egendom till en annan stat. Egendom får tas i beslag och överlämnas till den ansökande staten om egendomen skäligen kan antas ha betydelse för utredning om gärningen, vara fränhänd någon genom brott eller vara förverkad på grund av brott, om den hade kunnat förverkas enligt svensk lag i en rättegång i Sverige och det finns särskilda skäl att överlämna egendomen till den ansökande staten (19 §). Beslag och överlämnande får på ansökan av en medlemsstat i EU eller av Norge eller Island ske även utan att det finns dubbel straffbarhet (20 §). Frågor om beslag och överlämnande prövas av domstol (21 §) och verkställs av åklagaren (22 §). Ett överlämnande av beslagtagen egendom får enligt 5 kap. 2 § förenas med villkor som är påkallat av hänsyn till enskilds rätt eller som är nödvändigt från allmän synpunkt, om villkoret inte strider mot en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Regeringen konstaterar att rambeslutet inte ålägger medlemsstaterna någon skyldighet att införa beslagsbestämmelser i större utsträckning än vad som redan finns i de nationella rättssystemen. Enligt bestämmelserna om beslag på begäran av en annan stat i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål krävs att det finns en uttrycklig ansökan om att viss

egendom skall beslagtas och överlämnas. Om en arresteringsorder innehåller även en begäran om beslag bör beslagsfrågan enligt promemorians förslag handläggas enligt den lagen. Om det hos den eftersökte påträffas föremål som inte har begärts beslagtagna, men som med motsvarande tillämpning av 4 kap. 19 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål skulle kunna bli föremål för beslag och överlämnande, bör enligt promemorians förslag beslag kunna ske utan hinder av att det inte finns en begäran om det. Promemorieförslaget, som på dessa punkter godtagits av remissinstanserna, bör genomföras. I förtydligande syfte bör det i lagen tas in en bestämmelse om att ett beslut om beslag i sådant fall, förutom av åklagaren, skall kunna fattas av den som griper den eftersökte. Det innebär att en tulltjänsteman, en tjänsteman vid Kustbevakningen eller någon annan som med stöd av den nya lagen griper en eftersökt person även får besluta om och ta föremål i beslag. När beslag har skett bör frågan prövas av rätten i enlighet med bestämmelserna i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. En förutsättning är givetvis att beslaget inte har hävts. Skulle frågan om beslag som grundas på en ansökan handläggas vid en annan tingsrätt än den som prövar frågan om överlämnande, kan det ärendet överlämnas, så att handläggningen sker vid samma domstol (2 kap. 7 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål).

Riksåklagaren menar att det finns en risk att Sverige inte fullt ut kan leva upp till rambeslutet, om inte husrannsakan kan användas t.ex. för att söka efter föremål i bakluckan till en bil som den eftersökte påträffas i. I fall då det inte föreligger någon fara i dröjsmål finns knappast några problem. Då kan nämligen åklagaren besluta om husrannsakan, efter att ha kontaktat den utfärdande myndigheten angående önskemål om beslag. Det är i stället situationen vid platsen för ett gripande som kan behöva regleras. Enligt promemorieförslaget skall vid en utredning tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål och efter det att någon gripits skall i fortsättningen tillämpas samma regler som när motsvarande åtgärd företagits vid en svensk förundersökning. Av 28 kap. 5 § rättegångsbalken framgår att en polisman under en förundersökning, när fara är i dröjsmål, kan besluta om husrannsakan utan något beslut av åklagare. I promemorians lagförslag framgår dock inte uttryckligen att den som griper den eftersökte, när fara är i dröjsmål, får företa en husrannsakan i samband med gripandet, t.ex. i en väska eller i en bils bagagerum. En uttrycklig bestämmelse behövs också av det skälet att även t.ex. åklagaren bör kunna besluta. Regeringen anser därför att det i den nya lagen bör införas en regel som anger att vid fara i dröjsmål husrannsakan får ske i samband med att den som eftersöks berövas friheten.

Enligt promemorians förslag skall ett beslut av hovrätt i fråga om tvångsmedel enligt den nya lagen inte kunna överklagas till Högsta domstolen. Ett beslut av hovrätt i fråga om beslag som grundas på en i en arresteringsorder upptagen ansökan om beslag kommer dock med promemorieförslaget att kunna överklagas dit. Det finns enligt regeringen inte anledning att behandla överklagade beslut om beslag annorlunda än beslut om häktning som överklagas. Ett beslut om beslag som har skett på grund av en sådan begäran i en arresteringsorder bör således kunna överklagas till Högsta domstolen.

8.4.4 Förhör i avvaktan på beslut om överlämnande

Regeringens bedömning: Bestämmelser bör inte införas om att den eftersökte i förhörssyfte tillfälligt skall kunna överföras till den utfärdade staten.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har invänt mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artiklarna 18 och 19 i rambeslutet skall den verkställande rättsliga myndigheten godta antingen att den eftersökte – i avvaktan på att ett beslut om överlämnande kan fattas – hörs inför en rättslig myndighet i den verkställande medlemsstaten eller att ett tillfälligt överförande sker till den utfärdande medlemsstaten av den som eftersöks. I det förra fallet skall en rättslig myndighet i den verkställande medlemsstaten genomföra förhör med den eftersökte. Av bestämmelserna framgår bl.a. att förhöret skall genomföras i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning, med beaktande av villkor som har fastställts i samförstånd mellan de berörda rättsliga myndigheterna. Tillfälligt överförande för förhör i den utfärdande medlemsstaten – enligt det senare alternativet – skall genomföras så att den eftersökte har möjlighet att återvända till den verkställande medlemsstaten för att närvara vid den prövning som pågår där av begäran om överlämnande. Villkoren för tillfälligt överförande och dess varaktighet skall fastställas i samförstånd mellan de berörda rättsliga myndigheterna.

Utlämningslagstiftningen saknar bestämmelser som motsvarar artiklarna 18 och 19 i rambeslutet. Bestämmelser om förhör och bevisupptagning i brottmål samt om överförande av frihetsberövade för förhör på begäran av en myndighet i en annan stat finns dock i 4 kap. lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. Enligt den lagen handläggs ärenden om förhör i samband med förundersökning i brottmål av åklagare, med tillämpning av svenska förundersökningsbestämmelser. Företrädare för den ansökande myndigheten får delta vid förhöret och får med åklagarens samtycke ställa frågor direkt till den som hörs (1 §). En ansökan om bevisupptagning vid svensk domstol handläggs av tingsrätt som ett ärende om bevisupptagning utom huvudförhandling (2 §). Domare vid den utländska domstolen eller företrädare för den myndighet som har begärt bevisupptagningen får delta vid denna och får med rättens samtycke ställa frågor direkt till den som hörs (3 §). Om den ansökande staten har framställt önskemål om det får en svensk åklagare delta vid bevisupptagningen för att bevaka den ansökande statens intressen (4 §). Bestämmelser om överförande av frihetsberövade för förhör finns i 29–34 §§. Överförande från Sverige kan enligt dessa bestämmelser ske på begäran av en myndighet i den andra staten i syfte att den som överförs skall närvara vid förhör eller konfrontation i samband med förundersökning eller rättegång där. Överförande från Sverige på begäran av en annan stat får emellertid inte ske om förhöret avser personens egen brottslighet (29 §).

Enligt rambeslutet skall ärenden om överlämnande behandlas och verkställas skyndsamt. Beslut i fråga om överlämnande kan ske skall normalt fattas inom sextio dagar från det att den eftersökte greps. Detta är avsevärt kortare tid än handläggningstiden idag för ett utomnordiskt utlämningsärende. Det är ovanligt att åklagare eller domstol begär förhör eller bevisupptagning under ett pågående utlämningsärende. Det gäller både vid utlämning till och från Sverige. Det är svårt att bedöma om rambeslutet kommer att medföra att efterfrågan på sådana åtgärder ökar. Vad gäller tillfälligt överförande är detta idag inte möjligt i ärenden om utlämning. Det kan inte heller förutses i vilken utsträckning medlemsstaternas åklagare och domstolar kommer att utnyttja möjligheten att begära en sådan åtgärd. En verkställande rättslig myndighet får enligt rambeslutet välja antingen att tillfälligt överföra en eftersökt person eller att personen skall höras i den verkställande medlemsstaten.

Enligt promemorians förslag bör det inte införas någon möjlighet att tillfälligt överföra den eftersökte till den utfärdande staten. Promemorians uppfattning har inte ifrågasatts av remissinstanserna. Regeringen vill framhålla att bestämmelserna i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål möjliggör förhör och bevisupptagning i Sverige i den situation som nu avses. Det kan visserligen antas att förutsättningarna för att genomföra ett förhör typiskt sett är bättre i den stat där lagföringen pågår och där den övriga utredningen också finns. Mot detta skall ställas det ingrepp i den eftersöktes personliga frihet som ett tillfälligt överförande innebär, där den eftersökte utan någon särskild prövning överförs till den utfärdande medlemsstaten innan frågan om överlämnande har prövats. Med hänsyn till detta och till att antalet fall där tillfälligt överförande kan tänkas bli aktuellt sannolikt är begränsat, bör enligt regeringen någon sådan möjlighet inte finnas i den nya lagen.

8.5 Beslutsförfarandet

8.5.1 Rättens prövning

Regeringens förslag: Tingsrätten beslutar på åklagarens begäran i frågan om överlämnande. Detta gäller dock inte om åklagaren redan har avslagit en begäran.

Vid rättens handläggning tillämpas i huvudsak reglerna om brottmål.

Handläggningen vid rätten skall ske med skyndsamhet.

Tingsrätten skall hålla en förhandling för prövningen av frågan om överlämnande. En sådan förhandling behöver inte hållas om det är uppenbart att begäran om överlämnande skall avslås, om den eftersökte samtycker till överlämnande eller om han eller hon begär att ärendet avgörs på handlingarna.

Till förhandlingen skall åklagaren och den eftersökte kallas. Den som är frihetsberövad skall inställas.

Tingsrättens beslut skall meddelas inom trettio dagar från det att den eftersökte greps. Samtycker den eftersökte till överlämnande, skall beslutet som regel meddelas inom tio dagar från samtycket. Om det finns särskilda skäl får dock tingsrätten meddela sitt beslut senare.

Regeringens bedömning: Ingen särskild bestämmelse införs om muntlighet i hovrätten efter ett överklagande.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag innehåller dock inte något förslag om att rätten kan underlåta att hålla förhandling om det är uppenbart att en arresteringsorder skall avslås. Enligt promemorians förslag skall de tidsfrister som gäller för handläggningen beräknas utifrån när den eftersökte påträffades.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslagen eller lämnat dem utan erinran. *Riksdagens ombudsmän (JO)* förordar en uttrycklig bestämmelse om att åklagaren skall lämna över handlingarna i ärendet till rätten. *Riksåklagaren* förordar att ärendet skall kunna avgöras på handlingarna även när det är uppenbart att någon förhandling inte behövs. Enligt Riksåklagaren bör regeln om muntlighet i hovrätten vara snävare än den som finns i 52 kap. 11 § rättegångsbalken. *Domstolsverket* anser att det är önskvärt att det närmare utvecklas vilka bestämmelser i rättegångsbalken som skall tillämpas av rätten och ställer frågan om det med hänsyn till fristerna kan behöva hållas en jourförhandling. Riksåklagaren och *Ekobrottsmyndigheten* menar att utgångspunkten för tidsfristen närmare bör knyta an till rambeslutet, dvs. när den eftersökte greps. JO, *Rikspolisstyrelsen* och *Kriminalvårdsstyrelsen* efterlyser klargöranden rörande fristberäkningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Den verkställande rättsliga myndigheten skall enligt artikel 15.1 i rambeslutet, inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges där, besluta om att en eftersökt person skall överlämnas. Slutligt beslut om överlämnande skall fattas inom tio dagar från det att den eftersökte har lämnat sitt samtycke (artikel 17.2) och i övriga fall, om samtycke inte har lämnats, inom sextio dagar från gripandet (artikel 17.3). I särskilda fall kan dessa tidsfrister utsträckas med trettio dagar (artikel 18.4). Om den som begärs överlämnad inte samtycker till överlämnandet skall han eller hon enligt artikel 14 höras av den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den statens lagstiftning.

I ärenden om utlämning förekommer domstolsprövning av utlämningsfrågan endast i de fall där den som begärs utlämnad motsätter sig utlämning. Prövningen sker då i Högsta domstolen (18 § utlämningslagen, 15 a § nordiska utlämningslagen). Om det bedöms vara nödvändigt eller om den som begärs utlämnad begär det skall det som regel hållas en förhandling i Högsta domstolen. Det allmänna utlämningsförfarandet innehåller inte några frister för utlämningsfrågans prövning. Enligt det s.k. förenklade förfarandet skall dock beslut i utlämningsfrågan meddelas inom 20 dagar från det att samtycke har lämnats (33 § utlämningslagen).

Rättens prövning

I avsnitt 8.1.1 föreslår regeringen att en begäran om överlämnande enligt en arresteringsorder och därmed sammanhängande frågor prövas av tingsrätt. Undantag görs dock för sådana fall där arresteringsordern är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande skall beviljas. I det fallet kan åklagaren fatta beslut om avslag, om det sker innan frågan om överlämnande har lämnats över till rätten. Om arresteringsordern inte avslås på den grunden skall åklagaren, så snart utredningen har slutförts, begära tingsrättens prövning av överlämnandefrågan. Prövningen avser i första hand om det förekommer något hinder mot överlämnande. Regeringen anser dock inte att det, som en remissinstans har menat, är nödvändigt med en lagbestämmelse som föreskriver att åklagaren skall lämna över handlingarna i ärendet till tingsrätten. Att så sker är dock naturligt eftersom det är rätten som, på grundval av arresteringsordern, skall pröva frågan om överlämnande.

Muntlig eller skriftlig handläggning

En viktig fråga gäller i vilka fall som frågan om överlämnande skall prövas i ett muntligt förfarande i tingsrätten. Regeringen konstaterar att en arresteringsorder redan från början skall innehålla alla de uppgifter som krävs för att frågan om överlämnande skall kunna prövas. Utrymmet är enligt regeringens bedömning i och för sig relativt begränsat för bedömningar som kräver muntlig handläggning. Sakligt sett torde det därför endast vara sällan vara nödvändigt med en muntlig förhandling i ärendet, utöver vad som påkallas av en tvångsmedelsanvändning. Av rättssäkerhetsskäl bör dock, enligt promemorians förslag, utgångspunkten vara att tingsrätten alltid skall hålla en förhandling för ärendets prövning. Om den eftersökte har samtyckt till överlämnande eller om han eller hon har förklarat sig nöja sig utan muntlig handläggning, bör dock enligt promemorians förslag rätten – om det är lämpligt – kunna avgöra ärendet på handlingarna. Remissinstanserna har godtagit förslagen. Riksåklagaren förordar dock att ärendet skall kunna avgöras på handlingarna även när det är uppenbart att någon förhandling inte behövs. Regeringen gör den bedömningen att flertalet uppenbara fall kommer att täckas in redan av de undantag från muntligheten som ges genom promemorians förslag. Med hänsyn till det starka rättssäkerhetsintresset i ärenden om överlämnande anser regeringen att man i princip bör stanna vid promemorieförslaget. I ett särskilt fall bör det dock vara möjligt att avstå från förhandling, utan att något väsentligt rättssäkerhetsintresse åsidosätts. Det gäller om det står klart att en begäran om överlämnande skall avslås. Då bör rätten, om den bedömer det vara lämpligt, kunna avstå från att hålla förhandling. Om en arresteringsorder skall avslås på den grunden att ett straff som ligger till grund för framställningen skall verkställas i Sverige torde det ändå i vissa fall finnas skäl att hålla en förhandling, även om rättens beslut är ett avslag.

Så som anges i promemorian skall den eftersökte kallas eller inställas till förhandlingen. En kallelse får vitessanktioneras enligt 9 kap. 7 §

första stycket rättegångsbalken. Även åklagaren måste givetvis kallas. En bestämmelse om detta införs i den nya lagen.

Tidsfrister och övriga regler för rättens prövning

För rättens prövning skall enligt promemorians förslag gälla bestämmelserna om brottmål, dvs. i första hand de bestämmelser som finns i rättegångsbalken, men också vissa bestämmelser som finns i t.ex. lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Samtliga remissinstanser har godtagit detta. En remissinstans har dock efterfrågat en närmare redogörelse för vilka regler som skall gälla. Att reglerna om huvudförhandling inte får någon betydelse framgår tydligt av att ärendet skall prövas vid en förhandling enligt den nya lagen – inte en huvudförhandling. Eftersom det inte skall hållas någon huvudförhandling kommer tingsrätten enligt 1 kap. 3 § rättegångsbalken att vara domför med en lagfaren domare. Någon närmare uppräknings av vilka övriga regler som kan bli tillämpliga, t.ex. om jäv, anteckningar vid sammanträde, bevisupptagning och offentlighet och ordning är knappast meningsfull.

Som angetts i avsnitt 8.4.1 kommer den eftersökte nästan alltid att företrädas av en offentlig försvarare. I ärendet inför tingsrätten tillvaratar åklagaren i första hand den utfärdande statens intressen, i den utsträckning dessa är lagligen grundade. Tingsrätt prövar med åklagarens utredning som underlag om det finns förutsättningar att bevilja överlämnande. Tingsrättens beslut skall enligt promemorians förslag om möjligt meddelas inom trettio dagar från det att den eftersökte greps. Samtycker den eftersökte till överlämnande, skall beslutet enligt promemorians förslag som regel meddelas inom tio dagar från samtycket. Den förra fristen är kortare än den tid som medges enligt rambeslutet. Inte heller utgångspunkten för beräkningen av fristen är densamma. Bakom promemorieförslaget ligger främst målsättningen att ett ärende bör avgöras så snabbt som möjligt eftersom den eftersökte i allmänhet är frihetsberövad. Dessutom kan tingsrättens beslut komma att överklagas till hovrätt och till Högsta domstolen. Även den tid en prövning i högre rätt tar skall kunna inrymmas inom den maximala frist om nittio dagar som rambeslutet tillåter. Samtidigt är det angeläget att processens tyngdpunkt ligger i första instans. När en fråga om överlämnande prövas i tingsrätten bör utredningen vara sådan att det går att bedöma om överlämnande kan beviljas. Den frist som föreslås för tingsrättens prövning bedöms vara tillräcklig för att åklagaren i det stora flertalet fall skall hinna ta fram nödvändig utredning och att rätten, inom samma frist, vid en förhandling skall hinna pröva frågan om överlämnande. Om det finns särskilda skäl bör fristerna kunna överskridas. Särskilda skäl kan vara t.ex. att den som eftersöks avviker eller blir svårt sjuk eller att han eller hon åtnjuter immunitet (artikel 20 i rambeslutet).

Såvitt gäller promemorians utgångspunkt för fristberäkningen, att den eftersökte "påträffats", bör det kunna förutses att utredningen i de allra flesta fallen inleds efter det att en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen fysiskt kommit i kontakt med den eftersökte och sålunda haft möjlighet att gripa honom eller henne. I fall

då utredningen inleds genom en direkt framställning från den utfärdande myndigheten till åklagaren bör den eftersökte anses ha påträffats så snart det funnits en faktisk möjlighet att komma i sådan kontakt med honom eller henne att ett gripande har kunnat ske. Det kan dock, som några remissinstanser har påpekat, vara mindre lämpligt att använda tidpunkten för påträffandet som utgångspunkt för fristberäkningen. Frågan om huruvida den eftersökte har påträffats eller inte kan vålla tolkningsproblem som inte finns om utgångspunkt för fristens beräkning i stället är tidpunkten för gripandet. Regeringen anser mot denna bakgrund att den tidpunkt då den eftersökte gripits skall vara utgångspunkten för den trettiodagarsfrist inom vilken tingsrätten bör meddelas sitt beslut i de fall den eftersökte inte har samtyckt till överlämnande. Om de föreslagna fristerna undantagsvis inte kan följas bör det vara möjligt för rätten att meddela sitt beslut senare. Om det finns särskilda skäl, t.ex. för att den eftersökte har avvikit eller om det finns sådana förhållanden som avses i artiklarna 20 (villkor med förbud om vidareöverlämnande) och 21 (immunitet och privilegier) bör fristen kunna överskridas. Det torde inte komma att krävas att tingsrätten håller jourförhandling i ett ärende om överlämnande. Vilka åtgärder som skall vidtas om fristerna inte kan hållas kommer att regleras i förordningen till lagen. Att gripandet utgör utgångspunkten för fristberäkningen innebär att det i vissa fall – när den eftersökte inte grips – inte löper någon frist. Det allmänna skyddsamhetskravet för handläggningen innebär dock att ett beslut skall fattas så snart det är möjligt.

Enligt Riksåklagaren bör regeln om muntlighet i hovrätten vara snävare än den som finns i 52 kap. 11 § rättegångsbalken. Bestämmelsen i den paragrafen ger i sig en mycket begränsad möjlighet att hålla förhör i hovrätten. Den har dock getts en vidare tillämpning för muntliga förhandlingar i mål där muntlighet har krävts enligt Europakonventionen. Några sådana krav finns dock inte i ärenden om överlämnande. Mot den bakgrunden anser regeringen inte att det finns behov av en särregel i det berörda hänseendet.

8.5.2 Innehållet i rättens beslut

Regeringens förslag: Utöver beslutet om överlämnande skall rätten, om garantier från en utländsk myndighet har lämnats, ange i beslutet att det är ett villkor för överlämnandet att garantierna uppfylls.

I beslutet skall anges om den som överlämnas har medgett att han eller hon får lagföras eller straffas i den utfärdande medlemsstaten för gärningar som har begåtts före överlämnandet men som inte omfattas av arresteringsordern.

Beslut om överlämnande av beslagtagna föremål bör meddelas av rätten i samband med beslutet i fråga om överlämnande av den eftersökte. Beslagtagna föremål får överlämnas även om den eftersökte har avvikit eller avlidit.

Rätten skall, om överlämnande beslutas, pröva om tvångsmedel skall gälla till dess att beslutet om överlämnande verkställs eller – om överlämnande avslås för att straffverkställighet skall ske i Sverige – intill

dess att avslagsbeslutet vinner laga kraft. Beslut om tvångsmedel skall kunna meddelas även efter rättens beslut i överlämnande frågan.

Regeringens bedömning: Det krävs inte några särskilda regler om beslutsmotivering.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag. I promemoriaförslaget finns dock inte någon uttrycklig regel om att ett beslut om tvångsmedel skall omprövas i samband med att ärendet avgörs.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan erinran. *Riksdagens ombudsmän (JO)* har dock förslagit att, för att ingen oklarhet skall råda, att en uttrycklig regel ges om att beslut i fråga om överlämnande skall vara motiverat. JO, *Riksåklagaren* och *Rikspolisstyrelsen* anser att det behövs en bestämmelse om att rätten i samband med ett beslut om överlämnande skall pröva om tvångsmedel skall gälla.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Rambeslutet innehåller endast få bestämmelser om formen för och innehållet i ett beslut med anledning av en begäran om överlämnande. Enligt artikel 17.6 skall en vägran att verkställa en arresteringsorder motiveras. I ett beslut om överlämnande skall vidare anges de villkor som enligt artikel 5 är en förutsättning för överlämnandet, t.ex. rätten för den som överlämnas att i den utfärdande medlemsstaten få en förnyad prövning av en utevarodom.

Även utlämningslagen innehåller få bestämmelser om formerna för och innehållet i ett beslut om utlämning. Enligt 3 a § skall regeringen, när en svensk medborgare utlämnas för lagföring till en medlemsstat i EU, som huvudregel uppställa som villkor för utlämningen, att den som begärs utlämnad skall återföras till Sverige för verkställighet här av ett eventuellt frihetsberövande straff som kan komma att dömas ut mot personen. Enligt 21 § samma lag får regeringen i samband med att utlämning beviljas förordna att föremål som tagits i beslag skall överlämnas till den främmande staten. Vid utlämning enligt det s.k. förenklade utlämningsförfarandet skall den begärande staten underrättas om den som begärs utlämnad har samtyckt till utlämningen eller om han eller hon har förklarat sig avstå från specialitetsprincipens skydd (32 §).

Ett beslut om att avslå en begäran om överlämnande skall enligt rambeslutet vara motiverat. För svensk del kan detta anses följa redan av regleringen i 30 kap. 10 § rättegångsbalken. Enligt den bestämmelsen skall nämligen beslutsskäl lämnas, om det behövs med hänsyn till frågans beskaffenhet. Det är uppenbart att en domstol inte skall avslå en arresteringsorder utan att ange skäl för beslutet. Detsamma gäller också det fallet att begäran om överlämnande bifalls. Den som skall överlämnas har då ett berättigat intresse av att känna till skälen för beslutet, t.ex. för att bedöma om beslutet skall överklagas. Det är dock regeringens bedömning att rättegångsbalkens bestämmelse är tillräcklig för att säkerställa att beslutsmotivering – oavsett utgång – lämnas i ett ärende om överlämnande.

Det är självfallet av stor vikt att den utfärdande rättsliga myndigheten uppmärksammas på vilka förutsättningar som gäller för överlämnandet. I ett beslut om överlämnande bör därför anges sådana villkor som enligt 3 kap. gäller för att ett överlämnande skall beviljas. En bestämmelse om

detta bör tas in i lagen. Om den som överlämnas har förklarat sig avstå från den s.k. specialitetsprincipen skall beslutet innehålla uppgifter även om detta eftersom en sådan uppgift kan ha stor praktisk betydelse för de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten.

Beslut om överlämnande av föremål som har tagits i beslag med stöd av den särskilda bestämmelsen i lagen bör, om det är möjligt, meddelas av rätten i samband med beslutet om överlämnande.

I överensstämmelse med vad som gäller enligt bl.a. 24 kap. 21 §, 25 kap. 7 § och 27 kap. 8 § rättegångsbalken bör, som några remissinstanser har påpekat, tas upp en uttrycklig regel om att rätten, när överlämnande beslutas, även skall pröva frågan om tvångsmedel skall gälla till dess beslutet om överlämnande kan verkställas. Finns det inte något tidigare beslut om tvångsmedel skall rätten pröva om ett sådant skall meddelas. Även i det fallet att överlämnande avslås för att straffverkställighet skall ske i Sverige bör rätten pröva tvångsmedelsfrågan. Rätten kan i detta fall förordna att tvångsmedlet skall bestå till dess att beslutet i överlämnandefrågan vinner laga kraft.

I promemorian föreslås att rätten, i enlighet med vad som gäller enligt 16 § utlämningslagen, skall kunna besluta i fråga om tvångsmedel även efter ett beslut om överlämnande. Det förslaget har godtagits av remissinstanserna och bör genomföras. Det bör vidare vara möjligt att meddela ett sådant beslut när rätten har avslagit en begäran om överlämnande för att verkställigheten av en frihetsberövande påföljd skall ske i Sverige.

8.5.3 Konkurrerande framställningar

Regeringens förslag: Om två eller flera utfärdande rättsliga myndigheter har utfärdat arresteringsorder beträffande samma person, skall ärendena på åklagarens begäran prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som skall handlägga det först inkomna ärendet. Om det efter ett beslut om överlämnande inkommer en ny arresteringsorder får hovrätten eller Högsta domstolen, om beslutet inte har vunnit laga kraft, på yrkande av åklagaren besluta att ärendena skall prövas i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera arresteringsorder som skall beviljas skall ske med hänsyn till bl.a. gärningarnas beskaffenhet och platsen där de ägt rum.

Om det pågår ett ärende om utlämning eller om överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen skall prövningen av frågan om överlämnande på grund av en arresteringsorder anstå till dess att beslut har meddelats i det andra ärendet.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslagen eller lämnat dem utan erinran. *Riksåklagaren* och *Rikspolisstyrelsen* har efterlyst ett klargörande i fråga om hovrätten kan upphäva ett lagakraftvunnet avgörande om överlämnande.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 16 i rambeslutet innehåller bestämmelser för den situationen att det har utfärdats flera arresteringsorder avseende en och samma person eller om den som begärs överlämnad även eftersöks för utlämning eller för överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen. Om rättsliga myndigheter i flera medlemsstater har utfärdat arresteringsorder beträffande samma person, skall beslutet om vilken av framställningarna som skall bifallas fattas med hänsyn särskilt till brottens relativa svårhetsgrad, platsen för deras förövande, datumen för framställningarna samt till om överlämnande begärs för lagföring eller för verkställighet av straff (artikel 16.1). Den verkställande rättsliga myndigheten får rådgöra med Eurojust inför ett sådant beslut (artikel 16.2). Finns det en konflikt mellan en arresteringsorder och en begäran från ett tredje land om utlämning, skall beslut om vilken av framställningarna som skall bifallas fattas med hänsyn till de omständigheter som anges under artikel 16.1 samt till de hänsyn som skall beaktas enligt den tillämpliga konventionen (artikel 16.3). Slutligen sägs i artikel 16.4 att artikeln inte påverkar medlemsstaternas skyldigheter enligt Internationella brottmålsdomstolens stadga.

Bestämmelser om konkurrens finns i artikel 17 i 1957 års utlämningskonvention och i Internationella brottmålsdomstolens stadga (artikel 90). I svensk lagstiftning har konkurrensbestämmelser tagits in i 13 § utlämningslagen och i 12 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen. I utlämningssammanhang är konkurrerande framställningar ytterst ovanliga. Det kan inte förutses att situationen kommer att bli så mycket mer frekvent under det nya systemet. I avsaknad av den diskretionära prövning som i ett utlämningsärende ytterst alltid tillkommer regeringen, fordras emellertid att den nya lagen innehåller konkurrensbestämmelser.

Skulle den som eftersöks för överlämnande på grund av en arresteringsorder även vara begärd utlämnad till en annan stat eller överlämnad till Internationella brottmålsdomstolen bör enligt regeringen frågan om överlämnande på grund av en arresteringsorder förklaras vilande till dess att det andra ärendet är avslutat. Görs det i det andra ärendet bedömningen att arresteringsordern bör ha företräde, medger utlämningslagarna och lagen om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen att dessa förfaranden utan omfattande formaliteter kan avslutas till förmån för ett överlämnande på grund av en arresteringsorder. Det torde även vara möjligt för regeringen att meddela ett beslut om utlämning som skall gälla endast för det fallet att den som begärs överlämnad inte överlämnas.

Vid konkurrerande arresteringsorder bör det ankomma på den tingsrätt som har att pröva den först inkomna arresteringsordern att avgöra om en tillkommande arresteringsorder skall ha företräde framför den förra. Har rätten redan prövat den första arresteringsordern och beslutat att överlämnande skall ske får hovrätten eller Högsta domstolen, på yrkande av åklagaren, förordna att tingsrätten skall pröva ärendena i ett sammanhang. En förutsättning för detta bör dock, såsom några remissinstanser varit inne på, vara att beslutet om överlämnande inte har vunnit laga kraft.

Prövningen av vilken av flera arresteringsorder som skall beviljas skall ske med hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen för deras förövande. Vidare skall beaktas tidpunkterna för när framställningarna utfärdades och om de avser lagföring eller verkställighet av ett frihetsstraff. Dessa omständigheter bör framgå av den nya lagen. Följden av att ett av ärendena bifalls är att övriga ärenden avslås.

8.6 Verkställighet av rättens beslut om överlämnande

Regeringens förslag: Ett beslut om överlämnande skall verkställas inom tio dagar från det att beslutet vann laga kraft. Verkställighet sker, om inte annat avtalas, genom att den som skall överlämnas avhämtas av de personer som den utfärdande medlemsstaten har utsett.

Rätten får bestämma att verkställigheten skall ske senare, så att den som skall överlämnas kan lagföras i Sverige eller, om dom redan fallit, här avtjäna en påföljd som bestämts för en annan gärning än den som arresteringsordern avser.

I stället för att skjuta upp verkställigheten får rätten besluta att överlämnandet till den utfärdande staten skall ske på villkor om återförande. Rätten skall kunna skjuta upp verkställigheten också när det finns starka humanitära skäl.

Åklagaren skall efter överenskommelse med den utfärdande myndigheten kunna bestämma att verkställigheten skall ske vid viss senare tidpunkt, om omständigheter som ligger utanför någon av de berörda staternas kontroll hindrar ett överlämnande eller om det efter rättens beslut har tillkommit starka humanitära skäl.

Den som skall överlämnas och är underkastad tvångsmedel kan, om verkställigheten drar ut på tiden, begära att en förhandling för prövning av tvångsmedelsfrågan skall äga rum i tingsrätten inom tre veckor från det att beslut i den frågan senast har meddelats.

Innan beslutet om överlämnande vunnit laga kraft kan den som skall överlämnas nöjdförklara sig.

Om den som skall överlämnas är på fri fot, får han eller hon omhändertas och tas i förvar av polismyndigheten under högst fyrtioåtta timmar, om detta bedöms vara nödvändigt för att överlämnandet skall kunna genomföras.

Är den som skall överlämnas frihetsberövad och sker inte verkställigheten inom den bestämda tiden, skall han eller hon försättas på fri fot. Detsamma gäller om arresteringsordern återkallas.

Rätten skall på anmälan av åklagaren upphäva ett beslut om överlämnande om den som skall överlämnas inte avhämtas i tid och detta inte beror på att den eftersökte håller sig undan. Detsamma gäller om arresteringsordern återkallas.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Enligt promemorians förslag skall dock rätten pröva alla frågor om tidpunkten för verkställighet av ett beslut. Vidare finns det i promemorian inte något förslag om att ett beslut om överlämnande skall kunna upphävas.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslagen eller lämnat dem utan erinran. *Riksåklagaren* har dock föreslagit att tiodagarsfristen skall vara lagstadgad och inte bestämmas av rätten samt att åklagaren själv skall kunna bestämma om att senarelägga verkställighet när det är fråga om transporttekniska och liknande hinder. Riksåklagaren har också föreslagit att en i Sverige pågående lagföring eller straffverkställighet skall utgöra ett absolut tillfälligt hinder för verkställighet och att det tillsammans med hinder på grund av ett allvarligt humanitärt skäl bör regleras tillsammans med frågor om hinder

för överlämnande. *Rikspolisstyrelsen* har påpekat bl.a. att man i regleringen bör skilja mellan omhändertagande och förvar.

Skälen för regeringens förslag

Rambeslutet reglerar beslutsförfarandet vid verkställighet av ett överlämnande (artiklarna 23 och 24). Rambeslutet överlåter åt medlemsstaterna att reglera det närmare förfarandet i samband med överlämnande. Enligt artikel 23.1 skall den eftersökte överlämnas så snart som möjligt, vid en tidpunkt som de berörda myndigheterna kommer överens om. Denna tidpunkt skall normalt infalla högst tio dagar efter det slutliga beslutet om att verkställa en arresteringsorder (artikel 23.2). Om det tillstöter omständigheter som ligger utanför såväl den utfärdande som den verkställande rättsliga myndighetens kontroll, skall dessa myndigheter komma överens om en ny tidpunkt för överlämnande. Överlämnande skall i så fall ske inom tio dagar från den nya tidpunkten. Om det föreligger allvarliga humanitära skäl, till exempel om det finns anledning att anta att verkställigheten skulle innebära en fara för den eftersöktes liv eller hälsa, får verkställigheten tillfälligt skjutas upp. I sådant fall skall den verkställande rättsliga myndigheten upplysa den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och myndigheterna skall komma överens om en ny tidpunkt. Överlämnande skall ske inom tio dagar från den nya tidpunkten (artikel 23.4). Om den eftersökte inte har avhämtats inom de tidsfrister som anges i artikeln, skall han eller hon försättas på fri fot (artikel 23.5). Den verkställande rättsliga myndigheten får också skjuta upp överlämnandet om den som skall överlämnas skall åtalas i den verkställande medlemsstaten eller om han eller hon i den staten skall avtjäna ett straff som har dömts ut för en annan gärning än den för vilken en arresteringsorder har dömts ut (artikel 24.1). I stället för att skjuta upp överlämnandet får den verkställande rättsliga myndigheten besluta att tillfälligt överlämna den eftersökte (artikel 24.2). Enligt artikel 30 skall den verkställande medlemsstaten stå för alla kostnader som uppkommer på den statens territorium för att verkställa en arresteringsorder – vilket med rambeslutets terminologi innebär alla kostnader som uppkommer i ett ärende om överlämnande – och den utfärdande medlemsstaten skall stå för övriga kostnader.

Vid utlämning skall enligt 20 § utlämningslagen utsättas en tid, inte överstigande en månad, inom vilken den begärande staten skall avhämta den som skall utlämnas. Om det finns synnerliga skäl får tidsfristen dock överstiga en månad. Vid utlämning enligt det s.k. förenklade utlämningsförfarandet skall ett beslut normalt verkställas inom tjugo dagar. Om det på grund av oförutsedda omständigheter inte kan verkställas inom tjugo dagar, skall den ansökande staten underrättas om detta och ny dag för verkställighet bestämmas. Om inte beslutet har verkställts inom tjugo dagar från den nya tidpunkten skall den som skall utlämnas försättas på fri fot (34 §).

Bestämmelser om nöjdförklaring avseende brottmålsdomar finns i 3–8 §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. Nöjdförklaring får lämnas först den andra dagen efter det att domen avkunnades eller delgavs honom och med det förfarande och enligt de förutsättningar som

anges i 4–7 §§. En förutsättning är att den dömde har fått tillgång till domen eller ett bevis om målets utgång. En nöjdförklaring får enligt 8 § inte återtas. Har den dömde överklagat domen skall överklagandet anses vara förfallet genom nöjdförklaringen.

En lagstadgad tidsfrist för verkställighet

Regeringen anser i likhet med Riksåklagaren att det direkt av den nya lagen bör framgå att verkställighet av ett beslut om överlämnande normalt skall ske inom tio dagar från det att beslutet vann laga kraft, i stället för att rätten skall besluta om detta. Tio dagar är den tidsfrist som föreskrivs i rambeslutet och är en väl avvägd tidsrymd för att den utfärdande myndigheten skall hinna vidta nödvändiga åtgärder att den som skall överlämnas hämtas. Det torde i allmänhet vara lämpligt att åklagaren inför rättens beslut kontakter den utfärdande rättsliga myndigheten för att försäkra sig om att verkställighet, om framställningen bifalls, kan ske inom den lagstadgade tidsfristen. Det är givetvis också viktigt att den utfärdande myndigheten omgående underrättas om överlämnandebeslutet (artikel 22).

Uppskjutande av verkställigheten och villkorat överlämnande

För det fallet att den som skall överlämnas i Sverige är föremål för lagföring eller straffverkställighet i Sverige, men för en annan gärning än den som arresteringsordern avser, föreslås i promemorian att rätten skall kunna välja mellan två alternativ. Enligt det ena alternativet bestämmer rätten att verkställigheten av beslutet om överlämnande skall ske senare än enligt tiodagarsregeln. Rätten kan i sådant fall sägas skjuta upp verkställigheten, t.ex. genom att förordna att överlämnande skall ske så snart den som skall överlämnas har verkställt en viss påföljd i Sverige. Enligt det andra alternativet beslutar rätten att den som skall överlämnas "tillfälligt överlämnas" till den utfärdande medlemsstaten på villkor som fastställs i samförstånd med den utfärdande myndigheten.

Riksåklagaren anser att en pågående lagföring eller straffverkställighet – i likhet med vad som gäller enligt utlämningslagarna – bör utgöra ett absolut tillfälligt hinder för verkställighet. Regeringen delar inte detta synsätt. En sådan bestämmelse skulle kunna innebära att Sverige inte kan bistå andra EU-stater med överlämnande i situationer där den andra staten har ett mycket starkt och legitimt intresse av att omedelbart få en eftersökt person överlämnad från Sverige. Regeringen ställer sig därför bakom promemorieförslaget att rätten får avgöra i varje enskilt fall om verkställigheten av ett överlämnandebeslut skall skjutas upp eller inte.

Även det andra alternativet (artikel 24.2) bör kunna utnyttjas. För att innebörden av förslaget i denna del skall komma fram tydligare bör man dock inte i lagtexten använda uttrycket "tillfälligt överlämnande", utan ange att ett överlämnande sker på sådana villkor om återförande som fastställts i en överenskommelse mellan åklagaren och den utfärdande rättsliga myndigheten. I ett beslut om villkorat överlämnande bör om möjligt anges en tidsrymd inom vilken den som överlämnas skall återföras till Sverige. Eftersom pågående lagföring eller

straffverkställighet för en annan gärning än den som omfattas av arresteringsorden enligt rambeslutet inte skall påverka frågan om överlämnande utan endast verkställigheten av ett beslut om överlämnande, bör bestämmelserna tas upp i anslutning till övriga verkställighetsbestämmelser.

Andra slags tillfälliga hinder mot verkställighet av beslutet

Undantagsvis kan det redan i samband med rättens beslut stå klart att beslutet om överlämnande inte kommer att kunna verkställas inom den lagstadgade fristen. I sådant fall bör rätten under vissa förhållanden kunna bestämma att verkställigheten skall ske vid en senare tidpunkt än den i lagen angivna. Utöver de ovan beskrivna fallen, där den som skall överlämnas verkställer straff eller skall lagföras i Sverige, bör tidsfristen kunna utsträckas om det finns starka humanitära skäl för det. Exempel på vad som skulle kunna vara sådana skäl är att den som skall överlämnas är svårt sjuk och att verkställighet av överlämnandebeslutet riskerar att äventyra personens liv eller hälsa. Om den som begärs överlämnad är under arton år är i allmänhet den eftersöktes ålder skäl för att skjuta upp överlämnandet. Även beträffande den som uppnått arton års ålder, men som ännu inte har avslutat sin gymnasieutbildning, bör det kunna bli aktuellt att skjuta upp verkställigheten av beslutet till dess att utbildningen har avslutats.

Verkställigheten bör även kunna skjutas upp om det efter rättens beslut tillstöter omständigheter som hindrar att överlämnande sker inom den lagstadgade fristen, eller den frist som rätten har bestämt, och dessa omständigheter ligger utanför såväl den utfärdande som den verkställande rättsliga myndighetens kontroll. Exempel på sådana hinder bör kunna vara omständigheter som t.ex. omfattande strejk eller svåra störningar i kommunikationerna. Om ett sådant hinder undantagsvis uppkommer kan det antas att hindret i allmänhet är av kortvarigt slag. Det kan då framstå som en onödig omgång att rätten kopplas in i verkställighetsfrågan. Åklagaren bör därför ges möjlighet att i ett sådant fall träffa en ny överenskommelse med den utfärdande myndigheten om tidpunkt för verkställighet av överlämnandebeslutet, liksom om starka humanitära skäl inträffar först sedan rätten har skiljt sig från ärendet.

Omprövning av ett tvångsmedelsbeslut

Om den som skall överlämnas är frihetsberövad, eller om något annat personellt tvångsmedel har meddelats, bör tvångsmedelsfrågan underställas rättens prövning om verkställigheten av överlämnandebeslutet drar ut på tiden mer än endast kortvarigt. Enligt regeringens uppfattning är tre veckor från senaste beslut i tvångsmedelsfrågan en lämplig tidsgräns för den tidsrymd inom vilken den som skall överlämnas bör ha rätt att få tvångsmedelsfrågan omprövad av tingsrätten. Det bör anmärkas att verkställighet av överlämnandebeslutet kommer att kunna ske utan hinder av att ett tvångsmedelsbeslut har överklagats.

Nöjdförklaring

Innan beslutet om överlämnande har vunnit laga kraft bör den som skall överlämnas kunna påskynda verkställigheten genom att nöjdförklara sig. I fråga om nöjdförklaring bör bestämmelser i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. tillämpas. En hänvisning till dessa bestämmelser bör tas in i lagen.

Det praktiska genomförandet av verkställigheten och frågor om förvar m.m.

I likhet med vad som gäller vid utlämning bör det praktiska genomförandet av verkställigheten handhas av polismyndigheten. Det bör ankomma på åklagaren att hålla polismyndigheten underrättad om när beslutet får verkställas. Någon bestämmelse om det behövs inte i lagen. Det bör dock framgå av lagen att den som skall överlämnas skall hämtas av den utfärdande medlemsstaten, om det inte i ett enskilt fall träffas en överenskommelse om något annat.

Om den som skall överlämnas undantagsvis befinner sig på fri fot bör polismyndigheten kunna omhänderta den som skall överlämnas. En sådan möjlighet finns redan idag vid verkställighet av ett utlämningsbeslut (se bl.a. 20 § utlämningslagen). Det har där i praktiken ibland visat sig vara svårt att hinna verkställa ett utlämningsbeslut inom 24 timmar, vilket enligt utlämningslagen är den nu gällande fristen för omhändertagande av en person som skall utlämnas och som är på fri fot. Inom fristen måste den begärande statens myndigheter underrättas om att den som skall utlämnas har omhändertagits och att personen kan avhämtas. Vidare måste, inom samma tidsfrist, den begärande statens myndigheter hämta den som skall utlämnas. Genom en utökning av tiden till 48 timmar, som också har godtagits av remissinstanserna, torde verkställighet i flertalet fall kunna genomföras inom fristen.

Enligt nuvarande bestämmelser kan den som har omhändertagits av polisen även tas i förvar (se 17 § polislagen (1984:387)). Vid en tidigare översyn av polislagens förvarsbestämmelser påpekades att det i samband med ändringar i författningar som innehåller bestämmelser om rätt för polisen att i olika situationer verkställa beslut om omhändertagande borde övervägas om det där finns särskilt behov av förvarstagande (prop. 1996/97:175 s. 36). Enligt regeringens uppfattning är omhändertagande i samband med överlämnande och utlämning situationer där det kan finnas behov av att ta den som skall verkställas i förvar. En uttrycklig bestämmelse om det bör därför tas in i den nya lagen. Motsvarande ändringar bör göras i utlämningslagen, nordiska utlämningslagen, lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt och lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen.

Följderna av att avhämtande inte sker i tid

Om den som skall överlämnas inte har avhämtats inom den maximala fristen för verkställighet skall han eller hon enligt artikel 23.5 i rambeslutet försättas på fri fot. Enligt den föreslagna regleringen lämnas flera möjligheter för myndigheterna att vid olika typer av hinder avtala

om en ny tidpunkt för verkställighet. Om den utfärdande myndigheten i ett sällsynt fall trots detta inte avhämtar den som skall överlämnas inom de frister som har bestämts skall den som skall överlämnas försättas på fri fot. En bestämmelse om detta skall därför tas in i lagen. Den som skall överlämnas måste givetvis försättas på fri fot om arresteringsordern återkallas. Bestämmelsen bör därför omfatta även den situationen.

Regeringen anser att det dessutom bör införas en bestämmelse om att ett överlämnandebeslut kan upphävas om den utfärdande myndigheten inte avhämtar den som skall överlämnas. En motsatt ordning leder till rättsosäkerhet för den som enligt rättens beslut skall överlämnas, men där beslutet på grund av den utfärdande statens beteende inte verkställs. Det är då inte rimligt att personen under obestämd tid har ett beslut om överlämnande hängande över sig. Ett överlämnandebeslut bör dock inte förklaras förfallet om orsaken till att avhämtande inte sker är att den som skall överlämnas håller sig undan verkställighet. Ett beslut om att ett tidigare överlämnandebeslut skall anses vara förfallet bör efter anmälan från åklagaren meddelas av den domstol som har meddelat beslutet om överlämnande. Ett sådant beslut bör enligt regeringen också fattas om den utfärdande myndigheten återkallar en arresteringsorder efter det att rätten har beslutat om överlämnande.

9 Förfarandet vid överlämnande till Sverige

Regeringens bedömning: Bestämmelser om utfärdande av en arresteringsorder och om överlämnande till Sverige av den som eftersöks enligt en arresteringsorder för lagföring eller för verkställighet av en frihetsberövande påföljd kräver inte någon lagändring eller lagreglering utöver vad som nedan anges.

Regeringens förslag: Den som har överlämnats till Sverige för rättegång med villkor om återförande skall återföras genom polismyndighetens försorg. Den som återförs får omhändertras och tas i förvar i högst 48 timmar om det är nödvändigt för att återförandet skall kunna genomföras.

Promemorians bedömning och förslag: Överensstämmer med regeringens, men innehåller inte någon bestämmelse om återförande av någon som har överlämnats till Sverige för rättegång.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians bedömning eller lämnat den utan erinran.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

Bestämmelser om utlämning till Sverige

Rambeslutet innehåller såväl bestämmelser som skall tillämpas av utfärdande rättsliga myndigheter som bestämmelser för de verkställande rättsliga myndigheterna. I detta avseende skiljer sig inte rambeslutet från utlämningskonventionerna. Utlämningslagen innehåller däremot endast bestämmelser om utlämning för brott från Sverige. Bestämmelser om

utlämning *till* Sverige finns i förordningen (1982:306) med vissa bestämmelser om utlämning för brott (utlämningsförordningen).

En framställning om utlämning till Sverige från en utomnordisk stat för lagföring görs av åklagare. Framställningen skall skickas till Riksåklagaren, som avgör om den skall överlämnas till Justitiedepartementet för vidarebefordran till den andra staten (1 §). Framställningen skall innehålla uppgifter om den som begärs utlämnad, om den brottslighet som han eller hon är misstänkt för och om tillämpliga lagrum i svensk lag. Ett häktningsbeslut skall bifogas framställningen (2 §).

Även den som är eftersökt för verkställighet av ett fängelsestraff, sluten ungdomsvård eller rättspsykiatrisk vård kan begäras utlämnad. En begäran om utlämning för verkställighet av fängelsestraff görs av Kriminalvårdsstyrelsen. En begäran om utlämning för verkställighet av sluten ungdomsvård görs av Statens institutionsstyrelse och en begäran som gäller rättspsykiatrisk vård görs av Socialstyrelsen. Framställningar om utlämning till Sverige från en utomnordisk stat för verkställighet av fängelsestraff och andra frihetsberövande påföljder vidarebefordras av Justitiedepartementet till den andra staten (3 §). Framställningen skall innehålla en kopia av domen samt uppgifter om hur lång strafftid som återstår att avtjäna. Tillämpliga lagrum skall också redovisas (4 §).

I utlämningsförordningen finns särskilda bestämmelser om utlämning till Sverige från de nordiska länderna. Bestämmelserna skiljer sig delvis från vad som gäller i utomnordiska förhållanden, bl.a. genom att framställningar som regel görs direkt mellan ländernas polis- och åklagarmyndigheter (6–8 §§).

I 9 § anges att utlämning bör begäras endast när det i beaktande av det men för den enskilde samt den tidsutdräkt och de kostnader som kan antas uppkomma i ärendet framstår som motiverat med hänsyn till brottets art och svårhetsgrad samt övriga omständigheter. Omständigheter som skall beaktas vid denna prövning är bland annat längden av det fängelsestraff som kan antas komma att dömas ut för brottet eller som har dömts ut och återstår att avtjäna. Om det kan antas att den eftersökte kan komma att utvisas ur landet efter domen eller om beslut om utvisning på grund av brott har meddelats, skall även den omständigheten beaktas.

Reglering av frågor om överlämnande till Sverige

I prop. 2001/02:118 (s. 20 f.) har lämnats en beskrivning av hur utfärdande i Sverige av en arresteringsorderarresteringsorder bör kunna gå till. Det fortsatta arbetet med att ta fram en reglering för utfärdande av en arresteringsorder och överlämnande till Sverige kommer att ske med utgångspunkt i den beskrivningen. Det bör således under det fortsatta arbetet övervägas om åklagare skall utfärda en arresteringsorder såväl för lagföring som för verkställighet av straff eller om den senare uppgiften skall anförtros annan myndighet. Det bör vidare övervägas om det i samtliga fall bör krävas att det har meddelats ett häktningsbeslut för att en arresteringsorder som avser lagföring skall få utfärdas. Även om det inte för närvarande kan förutses hur dessa frågor slutligen kommer att

bedömas är det sannolikt att regleringen i stora delar kommer att motsvara den som finns i utlämningsförordningen.

Bestämmelser om utfärdande av en arresteringsorder och om överlämnande till Sverige rör till övervägande del förutsättningarna för och förfarandet vid utfärdandet. Sådana bestämmelser kräver inte reglering i lag. Enligt regeringens bedömning bör därför bestämmelser om utfärdande av en arresteringsorder och om överlämnande till Sverige, med nedan redovisat undantag, meddelas i förordning.

Återförande efter ett överlämnande till Sverige för rättegång

Enligt artikel 24.2 i rambeslutet får den verkställande myndigheten, när det finns ett tillfälligt hinder mot att verkställa ett beslut om överlämnande, i stället för att skjuta upp verkställigheten överlämna den eftersökte med villkor om att denne återförs till den verkställande medlemsstaten efter rättegången. Situationen beskrivs närmare i avsnitt 8.6 och är sådan att den i praktiken kan förväntas komma till användning i fall där den utfärdande myndigheten har ett omedelbart behov av att kunna lagföra den som eftersöks. I det avsnittet föreslår regeringen att överlämnande med ett sådant villkor skall kunna ske när någon begärs överlämnad från Sverige.

I det motsatta fallet, dvs. när en svensk åklagare bedömer att det finns skäl att godta ett sådant villkor om återförande, krävs lagbestämmelser som gör det möjligt att omhänderta och att ta den som skall återföras i förvar. Motsvarande bestämmelser finns vid utlämning (26 a § utlämningslagen och 22 § nordiska utlämningslagen).

Regeringen anser att det i den nya lagen bör införas en bestämmelse som möjliggör omhändertagande och förvar i samband med ett sådant återförande. Det bör även framgå av en sådan bestämmelse att det praktiska återförandet skall ske genom polismyndighetens försorg. I fråga om förutsättningar för omhändertagande och förvar hänvisas till det som sägs under avsnitt 8.6.

10 Överförande av verkställighet av en frihetsberövande påföljd till Sverige

Regeringens förslag: När en frihetsberövande påföljd som har dömts ut i en annan medlemsstat skall verkställas i Sverige, skall den myndighet som har ansvar för verkställigheten av påföljden i Sverige besluta om överförande av verkställigheten hit.

Om det krävs för att verkställigheten av påföljden skall kunna ske i Sverige, får den ansvariga myndigheten antingen själv meddela föreskrifter för verkställigheten eller, i undantagsfall, begära hos åklagare att denne hos rätten utverkar en påföljdsomvandling.

Vid en påföljdsomvandling skall en ny frihetsberövande påföljd som motsvarar den utländska påföljden bestämmas.

När en utländsk påföljd kan verkställas i Sverige skall verkställigheten som regel inledas genast.

När verkställigheten av en påföljd skall överföras till Sverige får den ansvariga myndigheten begära att polismyndigheten tar personen i förvar, om det behövs för att verkställigheten skall kunna ske i Sverige. När någon har varit förvarstagen skall förvarstiden tillgodoräknas denne vid verkställigheten i Sverige.

Offentligt biträde skall förordnas för den som är förvarstagen, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

Förvarsbeslut och vissa beslut som gäller formerna för verkställigheten i Sverige får överklagas till länsrätt. Vid överklagande till kammarrätt krävs prövningstillstånd.

Regeringens bedömning: Frågor om överförande av verkställighet av straff från Sverige bör inte regleras i lag.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag, men innehåller dessutom bestämmelser om överförande av straffverkställighet från Sverige. Promemorians förslag innehåller inte några regler om offentligt biträde för den som är förvarstagen, om prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätt eller om att verkställigheten som regel skall inledas omedelbart när en utländsk påföljd skall verkställas i Sverige. Vidare saknar promemorians förslag utförliga bestämmelser om förfarandet vid påföljdsomvandling.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslagen eller lämnat dem utan erinran. *Kriminalvårdsstyrelsen* har pekat på otydligheter i promemorians förslag vad avser frågan om vem som prövar om det finns förutsättningar för överförande av straffverkställighet och när prövningen skall ske. Även *Riksdagens ombudsmän (JO)* har framfört liknande synpunkter. JO har vidare efterlyst utförligare regler i frågor om förvar och förfarandet vid påföljdsomvandling samt väckt frågan om det bör krävas prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. *Hovrätten för Västra Sverige* har ifrågasatt om det inte bör införas bestämmelser om offentligt biträde för den som berörs av beslut om överförande av straffverkställighet.

Några remissinstanser har kommenterat frågan om var bestämmelser om överförande av straffverkställighet bör placeras. Enligt *Riksåklagaren* bör flertalet av bestämmelserna om överförande av straffverkställighet

från Sverige regleras i förordning. *Svea hovrätt* har ansett att det bör övervägas att placera bestämmelser om överförande av straffverkställighet i annan författning än i den nya lagen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Bestämmelser om överförande av verkställighet av straff

Enligt artikel 4.6 i rambeslutet får den verkställande rättsliga myndigheten vägra överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd, om den eftersökte uppehåller sig i, är medborgare i eller bosatt i den verkställande medlemsstaten och denna medlemsstat åtar sig att i enlighet med sin egen lagstiftning verkställa påföljden. I avsnitt 7.4 redogörs närmare för denna bestämmelse samt föreslås att överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd i vissa fall skall vägras om den som är svensk medborgare begär att påföljden skall verkställas i Sverige.

I avsnitt 7.5.2 redogörs närmare för artikel 5.3 i rambeslutet. Enligt den bestämmelsen kan den verkställande rättsliga myndigheten, som villkor för att bevilja överlämnande, kräva garantier om att den som överlämnas återförs till den verkställande medlemsstaten efter avslutad lagföring för att där avtjäna en frihetsberövande påföljd som har dömts ut. Enligt vad som föreslås i avsnitt 7.5.2 skall sådana garantier för återförande som regel krävas om den som är svensk medborgare begär att påföljden verkställs i Sverige.

Bestämmelser om överförande av verkställighet av straff till Sverige finns huvudsakligen i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen) och i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge ang. verkställighet av straff m.m. (nordiska verkställighetslagen). Bestämmelser om överförande av verkställighet av straff finns även i utlämningslagen och i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen.

Enligt internationella verkställighetslagen beslutar regeringen i de flesta fall om verkställighet i Sverige av en utländsk frihetsberövande påföljd. Regeringens prövning skiljer sig något åt beroende på vilken internationell överenskommelse som ligger till grund för begäran om överförandet. Överförande till Sverige sker i flertalet fall med stöd av 1983 års konvention om överförande av dömda personer (överförandekonventionen) eller enligt tilläggsprotokollet till den konventionen. Vid verkställigheten i Sverige gäller, om inte annat följer av internationella verkställighetslagen, att verkställigheten skall ske enligt vad som är föreskrivet om verkställighet av påföljd som dömts ut av svensk domstol (25 § första stycket). Vidare gäller för sådan verkställighet bl.a. att den inte får ske så att påföljden blir att anse som strängare än den påföljd som har dömts ut i domslandet och att den dömde i vissa fall kan tillgodoräknas vad han kan ha utstått av påföljden i den andra staten och tid som han med anledning av det brott som avses med påföljden varit anhållen eller häktad i domslandet eller i Sverige (25 § andra stycket). Om det i domslandet har meddelats ett beslut om nåd eller annat beslut som medför att påföljden inte längre får verkställas, gäller det beslutet

även i Sverige (24 § andra stycket). Verkställighet i Sverige av ett i utlandet utdömt fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd förhindrar åtal i Sverige för de gärningar som påföljden avser (38 §).

Av intresse i detta sammanhang är också utlämningslagens bestämmelser om återförande av den som utlämnas. Enligt 3 a § skall som villkor för utlämning av en svensk medborgare ställas att den som begärs utlämnad skall återföras till Sverige för verkställighet av ett ådömt frihetsstraff eller annat frihetsberövande i anledning av brottet. Ett sådant villkor behöver dock inte ställas om den som begärs utlämnad vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten eller om den som begärs utlämnad samtycker till att verkställigheten sker i den ansökande staten. När ett ådömt frihetsstraff eller annat frihetsberövande i anledning av brottet skall verkställas i Sverige efter ett återförande tillämpas 25 g § internationella verkställighetslagen. Den dömda skall tillgodoräknas vad han kan ha utstått av påföljden i den andra staten och tid som han med anledning av det brott som avses med påföljden varit anhållen eller häktad i domslandet eller i Sverige. Utlämningslagens bestämmelser om överförande av straffverkställighet föreslås dock upphöra, se avsnitt 12.1.

Reglering av frågor om överförande av verkställighet av straff i anslutning till ett ärende om överlämnande

I promemorians förslag till en ny lag om överlämnande finns bestämmelser om förutsättningar för och förfarandet vid överlämnande från Sverige. Även om rambeslutet endast innehåller ett fåtal bestämmelser om överförande av verkställighet av straff (artiklarna 4.6 och 5.3) kräver regleringen av dessa att det införs särskilda bestämmelser om överförande av verkställighet av frihetsberövande påföljder till Sverige.

Regeringen delar i och för sig promemorians bedömning att det finns skäl som talar för att dessa bestämmelser inte bör tas in i den nya lagen. Den uppfattningen har också framförts av Svea hovrätt. Prövning av överförande av verkställighet är ett i huvudsak administrativt förfarande, som prövas av andra myndigheter och i annan ordning än frågor om överlämnande för brott. Regleringen av dessa frågor skiljer sig också från den som gäller i frågor om överlämnande. Frågan är då var bestämmelserna bör placeras. Det framstår som mindre lämpligt att utöka den redan idag svåröverskådliga internationella verkställighetslagen med de bestämmelser om överförande av verkställighet av straff som krävs. Förutsättningarna för överförande enligt den lagen är uppbyggda kring olika konventioner, vars förutsättningar och rekvisit inte motsvarar de som följer av rambeslutet. Det finns inte i den svenska lagstiftningen i övrigt någon annan lag där dessa bestämmelser på ett naturligt sätt kan ingå. Det framstår inte heller som någon praktisk lösning att skapa en särskild lag för dessa bestämmelser.

Samtidigt kan det finnas fördelar med att ha den lagreglering som krävs med anledning av rambeslutet samlad. Regleringen blir då mer överskådlig och det blir möjligt att i lagen finna bestämmelser som reglerar förfarandet från det att en person anträffas till det att han eller hon överlämnas till den andra staten eller har återförts i enlighet med en

garanti som ställts upp vid överlämnande. Det finns dessutom i lagen en mängd hänvisningar mellan bestämmelserna om överlämnande och de som gäller överförande av verkställighet. För tillämparen kan det då finnas fördelar med att bestämmelserna finns i samma lag.

Bestämmelser om överförande av straffverkställighet till Sverige i samband med ett ärende om överlämnande från Sverige enligt en arresteringsorder är av sådant slag att de bör regleras i lag. Genom ett sådant förfarande påtar sig Sverige en skyldighet att här i landet verkställa ett utländskt fängelsestraff eller annat frihetsberövande. Vad däremot gäller det motsatta fallet – att straffverkställighet överförs till en annan stat – anser regeringen att det inte är lika naturligt att regleringen sker i lagform (se 9 b § förordningen (1982:306) med vissa bestämmelser om utlämning för brott). Av nu anförda skäl bör de bestämmelser om överförande av verkställighet av straff som har samband med ett överlämnande till Sverige inte placeras i den nya lagen (se 8 kap. i promemorians förslag). Dessa bestämmelser bör i stället läggas i en förordning till lagen. De övriga bestämmelserna om överförande av verkställighet av straff bör placeras i den nya lagen i ett särskilt kapitel (se 7 kap. i regeringens förslag).

Ett nytt beslutsförfarande

Rambeslutet medger inte att svenska medborgare undantas från skyldigheten att överlämna den som eftersöks enligt en arresteringsorder. Det enda egentliga undantaget från den regeln är artikel 4.6, som gör det möjligt att, i stället för att överlämna någon som eftersöks för verkställighet av en frihetsberövande påföljd, låta den eftersökte avtjäna påföljden i Sverige. Enligt artikel 5.3 kan en verkställande rättslig myndighet i Sverige, som villkor för att överlämna, kräva att den som överlämnas återsänds till Sverige efter avslutad lagföring, för att här avtjäna en frihetsberövande påföljd som kan ha dömts ut. Det kan således komma att bli vanligare att svenska medborgare verkställer frihetsberövande påföljder i Sverige som har dömts ut i andra EU-medlemsstater.

Ett system för överförande av verkställighet av en frihetsberövande påföljd i samband med – eller i stället för – överlämnande bör vara anpassat till de krav som överlämnandeförfarandet ställer på skyndsamhet samt de avslagsgrunder och villkor som ställs upp i Sverige och i andra medlemsstater i ärenden om överlämnande. Systemet bör dessutom vara överskådligt och enhetligt, så att det i varje situation står klart vem som gör vad.

Beslut om att överlämna någon från Sverige meddelas av domstol (avsnitt 8.1.1). Den modell för återförande som gäller enligt utlämningslagen låter sig inte utan vidare överföras till det nya systemet. Vid utlämning av svenska medborgare enligt 3 a § utlämningslagen förfogar regeringen såväl över utlämningsbeslutet som över beslutet att överföra straffverkställigheten till Sverige. En motsvarande ordning för domstolarna framstår som mindre lämplig. Vad gäller överförande som en följd av att överlämnande vägras (artikel 4.6) saknar detta helt motsvarighet i nuvarande lagstiftning (jfr dock 25 a § andra stycket internationella verkställighetslagen). Frågor om verkställighet i Sverige

av en frihetsberövande påföljd som har dömts ut utomlands prövas idag av regeringen. När straffverkställighet överförs från Sverige fattas sådana beslut i första hand av Kriminalvårdsstyrelsen eller av Socialstyrelsen.

Regeringen anser att det inte finns något principiellt hinder mot att i de situationer som nu avses låta dessa myndigheter fatta beslut även om verkställighet i Sverige av frihetsberövande påföljder som har dömts ut i andra medlemsstater. Beslutet går ut på att få in personen i det svenska verkställighetssystemet. Det grundläggande beslutet – att avslå begäran om överlämnande för att verkställigheten skall ske här eller att ställa villkor om att personen skall få avtjäna påföljden i Sverige – har dock redan fattats av domstolen. Med en sådan beslutsrätt blir det nya systemet enhetligt och flexibelt vid överförande av straffverkställighet till Sverige. Den myndighet som fattar beslutet om överförande är också den som har bäst förutsättningar att vid behov meddela sådana föreskrifter som krävs för att verkställighet skall kunna ske i Sverige. Beslut om överförande till Sverige av verkställighet av en frihetsberövande påföljd som utomlands har dömts ut mot en svensk medborgare bör således fattas av den myndighet som i ett visst fall har ansvar för verkställigheten av påföljden. Regeringen föreslår bemyndigas att meddela föreskrifter om vilken myndighet som är ansvarig myndighet. I det följande lämnas en översiktlig redogörelse för hur frågan om överförande av straffverkställighet väcks och handläggs i de två situationer där frågan kan uppkomma i ett ärende om överlämnande från Sverige.

Den som eftersöks för verkställighet av en utländsk frihetsberövande påföljd begär att få verkställa påföljden i Sverige

När en svensk medborgare, som eftersökts enligt en arresteringsorder för verkställighet av en frihetsberövande påföljd i en annan medlemsstat, begär att påföljden skall verkställas i Sverige, skall domstolen pröva om det finns förutsättningar att avslå arresteringsordern (se 2 kap. 6 § i regeringens lagförslag; frågan behandlas i avsnitt 7.4). Avslår domstolen arresteringsordern på den grunden, skall den ansvariga myndigheten, så snart domstolens beslut vunnit laga, fatta beslut om att verkställigheten överförs till Sverige. Det skall dock noteras att det grundläggande beslutet, att den dömde skall avtjäna påföljden i Sverige, därmed redan har fattats av domstolen i samband med att den avgjorde frågan om överlämnande. Vid behov kan den ansvariga myndigheten själv meddela de närmare föreskrifter som behövs för att verkställighet skall kunna ske i Sverige eller, om det i undantagsfall är nödvändigt, överlämna till åklagaren att göra en framställan hos rätten om att ny påföljd skall bestämmas (påföljdsomvandling).

Den som har överlämnats med villkor om återförande återförs till Sverige för att verkställa den påföljd som dömts ut i den andra staten

Om en svensk medborgare, som eftersökts för lagföring, under utredningen i ärendet om överlämnande begär att en frihetsberövande påföljd som hon kan komma att bli dömd till i den utfärdande staten skall

verkställas i Sverige, skall den åklagare som utreder frågan om överlämnande inhämta garantier från den utfärdande myndigheten att den som överlämnas, om en sådan påföljd ådöms, efter avslutad lagföring återförs till Sverige för verkställighet av påföljden. Om sådana garantier lämnas skall domstolen, om överlämnande beviljas, i sitt beslut ange att återförande är ett villkor för överlämnandet (se avsnitt 8.5.2).

Har en svensk medborgare överlämnats med ett sådant villkor skall den ansvariga myndigheten, så snart återförandet har skett, fatta beslut om att verkställigheten överförs till Sverige. Vid behov kan den ansvariga myndigheten själv meddela de närmare föreskrifter som behövs för att verkställighet skall kunna ske i Sverige eller, om det i undantagsfall är nödvändigt, överlämna till åklagaren att göra framställan hos rätten om påföljdsomvandling.

Frågor om förvar

När de ansvariga myndigheterna i de ovan beskrivna situationerna åtar sig att verkställa frihetsberövande påföljder som har ådömts svenska medborgare i andra medlemsstater, är det angeläget att sådana åtaganden fullföljs på ett sätt som skapar förtroende inför framtida samarbete mellan svenska och utländska myndigheter. Regeringen anser därför att den som återförs till Sverige för att verkställa en frihetsberövande påföljd, på begäran av den ansvariga myndigheten i Sverige, bör kunna tas i förvar av polismyndigheten om det behövs för att verkställigheten av påföljden skall kunna påbörjas i Sverige.

Vissa andra frågor

Regeringen anser att den som har varit förvarstagen som regel bör få tillgodoräkna sig tiden i förvar när han eller hon verkställer påföljden. Vid påföljdsomvandling sker detta genom att domstolen bestämmer den nya påföljdens längd med beaktande av de frihetsberövanden som har föregått domen.

Regeringen anser vidare att den som är förvarstagen bör kunna få ett offentligt biträde förordnat för sig, om det inte måste antas att behov av biträde saknas. Vid relativt korta frihetsberövanden kan det i allmänhet antas att behov av biträde saknas.

Ett förvarsbeslut bör enligt regeringen kunna överklagas till länsrätt och, efter prövningstillstånd, till kammarrätt. Även beslut som innebär att den ansvariga myndigheten meddelar föreskrifter för verkställigheten i Sverige och en sådan myndighets beslut i fråga om omedelbar verkställighet av påföljden bör kunna överklagas. Däremot anser regeringen att den ansvariga myndighetens beslut att överföra verkställigheten av en påföljd till Sverige inte bör kunna överklagas. Myndighetens beslut i den frågan är en omedelbar konsekvens av att den eftersökte själv begärt att få verkställa påföljden i Sverige, vilket fastställts av den domstol som prövat överlämnandefrågan.

11 Övriga frågor

11.1 Tillstånd till utvidgat överlämnande och vidare överlämnande m.m.

Regeringens förslag: Om överlämnande från Sverige har beviljats och begärs därefter

– tillstånd att i den utfärdande medlemsstaten lagföra eller straffa den som har överlämnats för gärningar som har begåtts före överlämnandet, men som inte omfattas av arresteringsordern, eller
– tillstånd att till en annan medlemsstat i EU vidare överlämna den som har överlämnats,

skall en sådan framställning prövas med i huvudsak samma bestämmelser som i ett ärende om överlämnande. Offentlig försvarare skall förordnas för den som begäran avser.

En begäran om tillstånd att vidareutlämna den som har överlämnats från Sverige prövas enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna har i sak tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat dem utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 27 i rambeslutet innehåller bestämmelser om i vilken utsträckning en person som tidigare har överlämnats får lagföras eller straffas för gärningar som har begåtts före överlämnandet, men som inte omfattas av arresteringsordern (specialitetsprincipen). I vissa fall får sådan lagföring ske utan tillstånd från den verkställande myndighet som tidigare har överlämnat personen. I andra fall som, anges i rambeslutet, krävs det dock ett sådant tillstånd.

Artikel 28 innehåller på motsvarande sätt bestämmelser om i vilken utsträckning en person som tidigare har överlämnats får vidareöverlämnas till en annan medlemsstat i EU. I vissa fall får vidareöverlämnande ske utan tillstånd från den verkställande myndighet som tidigare har överlämnat personen. I andra fall, som anges i rambeslutet, krävs det dock ett sådant tillstånd.

Den som utlämnas får, enligt 12 § första stycket 1 utlämningslagen inte utan medgivande enligt 24 § samma lag, i den främmande staten åtalas eller straffas för annat brott som begåtts före utlämningen. Den som utlämnas får inte heller utan sådant tillstånd vidareutlämnas till en annan stat. Enligt 12 a § får den som har utlämnats till en medlemsstat i EU, om han eller hon samtycker till det eller i vissa andra fall som anges i paragrafen, åtalas eller straffas för annat brott som han eller hon har begått före utlämningen eller vidareutlämnas till en annan medlemsstat i EU.

Även i ett system som bygger på ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna och en långtgående förenkling av förfarandena för överlämnande av eftersökta personer finns det behov av det skydd som specialitetsprincipen och förbudet mot vidare överlämnande ger den som har överlämnats. Det skulle i annat fall stå den utfärdande myndigheter fritt att lagföra för alla gärningar som inte tagits upp i en

arresteringsorder. En sådan ordning kan riskera att med tiden minska betydelsen av den rättsliga prövningen av en arresteringsorder och därmed också rättssäkerheten för eftersökta personer. Motsvarande farhågor gör sig till viss del gällande även beträffande skyddet mot att vidareöverlämnas.

När en person överlämnas från Sverige sker en prövning om det är förenligt med rambeslutet att överlämnande sker. Den kontroll som åklagare och domstolar gör i samband med prövningen av överlämnandets laglighet och överensstämmande med de grundläggande rättigheterna och friheterna innebär ett skydd för den som begärs överlämnad. Den som tidigare har överlämnats enligt en arresteringsorder bör ges ett motsvarande skydd mot lagföring eller bestraffning i den mån dessa åtgärder inte omfattades av den tidigare prövningen. Vad nu sagts gäller även behovet av skydd mot att vidareöverlämnas.

Har således överlämnande från Sverige tidigare beviljats och begärs tillstånd att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som har begåtts före överlämnandet men som inte omfattades av arresteringsordern, eller begärs tillstånd att till en annan medlemsstat i EU vidareöverlämna den som har överlämnats, bör enligt regeringens uppfattning en sådan framställning prövas i huvudsak på samma sätt som en begäran om överlämnande, dvs. med tillämpning av 2–5 kap. i den nya lagen. Eftersom den som har överlämnats normalt befinner sig i den andra staten behöver bestämmelserna om tvångsmedel och frister i den nya lagen inte tillämpas. Offentlig försvarare skall alltid förordnas för den som begäran avser.

En begäran om tillstånd att till en stat utanför EU vidareutlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige är en fråga om utlämning och bör av detta skäl prövas av regeringen enligt 24 § utlämningslagen.

11.2 Transitering

Förslag: Begärs tillstånd till transport genom Sverige av någon som överlämnas på grund av en arresteringsorder eller som utlämnas till en medlemsstat i EU från en stat utanför unionen skall Rikspolisstyrelsen bevilja sådant tillstånd och ange under vilka villkor transporten får ske.

Har tillstånd lämnats till transport genom Sverige får polismyndigheten omhänderta och även ta i förvar den som överlämnas eller utlämnas under högst fyrtioåtta timmar, om detta bedöms vara nödvändigt för att transporten skall kunna genomföras. Motsvarande möjlighet införs när tillstånd till transport genom Sverige har lämnats enligt utlämningslagen eller när transport sker genom Sverige enligt den nordiska utlämningslagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag. Förvarsbestämmelsen i promemorians förslag är dock annorlunda formulerad.

Remissinstanserna har i sak tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat dem utan erinran. Enligt *Riksdagens ombudsmän (JO)* och

Rikspolisstyrelsen bör det tydligare framgå av förvarsbestämmelsen att den skall tillämpas med restriktivitet.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 25 i rambeslutet innehåller bestämmelser om transitering, dvs. transport genom en stat av en person som utlämnas eller överlämnas mellan två andra stater. Enligt artikel 25.4 gäller artikeln inte transiteringar som sker utan planerad mellanlandning. Sker emellertid en mellanlandning oplanerat skall artikelns bestämmelser tillämpas. Enligt artikel 25.1 skall medlemsstaterna tillåta transitering genom sitt territorium, utom i vissa fall där den som transiteras är transitstatens medborgare eller varaktigt bosatt i den staten. En begäran om transitering skall innehålla uppgifter om bl.a. den som skall transiteras och om brottet. Enligt artikel 25.2 skall medlemsstaterna utse en myndighet som är ansvarig för att motta framställningar om transitering. När en person utlämnas från en stat utanför EU till en medlemsstat i unionen skall enligt artikel 25.5 bestämmelserna i artikeln tillämpas.

Enligt 26 § utlämningslagen beslutar chefen för Justitiedepartementet om tillstånd till transitering genom Sverige av den som utlämnas från en stat till en annan. Tillstånd får meddelas om det inte finns synnerliga skäl mot det eller, i vissa fall, om den som utlämnas är svensk medborgare. Framställningar om tillstånd till transitering ges in till Justitiedepartementet. Enligt 19 § i den nordiska utlämningslagen får den som utlämnas från en nordisk stat till en annan sådan stat utan tillstånd föras genom Sverige.

Utrymmet för att enligt rambeslutet pröva om en begäran om transitering skall avslås är mycket begränsat. Utöver formkravet i artikel 25.1 kan transitstaten, som villkor för att tillåta transitering, kräva att en person som är medborgare eller varaktigt bosatt i transitstaten, efter avslutad lagföring återsänds till transitstaten för att där avtjäna ett en frihetsberövande påföljd som har dömts ut i den utfärdande staten.

Transitering genom Sverige av personer som utlämnas mellan medlemsstater i EU är redan i sig en ytterst ovanlig företeelse. Även för de sällsynta fall som skulle kunna bli aktuella med svenska medborgare som transiteras genom Sverige förefaller det som mindre angeläget att tillskapa särskilda regler om återförande för straffverkställighet. Skulle en sådan situation trots allt uppkomma bör allmänna bestämmelser om överförande av straffverkställighet kunna tillämpas. Regeringen anser därför att det i lagen inte bör finnas någon sådan särskilt angiven avslagsgrund eller begränsning i möjligheten att bevilja transitering.

Utgångspunkten i rambeslutet är att myndigheter beslutar om överlämnande och därmed sammanhängande frågor. Med denna målsättning framstår det enligt regeringen som mest praktiskt att beslut om transitering fattas av den myndighet som har bäst förutsättningar att snabbt och formlöst lämna tillstånd och anvisningar samt ge det biträde som en transitering kan kräva. Regeringen anser att den myndighet som bäst motsvarar dessa krav är Rikspolisstyrelsen. Styrelsen har i sitt remissvar tillstyrkt en sådan ordning. Rikspolisstyrelsen har ansvar för och överblick över de gränskontroller där frågan om transitering kan bli aktuell. När en begäran om transitering har inkommit till Rikspolisstyrelsen skall styrelsen fatta beslut om när, var och under vilka förhållanden i övrigt transitering medges.

Regeringen anser att den som transiteras bör kunna omhändertas och vid behov även tas i förvar av polismyndigheten på den ort där transiteringen äger rum för att säkerställa att personen skall kunna transporteras genom Sverige. En särskild bestämmelse om detta bör tas därför in i lagen. Motsvarande bestämmelser bör också tas in i utlämningslagen och i den nordiska utlämningslagen. I fråga om utformningen av en sådan bestämmelse hänvisas till vad som sägs i avsnitt 8.6. En sådan bestämmelse skall givetvis tillämpas med beaktande av 8 § polislagen (1984:387), där det framgår att ett ingripande skall vara försvarlig med hänsyn till åtgärdens syfte och övriga omständigheter. Om tvång måste tillgripas skall det ske endast i den form och den utsträckning som behövs för att det avsedda resultatet skall uppnås.

12 Ändringar i vissa andra lagar

12.1 Ändringar i utlämningslagen

Regeringens förslag: Utlämningslagens bestämmelser om utlämning till andra EU-medlemsstater upphävs. Även bestämmelser om möjlighet att med stöd av ett internationellt avtal utlämna utan hinder av preskription och att med stöd av ett sådant avtal medge att den som utlämnas får samtycka till vidareutlämning upphävs.

Promemorians förslag skiljer sig från regeringens. I promemorian föreslås att bestämmelser om bl.a. det förenklade utlämningsförfarandet och utlämning av svenska medborgare behålls för att kunna sättas i kraft i förhållande till en stat med vilken Sverige har ett avtal som reglerar en sådan fråga.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har inte kommenterat promemorians förslag. *Riksåklagaren (RÅ)* har emellertid invänt mot förslaget att behålla bestämmelser som är så konstruerade att de på grund av ett särskilt avtal gäller i förhållande till en viss stat. RÅ anser att en sådan ordning riskerar att ytterligare komplicera utlämningslagstiftningen och gör den svår att tillämpa. Vidare skulle det innebära en fortsättning på den utveckling som har inneburit att vissa av utlämningslagens bestämmelser är beroende av avtal med en annan stat. Detta strider enligt RÅ mot den förhärskande ståndpunkten inom det internationella straffrättsliga samarbetet, som innebär att Sverige normalt inte kräver avtal eller ömsesidighet för att hjälpa till.

Skälen för regeringens förslag: Som en anpassning till 1995 och 1996 års utlämningskonventioner har det i utlämningslagen införts en mängd bestämmelser som rör utlämning till andra EU-medlemsstater. Genom en lagändring år 1997 infördes bestämmelserna i 28–39 §§ om ett förenklat utlämningsförfarande (prop. 1996/97:88, bet. 1996/97:JuU15, rskr. 1996/97:198). I samband med Sveriges tillträde till 1996 års utlämningskonvention infördes år 2001 (prop. 2000/01:83, bet. 2000/01:JuU26, rskr. 2000/01:281) bestämmelser om bl.a. utlämning av svenska medborgare (3–3 c §§), sänkta strafftrösklar för utlämning (4 §), avskaffande av avslagsgrunden politiska brott i vissa fall (6 §),

avskaffande av avslagsgrunden preskription i vissa fall (10 §) och möjlighet för den som har utlämnats att samtycka till utvidgad lagföring och vidareutlämning (12 a §).

Enligt artikel 31.1 i rambeslutet skall det från och med den 1 januari 2004 ersätta bl.a. 1995 och 1996 års utlämningskonventioner. Utlämning inom EU ersätts av överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Utlämningslagen skall hädanefter inte tillämpas i förhållande till EU-medlemsstater. Det finns därmed inget behov av särskilda bestämmelser i den lagen om utlämning till EU-medlemsstater. De bestämmelser som infördes i samband med anpassningen till 1995 och 1996 års utlämningskonventioner bör därför upphävas till den del de avser utlämning till andra EU-medlemsstater. Enligt promemorian borde det emellertid övervägas om dessa bestämmelserna till någon del skulle kunna behållas och tillämpas vid utlämning till stater utanför EU.

Svenska medborgare har under snart ett halvsekel kunnat utlämnas till andra nordiska länder. År 2001 infördes möjligheten att utlämna svenska medborgare till andra EU-medlemsstater. Hittills har frågan om utlämning av svenska medborgare till andra EU-medlemsstater aktualiserats i endast några få fall. Vid utlämning av en svensk medborgare skall det enligt huvudregeln i utlämningslagen ställas upp villkor om att den som utlämnas återsänds till Sverige efter avslutad rättegång för att här avtjäna ett frihetsberövande straff eller en sådan påföljd som kan ha dömts ut i den andra staten.

Regeringen anser att skälen för att tillåta utlämning av svenska medborgare till stater utanför EU i många fall kan antas vara väl så starka som de skäl som motiverar att svenska medborgare kan utlämnas eller överlämnas till nordiska länder eller till andra EU-medlemsstater. Det är också nödvändigt att brottsbekämpningen anpassas till den alltmer internationaliserade brottsligheten. Även om svensk domstol har vidsträckt jurisdiktion för brott som begåtts utom riket, kan det tänkas förekomma situationer där det är angeläget att en svensk medborgare lagförs i en stat utanför EU och där det också framstår som rimligt och angeläget att Sverige bistår med utlämning. På motsvarande sätt kan en svensk åklagare ha behov av att få en medborgare i en stat utanför EU utlämnad från sitt hemland till Sverige. Idag är möjligheterna till utlämning i sådana fall små.

I promemorian föreslås att nuvarande bestämmelser om utlämning av svenska medborgare utformas så att de kan sättas i kraft i förhållande till stater med vilka Sverige ingår avtal som innehåller bestämmelser om utlämning av egna medborgare. Regeringen anser att en sådan lösning kan innebära praktiska fördelar och ökad flexibilitet i det straffrättsliga samarbetet. Samtidigt innebär detta – som RÅ påpekar – att Sverige i dessa fall frångår principen om att avtal eller reciprocitet inte normalt bör krävas för att Sverige skall kunna delta i internationellt straffrättsligt samarbete. Som RÅ påpekar blir en sådan reglering lätt svår att tillämpa och överskådlig.

Det kan noteras att det idag inte finns något avtal eller något åtagande som skulle kunna omfattas av den i promemorian föreslagna regleringen vad avser utlämning av svenska medborgare. Det kan inte heller förutses att det under den närmaste tiden uppkommer behov av en sådan reglering. Det kan dock inte uteslutas att det – trots de principiella

invändningar som kan finnas mot en sådan lösning – i ett senare sammanhang uppkommer behov av en reglering av det slag som föreslås i promemorian. Frågan får då ånyo tas under övervägande. Regeringen delar dock RÅ:s uppfattning att ett bibehållande av dessa bestämmelser kan göra lagen mer svårtillgänglig och skapa förvirring. Det finns därför i nuläget inte skäl att införa de ändringar som föreslås i promemorian med avseende på reglering av utlämning av svenska medborgare.

Det finns av nu redovisade skäl inte heller anledning att i detta sammanhang behålla bestämmelser som möjliggör att regler om förenklad utlämning tillämpas i förhållande till en viss stat. Som en följd av att dessa bestämmelser tas bort bör enligt regeringen också den särskilda hänvisningen till bestämmelser om förenklad utlämning i 8 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen tas bort. Det bör här tilläggas att det enligt Brottmålsdomstolens stadga inte finns något åtagande för staterna att införa bestämmelser om förenklad utlämning.

Vidare bör de bestämmelser i utlämningslagen som infördes år 2001, som gör det möjligt att med stöd av ett internationellt avtal utlämna utan hinder av preskription (10 § andra stycket) och att med stöd av ett sådant avtal medge att den som utlämnas får samtycka till vidareutlämning (12 a § första stycket), upphävas.

Däremot bör, som RÅ har framhållit, de bestämmelser behållas som gör det möjligt att utlämna utan hinder av att det är fråga om ett politiskt brott (6 § tredje stycket). Sverige har för närvarande åtagit sig att kunna utlämna i ett sådant fall för de brott som anges i artikel 2 i Förenta nationernas konvention om bekämpande av bombattentat av terrorister (terroristbombningskonventionen, se prop. 2000/01:86). Borttagande av politiskt brott som skäl för att vägra utlämna är en fråga som för närvarande är föremål för diskussion inom olika internationella fora när det gäller grov, gränsöverskridande brottslighet. Det kan därför bli aktuellt att Sverige tar bort detta hinder även inom andra områden än de som gäller bombattentat av terrorister. Bestämmelsen i 6 § utlämningslagen som gör det möjligt att utlämna utan hinder av att det är fråga om ett politiskt brott bör därför stå kvar. Likaså bör den bestämmelse som infördes år 2001, som möjliggör direktkontakt i ett utlämningsärende mellan en svensk åklagare och en utländsk myndighet, behållas (16 § andra stycket). Bestämmelsen bör dock inte göras avhängig av att en sådan rätt följer av ett internationellt avtal som är bindande för Sverige.

12.2 Ändringar i sekretesslagen

<p>Regeringens förslag: Sekretess skall gälla i ärenden om överlämnande, liksom i andra ärenden om rättsligt samarbete med en annan stat eller en mellanfolklig domstol.</p>

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslogs dels att sekretess skall gälla för ärenden om överlämnande, dels att genom ett förtydligande också ärenden om utlämning uttryckligen skulle omfattas av den aktuella bestämmelsen.

Remissinstanserna: Huvuddelen av remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran. *Riksdagens ombudsmän (JO)* har pekat på att det av ett förarbetsuttalande till 5 kap. 7 § sekretesslagen framgår att med uttrycket ”rättslig hjälp” åsyftas också sådan hjälp som lämnas med stöd av utlämningslagstiftningen. JO anser att det därför inte finns något behov av det föreslagna förtydligandet.

Skälen för regeringens förslag: Rambeslutet saknar bestämmelser om sekretess vid överlämnande enligt en arresteringsorder. Det har emellertid i det internationella straffrättsliga samarbetet varit en självklar utgångspunkt att uppgifter i brottsutredningar skyddas av sekretess, både i den ansökande och i den anmodade staten. Vid all brottsutredande verksamhet är det av största vikt att det finns möjligheter att hålla utredningsåtgärder hemliga under så lång tid att utredningen inte äventyras. Det finns inte någon anledning att se annorlunda på utredningar som sker i samband med en begäran om överlämnande enligt en arresteringsorder.

Samtidigt med lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål infördes en ny sekretessregel i 5 kap. 7 § sekretesslagen (1980:100). Första stycket i den bestämmelsen reglerar sekretess för uppgifter vid myndighets verksamhet som avser rättslig hjälp på begäran av en annan stat eller en mellanfolklig domstol för sådana utredningar som görs enligt reglerna om förundersökning i brottmål eller i angelägenhet som angår tvångsmedel. I andra stycket regleras motsvarande sekretess hos vissa myndigheter för uppgifter i framställningar enligt lagen (2000:344) om Schengens informationssystem. Sekretessen gäller om det kan antas att åtgärden begärts under förutsättning att uppgiften inte röjs.

I praktiken har bestämmelsen i 5 kap. 7 § första stycket sekretesslagen tillämpats vid utredningar som görs i ärenden om utlämning enligt utlämningslagen och nordiska utlämningslagen. En sådan tillämpning förutsattes också i förarbetena till paragrafen (prop. 1999/2000:61 s. 166). Den valda ordalydelsen i lagtexten – rättslig hjälp – leder dock lätt tanken till lagen om internationell rättslig hjälp och till att bestämmelsen skulle vara begränsad till sådan hjälp som avses i den lagen. För att undanröja oklarheter i fråga om bestämmelsens räckvidd bör ordalydelsen ändras. Regeringen anser att begreppet ”rättsligt samarbete på begäran av annan stat eller mellanfolklig domstol” är ett lämpligare uttryck. Syftet är att all form av rättsligt samarbete rörande förundersökning i brottmål eller tvångsmedel på begäran av en annan stat eller en mellanfolklig domstol skall omfattas. Härigenom kommer ärenden om såväl överlämnande och utlämning som överförande av lagföring att omfattas, liksom naturligtvis internationell rättslig hjälp.

12.3 Ändringar i registerlagarna

Regeringens förslag: En framställning om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder skall registreras i den svenska nationella enheten av Schengens informationssystem (SIS). En utredning enligt den nya lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder skall antecknas i misstankeregistret och skall gallras när beslutet har verkställts. Belastningsregistret skall inte längre innehålla uppgifter om att någon har utlämnats.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Huvuddelen av remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Datainspektionen* anser att det behöver övervägas i vad mån Schengenkonventionen och den svenska lagen om SIS behöver ändras, om SIS skall användas fullt ut för att överföra en framställan om europeisk arresteringsorder. Inspektionen har efterlyst ett klagörande av hur den s.k. flaggningsproceduren som regleras i 4 § andra stycket lagen om Schengens informationssystem skall tillämpas i förhållande till det nya som nu föreslås.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 9.2 i rambeslutet får en arresteringsorder översändas genom att den utfärdande myndigheten beslutar om en registrering i Schengens informationssystem, SIS. I avsnitt 8.2 redogörs för kommunikationsvägar vid översändande av en arresteringsorder.

I 3 § 1 lagen (2000:344) om Schengens informationssystem anges att den svenska nationella enheten av systemet, som är ansluten till den centrala enheten i SIS (1 §), skall innehålla framställningar om omhändertagande av en person som har efterlysts för utlämning. Uppgifter om den som har begärts utlämnad för brott skall enligt 3 § andra stycket lagen (1998:621) om misstankeregister antecknas i det registret. En sådan anteckning skall enligt 13 § första stycket 4 gallras när begäran om utlämning har avgjorts. Enligt 3 § 5 i lagen (1998:620) om belastningsregister skall registret innehålla uppgifter om den som skall utlämnas enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott eller enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge. Uppgifter i belastningsregistret om beslut om utlämning för brott skall enligt 17 § 12 gallras efter tio år.

För att en arresteringsorder skall kunna verkställas i Sverige krävs att efterlysningar som har lagts in i SIS också förs in i den svenska nationella enheten av systemet. Lagen om Schengens informationssystem bör därför ändras så att det framgår att registret skall innehålla uppgifter om framställningar om gripande och överlämnande av den som eftersöks för överlämnande för brott. Med anledning av *Datainspektionens* påpekande om s.k. flaggning, bör framhållas att reglerna om verkställighetsförbud i 4 § andra stycket gäller också i fråga om en arresteringsorder.

Så snart en utredning har inletts med anledning av en framställan om överlämnande bör det antecknas i misstankeregistret att en utredning pågår. En sådan registrering har betydelse t.ex. i händelse av konkurrerande framställningar (se avsnitt 8.5.3) eller om det i Sverige skall inledas eller har inletts en förundersökning mot den som eftersöks.

Lagen om misstankeregister bör därför ändras så att även utredningar i ett ärende om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder antecknas i registret.

Enligt nuvarande lydelse av 3 § 5 lagen om belastningsregister skall det i registret antecknas att någon skall utlämnas enligt utlämningslagen eller enligt nordiska utlämningslagen. En sådan registrering skall enligt 17 § 12 gallras efter tio år. I förarbetena till 3 § 5 anges att uppgifter ur registret behövs hos regeringen i utlämningsärenden (prop. 1997/98:97 s. 73 ff.). Något annat ändamål med registreringen anges inte. Det är emellertid klart att det i vissa situationer kan vara av intresse för de brottsbekämpande myndigheterna att ha tillgång till en uppgift om att någon har någon varit föremål för beslut om utlämning. Detta senare intresse tillgodoses genom ett förtydligande om att en uppgift i misstankeregistret inte skall gallras förrän beslutet om utlämning eller överlämnande har verkställts. Det kan emellertid ifrågasättas om det angivna behovet av uppgifter om utlämning motiverar en registrering i belastningsregistret. En begäran om utlämning för lagföring grundar sig i allmänhet på vad som motsvarar ett svenskt häktningsbeslut. Det skall alltså finnas sannolika skäl för att den som utlämnas har begått gärningen (9 § andra stycket utlämningslagen). Genom överenskommelse med en annan stat kan det emellertid bestämmas att en dom eller ett häktningsbeslut skall godtas om det inte framgår att domen eller beslutet är uppenbart oriktigt (9 § tredje stycket). En registrering om att utlämning har skett för lagföring kan mot denna bakgrund inte anses visa annat än att myndigheter i en annan stat har ansett det finnas skäl att häkta och begära någon utlämnad såsom misstänkt för brott. Vid utlämning för verkställighet av straff förhåller det sig något annorlunda. I det fallet finns det redan en fällande dom i den andra staten. Enligt 4 § lagen om belastningsregister skall domar och beslut som har meddelats i utlandet i vissa fall registreras i belastningsregistret. Det behov som kan finnas av att få kännedom om utländska domar torde därför kunna tillgodoses genom den bestämmelsen.

Mot denna bakgrund och med beaktande av den olägenhet som en registrering innebär för den som har registrerats – i synnerhet om han eller hon efter utlämning från Sverige frikänns i det utländska brottmålet – anser regeringen att det är lämpligt att uppgifter om att någon har utlämnats inte skall antecknas i belastningsregistret. Remissinstanserna har också godtagit den föreslagna ordningen. Av de skäl som nu har anförts bör någon bestämmelse inte införas om att beslut om överlämnande skall antecknas i belastningsregistret.

Som nämns i avsnitt 8.2 är SIS föremål för en teknisk översyn. Eventuella överväganden om ändringar i Schengenkonventionen och lagen om Schengens informationssystem med anledning av detta rambeslut, som Datainspektionen efterlyser, kommer att göras därefter.

12.4 Tillgodoräknande av frihetsberövanden utom riket

Regeringens förslag: Har någon överlämnats till Sverige för lagföring och döms han eller hon här till en frihetsberövande påföljd, skall frihetsberövanden utom riket som beror på verkställigheten av den europeiska arresteringsordern räknas den dömd tillgodo vid beräkning av strafftid i Sverige.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Under vissa förutsättningar anses tid som en dömd person har varit frihetsberövad före domen som tid under vilken den utdömda påföljden verkställts i anstalt. Bestämmelser om obligatoriskt avräknande av frihetsberövande som ägt rum i Sverige finns i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. och i lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård. Beslut om avräknande fattas av den myndighet som har ansvar för verkställigheten, dvs. i fråga om fängelsestraff av myndigheter inom kriminalvården. I dag finns inte någon absolut rättighet för den som har utlämnats till Sverige för lagföring att tillgodoräknas tid för frihetsberövanden som har ägt rum i utlandet med anledning av en begäran om utlämning. Enligt 33 kap. 7 § brottsbalken får dock rätten tillgodoräkna sådana frihetsberövanden om det med hänsyn till omständigheterna är skäligt.

Enligt artikel 26.1 i rambeslutet skall den utfärdande medlemsstaten avräkna tid för frihetsberövanden som har ägt rum i den anmodade staten med anledning av verkställighet av en arresteringsorder från det totala frihetsberövande som skall avtjänas i den utfärdande medlemsstaten som ett resultat av att en frihetsberövande påföljd har dömts ut. I detta syfte skall myndigheterna i den anmodade staten enligt artikel 26.2 tillhandahålla den utfärdande statens myndigheter uppgifter om frihetsberövanden som har föregått överlämnandet.

Rambeslutet föreskriver alltså att den som har överlämnats skall tillgodoräknas tid för frihetsberövanden som skett i den anmodade staten med anledning av framställningen. Regeringen anser därför att en bestämmelse om sådant obligatoriskt tillgodoräknande bör införas. Det råder inte något tvivel om att tillgodoräknande skall ske efter överlämnande för lagföring. Av rambeslutet framgår dock inte klart om även frihetsberövanden som föregått överlämnande för verkställighet avses med bestämmelsen. Den sistnämnda situationen är i fråga om utlämning inte reglerad i svensk rätt. I praxis tillgodoräknas emellertid inte tid för frihetsberövanden i sådana fall, om inte annat följer av ett särskilt villkor enligt 2 kap. 8 § brottsbalken. Enligt regeringens mening strider det inte mot rambeslutet att begränsa tillämpningen av artikeln till att endast omfatta frihetsberövanden som föregått överlämnande för lagföring och detta har också godtagits av remissinstanserna.

En bestämmelse om obligatoriskt tillgodoräknande av frihetsberövanden som föregått överlämnande för lagföring bör tas in i lagen om beräkning av strafftid m.m. Därigenom jämställs frihetsberövanden utom riket som beror på verkställighet av en arresteringsorder med sådana frihetsberövanden som har ägt rum här i landet. Ändringen

föranleder i sin tur ändringar i 33 kap. brottsbalken. Se härom författningskommentaren till 33 kap. 6 och 7 §§ (avsnitt 16.2).

13 Underrättelser och förklaringar enligt rambeslutet

Regeringens förslag: Sverige skall avge underrättelser enligt artikel 6.3 om behöriga rättsliga myndigheter och enligt artikel 25.2 om behörig myndighet vid transitering. Sverige skall avge förklaringar enligt artikel 8.2 om de språk som en arresteringsorder skall vara skriven på eller översatt till och enligt artikel 7.2 om centralmyndighet. Sverige skall vidare ändra sin tidigare avgivna förklaring till artikel 13.4 om verkan av att ett samtycke till överlämnande återkallas.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs emellertid inte att Sverige skall lämna en ny förklaring till artikel 13.4. I promemorian togs inte heller ställning till frågan om behovet av en centralmyndighet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har lämnat förslaget utan erinran. *Riksåklagaren* har förklarat sig utgå från att Sveriges förklaring enligt artikel 13.4 skall dras tillbaka. *Sveriges Domareförbund* har efterlyst ett förtydligande i fråga om hur Sveriges förklaring till artikel 13.4 står sig i förhållande till vad som anges i promemorian i fråga om återkallelse av samtycke till överlämnande. *Hovrätten för Västra Sverige* har, mot bakgrund av promemorians förslag, ifrågasatt den processrättsliga ställningen för en person som återkallar sitt samtycke efter tingsrättens beslut men före verkställigheten av beslutet.

Skälen för regeringens förslag

Vid flera av rambeslutets bestämmelser skall medlemsstaterna lämna underrättelser och förklaringar till rådets generalsekretariat om hur de i ett visst avseende avser att tillämpa dessa. Sverige har redan gjort det i två fall. Förklaringen till artikel 31.2, om fortsatt tillämpning av det nordiska utlämnings-samarbetet, lämnades den 7 november 2002. Sverige gjorde i samband med att rambeslutet antogs ett uttalande i anslutning till artikel 13.4 om verkan av att ett samtycke till överlämnande återkallas lämnades. De överväganden som föregick dessa förklaringar har redovisats i prop. 2001/02:118 s. 24 f. Sverige har valt att inte utnyttja möjligheten enligt artikel 32 att tillämpa äldre bestämmelser för brott som begåtts viss tid före ikraftträdandet, se a. prop. s. 26.

Underrättelser och förklaringar till rambeslutet

Vid artikel 6.3 skall medlemsstaterna underrätta generalsekretariatet om vilka myndigheter som enligt artikel 6.1 är utfärdande rättsliga myndig-

heter och vilka myndigheter som enligt artikel 6.2 är verkställande rättsliga myndigheter.

Enligt artikel 7.1 får medlemsstaterna utse en centralmyndighet för att biträda de rättsliga myndigheterna. Enligt artikel 7.2 får en medlemsstat låta sin centralmyndighet ansvara för det administrativa översändandet och mottagandet av arresteringsorder samt all annan officiell korrespondens i anslutning till dessa. En medlemsstat som i något av dessa avseenden vill använda sig av centralmyndighet skall underrätta rådets generalsekretariat om detta.

Enligt artikel 8.2 får medlemsstaterna i samband med att rambeslutet antas eller vid en senare tidpunkt förklara att den kommer att godta en översättning av en arresteringsorder till ett eller flera av Europeiska gemenskapernas officiella språk.

Ett samtycke till överlämnande skall i princip vara oåterkalleligt. Enligt artikel 13.4 får emellertid varje medlemsstat förklara att samtycket får återkallas, men skall då underrätta generalsekretariatet om det vid antagandet av rambeslutet.

Varje medlemsstat skall enligt artikel 25.2 utse en myndighet som är ansvarig för att ta emot framställningar om transitering och de dokument som krävs, liksom eventuell övrig officiell skriftväxling avseende framställningar om transitering. Staterna skall underrätta generalsekretariatet om vilka stater som utsetts.

En medlemsstat kan enligt artikel 27.1 lämna en förklaring att den, i förhållande till medlemsstater som har lämnat samma förklaring, skall anses ha givit samtycke till att den som har överlämnats får åtalas, dömas eller frihetsberövas för att verkställa ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd för annat brott än det för vilket överlämnande har beviljats, såvida inte den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande. På motsvarande sätt kan en medlemsstat enligt artikel 28.1 förklara att den lämnar samtycke till att den som har överlämnats överlämnas vidare till en annan medlemsstat för brott som har begåtts före överlämnandet, såvida inte den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande.

Slutligen kan en medlemsstat lämna en förklaring enligt artikel 34.2 om att den omedelbart kommer att tillämpa rambeslutet i förhållande till medlemsstater som har lämnat samma underrättelse.

Sveriges underrättelser och förklaringar till rambeslutet

Artikel 6.3 – Underrättelse om de behöriga rättsliga myndigheterna

I avsnitt 8 redogörs för förfarandet vid överlämnande från Sverige. Enligt det föreslagna förfarandet utreder åklagare om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige och beslutar om vissa tvångsmedel. Åklagaren inhämtar den utredning och tar de kontakter, t.ex. med den utfärdande rättsliga myndigheten, som är nödvändiga för att frågan om överlämnande skall kunna prövas. Åklagaren har även en viss roll vid verkställighet av ett beslut om överlämnande. Domstolens roll i förfarandet består huvudsakligen i att genom beslut pröva frågan om överlämnande. Domstolen prövar dessutom tvångsmedelsfrågan och

beslutar om offentlig försvarare. Enligt den föreslagna ordningen bör det inte ankomma på domstolen att inhämta eller lämna uppgifter till den utfärdande rättsliga myndigheten.

I underrättelsen till rådets generalsekretariat enligt artikel 6.3 om behöriga verkställande myndigheter bör därför anges att svensk åklagare är verkställande rättslig myndighet enligt artikel 6.2 utom när det gäller beslut om överlämnande, beslut om tillstånd till utvidgat överlämnande och beslut om vidare överlämnande (avsnitt 11.1) och därmed sammanhängande processuella frågor, där det i stället är domstol som är verkställande rättslig myndighet. Också åklagare kan dock fatta beslut om att avslå en begäran om underlaget är bristfälligt. Den närmare avfattningen av underrättelsen är bl.a. beroende av vilka åklagare som Riksåklagaren utser att handlägga denna typ av ärenden. Det bör under alla förhållanden framgå klart av underrättelsen att *all* korrespondens och alla kontakter i ärenden om överlämnande samt i ärenden om tillstånd till utvidgat överlämnande och vidareöverlämnande handhas av behörig svensk åklagare.

Enligt vad som föreslås i avsnitt 9 kommer förfarandet vid överlämnande *till* Sverige att regleras i förordning. I samband därmed, när frågan om vilken myndighet som skall vara utfärdande myndighet slutligt har övervägts, kommer regeringen att lämna erforderliga underrättelser om behöriga utfärdande rättsliga myndigheter.

Artikel 7.1 och 7.2 – Underrättelse om centralmyndighet

I det föreslagna förfarandet för överlämnande har centralmyndigheten vid Justitiedepartementet inte någon naturlig roll. Framställningar till och från Sverige i ärenden om överlämnande skall t.ex. inte som idag vid utlämning skickas via centralmyndigheten. I enskilda ärenden bör alla kontakter som regel ske på myndighetsnivå.

Regeringen anser emellertid att det finns ett visst behov av en centralmyndighet som samordnande eller, i vissa ärenden, förmedlande organ och att Sverige därmed bör lämna en underrättelse enligt artikel 7.2. Exakt vilka uppgifter som centralmyndigheten skall ha kan emellertid inte bestämmas förrän reglerna om överlämnande *till* Sverige har lagts fast. Detta kommer att ske i en förordning. Det bör därför överlämnas åt regeringen att besluta om det närmare innehållet i underrättelsen.

Artikel 8.2 – Förklaring om de språk som en europeisk arresteringsorder skall vara skriven på

I avsnitt 8.3 redogörs för innehållet i en arresteringsorder och på vilket språk en sådan skall vara avfattad för att godtas av Sverige. En förklaring bör således lämnas om att en arresteringsorder kommer att godtas endast om den är skriven på eller översatt till svenska, danska, norska eller engelska.

Artikel 13.4 – Återkallande av samtycke

En medlemsstat som enligt artikel 13.4 vill låta samtycke till överlämnande vara återkalleligt, skall enligt den bestämmelsen underrätta generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd om detta vid antagande av rambeslutet och ange på vilka villkor samtycket kan återkallas. Bestämmelsen motsvarar artikel 7.4 i 1995 års utlämningskonvention. Frågan om återkallelse av samtycke behandlades i samband med Sveriges tillträde till den konventionen (prop. 1996/97:88, bet.1996/97:JuU15, rskr. 1996/97:198). Regeringen anförde där att återkallelse bör vara möjligt, eftersom det förenklade utlämningsförfarandet – som förutsätter samtycke – till stor del är tillkommet i den eftersöktes intresse. Om den eftersökte efter att ha lämnat samtycke får kännedom om nya omständigheter som påverkar hans ställningstagande eller om han helt enkelt ångrar sig, är det naturligt att han skall kunna påkalla tillämpning av det normala förfarandet (a. prop. s. 20 f.). I 33 § femte stycket utlämningslagen finns en bestämmelse om att återkallelse av ett samtycke eller medgivande skall beaktas om det sker innan utlämningen har verkställts. Enligt regeringens mening gör sig motsvarande överväganden gällande vid återkallelse av samtycke till överlämnande med stöd av den europeiska arresteringsordern som till utlämning enligt det förenklade förfarandet. Däremot är det rimligt, som närmare redovisas i avsnitt 8.4.1, att det finns en gräns för när samtycket inte längre bör kunna återkallas, lämpligen när tingsrätten har meddelat sitt beslut om överlämnande, se vidare författningskommentaren till 4 kap. 8 § den nya lagen. Sverige lämnade i samband med att rambeslutets antogs en förklaring till artikel 13.4 om att ett samtycke kan återkallas intill dess att ett beslut om överlämnande har verkställts. Flera remissinstanser har haft synpunkter i fråga om hur förklaringen bör vara utformad. Sverige bör därför nu ändra förklaringen så att det innebär att samtycket kan återkallas intill dess att rätten har meddelat sitt beslut, men inte därefter.

Artikel 25.2 – Underrättelse om behörig myndighet vid transitering

I avsnitt 11.2 redogörs för förfarandet vid transitering genom Sverige av den som överlämnas mellan två medlemsstater eller som utlämnas till en medlemsstat. En underrättelse bör lämnas enligt artikel 25.2 om att Rikspolisstyrelsen är behörig myndighet vid transitering.

Artikel 27.1 – Förklaring om samtycke till utvidgat överlämnande

I enlighet med de överväganden som redovisas i avsnitt 11.1 bör utvidgat överlämnande inte få ske utan att den svenska verkställande rättsliga myndigheten i det enskilda fallet lämnar sitt samtycke i andra fall än där det enligt rambeslutet är tillåtet (se artikel 27.3). Någon förklaring enligt förevarande artikel bör därför inte lämnas.

Artikel 28.1 – Förklaring om samtycke till vidareöverlämnande

I enlighet med de överväganden som redovisas i avsnitt 11.1 bör vidareöverlämnande inte få ske utan att den svenska verkställande rättsliga myndigheten i det enskilda fallet lämnar sitt samtycke i andra fall än där det enligt rambeslutet är tillåtet (se artikel 28.2). Någon förklaring enligt förevarande artikel bör därför inte lämnas.

Artikel 34.1 – Förklaring om förtida ömsesidig tillämpning av rambeslutet

Rambeslutets bestämmelser skall tillämpas mellan medlemsstaterna från och med den 1 januari 2004. Regeringen gör bedömningen att det inte är möjligt att före detta datum kunna tillämpa rambeslutet i Sverige. Någon förklaring om förtida tillämpning av rambeslutet bör således inte avges.

14 Ekonomiska konsekvenser och uppföljning av den nya lagen

Ekonomiska konsekvenser

Antalet utlämningsärenden till och från Sverige har under senare år uppgått till något tjugotal i varje riktning, nordiska utlämningsärenden oräknade. Det kan dock antas att den nya ordningen gör att antalet ärenden ökar något.

Den nya lagen innebär snabbare och effektivare förfaranden än vad som idag gäller vid utlämning. Detta ger en kostnadsbesparing, bl.a. genom att häktningstider blir avsevärt kortare, antalet inblandade – handläggande och beslutande – instanser färre och kostnader för översättning, som idag är betungande, kommer att minska.

Samtidigt kommer sannolikt antalet ärenden att öka något, vilket för med sig en viss kostnadsökning. Domstolsväsendet tillförs en ny målgrupp som kräver förhandlingar för prövning, förutom i tvångsmedelsfrågor, också i själva saken. Dessutom kan behovet av tolk och offentliga försvarare och biträden antas öka något.

Den beskrivna kostnadsökning kan inte förväntas vara större än att den kan finansieras inom ramen för den kostnadsbesparing som förslagen innebär och rättsväsendets nuvarande anslag.

En uppföljning av den nya lagen

I samband med att riksdagen godkände rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna begärde riksdagen hos regeringen en översyn av rambeslutet när den kommande lagstiftningen gällt i högst två år (bet. 2001/02:JuU29, rskr 2001/02:256). Regeringen borde i samband med de förslag till följdlagstiftning som rambeslutet föranleder lämna en redogörelse för hur en uppföljning av tillämpningen av rambeslutet skall ske. I utskottets betänkande (s. 10) anfördes att det är viktigt att kontrollera att fattade beslut får avsedd effekt.

Den principiellt viktigaste nyheten i det föreliggande förslaget är att allmän domstol övertar regeringens beslutsfattande roll i ärenden om överlämnande inom EU. För att detta skall kunna ske har den nya lagen anpassats till en sådan prövning. De materiella bestämmelserna, som t.ex. de som gäller avslagsgrunder, motsvarar i stora delar till sitt innehåll vad som gäller idag vid utlämning. Överlämnande är – frånsett beteckningen – i sig inte någon ny företeelse som nu införs.

Den andra stora nyheten är principen om ömsesidigt erkännande som grund för prövningen i ett ärende om överlämnande. Även om principen om ömsesidigt erkännande genomsyrar den prövning som skall göras i ett ärende, finns det redan i den nuvarande lagstiftningen om utlämning och rättslig hjälp flera exempel på denna typ av prövning.

Regeringen anser dock i likhet med riksdagen att det finns skäl att följa upp tillämpningen av rambeslutet, såväl vid överlämnande till Sverige som när någon begärs överlämnad härifrån. Rambeslutet är det första rambeslutet i sitt slag och reglerar en verksamhet som har stor betydelse för brottsbekämpningen inom EU. Genomförandet av rambeslutet ställer höga krav på medlemsstaternas vilja och förmåga att samarbeta kring det nya regelverket. En utvärdering kan mot denna bakgrund bidra till kunskap och slutsatser som är värdefulla både för hur Sverige skall fortsätta tillämpa rambeslutet och hur Sverige skall ställa sig till det framtida straffrättsliga samarbetet inom EU.

Regeringen kommer under år 2005 att återkomma till riksdagen med en redogörelse för hur de berörda myndigheterna i Sverige har tillämpat och berörts av den nya lagstiftningen. Redogörelsen torde komma att innehålla uppgifter om bl.a. ärendemängd, kostnadsutveckling och de problem myndigheterna har stött på vid tillämpningen samt en analys av de förändringar som kan vara påkallade. Berörda myndigheter har därför anledning att redan från den tidpunkt när den nya lagstiftningen träder i kraft följa utvecklingen på det egna området med avseende på dessa frågor.

Enligt artikel 34 i rambeslutet skall rådet utvärdera tillämpningen i medlemsstaterna av rambeslutet. Regeringen kommer i den utsträckning uppgifterna görs tillgängliga för regeringen att till riksdagen redovisa de uppgifter som kan ha framkommit vid utvärderingen och som närmare tar upp de frågor som framkom i utskottets betänkande, dvs. att rambeslutets intentioner också efterlevs av medlemsstaterna.

15 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya lagen skall träda i kraft den 1 januari 2004.

Lagen skall inte tillämpas om det vid ikraftträdandet pågår ett ärende enligt utlämningslagen om utlämning av den eftersökte till en medlemsstat i EU eller enligt den nordiska utlämningslagen till Danmark eller Finland. Har någon utlämnats till en medlemsstat i EU och begärs efter årsskiftet 2003/04 tillstånd till utvidgat överlämnande eller vidareöverlämnande skall den nya lagen tillämpas.

Under tiden fram till dess att Schengens informationssystem (SIS) kan överföra all den information som en arresteringsorder skall innehålla, skall en registrering av den eftersökte i SIS anses vara likvärdig med en arresteringsorder, i avvaktan på att en fullständig arresteringsorder översänds. Detsamma gäller registreringar i SIS som gjorts före den 1 januari 2004, om inte ärendet handläggs enligt utlämningslagen eller den nordiska utlämningslagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens. I promemorian behandlades emellertid inte registreringar som gjorts i SIS före lagens ikraftträdande.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har lämnat förslaget utan erinran. *Riksåklagaren* har anfört att det krävs särskilda övergångsbestämmelser om hanteringen av registreringar i SIS som gjorts före den 1 januari 2004. Även *Rikspolisstyrelsen* har efterlyst övergångsbestämmelser i detta avseende. Styrelsen har för sin del förordat att ärenden som avser registreringar i SIS som har gjorts före den 1 januari 2004 skall handläggas enligt utlämningslagen.

Skälen för regeringens förslag

Rambeslutet ersätter den 1 januari 2004 de avtal och konventioner om utlämning som tillämpas mellan EU:s medlemsstater (artikel 31.1). Samtidigt har medlemsstaterna åtagit sig att senast den 31 december 2003 vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i rambeslutet (artikel 34.1).

Enligt artikel 32 skall utlämningsframställningar som tas emot före den 1 januari 2004 behandlas enligt de avtal och konventioner som då är i kraft. Framställningar som tas emot därefter skall behandlas enligt rambeslutets bestämmelser, om inte medlemsstaterna i ett särskilt uttalande i samband med att rambeslutet antas förklarar att äldre bestämmelser skall tillämpas på gärningar som har begåtts före ikraftträdandet. I enlighet med vad som anfördes i prop. 2001/02:118 (s. 26) har Sverige valt att inte lämna någon sådan förklaring.

En arresteringsorder skall enligt artikel 9.1–2 som regel skickas direkt mellan de rättsliga myndigheterna i medlemsstaterna eller översänds genom Schengens informationssystem (SIS). I artikel 9.3 anges att en registrering enligt artikel 95 i Schengenkonventionen under en övergångsperiod skall jämföras med en arresteringsorder – även om den inte innehåller all den information som förutsätts för en arresterings-

order – i avvaktan på att originalet i vederbörlig ordning mottas av den verkställande rättsliga myndigheten.

Brytpunkten för tillämpning av den nya lagen

Den nya lagen bör i enlighet med Sveriges åtagande enligt rambeslutet träda i kraft den 1 januari 2004. Som föreskrivs i artikel 32 skall framställningar om utlämning som har kommit in före det datumet behandlas enligt äldre bestämmelser.

Det finns cirka 14 000 efterlysningar enligt artikel 95 registrerade i SIS. Som både Riksåklagaren och Rikspolisstyrelsen har påpekat, krävs det övergångsbestämmelser för hur ärenden som initieras genom sådana, redan befintliga, registreringar skall handläggas. Situationen som avses är att en person som har registrerats i SIS senast den 31 december 2003 som efterlyst för utlämning anträffas i Sverige efter detta datum.

Rikspolisstyrelsen har förordat att dessa ärenden skall handläggas enligt utlämningslagen. Eftersom det kan förutsättas att det kommer att finnas äldre registreringar kvar i SIS under en längre tid, skulle en sådan lösning leda till en lång period när Sverige gentemot andra medlemsstater tillämpar två system: ett för utlämning och ett för överlämnande. Andra medlemsstater har dessutom ett berättigat intresse av att rambeslutet tillämpas om de ger in en framställning till Sverige efter den 1 januari 2004, även om det finns en registrering i SIS av äldre datum. Också ordalydelsen i rambeslutet talar för att tidpunkten för framställningen skall vara den centrala. Registreringen i SIS kan visserligen i någon mening sägas vara en framställning om utlämning eller överlämnande. Det är emellertid vid den tidpunkten normalt oklart om personen alls befinner sig i Sverige, varför registreringen då inte är riktad särskilt mot Sverige. Avgörande bör enligt regeringen i stället vara om handläggningen av ärendet om utlämning har inletts i Sverige den 1 januari 2004.

Ett ärende om utlämning från Sverige kan inledas på i princip två olika sätt. Ärendet inleds antingen genom att den begärande staten överlämnar en framställning om utlämning, eller genom att personen frihetsberövas med anledning av en efterlysning (se beträffande det sistnämnda 23 § utlämningslagen och 17 § nordiska utlämningslagen). Äldre regler, dvs. utlämningslagen eller den nordiska utlämningslagen, bör tillämpas även efter år 2003 oavsett på vilket sätt utlämningsärendet har inletts, så länge detta har skett före den 1 januari 2004.

I ärenden som inleds efter den 31 december 2003 bör däremot den nya lagen tillämpas. Detta gäller alltså även om registreringen i SIS har skett före den 1 januari 2004 och personen anträffas först sedan lagen har trätt i kraft. I så fall behandlas registreringen i SIS initialt som en arresteringsorder. Det gäller även registreringar i SIS som har utfärdats av en rättslig myndighet i Danmark eller Finland. Det kan förutsättas att registreringarna många gånger kommer att vara ofullständiga i förhållande till kraven på en arresteringsorder. Den utfärdande staten skall då beredas tillfälle att komplettera ärendet genom att ge in en fullständig arresteringsorder, se avsnitt 8.3. Den fortsatta handläggningen följer sedan den lagen. I vissa fall innebär emellertid detta att den nordiska utlämningslagen skall tillämpas, se avsnitt 6.2.

Utvidgat överlämnande och vidareöverlämnande

Övergångsvis kommer det att kunna finnas situationer där ett ärende har avgjorts enligt reglerna om utlämning men där den begärande staten påkallar nya beslut av Sverige. Det kan röra sig om beslut i frågor om utvidgning av ett tidigare beslut om utlämning eller om överlämnande av en person som tidigare har utlämnats från Sverige.

I båda fallen bör enligt regeringen den nya lagen tillämpas för de nya ärendena, även om det ursprungliga ärendet inte var ett ärende om överlämnande. Har sålunda utlämning till en medlemsstat ägt rum med tillämpning av äldre bestämmelser och begärs tillstånd till utvidgat överlämnande (eller, om man så vill, utvidgad utlämning) tillämpas 6 kap. 8 § i den nya lagen. Som föreslås i avsnitt 11.1 är det den domstol som har beslutat i det ursprungliga ärendet som prövar frågor om utvidgat överlämnande. Eftersom det i de nu aktuella fallen inte är en domstol som har beslutat i det ursprungliga ärendet – utan i allmänhet regeringen – skall Stockholms tingsrätt utses att besluta i frågor om utvidgat överlämnande och vidareöverlämnande. Om, i en motsvarande situation, den stat till vilken personen utlämnats begär tillstånd att överlämna personen till en annan medlemsstat i EU, tillämpas samma paragraf. Har emellertid en sådan framställning inkommit före den 1 januari 2004, skall däremot äldre regler tillämpas även om prövningen görs efter det datumet.

Begränsningar i SIS

Som närmare utvecklats i avsnitt 8.2 finns det tekniska begränsningar i SIS som gör att registreringar där inte kan innehålla samtliga uppgifter som skall tas upp i en arresteringsorder. Detta får, enligt artikel 9.3, inte hindra att en registrering betraktas som en arresteringsorder. Under tiden fram till dess att SIS kan överföra all den information som anges i 1 kap. 4 §, bör därför enligt regeringen en registrering av den eftersökte i SIS anses vara likvärdig med en arresteringsorder i avvaktan på att en fullständig arresteringsorder översänds.

Vad nu sagts bör, som nämnts tidigare i detta avsnitt, tillämpas på registreringar i SIS som gjorts före den 1 januari 2004, i de fall den nya lagen skall tillämpas.

16 Författningskommentar

16.1 Förslaget till lag om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §

I paragrafens *första stycke* anges att lagen innehåller bestämmelser för genomförande av EU:s rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna. Härigenom tydliggörs att lagens

bestämmelser skall tolkas mot bakgrund av rambeslutets beaktandesatser och artiklar (se avsnitt 6.1).

I *andra stycket* anges att lagen tillämpas i förhållande till Danmark och Finland i den utsträckning det följer av 4 kap. 4 §; se kommentaren till den bestämmelsen.

I *tredje–sjätte styckena* redogörs för lagens indelning och innehåll. I syfte att göra lagen överskådlig är den indelad i kapitel. Lagen reglerar inte förutsättningar och förfarande vid överlämnande *till* Sverige.

2 §

I paragrafen lämnas upplysning om att regeringen kommer att meddela tillämpningsföreskrifter till lagen. Vidare ges en upplysning om att det finns särskilda bestämmelser om överlämnande *till* Sverige – sådana bestämmelser finns inte i den nya lagen utan kommer att, tillsammans med tillämpningsföreskrifter, meddelas i förordning.

3 §

Paragrafen innehåller definitionen av en europeisk arresteringsorder. Definitionen motsvarar i huvudsak artikel 1.1 i rambeslutet.

Begreppet ”rättsligt avgörande” definieras inte i rambeslutet. I den nya lagen och enligt rambeslutet är det avgörande för frågan om rätt myndighet har utfärdat arresteringsordern, att den utfärdande staten enligt artikel 6.1 har angett den myndigheten som har utfärdat arresteringsordern som utfärdande myndighet. I det internationella straffrättsliga samarbetet avses normalt med ”rättslig myndighet” åklagare eller domstol. I flertalet fall kommer så att vara fallet även vid tillämpningen av rambeslutet. Det kan emellertid inte uteslutas att en medlemsstat väljer att utse en annan myndighet än åklagare och domstol att utfärda arresteringsorder. Ett beslut av en sådan myndighet skall då gälla som ett ”rättsligt avgörande” i rambeslutets och i den nya lagens mening.

Rambeslutet använder begreppen ”utfärdande rättslig myndighet” och ”verkställande rättslig myndighet”. I lagen motsvaras det förra begreppet av ”utfärdande myndighet”. Det senare begreppet har inte givits någon motsvarighet i lagen. Den utfärdande staten är den stat i vilken den utfärdande myndigheten är verksam. Överlämnande sker till den utfärdande medlemsstaten på begäran av en utfärdande myndighet i den staten. Uppgifter om vilka myndigheter i medlemsstaterna som är utfärdande – och verkställande – rättsliga myndigheter kommer att tillkännages på lämpligt sätt, troligen genom Europeiska Unionens Tidning (EUT) och genom rådets webbplats.

4 §

Paragrafen anger vilket innehåll en arresteringsorder skall ha och att en arresteringsorder skall vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet. Bestämmelsen motsvarar artikel 8.1 i rambeslutet. Frågan om vilket innehåll en arresteringsorder skall ha behandlas i avsnitt 8.3.

De uppgifter som en arresteringsorder enligt punkterna 1–7 i paragrafen skall innehålla motsvarar i huvudsak de uppgifter som enligt artikel 95 i Schengenkonventionen skall finnas i en begäran om

utlämning som registreras i Schengens informationssystem (SIS). Av övergångsbestämmelsen till den nya lagen, som motsvarar artikel 9.3 andra stycket i rambeslutet, framgår att en registrering i SIS, skall anses vara likvärdig med en arresteringsorder i avvaktan på att en fullständig arresteringsorder översänds. Övergångsbestämmelsen gäller till dess att SIS tekniskt har anpassats så att det kan överföra all den information som en arresteringsorder skall innehålla enligt artikel 8.1. Avsikten är alltså att en registrering enligt artikel 95 i SIS, med de uppgifter en sådan registrering innehåller, initialt skall godtas som en arresteringsorder (se avsnitt 15). Så snart en eftersökt person påträffas och grips skall den utfärdande myndigheten uppmanas att komplettera arresteringsordern (se 4 kap. 2 §). När en fullständig arresteringsorder har inkommit skall den, såsom anges i paragrafens inledande mening, vara upprättad i enlighet med bilagan till rambeslutet.

I punkterna 1–7 anges de grundläggande krav som skall ställas på en arresteringsorder. Därutöver kan det i vissa fall krävas t.ex. att den utfärdande myndigheten lämnar uppgifter om garantier (3 kap. 1–2 §§). Sådana uppgifter kan dock lämnas senare, när den eftersökte personen har gripits. De uppgifter som kan lämnas i formuläret är betydligt fler och delvis andra än de som enligt artikel 8.1 i rambeslutet måste lämnas i en arresteringsorder.

Enligt 2 kap. 3 § 1 skall överlämnande inte beviljas om en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om överlämnande skall beviljas. Vid bedömningen av vilken information en arresteringsorder skall innehålla i ett enskilt fall är således det avgörande att lagens krav och förutsättningar kan bedömas utifrån arresteringsordern.

2 kap. Förutsättningar för överlämnande från Sverige

I kapitlet finns bestämmelser om förutsättningarna för överlämnande från Sverige. Omfattningen av skyldigheten att överlämna den som eftersöks enligt en arresteringsorder anges i 1 §. I 2 § finns bestämmelser om strafftrösklar och kravet på dubbel straffbarhet i vissa fall. Av systematiska skäl är lagens avslagsgrunder uppdelade på sådana som huvudsakligen rör den eftersöktes person (4 §) och på avslagsgrunder som främst har avseende på gärningen (5 §). Därutöver finns i 3 § avslagsgrunder av huvudsakligen formellt slag och i 6 § en särskild bestämmelse om att avslag under vissa förhållanden skall ske om en svensk medborgare, som begärs överlämnad för straffverkställighet, begär att få verkställa en frihetsberövande påföljd i Sverige. I ett sådant fall torde i allmänhet hela arresteringsordern att avslås. Av lagens övriga avslagsgrunder är dock flertalet sådana att de inte hindrar att överlämnande sker för andra gärningar som tagits upp i arresteringsordern än den eller de gärningar som omfattas av det aktuella hindret.

Varken i rambeslutet eller i den nya lagen görs någon skillnad på formella och materiella avslagsgrunder. En arresteringsorder skall därför

avslås i den utsträckning ett överlämnande strider mot förutsättningarna i lagen.

1 §

Paragrafen återspeglar den skyldighet som kommer till uttryck i artikel 1.2 i rambeslutet och som innebär ett åtagande för medlemsstaterna att, utom i de fall som särskilt anges i rambeslutet, överlämna den som eftersöks enligt en arresteringsorder. Enligt paragrafen får överlämnande vägras endast om det följer av lagen eller av någon annan författning. Frågan om omfattningen av skyldigheten att överlämna behandlas i avsnitt 7.1.

En förutsättning för att frågan om överlämnande skall aktualiseras är att någon som eftersöks enligt en arresteringsorder anträffas i Sverige. Innebörden av detta begrepp diskuteras i avsnitt 8.5.1. Det är självklart att överlämnande får beviljas endast om det står klart att den person som anges som eftersökt i en arresteringsorder är identisk med den som överlämnas. Om det råder någon tveksamhet i denna fråga får överlämnande inte beviljas.

Flera av rambeslutets avslagsgrunder finns uttryckligen angivna i den nya lagen. Därutöver följer det i vissa fall av andra författningar att överlämnande inte får beviljas. I den allmänna motiveringen redogörs bl.a. för grundlagarnas bestämmelser om immunitet samt om tryck- och yttrandefrihet. Överlämnande får således inte beviljas av den som enligt sådana bestämmelser inte kan åtalas eller straffas eller för vilket åtal eller ingripande endast får ske i viss ordning. Så snart det kan antas att det finns ett sådant hinder får inte heller tvångsmedel användas. Det har ansetts inte krävas någon särskild hänvisning till grundlagarna då dessa inte påverkas av rambeslutet eller av den nya lagen. Detsamma gäller Europakonventionen (jfr dock 2 kap. 4 § 2), vars bestämmelser sedan år 1995 har ställning av lag i Sverige.

2 §

I paragrafen finns bestämmelser om strafffrösklar för överlämnande och om i vilka fall det krävs dubbel straffbarhet. Dessa frågor behandlas i avsnitt 7.2. Bestämmelser om strafffrösklar och krav på dubbel straffbarhet finns i artiklarna 2 och 4.1 i rambeslutet.

Enligt *första styckets* första led får överlämnande beviljas endast för en gärning som motsvarar brott enligt svensk lag. Detta krav på s.k. dubbel straffbarhet innebär att det är gärningen – dvs. det påstådda beteendet – som skall jämföras med bestämmelser i svensk lag. I detta avseende skiljer sig inte kravet och innebörden av begreppet från vad som gäller för utlämning enligt utlämningslagen. Enligt 4 § första stycket i den lagen gäller som huvudregel att den gärning för vilken utlämning begärs skall motsvara brott för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. I förarbetena till bestämmelsen sägs att det inte krävs att gärningen direkt faller under någon brottsbeskrivning i svensk lag, utan att det är tillräckligt att själva gärningstypen är kriminaliserad i Sverige (prop. 1957:156 s. 44; se bl.a. NJA 2002 s. 237).

Enligt artikel 4.1 får överlämnande inte vägras med hänvisning till att det inte finns dubbel straffbarhet i den meningen att den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller

avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner (s.k. fiskaliska brott) som den utfärdande medlemsstatens lagstiftning. Bestämmelsen motsvarar i allt väsentligt artikel 2 i det andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention (SÖ 1979:13). I samband med Sveriges tillträde till detta protokoll ansågs utlämningslagens krav på dubbel straffbarhet vara förenligt med protokollets bestämmelse om fiskaliska brott (prop. 1978/79:80 s. 10 ff.). Även den nya lagens bestämmelse om krav på dubbel straffbarhet medger överlämnande utan hinder av att svensk lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som lagstiftningen i den utfärdande medlemsstaten.

När överlämnande begärs för lagföring krävs enligt *punkten 1* dessutom att gärningen enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till en frihetsberövande påföljd i ett år eller mer. Det skall alltså i den tillämpliga straffskalan för gärningen i den *andra* statens lagstiftning ingå en frihetsberövande påföljd i ett år eller mer. Vad straffet kan tänkas bli i ett enskilt fall, med hänsyn till t.ex. rättspraxis, förmildrande omständigheter eller bristande tillräknelighet, saknar betydelse vid bedömningen. Det saknar också helt betydelse vilken straffskala gärningen har enligt svensk lag. Uppgift om den tillämpliga straffskalan i den utfärdande staten skall enligt artikel 8.1 (f) i rambeslutet – som motsvaras av 1 kap. 4 § 6 den nya lagen – framgå av arresteringsordern.

Överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd får enligt *punkten 2* ske endast om ett minst fyra månader lång frihetsberövande påföljd har dömts ut. Till skillnad från vad som gäller vid överlämnande för lagföring krävs inte att de gärningar som ligger till grund för påföljden är av viss svårhet enligt den utfärdande statens straffskalor. Det saknar också betydelse hur stor del av påföljden som återstår att verkställa. Uppgift om längden på den påföljd som har dömts ut i den utfärdande staten skall enligt artikel 8.1 (f) i rambeslutet – som motsvaras av 1 kap. 4 § 6 den nya lagen – framgå av arresteringsordern.

I *andra stycket* finns undantaget till huvudregeln i första stycket om dubbel straffbarhet. Om den utfärdande myndigheten i arresteringsordern har angett att en gärning är sådan som avses i den s.k. listan (artikel 2.2 i rambeslutet), skall den verkställande myndigheten inte uppställa något krav på dubbel straffbarhet. En ytterligare förutsättning för detta är att gärningen, enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning, kan leda till en frihetsberövande påföljd i tre år eller mer.

Enligt artikel 8.1 (d) i rambeslutet skall det framgå av en arresteringsorder om den avser gärningar i listan. I det formulär som skall användas vid framställningar (se *bilaga 2*) skall den utfärdande myndigheten uppge vilken eller vilka gärningar i listan som avses. Följden av att det i en arresteringsorder har angetts att en gärning är ett listbrott är att frågan om dubbel straffbarhet inte skall prövas. Arresteringsordern får alltså inte avslås med hänvisning till att gärningen, enligt domstolens bedömning, inte motsvarar brott enligt svensk lag. Vid prövningen skall inte heller bedömas om den gärningsbeskrivning som lämnats för listbrottet verkligen motsvarar den gärningstyp i listan som

åberopas. Om det finns betydande oklarheter i detta avseende bör dessa kunna klaras ut under åklagarens utredning. Även om det i arresteringsordern har angetts att en gärning är ett listbrott skall dock gärningen beskrivas, så att arresteringsordern kan prövas med avseende på andra förutsättningar och avslagsgrunder än kravet på dubbel straffbarhet.

Enligt *tredje stycket* är s.k. accessoriskt överlämnande möjligt om det beviljas överlämnande enligt första eller andra stycket. Därigenom kan överlämnande samtidigt ske även för brott som inte är av sådan svårhet att de kan medföra en frihetsberövande påföljd i ett år eller för påföljder som är kortare än fyra månader. Accessoriskt överlämnande förutsätter dock att de gärningar som tillkommer motsvarar brott enligt svensk lag. Inget hindrar dock att överlämnande sker för s.k. listbrott och att det i anslutning till det beviljas accessoriskt överlämnande för gärningar som motsvarar brott enligt svensk lag.

3 §

Enligt *punkten 1* får överlämnande inte beviljas om en arresteringsorder – trots att den utfärdande myndigheten beretts tillfälle att inkomma med komplettering – till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande. Bestämmelsen korresponderar med 4 kap. 2 §, där det med hänvisning till 1 kap. 4 § anges vilka uppgifter en arresteringsorder skall innehålla (artikel 8.1 i rambeslutet). Vidare anges det att en arresteringsorder skall vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska (artikel 8.2). Om en arresteringsorder inte innehåller tillräckliga uppgifter för att överlämnandefrågan skall kunna bedömas, får den verkställande myndigheten begära kompletterande uppgifter inom viss tid (artikel 15.2).

I kommentaren till 4 kap. 2 § redogörs närmare för de krav som skall ställas på en arresteringsorder. Avslag enligt denna punkt utesluter inte att överlämnande beviljas, om en ny arresteringsorder utfärdas och denna innehåller nödvändiga uppgifter. En arresteringsorder kan också avslås till viss del med stöd av bestämmelsen, t.ex. om det inte lämnas klara besked i fråga om en viss gärning som omfattas av arresteringsordern. I sådant fall har den utfärdande myndigheten möjlighet att återkomma med kompletterande uppgifter efter att den eftersökte har överlämnats, och kan då med stöd av bestämmelsen i 6 kap. 8 § få prövat på nytt om överlämnande kan ske i återstående delar. Frågan om innehållet i en arresteringsorder och om åtgärder som skall vidtas om en arresteringsorder är ofullständig behandlas i avsnitt 8.3. Även åklagaren kan avslå en begäran om överlämnande på denna grund, se 5 kap. 1 § andra stycket.

Avsaknad av garantier enligt 3 kap. 1–2 §§ skall enligt *punkten 2* leda till avslag. Det är rätten som slutligt bedömer om nödvändiga garantier finns eller inte. I allmänhet bör behovet av garantier ha uppmärksammats under åklagarens utredning och åklagaren där ha förvissat sig om att nödvändiga garantier finns. I likhet med vad som gäller enligt föregående punkt hindrar ett avslag på denna grund inte att en ny arresteringsorder bifalls, om den innehåller de nödvändiga garantierna. I avsnitt 7.5 redogörs för garantier vid överlämnande från Sverige.

Om den eftersökte enligt 5 kap. 4 § skall överlämnas till en annan utfärdande medlemsstat än den som har utfärdat arresteringsordern, skall denna enligt *punkten 3* avslås. Bestämmelsen motsvarar artikel 16 i rambeslutet och behandlas i avsnitt 8.5.3.

Punkten 4 avser det fallet att den eftersökte, i stället för att överlämnas, skall utlämnas enligt utlämningslagen, den nordiska utlämningslagen eller enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt eller att han eller hon skall överlämnas enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen. Bestämmelsen motsvarar artikel 16 i rambeslutet. Frågan om konkurrerande framställningar behandlas i avsnitt 8.5.3.

Enligt *punkten 5* får överlämnande inte ske om det skulle strida mot ett villkor enligt 2 kap. 8 § andra stycket brottsbalken som har uppställt vid utlämning eller överlämnande till Sverige. Enligt rambeslutet (artikel 28) får den som har överlämnats till en medlemsstat inte överlämnas eller utlämnas vidare utan särskilt tillstånd från den verkställande medlemsstaten. Motsvarande gäller vid utlämning (se artikel 15 i 1957 års utlämningskonvention). I vissa fall krävs dock inte något sådant tillstånd, t.ex. om den som har överlämnats samtycker till att överlämnas eller att utlämnas vidare.

4 §

Paragrafen innehåller avslagsgrunder med avseende på den eftersöktes person.

Om den eftersökte vid tiden för gärningen inte hade fyllt femton år får enligt *punkten 1* överlämnande inte beviljas för en sådan gärning. Avsikten med bestämmelsen är att överlämnande av någon som inte är straffmyndig inte skall kunna ske i större utsträckning än om det under motsvarande förhållanden, enligt svensk lag, hade varit möjligt att döma personen till påföljd. Således skall de principer tillämpas som enligt 1 kap. 6 § brottsbalken avgör om en ung person kan straffas. Bestämmelsen motsvarar artikel 3.3 i rambeslutet. Frågan om avslag på grund av att den eftersökte inte är straffmyndig behandlas i avsnitt 7.3.1.

Om det finns skälig anledning att tro att överlämnandet begärs i syfte att lagföra eller bestraffa den eftersökte på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, skall arresteringsordern avslås enligt *punkten 2*. Frågan behandlas i avsnitt 7.3.2.

För att denna avslagsgrund skall bli tillämplig torde det krävas påtagliga omständigheter som gör det sannolikt att överlämnande begärs i något av de syften som anges i bestämmelsen. Det är naturligt att innehållet i arresteringsordern är utgångspunkt för en sådan bedömning. I den mån det inte framgår av arresteringsordern, torde det normalt vara den eftersökte som har bäst förutsättningar att påvisa att sådana omständigheter föreligger. Med den begränsade prövning som sker i ett ärende om överlämnande kan det inte bli fråga om någon omfattande utredning eller bevisföring. I tveksamma fall bör åklagaren kunna kontakta Migrationsverket eller Utrikesdepartementet för upplysningar om förhållandena i den utfärdande staten. Om det i ett enskilt fall kan antas finnas grund för misstanke om att arresteringsordern har utfärdats i ett

sådant syfte som anges i bestämmelsen skall utrikesministern underrättas (10 kap. 8 § RF).

Det kan anmärkas att bestämmelsen har likheter med 7 § utlämningslagen men att den inte är helt överensstämmande med den bestämmelsen. Förevarande bestämmelse omfattar endast sådana fall när själva lagföringen eller bestraffningen görs i syfte att förfölja en person. Utlämningslagens bestämmelse är mer omfattande, vilket är naturligt med tanke på att utlämning fortsättningsvis endast kommer att ske till stater utanför EU. Å andra sidan reglerar förevarande bestämmelse förföljelse av fler grunder än de som anges i 7 § utlämningslagen, t ex. förföljelse p.g.a. sexuell läggning.

Enligt *punkten 3* får överlämnande inte beviljas om det finns skälig anledning att tro att den som begärs överlämnad skulle vara i fara att i den utfärdande staten utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Innebörden av dessa begrepp motsvarar vad som gäller vid tillämpningen av 8 kap. 1 § utlämningslagen (1989:529). Med ”annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning” torde kunna jämföras att den eftersökte riskerar att utsättas för kroppsstraff. I övrigt hänvisas till vad som under föregående punkt sägs om omfattningen av prövningen av om det finns ett sådant hinder som sägs i bestämmelsen. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.3.2.

I *punkten 4* sägs att överlämnande inte får beviljas om det skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier. Frågan behandlas i avsnitt 7.1 och motsvarar artikel 20 i rambeslutet.

Bestämmelsen är dels en erinran om immunitet och privilegier som enligt regeringsformen i vissa fall tillkommer personer som där nämns. Bestämmelsen hänvisar också till andra bestämmelse om immunitet och privilegier till följd av internationella öveenskommelser. Sådana bestämmelser finns i bl.a. lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall och i KK (1974:122) om immunitet och privilegier för vissa konsulat m.m. En annan typ av immunitet är den som under vissa förhållanden ger en person som har rest in i Sverige för att höras i en rättegång eller i en förundersökning. Bestämmelser om sådan immunitet finns bl.a. i. lagen (1985:988) om immunitet för vissa vittnen m.fl., 5 kap. 5–8 §§ lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål och lagen (1974:752) om nordisk vittnesplikt.

Avslagsgrunden skall – i likhet med flertalet andra avslagsgrunder i lagen – tillämpas med avseende på förhållandena när rätten prövar frågan om överlämnande. Det kan innebära att en person som omfattas av en bestämmelse om immunitet eller privilegier ändå får överlämnas om immuniteten eller privilegiet har upphävts när rätten prövar överlämnandefrågan. Det följer av artikel 20 i rambeslutet att den åklagare som utreder frågan om överlämnande skall söka utverka upphävande av immunitet eller privilegier om detta är möjligt enligt den tillämpliga bestämmelsen (se t.ex. 3 kap. 18 § riksdagsordningen). Av rambeslutet följer dock att en sådan skyldighet för åklagaren endast finns med avseende på immunitet och privilegier där det är riksdagen eller en myndighet eller organisation i Sverige som är behörig att upphäva immuniteten. Om det är någon annan, t.ex. en internationell organisation i Sverige eller en myndighet i en annan stat som är behörig att häva

immuniteten eller privilegiet ankommer det på den utfärdande myndigheten att utverka att immuniteten eller privilegiet hävs.

Det bör anmärkas att bestämmelser om immunitet och privilegier som regel hindrar att det över huvud taget görs något ingripande mot den som åtnjuter en sådan status.

5 §

I paragrafen anges olika fall där överlämnande *för en viss gärning* inte får beviljas. Ett avslag på någon av de grunder som anges i paragrafen hindrar således inte att överlämnande sker för *andra* gärningar, om det inte finns något hinder i den delen. Frågan om huruvida det finns hinder skall prövas med avseende på den eftersöktes ansvar för gärningen. Således torde det i allmänhet inte ha någon betydelse om t.ex. någon annan än den eftersökte redan är dömd för den gärning som ligger till grund för arresteringsordern. Paragrafen motsvarar bestämmelserna i artiklarna 3 och 4 i rambeslutet. Frågan om avslag på dessa grunder behandlas i avsnitten 7.3.4 och 7.3.5.

Punkten 1 – Nåd och andra beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen

Beslut om nåd och andra beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen meddelas av regeringen. Har regeringen genom abolition bestämt att åtal inte skall inledas för en viss gärning utgör ett sådant beslut hinder enligt denna punkt. Detsamma gäller beslut om nåd – kollektivt (amnesti) – eller individuellt. I flertalet fall torde en framställan kunna avslås redan med stöd av punkterna 3 eller 4 – dvs. att det redan finns en dom meddelad i saken.

Punkten 2 – Åtalsunderlåtelse m.m.

Beslut som avses under denna punkt är främst åtalsunderlåtelse enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken. Åtalsunderlåtelse kan även beslutas enligt 16 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Någon saklig skillnad i förhållande till bestämmelsen i 10 § första stycket utlämningslagen är inte åsyftad.

Punkten 3 – Ne bis in idem – dom meddelad i medlemsstat i EU

Bestämmelsen innebär att överlämnande inte får beviljas om det har meddelats en dom i en medlemsstat i EU och straffet – vid fällande dom som har vunnit laga kraft – antingen avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. Det har inte någon betydelse vilket straff som vid fällande dom har dömts ut. Även villkorliga straff, t.ex. villkorlig dom, hindrar överlämnande. Bestämmelsen omfattar såväl domar som har meddelats i Sverige som domar i andra medlemsstater. I denna bemärkelse bör en svensk fällande dom anses vara under verkställighet så snart den är verkställbar. Om den eftersökte genom den tidigare domen har frikänts är detta enligt bestämmelsen ett hinder mot överlämnande.

Inför prövningen enligt denna punkt skall åklagaren utreda om det finns någon svensk dom som utgör hinder mot överlämnande (jfr 30 kap. 9 § rättegångsbalken). Om den som eftersöks uppger att han eller hon redan är dömd för samma gärning i en annan medlemsstat, skall åklagaren kontakta myndigheterna i den medlemsstaten och undersöka om uppgiften är riktig.

Punkten 4 – Ne bis in idem – dom meddelad i en stat utanför EU

Enligt bestämmelsen utgör i vissa fall domar från stater utanför EU hinder mot överlämnande. Domar som avses är sådana som, i andra fall än de som omfattas av föregående punkt, hade utgjort hinder mot utlämning enligt 10 § tredje eller fjärde styckena utlämningslagen, om denna bestämmelse hade varit tillämplig mellan medlemsstaterna. Så som anges i den allmänna motiveringen korresponderar bestämmelserna i 10 § tredje och fjärde styckena utlämningslagen med möjligheten att med stöd av 2 kap. 5 a § brottsbalken åtala någon för en gärning, utan hinder av att det i en annan stat redan har meddelats en dom för samma gärning mot samma person. I övrigt hänvisas här till kommentaren till föregående punkt.

Punkten 5 – Lagföring pågår i Sverige

Enligt bestämmelsen får en begäran om överlämnande avslås om lagföring för gärningen pågår i Sverige. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.3.4.

Avslag enligt denna punkt förutsätter att det när rätten meddelar sitt beslut har inletts en förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken eller att åtal har väckts. Bestämmelsen utesluter inte att överlämnande beviljas även om åklagaren vid tidpunkten för rättens beslut ännu inte har meddelat ett beslut om att lägga ner förundersökningen eller åtalet, men uppger att det kommer att ske om överlämnande beviljas. Många gånger kan åklagaren ha anledning att avvakta med ett sådant beslut till dess att det har meddelats ett beslut i överlämnandefrågan. Först då har han skäl att lägga ner förundersökningen eller åtalet.

Om lagföring inte redan pågår när en fråga om överlämnande aktualiseras i Sverige, utesluter inte rambeslutet att åklagaren under utredningen av överlämnandefrågan finner det vara lämpligast att lagföringen sker i Sverige och därför inleder en förundersökning. Om det redan pågår en förundersökning eller om åtal är väckt måste åklagaren ta ställning till om han anser att lagföringen bör fortsätta i Sverige eller om den eftersökte i stället bör överlämnas. Det säger sig självt att avslagsgrunden under denna punkt måste tillämpas med försiktighet och respekt för den utfärdande statens anspråk på lagföring. Om överlämnande vägras bör detta normalt förutsätta att det i Sverige finns de bästa möjligheterna att uppnå ett riktigt avgörande som tillgodoser såväl krav på rättssäkerhet som eventuella målsägandes möjligheter att få frågor om skadestånd prövade. Den bästa lösningen uppnås troligen i samförstånd mellan medlemsstaternas myndigheter.

Vid tillämpningen av denna avslagsgrund skall rätten inte göra någon bedömning av om det är lämpligt att lagföring sker i Sverige eller inte. Den prövningen gör den utredande åklagaren. Däremot är det givetvis rätten som beslutar om att avslag skall ske på denna grund.

Om den som begärs överlämnad är under arton år torde det i allmänhet finnas starka skäl för att lagföringen sker i Sverige. Enligt den föreslagna bestämmelsen i 4 kap. 3 § första stycket skall åklagaren, när någon som är under arton år begärs överlämnad för lagföring, utreda om lagföringen i stället kan ske här.

Om en arresteringsorder avslås på denna grund för en viss gärning, samtidigt som överlämnande beviljas för andra gärningar, får rätten enligt 6 kap. 1 § skjuta upp verkställigheten av överlämnandet så att den som skall överlämnas kan lagföras för den gärningen i Sverige.

Punkterna 6 och 7 - Preskription m.m.

Enligt dessa bestämmelser får överlämnande i vissa fall inte ske på grund av att preskription har inträtt enligt svensk rätt. Här avses såväl åtals- som påföljdspreskription enligt vad som är föreskrivet om detta i brottsbalken och andra författningar. Bestämmelserna behandlas i avsnitt 7.3.5.

Enligt *punkten 6* får överlämnande för en gärning inte beviljas om påföljd för gärningen har bortfallit på grund av preskription eller inte längre kan dömas ut enligt svensk lag *och* den som begärs överlämnad är svensk medborgare. Kravet på svenskt medborgarskap avser förhållandena vid tidpunkten för rättsens beslut.

Enligt *punkten 7* får överlämnande för en gärning inte beviljas om påföljd för gärningen har bortfallit på grund av preskription eller inte längre kan dömas ut enligt svensk lag *om* gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige

Punkten 8 – Gärningar som har ägt rum i Sverige och inte är straffbara här

Syftet med bestämmelsen är att överlämnande för gärningar som helt eller delvis har ägt rum i Sverige skall avslås om det inte finns dubbel straffbarhet, dvs. om gärningen inte är straffbar enligt svensk lag. Bestämmelserna behandlas i avsnitt 7.3.4.

6 §

Enligt artikel 4.6 i rambeslutet får överlämnande av bl.a. egna medborgare vägras när arresteringsordern har utfärdats för verkställighet av en frihetsberövande påföljd, om den verkställande medlemsstaten åtar sig att verkställa påföljden enligt sin egen lagstiftning. I avsnitt 10.1 redogörs för förfarandet när sådan verkställighet överförs till Sverige. Avslagsgrunden behandlas i avsnitt 7.4.

Enligt *första stycket* skall överlämnande av en svensk medborgare vägras om denne begär att påföljden skall verkställas i Sverige. Åklagaren skall under sin utredning klargöra om den eftersökte vill verkställa påföljden i Sverige. Den eftersökte skall informeras om innebörden av att verkställigheten sker här och att detta t.ex. kan

innebära att han eller hon på grund av de svenska verkställighetsreglerna blir villkorligt frigiven vid en senare tidpunkt än vad som hade blivit fallet om påföljden verkställdes i domslandet. Bestämmelser om information till den eftersökte och formerna för upptagande av en begäran om verkställighet i Sverige kommer att meddelas i förordning och i myndighetsföreskrifter.

Enligt *andra stycket* skall överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd som huvudregel inte vägras om den eftersökte – trots att han eller hon är svensk medborgare och begär att få verkställa påföljden i Sverige – vid tidpunkten för gärningen, sedan minst två år, stadigvarande vistats i den utfärdande staten. Från denna regel görs emellertid ett undantag för det fallet att det finns särskilda skäl till att verkställigheten äger rum i Sverige. Undantaget torde främst bli tillämpligt när någon eftersöks för verkställighet av en mycket lång påföljd och där ett överlämnande skulle innebära att den som överlämnas blev frihetsberövad under en så lång tid att han eller hon knappast någonsin skulle komma att kunna återvända till Sverige (jfr 2 kap. 7 § regeringsformen). Även den situationen att den eftersökte inte längre har kvar någon anknytning till den utfärdande staten, t.ex. på grund av att hans eller hennes närmaste familj har återvänt till Sverige, torde kunna innebära att överlämnande vägras på denna grund. Frågan om anknytning får normalt avgöras på grundval av uppgifter ur folkbokföringen och, om de finns tillgängliga, motsvarande uppgifter i den utfärdande staten, samt de andra uppgifter som kommer fram vid åklagarens utredning.

3 kap. – Särskilda villkor för överlämnande från Sverige

I kapitlet finns bestämmelser om garantier som i vissa fall skall krävas för att överlämnande skall kunna ske. Avsaknad av nödvändiga garantier medför att överlämnande inte får beviljas.

Enligt ordalydelsen av bestämmelserna i detta kapitel skall den utfärdande myndigheten *lämna* garantier. Innebörden av detta är inte att det nödvändigtvis måste vara den *utfärdande myndigheten* som garanterar att den eftersökte t.ex. har rätt till en ny prövning i den utfärdande staten. Det måste vara upp till varje medlemsstat att utifrån sin lagstiftning avgöra vem som är behörig att garantera något sådant. Innebörden av att den utfärdande myndigheten enligt lagen skall lämna garantier är snarast att det bör vara den myndigheten som *tillhandahåller* en garanti.

1 §

Frågan om garantier vid utevarodom behandlas i avsnitt 7.5.1. Paragrafen motsvarar artikel 5.1 i rambeslutet.

Enligt paragrafen får överlämnande inte beviljas i fråga om den som har dömts utan att ha kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för rättegången och som inte heller personligen varit närvarande vid rättegången, utan att den utfärdande myndigheten lämnar garantier för att den eftersökte kommer att ges möjlighet till en förnyad prövning i den utfärdande medlemsstaten och att då bli dömd i sin närvaro.

Den utfärdande myndigheten skall i arresteringsordern ange om den som begärs överlämnad har dömts i sin utevaro och om den eftersökte varit kallad till rättegången (se ruta (d) i *bilaga 2*). Om den eftersökte har dömts i sin utevaro utan att ha kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för rättegången, kan den utfärdande myndigheten redan i arresteringsordern lämna garantier om att den eftersökte har rätt till en ny prövning. Om sådana garantier uppfyller lagens krav på förnyad prövning och därmed rätt för den eftersökte att närvara vid prövningen, bör i allmänhet inte krävas att den utfärdande myndigheten bekräftar garantin. Om däremot garantier saknas, eller om den garanti som lämnas är oklar eller otillräcklig, skall åklagaren uppmana den utfärdande myndigheten att lämna garantier (jfr 4 kap. 2 §). Det kan i vissa fall vara lämpligt att åklagaren underrättar den utfärdande myndigheten om vilken garanti som krävs för att överlämnande skall beviljas.

När rätten beslutar om överlämnande skall det av beslutet framgå att det är en förutsättning för att överlämnande beviljas att rätten till en förnyad prövning enligt de lämnade garantierna uppfylls (5 kap. 6 §). Det skall framgå av rättens beslut vilka garantier som har lämnats.

2 §

Frågan om garantier om återförande av dömda personer behandlas i avsnitt 7.5.2. Paragrafen motsvarar artikel 5.3 i rambeslutet.

Enligt *första stycket* får överlämnande för lagföring av en svensk medborgare, som begär att efter avslutad lagföring få återföras till Sverige för att här verkställa en frihetsberövande påföljd, ske endast om den utfärdande myndigheten lämnar garantier om att sådant återförande kommer att ske.

I *andra stycket* finns undantag till huvudregeln i första stycket. Undantaget motsvarar i huvudsak undantaget i 2 kap. 6 § andra stycket, se kommentaren till den bestämmelsen.

När en svensk medborgare begärs överlämnad för lagföring skall åklagaren, i likhet med vad som gäller när en svensk medborgare begärs överlämnad för straffverkställighet, klargöra om den eftersökte vill verkställa ett eventuellt fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd i Sverige. I motsats till verkställighetsfallet är det vid denna tidpunkt inte känt vilken – om något – påföljd som kommer att dömas ut. Även i detta fall skall den eftersökte givetvis informeras om konsekvenserna av att återförande sker. Bestämmelser om information till den eftersökte och om formerna för upptagande av en begäran om verkställighet i Sverige meddelas i förordning och i föreskrifter.

Om den utfärdande myndigheten inte har lämnat garantier eller om det har lämnats garantier som bedöms inte vara tillräckliga, skall åklagaren uppmana myndigheten att lämna garantier om att den som överlämnas, efter avslutad lagföring, återförs till Sverige för att här avtjäna det frihetsberövande straff eller den frihetsberövande påföljd som kan komma att dömas ut. Det kan i vissa fall vara lämpligt att åklagaren underrättar den utfärdande myndigheten om vilken garanti som krävs för att överlämnande skall beviljas. Åklagaren bör även upplysa den utfärdande myndigheten om att verkställigheten i Sverige kommer att ske med tillämpning av svenska lagbestämmelser (se 7 kap.).

När rätten beslutar om överlämnande skall det av beslutet framgå att det är en förutsättning för att överlämnande beviljas att återförande enligt de lämnade garantierna uppfylls (5 kap. 6 §).

4 kap. Det inledande förfarandet vid överlämnande från Sverige

Hur ärendet inleds

1 §

Paragrafen, som behandlas i avsnitt 8.2, anger hur en arresteringsorder skall översändas för att ett ärende om överlämnande skall inledas i Sverige. Paragrafen motsvarar artiklarna 9 och 10.2–3 i rambeslutet.

En arresteringsorder får enligt paragrafens *första stycke* översändas genom att den eftersökta personen registreras i Schengens informationssystem (SIS) som efterlyst för överlämnande enligt en arresteringsorder. Även Interpols och Europeiska rättsliga nätverkets tjänster kan i vissa fall användas för att sända över en arresteringsorder.

En arresteringsorder får enligt det *andra stycket* skickas direkt till behörig åklagare, om det är känt var den eftersökte befinner sig. Om arresteringsordern skickas direkt till en åklagare skall detta ske skriftligen genom post, bud eller telefax. Efter överenskommelse i det enskilda fallet får det ske på annat sätt, t.ex. genom e-post. En sådan överenskommelse träffas mellan de berörda myndigheterna.

Enligt paragrafens *tredje stycke* bestämmer Riksåklagaren vilka åklagare som är behöriga att handlägga ärenden enligt den nya lagen.

2 §

Paragrafen, som behandlas i avsnitt 8.3, anger vilka krav som skall ställas på innehållet i en arresteringsorder samt de åtgärder som skall vidtas för att den utfärdande myndigheten skall ges möjlighet att komplettera en ofullständig eller bristfällig arresteringsorder. Paragrafen motsvarar artiklarna 8 och 15.2 i rambeslutet.

I *första stycket* anges att en arresteringsorder skall vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller översatt till något av dessa språk samt att den i övrigt till form eller innehåll skall vara sådan som anges i 1 kap. 4 §. Språkkravet hänför sig till de uppgifter som i enlighet med artikel 8 i rambeslutet skall vara intagna i formuläret (se även avsnitt 13).

Enligt *andra stycket* skall åklagaren begära komplettering, om en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande. Med de relativt korta tidsfrister som uppställs i rambeslutet är det avgörande att en arresteringsorder låter sig bedömas utan omfattande utredning och efterforskning från åklagaren. Det följer också av rambeslutet att en arresteringsorder skall innehålla viss information, vara avfattad på visst sätt och på det eller de språk som den verkställande medlemsstaten har förklarat sig godta. Bristar i sådana hänseenden skall därför åtgärdas av den utfärdande myndigheten.

Innebörden av vad som är en väsentlig olägenhet får bedömas från fall till fall. Det ligger i allmänhet i den utfärdanden myndighetens intresse att snarast möjligt tillhandahålla de uppgifter som den verkställande

myndigheten anser sig behöva. Om en arresteringsorder inte är översatt till svenska, danska, norska eller engelska skall en översättning alltid införas, även om den handläggande åklagaren anser sig förstå och behärska det språk arresteringsordern är skriven på. Vidare bör en bristfällig översättning inte accepteras om det därigenom uppstår osäkerhet i något avgörande hänseende. Det bör då klargöras och i vart fall antecknas i ärendet vad som gäller. Om den information som lämnas i en arresteringsorder är ofullständig bör kompletterande uppgifter begäras in. I artikel 15.2 anges att komplettering främst får begäras i frågor som rör artiklarna 3–5 och 8, dvs. avslagsgrunder, garantier och arresteringsorderns innehåll och form. Detta hindrar givetvis inte att även annan information som har betydelse för prövningen införas.

Komplettering bör begäras så snart en oklarhet uppkommer. Som regel bör kompletteringen ges in skriftligen. Om den uppgift som saknas kan inhämtas genom ett telefonsamtal eller genom e-post bör det dock inte finnas något hinder mot att kompletteringen görs den vägen, förutsatt att den antecknas i ärendet. Det skall framgå av en begäran om komplettering när kompletteringen skall vara inkommen och att en arresteringsorder kan komma att prövas i befintligt skick om komplettering inte sker. Tiden för komplettering bör bestämmas med beaktande av bl.a. om den eftersökte är frihetsberövad och hur lång tid som återstår innan arresteringsordern skall vara prövad. Normalt bör svar begäras inom någon eller några dagar. Att åklagaren vid bristande uppfyllelse av ett föreläggande själv kan avslå framställningen framgår av 5 kap. 1 §.

Utredningen

3 §

I paragrafen anges bl.a. förutsättningarna för att en svensk åklagare skall inleda en utredning med anledning av en arresteringsorder. Frågan behandlas i avsnitt 8.4.1.

En arresteringsorder kan skickas på de sätt som anges i 1 §, dvs. direkt eller genom t.ex. Schengens informationssystem (SIS). Enligt *första stycket* i förevarande paragraf skall åklagaren inleda en utredning så snart en arresteringsorder har inkommit direkt eller om den som eftersöks genom en arresteringsorder som har antecknats i SIS eller i ett annat system för efterlysning av brottsmisstänkta personer *anträffas* här. Syftet med utredningen är främst att undersöka om det enligt 2 eller 3 kap. finns hinder mot ett överlämnande. Vidare skall bl.a. utredas om den eftersökte samtycker till överlämnande, avstår från specialitetsprincipen eller medger att vidareöverlämnande sker till en annan stat.

Vid utredningen skall enligt första styckets andra mening – om det gäller överlämnande för lagföring och den eftersökte är under arton år – också utredas om gärningen kan lagföras i Sverige. Även i andra fall kan dock åklagaren utreda om gärningen i stället bör lagföras i Sverige. En förutsättning för lagföring i Sverige är självfallet att svensk domstol har jurisdiktion, dvs. domsrätt, över den aktuella gärningen. Enligt avslagsgrunden i 2 kap. 5 § 5 skall överlämnande inte beviljas om lagföring pågår i Sverige för samma gärning (se avsnitt 7.3.4).

Enligt *andra stycket* skall bestämmelserna om förundersökning i brottmål tillämpas vid utredningen. I flertalet fall kommer endast några få av dessa bestämmelser att tillämpas, t.ex. reglerna i 23 kap. 4 § rättegångsbalken om objektivitet, 23 kap. 5 § om att undersökningsledaren skall anmäla försvararbehov till rätten, 23 kap. 6–13 §§ om förhör och 23 kap. 21 § om protokoll. Dessutom kan vissa bestämmelser i förundersökningskungörelsen (1947:948) och lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare bli tillämpliga. I den senare lagen tillämpas framför allt bestämmelser om vilken åklagare som skall leda förundersökningen och om underrättelser och kallelser till nära anhöriga och socialnämnden. Dessa bestämmelser, som är avsedda att ge garantier för att nödvändig hänsyn tas till den misstänktes ungdom, förutsätter i en del fall att den unge är misstänkt eller skäligen misstänkt för brott av viss svårhetsgrad. Sådana bestämmelser bör tillämpas även om lagföringen utomlands faktiskt skulle vara avslutad och ärendet således gälla överlämnande för straffverkställighet. Om arresteringsordern avser någon som inte fyllt arton år, bör 11 § lagen om unga lagöverträdare normalt föranleda åklagaren att begära in ett yttrande från socialnämnden.

Enligt *tredje stycket* skall utredningen bedrivas med skyndsamhet. Åklagaren skall beakta den tidsfrist som enligt 5 kap. 3 § gäller för tingsrättens beslut. Tidpunkten för rättsens beslut blir i praktiken beroende av när åklagaren anmäler ärendet för rättsens prövning. I detta sammanhang bör uppmärksammas att, i händelse av att den eftersökte enligt 8 § samtycker till överlämnande, tingsrättens tidsfrist för prövning av ärendet endast är tio dagar från det att samtycket lämnades.

4 §

Paragrafen avser det fallet att en myndighet i Danmark eller Finland har utfärdat en arresteringsorder. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.2.

Om den utfärdande myndigheten har skickat arresteringsordern direkt till en svensk åklagare torde bestämmelsen komma att tillämpas endast undantagsvis. I den situationen får den utfärdande myndigheten förutsättas ha tagit ställning till vilket förfarande – arresteringsordern eller det nordiska utlämningsförfarandet – som man bedömer kommer att ge det bästa resultatet. Skulle den svenske åklagaren trots detta göra bedömningen att det nordiska utlämningsförfarandet ger det bästa resultatet för den utfärdande myndigheten, bör den utfärdande myndigheten kontaktas och samråd ske om vilket förfarande som bör tillämpas. Om den svenske åklagaren och den utfärdande myndigheten kommer fram till att det nordiska förfarandet bör tillämpas skall ärendet fortsättningsvis handläggas enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge (nordiska utlämningslagen). Arresteringsordern skall då betraktas som en framställning om utlämning enligt 9 § nordiska utlämningslagen. Frågor om t.ex. tvångsmedel, utredning och beslut skall därmed behandlas enligt den lagen. Den nya lagen blir således inte tillämplig mer i ett sådant ärende.

Det troligtvis vanligaste fallet kommer att vara att en utfärdande myndighet i Danmark eller Finland har utfärdat en arresteringsorder i SIS. I den situationen kan det i allmänhet antas att den utfärdande myndigheten inte har känt till att den eftersökte kommer att anträffas i

Sverige. I likhet med vad som gäller i den förut beskrivna situationen bör den svenske åklagaren i ett sådant fall kontakta och samråda med den utfärdande myndigheten. Om det bedöms vara lämpligast att den nordiska utlämningslagen tillämpas, blir konsekvensen densamma som ovan har beskrivits i fråga om byte till den lagen.

Det är ytterst den svenske åklagaren som avgör om en begäran om överlämnande enligt en arresteringsorder bör hanteras som ett ärende enligt den nordiska utlämningslagen. Normalt bör dock särskild hänsyn tas till den utfärdande myndighetens önskemål om vilket förfarande som skall tillämpas. Endast undantagsvis bör det kunna finnas anledning att gå emot den utfärdande myndighetens önskemål. En sådan situation kan t.ex. vara att åklagaren bedömer att ett byte av förfarande skulle medföra praktiska svårigheter eller olägenheter som inte uppväger fördelarna med bytet.

Enligt paragrafens *andra stycke* är det inte möjligt att byta till den nordiska utlämningslagen efter det att ärendet om överlämnande har anmälts till tingsrätten för prövning enligt den nya lagen. När ärendet har framskridit så långt får de inblandade myndigheterna anses ha haft god tid på sig att bedöma vilket förfarande som är lämpligast i det enskilda fallet.

Frågan om vilket förfarande som skall tillämpas måste bedömas från fall till fall. Den nya lagen medger överlämnande av svenska medborgare i större utsträckning än vad som är möjligt enligt den nordiska utlämningslagen. Den nordiska utlämningslagen medger däremot utlämning för brott som inte är dubbelt straffbara i fler fall än enligt den nya lagen. Beslutsförfarandena och tvångsmedelsreglerna skiljer sig också åt mellan lagarna.

Den nordiska utlämningslagen kommer utöver de fall som avses i paragrafen att även fortsättningsvis tillämpas i förhållande till Danmark och Finland när det görs en direkt framställning enligt den nordiska utlämningslagen samt i de fall där det har utfärdats en internationell efterlysning på annat sätt än genom en arresteringsorder.

Tvångsmedel

5 §

I paragrafen regleras – främst – åklagares rätt att använda tvångsmedel mot den som eftersöks enligt en arresteringsorder. För att tvångsmedel skall få användas krävs att det enligt 3 § har inletts eller – i fall av gripande – omedelbart skall inledas en utredning. Frågan om tvångsmedel mot den som eftersöks behandlas i avsnitt 8.4.2.

Av paragrafens *första stycke* framgår att den eftersökte som regel skall anhållas, antingen efter att han eller hon påträffats och gripits eller i sin frånvaro. Emellertid görs i paragrafen flera undantag. Således skall enligt den första punkten något beslut om anhållande inte meddelas, om det kan antas att förutsättningar för överlämnande saknas. Åklagaren måste här göra en förhandsbedömning av hur frågan om överlämnande kan komma att slutligt bedömas. Om det vid en sådan bedömning framstår som antagligt att arresteringsordern kommer att avslås, skall anhållande inte ske. Ett sådant fall kan vara att den eftersökte är under femton år eller att han eller hon åtnjuter immunitet. Om den som eftersöks för verkställighet

av straff är svensk medborgare och om han eller hon begär att få verkställa straffet i Sverige torde i allmänhet inte enbart en sådan begäran innebära att det kan antas att förutsättningar för överlämnande saknas. En sådan begäran kan nämligen återtas intill dess att beslutet om överlämnande vinner laga kraft.

Anhållande skall enligt första styckets andra punkt inte heller ske om det inte finns risk för att den eftersökte personen avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande. Åklagaren måste i detta fall göra en bedömning av risken för att den eftersökte avviker. I motsats till vad som gäller vid bedömningen av flykttfara vid häktning enligt rättegångsbalken krävs i dessa fall särskilda omständigheter som talar *för* att det *inte* finns någon flykttfara. Sådana omständigheter kan vara den eftersöktes ålder, livssituation eller andra personliga förhållanden som gör att det inte framstår som troligt att den eftersökte avviker eller håller sig undan. Skyldigheten att enligt rambeslutet, på viss begränsad tid, pröva frågan om den som eftersöks enligt en arresteringsorder kan överlämnas, bör innebära att möjligheten att på denna grund avstå från att meddela beslut om tvångsmedel tillämpas restriktivt.

Av *andra stycket* framgår att anhållande skall ske även vid kollusionsrisk. Kollusionsrisken skall hänföra sig till brottsutredningen i den andra staten, men själva kollusionen kan givetvis tänkas ske i Sverige. Att det finns risk av nu angivet slag är en förutsättning för att restriktioner skall kunna beslutas enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken. Åklagaren kan ha anledning att ta kontakt med den utfärdande rättsliga myndigheten för att informera denna om det svenska regelsystemet och skaffa sig tillräckligt underlag för restriktionsfrågans bedömning.

Enligt *tredje stycket* är presumtionen för anhållande den omvända när den som eftersöks inte fyllt arton år. För att anhållande skall få ske krävs i dessa fall att det finns synnerliga skäl. Med "synnerliga skäl" avses detsamma som vid tillämpningen av 23 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

Åklagaren skall enligt *fjärde stycket* besluta om reseförbud eller anmälningsskyldighet, om en sådan åtgärd är tillräcklig för att undanröja grunden för ett anhållande, dvs. en omständighet som enligt första till tredje stycket i och för sig skall medföra att anhållande sker. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken gäller att övervakning kan ersätta ett anhållande. Den angivna bestämmelsen, som är tillkommen med avseende på omständigheter av främst humanitärt slag, avser sådana situationer där det på grund av den eftersöktes ålder, hälsotillstånd eller någon annan liknande omständighet kan befaras att häktning skulle komma att medföra allvarligt men för hans eller hennes hälsotillstånd eller för ett barn. Ett frihetsberövande får i sådana fall ske endast om det är uppenbart att en betryggande övervakning inte kan anordnas.

Av *femte stycket* framgår att en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen i brådskande fall får gripa den som eftersöks även utan att det ännu finns ett anhållningsbeslut. Har ett sådant gripande skett skall åklagaren genast inleda en utredning enligt 3 §. Bestämmelser som kan bli aktuella om identitetskontroll finns i polislagen (1984:387). Polismannen kan dock inte utan ett anhållningsbeslut företa en husrannsakan enligt 28 kap. 2 § rättegångsbalken i syfte att söka efter personer som eftersöks för överlämnande.

6 §

Paragrafen reglerar förfarandet sedan åklagaren, med stöd av bestämmelserna i 5 §, har beslutat om anhållande eller något annat tvångsmedel mot den som eftersöks. Frågor om personella tvångsmedel behandlas i avsnitt 8.4.2.

Förutsättningarna för att häkta den som har anhållits skiljer sig från de som anges i rättegångsbalken. Förutsättningarna är nämligen desamma som de som enligt 5 § gäller för anhållande. Även förutsättningarna för rättens beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet är de som sägs i 5 §.

Enligt huvudregeln i *första stycket* skall, efter det att ett beslut enligt 5 § har meddelats, därefter samma regler tillämpas som när motsvarande åtgärd företas vid en svensk förundersökning. Det innebär att ett gripande skall föranleda en tillämpning av 24 kap. 8 och 22 §§ rättegångsbalken. Gripandet kan komma att leda över till ett anhållande. När någon grips eller anhålls skall underrättelser ske enligt 24 kap. 9 §. I allmänhet kommer ett anhållande, om det inte upphävs enligt 24 kap. 10 §, att följas av en begäran enligt 24 kap. 11 och 12 §§ om häktning. För rättens prövning av häktningsfrågan kommer främst 24 kap. 5, 5 a, 13–16 samt 20–24 §§ att tillämpas. Vidare kommer enligt 24 kap. 18 § omhäktningförhandlingar att behöva hållas var fjortonde dag, om utredningen i ärendet av en eller annan orsak skulle dra ut på tiden och en sådan förhandling inte uppenbart skulle vara utan betydelse. För det fallet att den eftersökte är straffmyndig men underårig skall bestämmelser i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare tillämpas, t.ex. i fråga om ledningen av utredningen och om underrättelser och kallelser till nära anhöriga och socialnämnden. Bestämmelser om behandlingen av en frihetsberövad person finns i lagen (1976:371) om behandlingen av häktade och anhållna m.fl.

När det gäller frågor om vilken tingsrätt som är behörig att pröva frågorna om tvångsmedel kan, med stöd av 19 kap. 12 § rättegångsbalken, t.ex. 19 kap. 1 § tredje stycket eller 2 § komma att tillämpas.

Hänvisningen till det allmänna förfarandet vid en svensk undersökning är för tydlighetens skull försett med undantaget att det som sägs om tid för väckande av åtal inte skall tillämpas. Ett åtal kommer ju inte att väckas i Sverige i överlämnandeärendet.

Enligt *andra stycket* skall ett beslut om anhållande eller häktning upphävas, om frihetsberövandet annars skulle bli oproportionerligt långt. Bestämmelsen kan bli tillämplig bl.a. när en begäran om överlämnande för verkställighet av straff avser endast en så kort strafftid att straffet kan sägas vara "avtjänat" under ärendets behandling i Sverige (se avsnitt 8.4.2). Uppkommer en sådan situation bör den utfärdande myndigheten kontaktas av åklagaren innan beslutet upphävs. Det bör även vara möjligt att med tillämpning av bestämmelsen upphäva ett frihetsberövande som har skett i ett ärende om överlämnande för lagföring, om frihetsberövandet annars skulle bli oproportionerligt långt. I fråga om vem som får upphäva ett tvångsmedelsbeslut gäller rättegångsbalkens bestämmelser.

7 §

Paragrafen reglerar frågor om beslag och husrannsakan. Frågorna behandlas i avsnitt 8.4.3. Möjligheten att begära beslag i ett ärende om överlämnande behandlas i artikel 29 i rambeslutet.

Om den utfärdande rättsliga myndigheten i arresteringsordern har begärt att föremål skall tas i beslag, behandlas enligt *första stycket* begäran som om den vore en ansökan om beslag enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. Handläggningen sker då enligt den lagen. Enligt den lagen kan sådana föremål beslagtas som skäligen kan antas ha betydelse för utredningen om gärningen, som kan antas vara frånhända någon genom brott eller som kan antas vara förverkade på grund av brott, om föremålen hade kunnat förverkas enligt svensk lag i en rättegång i Sverige och om det finns särskilda skäl att överlämna egendomen till den andra staten (4 kap. 19 §). Har den utfärdande rättsliga myndigheten begärt beslag i samband med en arresteringsorder kan, när lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål används, även husrannsakan genomföras om det har gjorts en särskild ansökan om en sådan åtgärd.

Om det i annat fall under behandlingen av ett ärende om överlämnande påträffas föremål av det angivna slaget som skulle kunna tas i beslag enligt 4 kap. 19 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål på grund av det uppgivna brottet, kan de enligt *andra stycket* tas i beslag och överlämnas enligt 4 kap. 19 § även utan att den utfärdande rättsliga myndigheten har framställt någon sådan begäran. En skillnad ligger i att föremålen i dessa fall skall ha påträffats. I sådana fall tillämpas bestämmelserna i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. Beslutet om beslag får meddelas av åklagaren eller den som griper den eftersökte, t.ex. en tulltjänsteman. När beslag sker utan någon föregående begäran tillämpas 4 kap. 16 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. Det innebär att verkställda beslag skall anmälas hos tingsrätten för prövning och att rätten skall hålla förhandling i frågan. Beslagsfrågan torde dock i allmänhet kunna prövas vid en häktningförhandling eller vid den förhandling där rätten prövar frågan om överlämnande. En bestämmelse om beslut om överlämnande av beslagtagna föremål finns i 5 kap. 6 §.

I samband med ett frihetsberövande får, om det är fara i dröjsmål, husrannsakan göras för eftersökande av sådana föremål som får tas i beslag. Det är alltså i denna situation inte fråga om husrannsakan enligt rättegångsbalkens regler; förutsättningarna för husrannsakan är i stället de som anges i det andra styckets sista mening.

Samtycke och medgivande

8 §

Paragrafen motsvarar artikel 13 i rambeslutet och behandlas i avsnitt 8.4.1.

Enligt *första stycket* skall den eftersökte så snart det kan ske tillfrågas av åklagaren om han eller hon samtycker till överlämnande. Ett samtycke får bl.a. till följd att ärendet genast överlämnas till rätten för beslut. I flertalet sådana fall kommer någon särskild förhandling inför rätten inte att behöva hållas. Rättens avgörande sker då på handlingarna.

Tingsrättens beslut om överlämnande skall meddelas inom den tid som anges i 5 kap. 3 § och kan enligt 5 kap. 10 § inte överklagas.

Fram till dess att rätten meddelar sitt beslut kan dock, enligt *andra stycket*, samtycket återkallas. Den eftersökta skall alltid i samband med att han tillfrågas upplysas om innebörden av att samtycke lämnas. De närmare formerna för upptagande av samtycke kommer att meddelas i förordning.

En eftersökt person som samtycker till överlämnande skall också tillfrågas om han eller hon medger att i den utfärdande medlemsstaten lagföras eller straffas för gärningar som har begåtts före överlämnandet, men som inte omfattas av framställningen från den utfärdande myndigheten. Den eftersökta skall upplysas om innebörden av att ett medgivande lämnas. Inte heller ett sådant medgivande kan återkallas efter det att beslutet om överlämnande har meddelats.

Offentlig försvarare

9 §

Paragrafen innehåller regler om offentlig försvarare för den som eftersöks. Reglerna behandlas i avsnitt 8.4.1. Grundprincipen är att det skall förordnas en offentlig försvarare för alla eftersökta som begär en sådan. Rätten kan även utan en sådan begäran förordna en offentlig försvarare för den eftersökta, om den bedömer att han eller hon är i behov av detta. För den som är under arton år gäller samma obligatoriska regel om förordnande av offentlig försvarare som finns för ungdomar i den åldern och som misstänks för brott i Sverige. Åklagaren skall enligt 23 kap. 5 § anmäla försvararbehov till rätten.

5 kap. Beslutsförfarandet vid överlämnande från Sverige

Beslutande myndighet

1 §

Paragrafen motsvarar inte direkt någon artikel i rambeslutet (jfr dock artikel 15.1). Frågan om beslutande myndighet behandlas i avsnitt 8.1.1.

Av *första stycket* framgår att beslut om överlämnande prövas av tingsrätten på begäran av åklagaren. Åklagaren skall i samband med begäran redovisa den utredning som har gjorts i ärendet. Även andra frågor som hör samman med överlämnandefrågan – t.ex. om häktning och beslag – prövas av tingsrätten.

Enligt *andra stycket* får åklagaren själv avslå en arresteringsorder som till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande. Åklagaren måste innan ett sådant beslut meddelas, enligt 4 kap. 2 § *andra stycket*, ha gett den utfärdande myndigheten möjlighet att inom viss tid komplettera arresteringsordern. En åklagare som inte beslutar om avslag skall, efter avslutad utredning, begära att tingsrätten prövar frågan om överlämnande. Åklagaren får inte avslå en arresteringsorder efter det att ärendet överlämnats till tingsrätten för prövning.

I fråga om tingsrättens behörighet tillämpas, enligt *tredje stycket*, reglerna i 19 kap. rättegångsbalken. Det innebär att i regel blir den tingsrätt där den eftersökte grips behörig att pröva frågan om överlämnande och därmed sammanhängande frågor, se 19 kap. 2 §.

Rättens prövning

2 §

Paragrafen, som handlar om rättens prövning av överlämnandefrågan och därmed sammanhängande frågor, behandlas i avsnitt 8.5.1. Paragrafen motsvarar inte någon särskild artikel i rambeslutet.

Huvudregeln är att frågor om överlämnande prövas av tingsrätten i de fall där en utredning har inletts mot en viss påträffad person. Om åklagaren inte påträffar någon som motsvarar den som eftersöks enligt en arresteringsorder eller om den som har påträffats under utredningen visar sig vara fel person, krävs det inte att domstolen prövar frågan om överlämnande. I dessa fall skall åklagaren, förutsatt att ärendet inte har överlämnats till rätten för prövning, skriva av ärendet och meddela den utfärdande myndigheten att den som eftersöks inte har kunnat anträffas. Åklagaren kan även avskryva ett ärende om en arresteringsorder återtas innan frågan har överlämnats till rätten för prövning. Vidare har åklagaren enligt 1 § i vissa fall en möjlighet att lämna en bristfällig arresteringsorder utan bifall.

I övriga fall, dvs. där det blir fråga om att besluta om överlämnande eller att avslå en arresteringsorder om överlämnande, är det enligt *första stycket* tingsrätten som beslutar om överlämnande. I samband med att åklagaren begär att tingsrätten prövar frågan om överlämnande skall den utredning som åklagaren har genomfört, liksom arresteringsordern, redovisas för tingsrätten. Vid handläggningen i domstolen tillämpas reglerna om brottmål, om inte annat sägs i den nya lagen. Med det avses i första hand de för brottmål gällande bestämmelserna i rättegångsbalken. Ett sådant ärende handläggs som ett ärende enligt rättegångsbalken, och inte som ett ärende enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

För det fall att den eftersökte är under arton år finns det flera bestämmelser i lagen om unga lagöverträdare som skall tillämpas vid handläggningen. Ett exempel är att den unges vårdnadshavare eller annan som svarar för den unges vård och fostran skall höras i målet. Den omständigheten att det enligt en bestämmelse i den lagen kan krävas att det har väckts åtal mot den unge för ett brott på vilket det kan följa fängelse bör inte hindra att bestämmelsen ändå tillämpas i överlämnandeärendet.

Tingsrätten skall enligt *andra stycket* hålla en förhandling för ärendets prövning. Förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte skall beviljas eller om den eftersökte har samtyckt till överlämnande eller av annat skäl begärt att ärendet avgörs på handlingarna. Även i ett sådant fall kan det dock finnas skäl att hålla en förhandling. Den eftersöktes önskemål om förhandling bör i allmänhet tillmötesgå även om det är rätten som beslutar om förhandling skall hållas eller inte.

Inget hindrar att häktningsfrågan och frågan om överlämnande prövas vid samma förhandling. Det är dock viktigt att den eftersökte och hans

ombud i förväg har informerats om vad förhandlingen skall avse. Det bör alltså inte kunna gå till så att tingsrätten, med hänvisning till en tidigare häktningsförhandling, nekar den eftersökte förhandling, om det inte gjorts klart för denne att den tidigare förhandlingen även avsåg frågan om överlämnande.

Till en förhandling skall åklagaren och den eftersökte kallas. Finns en offentlig försvarare förordnad skall denne kallas till förhandlingen. Den som är anhållen eller häktad skall inställas. Om den eftersökte befinner sig på fri fot och underlåter att iaktta sin inställeskyldighet, kan dock hämtning inte ske. I stället kan det då bli fråga om anhållande och häktning. Vid en förhandling kan t.ex. bevisupptagning förekomma enligt bl.a. 35 kap. 8 § rättegångsbalken.

Tingsrätten skall avgöra frågan om överlämnande genom beslut. Av reglerna i rättegångsbalken följer att ett beslut om avslag på en framställning om överlämnande alltid skall motiveras (jfr även artikel 17.6 i rambeslutet). Självfallet bör också ett bifallande beslut motiveras.

3 §

I paragrafen anges tidsfrister för beslut om överlämnande. I rambeslutet finns bestämmelser om tidsfrister i artikel 17. Frågan om tidsfrister behandlas i avsnitt 8.5.1.

Tingsrätten skall enligt huvudregeln i *första stycket* fatta beslut i fråga om överlämnande senast trettio dagar efter det att den eftersökte har gripits. Tidsfristen räknas från det datum gripandet skedde, oavsett om den eftersökte därefter försatts på fri fot.

Har den eftersökte samtyckt till överlämnande är, enligt *andra stycket*, tidsfristen tio dagar från det att samtycket gavs.

Enligt *tredje stycket* får tingsrätten, om det finns särskilda skäl, frånga de angivna tidsfristerna. Särskilda skäl att frånga tidsfristen kan finnas t.ex. om den eftersökte åtnjuter immunitet (artikel 20 i rambeslutet) eller om det finns ett villkor i samband med en föregående utlämning av den som begärs överlämnad som innebär att tillstånd krävs för vidare överlämnande eller utvidgat överlämnande (artikel 21). Ett annat skäl som innebär att tidsfristen inte kan följas kan vara att den eftersökte har avvikit eller drabbats av svår sjukdom, som innebär att en prövning av prövningen måste skjutas upp.

Enligt artikel 17.4 i rambeslutet skall den utfärdande myndigheten kontaktas om det finns anledning att frånga en tidsfrist som anges i rambeslutet. Om en medlemsstat inte kan följa tidsfristerna skall den i vissa fall enligt artikel 17.7 kontakta Eurojust och ange skälen till förseningen. Närmare bestämmelser om tidsfrister och vilka åtgärder som skall företas när en tidsfrist inte kan följas kommer att meddelas i förordning.

Konkurrerande framställningar

4 §

Paragrafen behandlar situationen att två eller flera medlemsstater begär överlämnande av en och samma person. Frågan om konkurrens mellan olika arresteringsorder behandlas i avsnitt 8.5.3. I artikel 16 i rambeslutet finns bestämmelser om konkurrerande arresteringsorder.

Bestämmelsen i *första stycket* anger, för det fallet att flera arresteringsorder har utfärdats beträffande en och samma person, att framställningarna skall handläggas i ett sammanhang vid den tingsrätt som skall ta upp det först inkomna ärendet. Har tingsrätten redan hunnit avgöra ett ärende och inkommer ytterligare ett sådant ärende beträffande samma person, får hovrätten eller, om ärendet överklagats dit, Högsta domstolen på yrkande av åklagaren besluta att ärendena skall prövas i ett sammanhang vid tingsrätten. Har den först inkomna arresteringsordern vunnit laga kraft får dock någon ny prövning inte ske.

I det *andra stycket* anges vilka omständigheter domstolen särskilt skall beakta när den avgör vilken av flera arresteringsorder som skall bifallas. Bestämmelsen är utformad i nära anslutning till artikel 16.1 i rambeslutet. Därvid torde överlämnande för ett allvarigare brott i allmänhet ha företräde framför överlämnande för ett mindre allvarligt brott. Vid konkurrens mellan ett överlämnande för lagföring och överlämnande för straffverkställighet torde i allmänhet överlämnandet för lagföring ha företräde, eftersom ett längre uppskov med lagföring kan leda till att det uppstår svårigheter att genomföra rättegången. Uppräkningen i paragrafen är dock endast exemplifierande och även andra omständigheter kan inverka på bedömningen, t.ex. om överlämnande begärs för att pröva ansvarsfrågan för flera medverkande i samma rättegång.

Paragrafen reglerar konkurrens mellan olika *medlemsstater*. Skulle olika rättsliga *myndigheter* i samma medlemsstat begära en person överlämnad, och samordnas inte framställningarna under ärendets handläggning, torde det inte finnas något som hindrar bifall till flera arresteringsorder från samma stat.

5 §

Paragrafen behandlar situationen att en och samma person begärs dels överlämnad enligt en arresteringsorder, dels utlämnad till en stat eller tribunal eller överlämnad till Internationella brottmålsdomstolen. Frågan om konkurrens mellan olika framställningar behandlas i avsnitt 8.5.3. I artikel 16 i rambeslutet finns bestämmelser om konkurrerande framställningar.

Prövningen av en fråga om överlämnande enligt arresteringsordern skall anstå om det framkommer att den eftersökte är föremål för en begäran om utlämning eller överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen. Ärendet om överlämnande får i sådant fall vilandeförklaras medan ärendet om utlämning eller om överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen prövas (32 kap. 5 § rättegångsbalken). Om det i ett sådant ärende beslutas att den eftersökte skall utlämnas eller om han eller hon skall överlämnas till Internationella brottmålsdomstolen skall arresteringsordern avslås (2 kap. 3 § 4). Det torde vara möjligt för regeringen, när den prövar om utlämning skall beviljas eller om överlämnande skall ske till Internationella brottmålsdomstolen, att villkora beslutet för det fallet att överlämnande enligt arresteringsordern skulle avslås.

Det kan noteras att utlämning kan ske enligt utlämningslagen, nordiska utlämningslagen och enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt.

Andra frågor som tas upp i rättens beslut

6 §

I paragrafen och de närmast följande paragraferna anges vad som skall ingå i rättens beslut. Frågan behandlas i avsnitt 8.5.2.

Utöver beslutet i fråga om överlämnande, skall det enligt *första stycket* i beslutet anges de särskilda villkor som enligt 3 kap. 1 eller 2 § kan ställas upp för överlämnandet. Det skall alltså i själva ”slutet” anges om ett visst villkor gäller för överlämnandet. Att frågan om villkor hör till själva ”slutet” innebär att ett avgörande i en sådan fråga kan överklagas.

Av *andra stycket* framgår att beslut om överlämnande av beslagtagna egendom som regel skall fattas av rätten i samband med beslutet om överlämnande. Skulle det av någon anledning inte vara möjligt, kan beslutet i den frågan fattas efter det att rätten har beslutat i fråga om överlämnande. Beslagtagna egendom kan överlämnas utan hinder att den eftersökte har avvikit eller avlidit.

7 §

Enligt paragrafen skall ett avstående från den s.k. specialitetsprincipen som gjorts enligt 4 kap. 8 § tas in i rättens beslut. Frågor om sådant avstående regleras i artikel 13 i rambeslutet och behandlas i avsnitten 8.4.1 och 8.5.2.

Åklagaren skall enligt 4 kap. 8 § under utredningen fråga den eftersökte om han eller hon samtycker till överlämnande och avstår från specialitetsprincipen. Om det vid tidpunkten för domstolens beslut har gjorts ett avstående från specialitetsprincipen, skall domstolen i beslutet om överlämnande förklara att ett avstående har gjorts. Om den eftersökte har samtyckt till att överlämnas bör även detta framgå av beslutet (se artikel 27.3.(e) i rambeslutet).

Har den eftersökte återtagit sitt medgivande före rättens beslut skall självfallet någon förklaring som sägs i paragrafen inte göras (jfr 4 kap. 8 § andra stycket).

8 §

Om rätten beslutar att överlämnande skall ske skall den samtidigt ta ställning till om tvångsmedel skall bestå eller tillkomma. Frågan behandlas i avsnitt 8.5.2.

I *första stycket* anges att rätten, om den beslutar att överlämnande skall beviljas, skall pröva om beslut om tvångsmedel skall gälla till dess att beslutet om överlämnande har verkställts. Rätten får även fatta beslut om tvångsmedel om sådana inte har använts tidigare eller använda ett annat tvångsmedel. I fråga om förutsättningar för att beslut om tvångsmedel skall få meddelas gäller det som sägs i 4 kap. 5 och 6 §§.

Har domstolen avslagit en begäran om överlämnande på den grunden att en frihetsberövande påföljd skall verkställas i Sverige (2 kap. 6 §) skall rätten enligt *andra stycket* pröva om ett beslut om tvångsmedel skall gälla till dess att beslutet i fråga om överlämnande vinner laga kraft. Av 7 kap. 1 § följer att den som efter ett förordnande enligt 2 kap. 6 § skall verkställa en frihetsberövande påföljd i Sverige får tas i förvar i avvaktan på ett beslut om att påföljden skall verkställas i Sverige. Normalt torde ett förvarsbeslut ta vid så snart ett häktningsbeslut eller ett annat

tvångsmedelsbeslut som meddelats i överlämnandeärendet upphör i samband med att beslutet i det ärendet vinner laga kraft. Det förhållandet att överlämnandebegäran avslås med stöd av 2 kap. 6 § bör normalt inte innebära att de häktningsgrunder som anges i 4 kap. 5 § inte anses vara för handen (jfr kommentaren till 4 kap. 5 §). Även efter ett avslagsbeslut på denna grund står det nämligen den eftersökte fritt att ända intill dess att beslutet vinner laga kraft återkalla en begäran om att få verkställa en frihetsberövande påföljd i Sverige.

Av *tredje stycket* framgår att rätten kan besluta i fråga om tvångsmedel även efter det att ett beslut om överlämnande har meddelats. Den möjligheten är tillkommen främst med tanke på sådana fall där verkställigheten av beslutet drar ut på tiden avsevärt längre än vad som från början varit planerat.

Kostnader för offentlig försvarare

9 §

Kostnader för offentlig försvarare skall betalas av allmänna medel och stanna på staten. Beslut om ersättning till offentlig försvarare meddelas alltid av rätten, dvs. även om ett ärende har avgjorts eller avskrivits av åklagaren. Detta följer av de allmänna reglerna i brottmål.

Överklagande

10 §

Enligt *första stycket* får ett överlämnandebeslut överklagas till hovrätt och därifrån till Högsta domstolen med tillämpning av allmänna regler om överklagande av beslut, dvs. i första hand bestämmelserna i 52 och 56 kap. rättegångsbalken. Den som har samtyckt till överlämnande får dock enligt *andra stycket* inte överklaga beslutet om överlämnande, men har rätt att i förekommande fall överklaga andra beslut som rätten kan ha meddelat i ärendet, t.ex. i häktningsfrågan.

Överklagande till hovrätten kräver inte prövningstillstånd. Sådant tillstånd krävs dock vid överklagande till Högsta domstolen.

Prövningen i hovrätten och Högsta domstolen måste ske med skyndsamhet. Hovrätten och Högsta domstolen bör särskilt beakta fristerna i rambeslutet. Enligt dessa skall ett beslut om överlämnande, i sådant fall där det inte finns ett samtycke till överlämnande från den eftersökte, fattas inom sextio dagar från det att den eftersökte greps (artikel 17.3). Vid samtycke är motsvarande frist tio dagar räknat från det att samtycket gavs. I undantagsfall får dessa frister överskridas med ytterligare trettio dagar (artikel 17.4). Rambeslutet ger inte någon möjlighet att ytterligare överskrida fristerna (se dock artiklarna 20 och 21). I fråga om de omständigheter och överväganden som kan medföra att rambeslutets frister överskrids gäller vad som sägs i kommentaren till 3 §. Det bör påpekas att högre rätt kan pröva en överklagad fråga om överlämnande även innan överklagandefristen har löpt ut. Det kan många gånger vara lämpligt att så sker, då fristerna är knappa och den utfärdande myndigheten i allmänhet är angelägen att så snart som möjligt få ett besked i överlämnandefrågan.

6 kap. Verkställighet av beslut om överlämnande från Sverige och vissa efterföljande beslut

1 §

Paragrafen innehåller de grundläggande bestämmelserna om verkställighet av ett beslut om överlämnande. Paragrafen behandlas i avsnitt 8.6. Tidsfrister och förfaranden vid verkställighet av beslut om överlämnande regleras i artikel 23 i rambeslutet. Frågan om uppskjutet överlämnande m.m. regleras i artikel 24.

Ett beslut om överlämnande får enligt *första stycket* verkställas så snart det har vunnit laga kraft. Verkställigheten skall ske inom tio dagar från den tidpunkten. Verkställighet skall normalt gå till så att de personer som utses av den utfärdande medlemsstaten hämtar den som skall överlämnas. Undantagsvis kan andra tillvägagångssätt tillämpas. Det faktiska överlämnandet av personen ombesörjs av polismyndigheten (5 §). Det torde också i flertalet fall vara polismyndigheten som kommer överens med sina utländska motsvarigheter om närmare tid och plats för överlämnandet.

Av *andra stycket* framgår att rätten i samband med sitt beslut om överlämnande under vissa förutsättningar skall meddela ett särskilt beslut i verkställighetsfrågan. Något särskilt beslut i den frågan skall dock inte fattas om det inte finns en sådan omständighet som anges i det andra stycket. Däremot kan det vara lämpligt att rätten i beslutet som en upplysning erinrar om den lagstadgade fristen om tio dagar som anges i första styckets första mening.

I det fall som anges i det *andra styckets första punkt* är förutsättningen att verkställigheten behöver skjutas upp för att den som skall överlämnas skall kunna lagföras i Sverige eller, om dom redan fallit, här avtjäna en påföljd som bestämts för en annan gärning än den som överlämnandet avser. Bestämmelsen kan även bli tillämplig om en del av en arresteringsorder avslås för att lagföring pågår i Sverige för någon eller några gärningar, men överlämnande samtidigt beviljas för vissa andra gärningar. Ett alternativ till uppskjutande i ett sådant fall är att på det sätt som anges i tredje stycket överlämna med krav på återförande.

Enligt det *andra styckets andra punkt* kan rätten besluta om uppskov med verkställigheten om det finns starka humanitära skäl. Bestämmelser om de kontakter som måste tas med den utfärdande myndigheten i en sådan situation finns i artikel 23.3 i rambeslutet. Närmare bestämmelser i den frågan kommer att meddelas i förordning. Omständigheter som kan anses vara starka humanitära skäl torde huvudsakligen vara omständigheter med avseende på den som skall överlämnas. Exempelvis kan den som skall överlämnas på grund av svår sjukdom eller liknande vara i sådant skick att han eller hon inte kan överlämnas utan risk för liv eller hälsa. Det kan antas att en sådan risk många gånger finns för den som inte har fyllt arton år, om han eller hon på grund av ett beslut om överlämnande t.ex. tvingas bryta upp från föräldrar, skola och sin invanda hemmiljö. Det torde i allmänhet finnas skäl för åklagaren att i dessa fall inhämta utredning om den unges personliga förhållanden (se t.ex. 11 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare) i syfte att underlätta bedömningen av i vad mån ett överlämnande för tillfället skulle vara skadligt för den unge.

I stället för att skjuta upp verkställigheten enligt andra stycket 1 kan rätten enligt *tredje stycket* i samband med beslutet om överlämnande besluta att överlämnande till den utfärdande staten sker på sådana villkor om återförande som fastställs i samförstånd med den utfärdande myndigheten (artikel 24 i rambeslutet). Kontakter med myndigheterna i den utfärdande staten bör – i likhet med övriga sådana kontakter – skötas av åklagare och polismyndighet.

2 §

Paragrafen, som behandlas i avsnitt 8.6, ger åklagaren rätt att i vissa fall själv fatta beslut om att skjuta upp verkställigheten av ett överlämnandebeslut. Ett sådant beslut om uppskjutande får avse tiden efter de tidsfrister som rätten enligt 1 § kan besluta om eller som enligt den paragrafens första stycke skall gälla om inget annat bestäms.

Enligt *första stycket* kan åklagaren efter överenskommelse med den utfärdande myndigheten besluta att verkställigheten skall ske vid viss senare tidpunkt än den som följer av 1 §. Ett sådant beslut får bara fattas efter rättens beslut. Skäl som kan medföra att fristen förlängs enligt den *första punkten* kan vara t.ex. svårigheter att skaffa lämplig transport (artikel 23.3). De skäl som kan medföra att fristen förlängs med stöd av den *andra punkten* motsvarar skälen i 1 § andra stycket andra punkten. Det skall dock här vara fråga om *tillkommande* humanitära skäl, dvs. sådana skäl som domstolen inte har haft möjlighet att beakta.

3 §

Paragrafen handlar om personella tvångsmedel i det fallet att verkställigheten drar ut på tiden. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.5.2. Regleringen innebär att den som skall överlämnas och är underkastad tvångsmedel kan begära att en förhandling för prövning av tvångsmedelsfrågan skall äga rum inom tre veckor från det att beslut i den frågan senast har meddelats. Förhandlingen äger rum inför tingsrätten även i det fallet att det är en högre rätt som meddelat det lagakraftvunna beslutet om överlämnande. Rättens möjligheter att ändra beslutet om tvångsmedel regleras i 5 kap. 8 § tredje stycket.

4 §

Den som skall överlämnas kan påskynda verkställigheten av överlämnandebeslutet genom att avge en nöjdförklaring enligt reglerna i 4 och 6-8 §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. En nöjdförklaring skall lämnas innan beslutet om överlämnande har vunnit laga kraft. Av 8 § den lagen följer att en nöjdförklaring inte kan återtogs och att ett överklagande från den som skall överlämnas förfaller genom nöjdförklaringen.

5 §

Det praktiska genomförandet av verkställigheten sker genom polismyndighetens försorg (se även kommentaren till 1 § första stycket). Om den som skall överlämnas är på fri fot, kan han eller hon omhändertaras och även tas i förvar efter beslut av polismyndigheten under högst 48 timmar. Förvarstagande förutsätter att en sådan åtgärd bedöms vara nödvändig för att överlämnandet skall kunna genomföras.

Möjligheten att ta någon i förvar bör givetvis tillämpas med återhållsamhet. Det finns i det hänseendet anledning att erinra om den proportionalitetsprincip som gäller enligt 8 § polislagen (1984:387).

6 §

Av paragrafen framgår att en frihetsberövad person som skall överlämnas skall försättas på fri fot om inte verkställighet sker inom den tid som följer av 1 § eller, när en överenskommelse enligt 2 § har träffats, inom tio dagar från den tidpunkt som har överenskommit. Detsamma gäller om arresteringsordern återkallas. Bestämmelsen motsvarar artikel 23.5 i rambeslutet och behandlas i avsnitt 8.6.

7 §

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 8.6 och motsvarar inte någon bestämmelse i rambeslutet.

Enligt paragrafen skall ett beslut om överlämnande upphävas om den utfärdande staten inte hämtar den som skall överlämnas i tid (*punkten 1*). Upphävande av ett sådant skäl skall dock inte ske om orsaken till att verkställighet inte kommit till stånd är att den skall överlämnas har hållit sig undan. Ett beslut om överlämnande skall också upphävas om den utfärdande myndigheten återkallar en arresteringsorder eller på motsvarande sätt har förklarat att överlämnande inte längre begärs (*punkten 2*).

En fråga om upphävande tas upp efter anmälan av åklagaren av den domstol som har meddelat det lagakraftvunna överlämnandebeslutet.

Tillstånd till utvidgat överlämnande m.m.

8 §

I paragrafen regleras förfarandet vid tillstånd till utvidgat överlämnande och vidareöverlämnande. Frågan behandlas i avsnitt 11.1. Utvidgat överlämnande och vidareöverlämnande regleras i artiklarna 27 och 28 i rambeslutet.

Enligt *första stycket* prövas frågor om tillstånd till utvidgat överlämnande och vidareöverlämnande av rätten. Prövningen skall ske med tillämpning av de bestämmelser som enligt 2 – 5 kap. gäller vid prövningen av en begäran om överlämnande. Hänvisningen innebär bl.a. att de bestämmelser om överklagande som gäller i ett överlämnandeärende även gäller ett beslut om tillstånd till utvidgat överlämnande eller vidareöverlämnande. Prövningen skall göras vid den tingsrätt som prövat det föregående överlämnandeärendet. En offentlig försvarare skall alltid förordnas för den som begäran avser. Bestämmelserna om tvångsmedel och frister är dock inte tillämpliga vid prövningen eftersom personen befinner sig i en annan medlemsstat än Sverige. Rätten behöver inte hålla någon förhandling, men om en sådan äger rum skall den som har överlämnats företrädas av den offentlige försvararen. I den mån det är möjligt bör den eftersökte vid en förhandling även kunna närvara, t.ex. per telefon eller genom videolänk.

9 §

Paragrafen behandlar den situationen att någon tidigare har överlämnats från Sverige och att den utfärdande staten ansöker enligt artikel 28.4 i rambeslutet om att få utlämna personen till en stat utanför EU. Frågan behandlas i avsnitt 11.1. Av hänvisning till utlämningslagen följer att den utländska myndigheten skall ge in framställningen till Justitiedepartementet.

7 kap. Överförande av verkställighet av en frihetsberövande påföljd till Sverige

Bestämmelserna i kapitlet reglerar förfarandet när en frihetsberövande påföljd som har dömts ut mot någon som begärs överlämnad (1 §) eller som har överlämnats (2 §) överförs till Sverige för att påföljden skall verkställas här. Rambeslutet innehåller inte några uttryckliga bestämmelser om hur detta förfarande skall vara utformat. Frågor om överförande av verkställighet av en frihetsberövande påföljd behandlas i avsnitt 10.

1 §

I *första stycket* anges att den myndighet i Sverige som är ansvarig för verkställigheten av en viss påföljd (se kommentaren till 8 §) under vissa angivna förutsättningar skall besluta om överförande till Sverige av en frihetsberövande påföljd som har dömts ut i utlandet. Syftet med ett sådant beslut är främst att fastställa att verkställigheten av den utländska domen skall ske i Sverige. Därigenom blir de svenska verkställighetsbestämmelserna också tillämpliga.

För att den ansvariga myndigheten skall kunna fatta ett sådant beslut krävs att myndigheten får kännedom om att en domstol har avslagit en begäran om överlämnande enligt en för straffverkställighet utfärdad arresteringsorder, på den grunden att den eftersökte begär att få verkställa påföljden i Sverige.

Av de tillämpningsföreskrifter som kommer att meddelas i anslutning till lagen kommer det att framgå på vilket sätt den ansvariga myndigheten underrättas om en sådan dom och om att domen vunnit laga kraft.

Den grundläggande förutsättningen för att den ansvariga myndigheten skall kunna besluta om överförande av verkställigheten till Sverige är att domstolen avslagit begäran om överlämnande på den grunden att den eftersökte begärt att få verkställa påföljden i Sverige (2 kap. 6 §). Vidare krävs det att domstolens beslut har vunnit laga kraft. Den verkställande myndigheten skall inte göra någon egen bedömning av om det finns förutsättningar enligt 2 kap. 6 § för att verkställigheten skall ske i Sverige – den bedömningen har domstolen redan gjort. Om den eftersökte, efter att domen vunnit laga kraft, inte längre vill verkställa påföljden i Sverige har detta inte någon betydelse för den ansvariga myndighetens beslut.

Om den ansvariga myndigheten, för att kunna fatta beslutet om överförande av verkställigheten till Sverige, behöver ytterligare information kan den kontakta behöriga myndigheter i domslandet eller via åklagaren begära den kompletterande informationen. Det är naturligt

att det i första hand är åklagaren som under utredningen inhämtar underlag för att den ansvariga myndigheten skall kunna besluta om överförande av påföljden till Sverige.

Enligt det *andra stycket* får den eftersökte under där angivna förutsättningar tas i förvar. Ett sådant beslut torde i de allra flesta fallen behöva meddelas innan domstolens tvångsmedelsbeslut har upphört (5 kap. 8 §). Den ansvariga myndigheten bör då, innan ett sådant beslut har upphört, kunna besluta att den eftersökte skall tas i förvar så snart domstolens beslut i fråga om överlämnande har vunnit laga kraft.

Beslut om förvar får meddelas i avvaktan på den ansvariga myndighetens beslut, om det behövs för att verkställighet av påföljden skall kunna påbörjas i Sverige. Förvaret upphör så snart den ansvariga myndigheten har beslutat om verkställighet i Sverige. Då skall enligt 4 § påföljden normalt befordras till verkställighet omedelbart, om inte myndigheten har beslutat något annat. Om någon omedelbar verkställighet inte sker gäller därefter allmänna regler om befordran av en dom till verkställighet, dvs. bestämmelser i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

2 §

Om rätten i samband med överlämnandet uppställer ett villkor om att den som överlämnas skall återföras till Sverige för verkställighet här av en frihetsberövande påföljd som kan komma att dömas ut (3 kap. 2 §), bör det när beslutet översänds till den utfärdande staten anges att myndigheterna i den utfärdande staten skall kontakta centralmyndigheten vid Justitiedepartementet, om den som har överlämnats döms till en sådan påföljd. Centralmyndigheten kan då underrätta den myndighet i Sverige som har ansvar för verkställighet av den påföljd som har dömts ut. Om det råder osäkerhet i fråga om vilken myndighet som är ansvarig myndighet kan centralmyndigheten samråda med de svenska myndigheterna om detta.

Den ansvariga myndigheten i Sverige skall i samråd med myndigheterna i domslandet komma överens om hur och när den dömde skall återföras till Sverige. Närmare föreskrifter om förfarandet kommer att meddelas i förordning.

Enligt *första stycket* skall den ansvariga myndigheten besluta om överförande av verkställigheten till Sverige. I allmänhet bör ett sådant beslut kunna fattas redan innan personen återförs till Sverige, förutsatt att den ansvariga myndigheten har tillgång till de uppgifter som behövs för det, se kommentaren till föregående paragraf. Om det inte är möjligt att fatta beslutet innan personen återförs, kan det undantagsvis ske efter det att personen har återförts till Sverige. En sådan anledning kan vara att viss utredning saknas. I likhet med vad som gäller i den situation som beskrivs i föregående paragraf, skall den ansvariga myndighetens prövning inte omfatta en prövning om det finns förutsättningar för att återföra den som har överlämnats för verkställighet i Sverige. Inte heller i det nu beskrivna fallet har det någon betydelse om den som återförs har ändrat sig i fråga om att verkställa påföljden i Sverige.

I frågor om förvar som avses i *andra stycket* hänvisas till kommentaren till 1 § andra stycket. Den ansvariga myndigheten bör i förevarande

situation kunna besluta att den som återförs skall tas i förvar så snart han eller hon kommer till Sverige.

3 §

Enligt paragrafen får den myndighet som har ansvaret för verkställigheten i Sverige, om det krävs för att verkställigheten skall kunna ske, antingen själv meddela de närmare föreskrifter som behövs för att påföljden skall kunna verkställas i Sverige eller överlämna åt åklagaren att göra framställning hos rätten om att ny påföljd skall bestämmas (s.k. påföljdsomvandling). Bestämmelsen har sin förebild i 25 g § i den internationella verkställighetslagen, men skiljer sig i stora delar från den bestämmelsen i fråga om påföljdsomvandling.

I flertalet fall torde verkställighet kunna överföras till Sverige utan att det meddelas närmare föreskrifter eller att det sker påföljdsomvandling. Närmare föreskrifter, som åsyftas i *första stycket första punkten*, torde behöva meddelas om det till den utländska påföljden finns en motsvarighet i svensk lag, men där den utländska påföljden inte direkt låter sig verkställas i någon av de verkställighetsformer som förekommer enligt svensk lag. Det kan t.ex. krävas föreskrifter om att ett straff på ungdomsfängelse som har meddelats i en annan medlemsstat skall verkställas som sluten ungdomsvård i Sverige. En sådan föreskrift meddelas då av den myndighet som enligt 8 § är ansvarig myndighet för verkställighet i Sverige av sluten ungdomsvård.

Om den utländska påföljden saknar motsvarighet i svensk lag kan enligt *andra punkten* påföljdsomvandling bli nödvändig. Det torde t.ex. i andra medlemsstater kunna förekomma påföljdsformer för psykiskt störda lagöverträdare som inte utan omvandling kan verkställas i Sverige.

I det *andra stycket* anges vad som gäller vid s.k. påföljdsomvandling. Av särskild betydelse för prövningen är påföljdens art och längd. I det förra begreppet ligger bl.a. hur ingripande den utländska påföljden är. Med påföljdens längd avses främst frågan om hur lång verkställighetstid det utländska straffet innebär med beaktande av när villkorlig frigivning kan antas ske. Den nya påföljden får inte vara strängare än den utländska påföljden. Frihetsberövanden som föregått domen skall tillgodoräknas vid bestämmande av längden på den nya påföljden. Härmed avses frihetsberövanden som enligt den utländska domen skall tillgodoräknas den dömden (se artikel 26.1 i rambeslutet) samt de frihetsberövanden som har ägt rum därefter i den andra staten och i Sverige, t.ex. förvar som har beslutats enligt 1 och 2 §§ samt förvar i ärendet om påföljdsomvandling (se nedan).

Vid bedömningen kan, som framgår av bestämmelsen, även andra omständigheter beaktas. Prövningen skall dock inte omfatta frågan om personen har begått gärningen och hur gärningen skall bedömas (jfr 29 kap. 2 § andra stycket 1 rättegångsbalken). Det saknar vid bedömningen betydelse om gärningen inte är straffbar i Sverige eller att gärningen inte framstår som straffvärd eller särskilt allvarlig.

För rättens handläggning gäller i tillämpliga delar rättegångsbalkens regler, t.ex. i fråga om möjligheten att överklaga domen (se prop. 1972:98 s. 115). Däremot skall inte rättegångsbalkens bestämmelser om anhållande och häktning tillämpas. Under påföljdsomvandlingen torde den berörda personen i allmänhet vara förvarstagen enligt 1 eller 2 §§.

4 §

Enligt bestämmelsen skall en påföljd som överförs till Sverige befordras till verkställighet omedelbart. Bestämmelsen är ett undantag från vad som föreskrivs i bl.a. lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. Enligt den lagen skall en dom befordras till omedelbar verkställighet i vissa där angivna fall (9 §). Förvar som har meddelats enligt 1 eller 2 § omfattas dock inte av de fallen.

Enligt *första stycket* skall verkställigheten som regel påbörjas genast, när beslut om överförande av verkställighet har meddelats enligt 1 eller 2 §§ utan att det har föreskrivits att påföljdsomvandling skall ske. Den ansvariga myndigheten i Sverige skall i samband med beslutet om överförande besluta om påföljden skall börja verkställas omedelbart eller inte. Endast om det finns särskilda skäl skall någon omedelbart verkställighet inte ske. Med ”särskilda skäl” menas omständigheter som med tillämpning av 12 § lagen om beräkning av strafftid m.m. hade kunnat leda till ett uppskov med verkställigheten. Det bör dock i allmänhet finnas skäl att tillämpa möjligheten att bevilja sådant uppskov med stor restriktivitet.

Har en ny påföljd bestämts enligt 3 § första stycket 2 skall enligt *andra stycket* verkställigheten av den nya påföljden påbörjas så snart domen vunnit laga kraft, om inte rätten beslutar något annat. I allmänhet bör en ny påföljd som har meddelats genom påföljdsomvandling gå i verkställighet så snart domen vunnit laga kraft. Domstolen bör dock – undantagsvis – kunna förordna att omedelbar verkställighet skall ske. I annat fall kommer allmänna regler om befordran av en dom till verkställighet att gälla.

5 §

I paragrafen hänvisas till vissa bestämmelser i internationella verkställighetslagen som gäller i fråga om en påföljd som har överförs till Sverige enligt 1 eller 2 §.

Enligt *första stycket* kan beslut om bl.a. nåd eller amnesti som fattas i domslandet innebära att verkställigheten i Sverige skall upphöra (24 § andra stycket). Vidare gäller att domen i huvudsak skall verkställas som om den var en svensk brottmålsdom (25 § första stycket). Förvar som meddelats enligt 1 och 2 §§ i detta kapitel skall anses som tid under vilken den utdömda påföljden verkställts i anstalt och skall således avräknas från den påföljden. Enligt 38 § internationella verkställighetslagen får den dömda inte åtalas på nytt för en gärning som omfattas av den överförda påföljden.

Vid verkställighet av påföljd som har bestämts enligt 3 § första stycket 2 gäller enligt *andra stycket* i huvudsak motsvarande bestämmelser i internationella verkställighetslagen som enligt det föregående stycket gäller när påföljdsomvandling inte sker.

6 §

Enligt paragrafen får vissa beslut som de ansvariga myndigheterna fattar enligt detta kapitel överklagas. Ett sådant beslut och beslut av en förvaltningsdomstol, gäller omedelbart om inte annat förordnas. Prövningstillstånd gäller vid överklagande till kammarrätt. Det har dock

ansetts att själva beslutet om överförande av verkställigheten inte bör kunna överklagas.

7 §

Enligt paragrafen bör offentligt biträde förordnas för den som tas i förvar i ett ärende om överförande eller under den tid påföljdsomvandling pågår. Om det kan antas att behov av biträde saknas bör ett sådant dock inte förordnas. Ett sådant fall kan vara att förvaret förväntas bli kortvarigt, t.ex. över en helg, eller om den förvarstagne avstår från ett biträde och förvaret inte kan antas komma att dra ut på tiden.

8 §

I paragrafen bemyndigas regeringen att i förordning ange vilka myndigheter som är ansvariga för verkställigheten i Sverige av de påföljder som överförs med stöd av kapitlet. Det är naturligt att de myndigheter som idag har ansvar för verkställigheten av de svenska påföljderna får motsvarande ansvar att besluta om överförande av verkställighet till Sverige av de utländska påföljder som närmast motsvarar de svenska påföljderna.

8 kap. Övriga bestämmelser

Återförande i vissa fall av personer som har överlämnats till Sverige

1 §

Paragrafen behandlar det fallet att någon har överlämnats *till* Sverige med ett villkor om återförande (jfr 6 kap. 1 § tredje stycket när det gäller det motsatta fallet). Frågan behandlas i avsnitt 9.

Överlämnande av detta slag torde uteslutande komma att tillämpas för att en person skall kunna närvara vid en rättegång i Sverige som berör personens egen brottslighet. Har ett sådant villkor ställts upp skall den som har överlämnats till Sverige återföras i enlighet med villkoret.

Polismyndigheten på den ort där rättegången äger rum skall enligt *första stycket* ombesörja återförandet. Det är naturligt att det i första hand är den åklagare som har begärt personen överlämnad till Sverige som underrättar polismyndigheten om vad som gäller.

Är den som skall återföras på fri fot får han eller hon enligt *andra stycket* omhändertaras och tas i förvar i den utsträckning det behövs för att återförandet skall kunna återföras. I frågor om proportionaliet m.m. hänvisas till vad som sägs i kommentaren till 6 kap. 5 §. Det bör dock vid förvar enligt denna bestämmelse erinras om att åtagandet att återsända den som har överlämnats hit särskilt måste beaktas vid bedömningen.

Tillstånd till transport genom Sverige

2 §

Paragrafen behandlar frågan om transitering av den som överlämnas mellan två medlemsstater eller som utlämnas till en medlemsstat från en stat utanför EU. Transitering regleras i artikel 25 i rambeslutet. Frågan behandlas närmare i avsnitt 11.2.

Enligt *första stycket* lämnar Rikspolisstyrelsen tillstånd till transitering. Transitering får inte vägras, men Rikspolisstyrelsen får i beslutet ange de förutsättningar som skall gälla för transiteringen, t.ex. tid och plats.

Enligt *andra stycket* får den polismyndighet som ombesörjer transiteringen ta den som transiteras i förvar om det är nödvändigt för att transporten skall kunna genomföras. I frågor om proportionalitet m.m. hänvisas till vad som sägs i kommentaren till 6 kap. 5 §.

Beslut om tillfälligt upphävande av lagen i förhållande till en viss stat

3 §

Enligt bestämmelsen kan regeringen bestämma att lagen under viss tid inte skall tillämpas i förhållande till en viss stat i EU. Frågan behandlas i avsnitt 6.1.

Övergångsbestämmelser

Övergångsfrågor behandlas i avsnitt 15.

I *punkten 1* anges tidpunkten för ikraftträdande. Den nya lagen bör i enlighet med Sveriges åtagande enligt rambeslutet träda i kraft den 1 januari 2004.

Hur äldre registreringar i SIS och pågående ärenden skall hanteras behandlas i *punkten 2*. Enligt artikel 32 skall äldre bestämmelser, dvs. för svenskt vidkommande utlämningslagen eller nordiska utlämningslagen, tillämpas på utlämningsframställningar som kommer in före den 1 januari 2004. Som närmare utvecklas i avsnitt 15, bör det som är avgörande för om nya och äldre bestämmelser skall tillämpas vara om handläggningen av ett utlämningsärende har inletts före den 1 januari 2004. Även om registreringen i SIS är av äldre datum bör den nya lagen tillämpas om något ärende om utlämning inte har inletts före ikraftträdandet av lagen.

Om det efter den nya lagens ikraftträdande inkommer en begäran om utvidgad utlämning eller vidareutlämning till en medlemsstat i EU, kan bestämmelserna i 24 § utlämningslagen inte längre tillämpas. Inte heller bestämmelsen i 6 kap. 8 § i den nya lagen är enligt sin ordalydelse tillämplig. I *punkten 3* tas dessa, sannolikt sällsynta, fall omhand genom att 6 kap. 8 § görs tillämplig även i dessa fall. Om en person har utlämnats till en medlemsstat i EU och denna stat efter den 31 december 2003 påkallar beslut rörande personen om tillstånd till utvidgad utlämning eller vidareutlämning, skall alltså frågan prövas som en begäran om tillstånd till utvidgat överlämnande eller vidareöverlämnande. Genom en särskild forumregel görs Stockholms tingsrätt behörig att pröva frågorna.

I *punkten 4* finns övergångsregler rörande registrering i Schengens informationssystem (SIS). Som har angetts i kommentaren till 1 kap. 4 §, skall en registrering i SIS under en övergångsperiod anses vara likvärdig med en arresteringsorder. Det finns anledning att på lämpligt sätt tillkännage när övergångslösningen inte längre skall tillämpas. Bestämmelsen motsvarar artikel 9.3 i rambeslutet. På samma sätt skall äldre registreringar i SIS behandlas i de fall punkten 2 i övergångs-

bestämmelserna inte är tillämplig och ärendet därför handläggs som ett ärende om överlämnande från Sverige. Sådana registreringar torde i normalfallet behöva kompletteras enligt 4 kap. 2 § den nya lagen.

16.2 Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

2 kap. 5 a §

Paragrafen anger i vilka fall en utländsk brottmålsdom hindrar lagföring i Sverige för samma gärning som har prövats i den utländska domen. Huvudregeln om sådan res judicata-verkan anges i *första stycket*.

I *andra stycket* finns vissa undantag från detta hinder, bl.a. om gärningen har begåtts i Sverige. Enligt det senare ledet av stycket gäller undantagen inte om lagföringen i den andra staten har skett på begäran av en svensk myndighet eller sedan personen har utlämnats från Sverige för lagföring. Den föreslagna ändringen innebär att undantagen inte heller skall gälla om personen har överlämnats från Sverige till den andra staten för lagföring. I sådana fall skall alltså huvudregeln i första stycket om hinder mot ny lagföring gälla.

2 kap. 8 §

Paragrafen, som behandlas i avsnitt 7.3.3, innehåller en bestämmelse om att det till följd av utlämning kan vara nödvändigt att göra avsteg från andra bestämmelser, i t.ex. 2 kap. brottsbalken. I paragrafen införs hänvisningar med anledning av de nya bestämmelserna om överlämnande för brott.

I *första stycket* finns i dag en upplysning om att det finns särskilda bestämmelser om utlämning. Ändringen innebär endast att upplysningen också omfattar bestämmelser om överlämnande.

Regeln i *andra stycket* föreskriver att ett villkor som har ställts upp vid en utlämning till Sverige skall gälla här. Innebörden av ändringen är att också ett villkor som har ställts upp vid överlämnande till Sverige skall respekteras t.ex. i fråga om möjligheten att lagföra den som har överlämnats för andra gärningar än de som omfattades av beslutet om överlämnande (specialitetsprincipen) eller att vidareöverlämna en person som tidigare har överlämnats till Sverige. Omfattningen av dessa begränsningar framgår av artiklarna 27 respektive 28 i rambeslutet. Uttrycket att villkor *uppställts* avser situationer såväl där villkoret ställts upp i det enskilda fallet som där villkoret gäller enligt det internationella avtalet, t.ex. de nämnda artiklarna i rambeslutet, utan att det nämnts i det enskilda fallet. Övriga ändringar i bestämmelsen är redaktionella.

33 kap. 6 §

Frågor om tillgodoräkning av tid för frihetsberövande utomlands behandlas i avsnitt 12.4.

Enligt *första stycket* i paragrafen kan frihetsberövanden som skall tillgodoräknas enligt lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. i vissa fall tillgodoräknas av rätten, när denna förordnar att en påföljd skall anses vara helt verkställd genom frihetsberövanden som har föregått domen. Ändringen föranleds av att frihetsberövanden som har ägt rum utomlands i ett ärende om överlämnande till Sverige för lagföring

obligatoriskt skall tillgodoräknas den som döms till fängelse (se den allmänna motiveringen och författningskommentaren till 19 a § lagen om beräkning av strafftid m.m.). Genom ändringen kan även sådana frihetsberövanden tillgodoräknas den dömde.

33 kap. 7 §

Frågor om tillgodoräknande av frihetsberövande utom riket behandlas i avsnitt 12.4.

Bestämmelsen rör fakultativ möjlighet att avräkna tid för frihetsberövanden som ägt rum utom riket. Beslut om sådan avräkning fattas av domstol.

Ändringen beror på att frihetsberövanden som har ägt rum utomlands i ett ärende om överlämnande till Sverige för lagföring obligatoriskt skall tillgodoräknas den som döms till fängelse eller sluten ungdomsvård eller om domstolen förordnar att sådan påföljd enligt 34 kap. 1 § första stycket 1 skall avse ytterligare brott. Se närmare förslaget till 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. Någon fakultativ avräkning enligt förevarande paragraf skall därför inte ske i sådana fall. I *första stycket* begränsas således hänvisningen till 19 a § lagen om beräkning av strafftid m.m. till att endast avse första och andra styckena, eftersom det nya tredje stycket avser avräkning vid överlämnande enligt en arresteringsorder som alltså skall vara obligatorisk. I *andra stycket*, som är nytt, erinras om den nya bestämmelsen i 19 a § lagen om beräkning av strafftid m.m. om obligatorisk avräkning av frihetsberövande som beror på en arresteringsorder.

34 kap. 18 §

Paragrafen behandlar utlämning till Sverige för verkställighet av fängelsestraff (första stycket) och överförande av straffverkställighet från Sverige (andra stycket), i fall då domen avser flera brott och det i den andra staten finns hinder mot utlämning eller överförande för något av brotten. En domstol kan då undanröja den gemensamt bestämda påföljden och döma till påföljd för den del av brottsligheten för vilken utlämning eller överförande kan ske.

Enligt det föreslagna *tredje stycket* skall regeln i första stycket tillämpas på motsvarande sätt i fråga överlämnande. Situationen som regleras är således att en fråga har uppkommit om att en person skall överlämnas till Sverige för verkställighet här av en frihetsberövande påföljd, men där beslutet om överlämnande inte omfattar samtliga brott som ligger till grund för påföljden. Domstolen skall då, efter anmälan av åklagaren, undanröja den gemensamt ådömda påföljden och döma till ny påföljd för den brottslighet för vilken överlämnande kan ske.

16.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

Ändringarna i utlämningslagen behandlas i avsnitt 12.1. Flertalet ändringar föranleds av att bl.a. utlämningskonventionerna från 1957, 1995 och 1996 från och med den 1 januari 2004 ersätts av rambeslutet om en europeisk arresteringsorder mellan EU:s medlemsstater. Samtidigt

föreslås den nya lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder träda i kraft. Det får till följd att utlämningslagen inte längre skall tillämpas i förhållande till andra EU-medlemsstater.

1 §

I paragrafen införs ett nytt *andra stycke*, av vilket det framgår att lagen inte skall tillämpas i förhållande till Island och Norge eller medlemsstater i EU. Det nuvarande andra stycket, som innehåller en hänvisning till bestämmelserna i 28-39 §§ om ett förenklat utlämningsförfarande, utgår som en följd av att dessa bestämmelser tas bort.

Samtidigt utgår också 27 §, som behandlar förhållandet till den nordiska utlämningslagen. Med de undantag som följer av 4 kap. 4 § i förslaget till lag om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder skall fortsättningsvis lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge tillämpas i förhållande till de nordiska länderna. I förhållande till EU-länder kommer, med motsvarande undantag, lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder att vara den tillämpliga lagen.

2 §

Av paragrafens nya lydelse framgår att en svensk medborgare inte får utlämnas enligt utlämningslagen. Ändringen är en följd av att de särskilda bestämmelserna om utlämning av svenska medborgare till en EU-medlemsstat (3–3 c §§) utgår. Med uttrycket ”enligt denna lag” markeras att utlämning av en svensk medborgare kan ske enligt andra lagar, nämligen den nordiska utlämningslagen och lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt.

4 §

I paragrafens *första stycke* utmönstras den särskilda strafftröskeln för utlämning till medlemsstater i EU. Efter ändringen blir strafftröskeln vid utlämning enligt utlämningslagen fängelse i ett år eller mer (jfr dock andra och tredje styckena). Övriga ändringar i paragrafen är redaktionella.

6 §

Genom ändringen tas den särskilda bestämmelsen i *tredje stycket*, om att utlämning för politiska brott inte får vägras i förhållande till en annan EU-medlemsstat, bort. Enligt den kvarvarande bestämmelsen i samma stycke får utlämning inte vägras på den grunden att det är fråga om ett politiskt brott, om ett avslag skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den andra staten (se prop. 2000/01:83 s. 37 ff.).

Det nuvarande *fjärde stycket* utgår som en följd av att svenska medborgare inte längre kan utlämnas enligt utlämningslagen.

10 §

Ändringen i *andra stycket* föranleds av att 1996 års utlämningskonvention och utlämningsbestämmelserna i Schengenkonventionen från och med den 1 januari 2004 ersätts av

rambeslutet om en europeisk arresteringsorder (se artikel 31.1). Bestämmelserna i dessa konventioner om verkan av preskription blir därmed inte längre tillämpliga. Den andra meningen i stycket skall därför utgå.

Det nuvarande *tredje stycket* utgår som en följd av att svenska medborgare inte längre kan utlämnas enligt utlämningslagen.

Övriga ändringar är redaktionella.

12 a §

Enligt den nya lydelsen av paragrafens *första stycke* får den som har utlämnats från Sverige, utöver vad som följer av 12 § första stycket 1, åtalas eller straffas för annat brott som han eller hon har begått före utlämningen, om det följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige. För närvarande har Sverige ingått endast en internationell överenskommelse av denna innebörd, nämligen utlämningsavtalet med Kanada (se prop. 2000/01:83 s. 23 ff.). Ändringen är en följd av att 1996 års utlämningskonvention, som innehöll bestämmelser om att den som utlämnats under vissa förutsättningar kunde åtalas, straffas eller vidareutlämnas utan den utlämnande statens samtycke, inte längre skall tillämpas mellan medlemsstaterna. De speciella undantag som regleras i den nuvarande lydelsen har också tagits bort.

Det nuvarande *andra stycket* utgår som en följd av att svenska medborgare inte längre kan utlämnas enligt utlämningslagen.

16 §

Ändringen i paragrafens *första stycke* är språklig och innebär inte någon ändrad innebörd av bestämmelsen.

Ändringen i paragrafens *andra stycke* är en följd av att 1996 års utlämningskonvention, som innehöll bestämmelser som gav möjlighet till direktkontakt i vissa fall mellan medlemsstaternas myndigheter, inte längre skall tillämpas mellan medlemsstaterna. Enligt den nya lydelsen är sådan direktkontakt möjlig om den andra staten tillåter det. Bestämmelsen om att direktkontakt kan ske enligt en internationell överenskommelse har tagits bort och rätten för åklagaren att kommunicera direkt har gjorts mer generell och beroende endast av om den andra staten tillåter det.

20 §

Ändringen i *första stycket* är språklig och innebär inte någon ändrad innebörd av bestämmelsen.

Det *andra stycket* motsvarar första meningen i den nuvarande lydelsen av samma stycke. Även den ändringen är språklig och innebär inte någon ändrad innebörd av bestämmelsen.

Det *tredje stycket* är nytt och motsvarar i huvudsak den andra meningen i den nuvarande lydelsen av andra stycket. Enligt den nya lydelsen får polismyndigheten omhänderta och även ta i förvar den som enligt regeringens beslut skall utlämnas. Bestämmelsen om omhändertagande och förvar blir tillämplig endast i de fall där den som skall utlämnas inte är häktad enligt 16 §. Omhändertagande och förvar får ske i den utsträckning det är nödvändigt för att utlämningen skall

kunna genomföras. Tidsfristen förlängs till 48 mot tidigare 24 timmar. Ändringen motsvarar i sak bestämmelsen om omhändertagande och förvar av den som skall överlämnas enligt lagen om överlämnande på enligt en europeisk arresteringsorder (6 kap. 5 §), se kommentaren till den bestämmelsen.

26 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om transport genom Sverige av den som utlämnas mellan två stater (transitering). Frågan om transitering behandlas i avsnitt 11.3.

Ändringen i det *andra stycket* är en konsekvens av att en svensk medborgare inte längre kan utlämnas enligt utlämningslagen.

I det nya *tredje stycket* införs en möjlighet för polismyndigheten att omhänderta och ta den som transiteras i förvar. Förutsättningen för att omhändertagande och förvars skall få ske är att det är nödvändigt för att transporten skall kunna genomföras. Bestämmelsen motsvarar i sak den som föreslås i lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder (8 kap. 2 §), se kommentaren till den bestämmelsen.

Enligt det nya *fjärde stycket* tillämpas inte paragrafens bestämmelser vid transport genom Sverige med anledning av att någon utlämnas till en medlemsstat i EU. Vid sådan transport gäller i stället 19 § i den nordiska utlämningslagen eller 8 kap. 2 § lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Den sistnämnda bestämmelsen innehåller även bestämmelser om transport genom Sverige av någon som överlämnas mellan två EU-medlemsstater enligt en arresteringsorder.

26 a §

I paragrafen finns bestämmelser som aktualiseras när någon har utlämnats till Sverige för att en rättegång skall kunna genomföras mot personen, under villkor att personen efter rättegången återförs till den andra staten.

Ändringen i det *första stycket* är språklig och syftar – utan att någon innehållsmässig ändring är avsedd – till att klargöra skillnaden mellan överlämnande och återförande. Begreppet ”överlämnande” får genom införandet av den nya lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder en annan innebörd än vad som avses i den nuvarande lydelsen av paragrafen, där med ”överlämnande” avses att någon återförs efter att dessförinnan ha utlämnats till Sverige. För att det inte skall uppstå någon oklarhet i vad som menas i de olika situationerna bör begreppet ”återförande” användas för att beteckna den situationen att någon återförs efter att ha varit utlämnad till Sverige för rättegång.

Ändringen i det *andra stycket* innebär dels ett förtydligande i fråga om rätten för polismyndigheten att ta den som skall återföras i förvar. Dessutom uppställs en tidsgräns för hur lång tid en person får vara omhändertagen och tagen i förvar om högst 48 timmar. I övrigt hänvisas här till kommentaren till 8 kap. 1 § lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder.

Övergångsbestämmelser

I avsnitt 15 redogörs för övergångsfrågor. Innebörden av övergångsbestämmelsen är att ärenden som har inletts före den 1 januari

2004 skall handläggas enligt utlämningslagens eller den nordiska utlämningslagens nuvarande bestämmelser. Se också övergångsbestämmelserna till den nya lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder.

16.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge

16 §

Ändringen, som motsvarar ändringen i 20 § utlämningslagen, innebär att den som utlämnas får omhändertas och tas i förvar i högst 48 timmar. Se kommentaren till 20 § tredje stycket utlämningslagen.

17 §

Ett nytt *fjärde stycke* införs, där det sägs att paragrafen inte skall tillämpas om en europeisk arresteringsorder har utfärdats för den eftersökte. Ärendet inleds i så fall på det sätt som anges i den nya lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Det innebär att det är den lagens tvångsmedelsregler som tillämpas initialt. Om de berörda myndigheterna kommer överens om att den nordiska utlämningslagen i stället skall användas skall dock den nordiska utlämningslagen tillämpas i stället för den nya lagen (se 4 kap. 4 § i den lagen).

19 §

Ändringen i *första stycket* är endast språklig.

Ett nytt *andra stycke* införs med möjlighet att ta den som transiteras mellan två nordiska stater i förvar, se avsnitt 11.3. Se även kommentaren till 26 § utlämningslagen.

22 §

Ändringen, som motsvarar ändringen i 26 a § utlämningslagen, innebär att den som har utlämnats till Sverige under villkor om återförande får omhändertas och tas i förvar i högst 48 timmar. Vidare utmönstras begreppet ”överlämnande” från paragrafen. Se även kommentaren till 26 a § utlämningslagen.

Övergångsbestämmelser

Övergångsfrågor kommenteras i avsnitt 15. Övergångsbestämmelsen är densamma som föreslås ovan rörande utlämningslagen, se kommentaren till den lagen.

16.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

34 §

Bestämmelsen behandlar begränsningar i den mottagande statens rätt att lagföra en person som tidigare har överförts från Sverige för verkställighet av en frihetsberövande påföljd. Begränsningen avser brott som begåtts före personens överförande till den mottagande staten och som inte omfattas av framställningen av verkställighet. För sådana brott får den utlämnade inte åtalas, dömas, berövas friheten i den andra staten för verkställighet av påföljd eller tvångsåtgärd eller underkastas annan inskränkning i sin personliga frihet.

Enligt *första stycket* får regeringen emellertid lämna medgivande till en sådan åtgärd, dock endast om utlämning för brottet kunnat äga rum eller om utlämning skulle ha varit utesluten endast på grund av straffets längd.

Enligt det föreslagna *tredje stycket* jämställs i detta avseende utlämning med överlämnande enligt en arresteringsorder. Det innebär att bedömningen av om medgivande skall lämnas skall göras med beaktande av inte bara regler om utlämning utan också av regler om överlämnande enligt en arresteringsorder. Ändringen får naturligtvis betydelse bara i förhållande till stater som deltar i samarbetet om arresteringsordern. Medgivande till andra stater skall även i fortsättningen bedömas utifrån regler om utlämning.

16.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

19 a §

I paragrafen regleras i vilken mån frihetsberövanden som föregått en svensk dom skall tillgodoräknas som tid verkställd i anstalt. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 12.4.

Ändringen i *andra stycket* är redaktionell och följer av det nya tredje stycket.

I *tredje stycket*, som är nytt, föreskrivs att tid för frihetsberövande som har ägt rum utom riket i ett ärende om överlämnande skall räknas den som har överlämnats tillgodo i Sverige, i den utsträckning som hade skett om frihetsberövandet ägt rum i Sverige. Bestämmelsen skall tillämpas även när den som har överlämnats till Sverige överlämnas till sluten ungdomsvård, se 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av slutn ungdomsvård. Bestämmelsen är tillämplig oavsett under vilken rättslig benämning frihetsberövandet har ägt rum. Den andra staten skall enligt artikel 26.2 i rambeslutet vid överlämnandet meddela Sverige alla uppgifter om hur länge den eftersökte har varit frihetsberövad.

Bestämmelsen är obligatorisk, vilket gör att den fakultativa möjligheten att avräkna frihetsberövanden i utlandet som i dag finns i 33 kap. brottsbalken inte skall tillämpas i de fall personen överlämnas till Sverige för lagföring. Se härom kommentaren till 33 kap. 7 § brottsbalken (avsnitt 16.2).

Det bör observeras att bestämmelsen gäller endast vid överlämnande för lagföring.

16.7 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

5 kap. 7 §

I paragrafens *första stycke* regleras sekretess i verksamhet som avser rättslig hjälp på begäran av en annan stat eller en mellanfolklig domstol för uppgift som hänför sig till utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål eller angelägenhet som angår tvångsmedel. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 12.2.

Det i lagtexten använda uttrycket ”rättslig hjälp” ändras till ”rättsligt samarbete”. Syftet är att förtydliga bestämmelsen så att det står klart att den är tillämplig vid all form av rättsligt samarbete rörande förundersökning i brottmål eller tvångsmedel på begäran av en annan stat eller en mellanfolklig domstol. Bestämmelsen omfattar således också ärenden om överlämnande. Liksom vid utlämning är bestämmelsen tillämplig även i bl.a. ärenden om utvidgat överlämnande och tillstånd till vidareöverlämnande och vid transitering. Sekretessen kan omfatta såväl själva begäran om överlämnande – dvs. arresteringsordern och i förekommande fall därtill fogade handlingar – som uppgifter som hänför sig till utredningen.

Övriga ändringar i bestämmelsen är redaktionella. De återstående rekvisit som finns i första stycket i paragrafen ändras inte, vilket innebär att bl.a. skaderekvisitet är detsamma (se tidigare uttalanden om det rekvisitet i prop. 1999/2000:61 s. 209).

7 kap. 41 §

Bestämmelsen reglerar i vilken utsträckning sekretess gäller för uppgift om enskilda personliga förhållanden i en angelägenhet som avser en framställning enligt 3 § lagen (2000:344) om Schengens informationssystem.

Enligt *första stycket 1* omfattar sekretessregleringen bl.a. uppgifter i framställningar som avser omhändertagande av en person som har efterlysts för utlämning. Ändringen, som är redaktionell, jämför i detta avseende uppgifter i en arresteringsorder med efterlysningar för utlämning. Det innebär att en arresteringsorder och därmed sammanhängande uppgifter som förmedlas genom SIS omfattas av sekretess.

16.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

21 a §

I paragrafen anges att beslut om vård med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga inte hindrar beslut om t.ex. utvisning eller utlämning.

Första stycket kompletteras med tre punkter.

Genom punkt 6 och 7 blir kollisionsregeln också tillämplig i Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt och med Internationella brottmålsdomstolen. Det bör noteras att risken för att någon som vårdas enligt lagen skall begäras överlämnad till Internationella brottmålsdomstolen är mycket liten eftersom den domstolen saknar behörighet beträffande gärningsmän som var under arton år när brottet begicks (se prop. 2001/02:88 s. 32 och 95). Tillägget föranleds av en strävan att behandla olika former av utlämning och överlämnande på ett konsekvent sätt.

Punkt 8 innebär att beslut om vård med stöd av lagen inte hindrar beslut om överlämnande enligt lagen om överlämnande enligt en arresteringsorder. Ändringen är redaktionell.

16.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

29 §

Paragrafen och ändringen ansluter till vad som ovan sagts om 21 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om unga. *Första stycket* tillförs tre nya punkter.

De nya *punkterna 6 och 7* avser förhållandet mellan psykiatrisk tvångsvård och Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt och med Internationella brottmålsdomstolen. Även beslut om överlämnande eller utlämning till dessa domstolar kan alltså komma att verkställas trots att personen är föremål för tvångsvård om övriga förutsättningar enligt paragrafen också är uppfyllda.

Punkt 8 innebär att ett beslut om överlämnande enligt en arresteringsorder av någon som vårdas enligt lagen kan verkställas utan hinder av tvångsvården om det begärs av åklagaren och om chefsöverläkaren finner att patientens tillstånd tillåter att beslutet verkställs. Om det enligt paragrafen bedöms finnas hinder på grund av personens hälsotillstånd mot att verkställa ett beslut om överlämnande kan verkställigheten dock skjutas upp enligt 6 kap.1 eller 2 § i den föreslagna lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Åklagaren bör underrättas så snart chefsöverläkaren bedömer att personen kan överlämnas.

Tvångsvården upphör i de fall som avses i paragrafen när beslutet har verkställts.

16.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård

17 §

Paragrafen hänvisar i fråga om upphörande av rättspsykiatrisk vård till den ovan behandlade 29 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård (avsnitt 16.9). Ändringen i paragrafens *första stycke*, innebär att den bestämmelsen i lagen om psykiatrisk tvångsvård skall ha motsvarande tillämpning i fråga om upphörande av rättspsykiatrisk vård för den som

skall överlämnas enligt en arresteringsorder eller till Internationella brottmålsdomstolen eller utlämnas till en internationell tribunal för brott mot internationell humanitär rätt. Se härom kommentaren till 29 § lagen om psykiatrisk tvångsvård.

Ändringen i *tredje stycket* görs med anledning av att överförande av påföljden rättspsykiatrisk vård (31 kap. 3 § brottsbalken) kommer att kunna ske även enligt lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Den särskilda hänvisningen till lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom bör därför tas bort och bestämmelsen därmed göras mer generell.

16.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt

8 §

Lagen behandlar Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt. I 8 § sägs att det är polismyndigheten som skall verkställa ett beslut om utlämning enligt lagen och att den som skall utlämnas får omhändertas under viss tid. Ändringen, som innebär att tiden utsträcks från 24 till 48 timmar, görs i syfte att uppnå konsekvens med den reglering som i detta avseende skall gälla enligt den nya lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Se härom kommentaren till 6 kap. 4 § den lagen.

16.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

3 §

I bestämmelsen, som kommenteras i avsnitt 12.3, regleras vilka uppgifter belastningsregistret skall innehålla.

I *punkt 5* anges att uppgifter om den som skall utlämnas skall finnas i registret. Genom ändringen tas punkten bort, vilket innebär att belastningsregistret inte längre skall innehålla sådana uppgifter. Sådan information får i stället sökas i misstankeregistret.

17 §

I paragrafen finns vissa bestämmelser om gallring av uppgifter i belastningsregistret. I *punkt 12* sägs att uppgifter om beslut om utlämning för brott skall gallras tio år efter beslutet.

Ändringen, som innebär att punkt 12 tas bort, är redaktionell och följer av att utlämningsbeslut inte längre skall registreras i belastningsregistret. I och med att utlämningsbeslut inte längre skall finnas i registret krävs inte heller någon gallringsregel. Se närmare avsnitt 12.3 och kommentaren till föregående paragraf.

Övergångsbestämmelser

I syfte att ge den ansvariga myndigheten tid och möjlighet att avregistrera uppgifter om utlämning ur belastningsregistret anges att uppgifter som har registrerats enligt äldre regler får stå kvar i högst ett år, dvs. till den 1 januari 2005.

16.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister

3 §

Bestämmelsen reglerar vilka uppgifter som skall finnas i misstankeregistret.

Ändringen i paragrafens *andra stycke*, som kommenteras i avsnitt 12.3, innebär att även uppgifter om att den som har begärts överlämnad skall tas in i registret.

13 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om gallring av uppgifter i misstankeregistret.

I *första stycket* 4 införs en gallringsregel för uppgifter om den som har begärts överlämnad för brott. Sådana uppgifter skall sålunda gallras när begäran har avgjorts och beslutet verkställt. Ett ärende om överlämnande med villkor om återförande av den som utlämnas eller överlämnas bör i detta avseende anses vara avslutat (avgjort och verkställt) när den som har utlämnats eller överlämnats har återförts till Sverige enligt villkoret.

Gallringsbestämmelsen ändras såvitt gäller utlämning på så sätt att uppgifterna skall gallras när beslutet har verkställts. Enligt nuvarande ordning sker gallring redan när begäran har avgjorts. Ändringen föranleds av att uppgifter om utlämning inte längre skall finnas i belastningsregistret, se avsnitt 12.3.

16.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder

3 §

Lagen om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder ger enskilda som har blivit utsatta för bl.a. frihetsberövanden möjlighet att få ekonomisk ersättning från staten. I paragrafen föreskrivs att sådan ersättning också kan ges till den som på grund av en svensk myndighets efterlysning för brott eller begäran om anhållande eller utlämning för brott har varit utsatt för ett motsvarande frihetsberövande utomlands.

I det nya *andra stycket* föreskrivs att i fråga om överlämnande skall första stycket tillämpas på motsvarande sätt. Ändringen, som är redaktionell, innebär att även frihetsberövanden utomlands med anledning av att svensk åklagare har utfärdat en arresteringsorder kan omfattas av rätten till ersättning.

16.15 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete

4 och 5 §§

Paragraferna anger i vilka fall utländska tjänstemän får fortsätta en övervakning eller ett förföljande in på svenskt territorium. Enligt 1 § i lagen gäller reglerna om gränsöverskridande övervakning och förföljande endast mellan Sverige och andra medlemsstater i EU samt Norge och Island. Detta innebär, såvitt gäller 5 § om förföljande över en landgräns in i Sverige, att den i praktiken endast kan tillämpas i förhållande till Finland och Norge, eftersom det i 10 § finns särbestämmelser för Danmark.

Rätten för utländska tjänstemän till gränsöverskridande övervakning eller förföljande begränsas på olika sätt, bl.a. genom att brottet som ligger till grund för åtgärden skall kunna föranleda utlämning.

Som en följd av införandet av den europeiska arresteringsordern kommer utlämning i framtiden inte att användas mellan Sverige och andra medlemsstater i EU, förutom Danmark och Finland i den mån den särskilda nordiska utlämningslagen (1959:254) tillämpas. Begränsningen för rätten till gränsöverskridande övervakning eller förföljande, med koppling mellan brottet som ligger till grund för åtgärden och utlämning, måste därför ändras. Ändringarna i 4 och 5 §§, som är redaktionella, innebär att gränsöverskridande övervakning eller förföljande in i Sverige skall kunna ske också om brottet som ligger till grund för åtgärden kan föranleda överlämnande enligt en arresteringsorder.

8 §

I paragrafen regleras under vilka förhållanden en person som omhändertagits enligt 6 § i lagen får tas i förvar och när han eller hon skall frigges. I första stycket anges att en person som har omhändertagits enligt lagen får tas i förvar under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter skall personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en begäran om vissa åtgärder, bl.a. enligt utlämningslagarna.

Genom ändringen tillförs första stycket tre punkter.

Punkterna 6 och 7 innebär att också en begäran om provisoriska tvångsåtgärder för Internationella brottmålsdomstolen eller en internationell brottmålsribunal hindrar frigivning på samma sätt som motsvarande begäran från en annan stat. Tillägget föranleds av en strävan att behandla olika former av utlämning och överlämnande på ett konsekvent sätt.

Kompletteringen med *punkten 8* är redaktionell och följer av att den europeiska arresteringsordern kommer att tillämpas inom EU.

16.16 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem

3 §

Bestämmelsen talar om vad den svenska nationella enheten av Schengens informationssystem (SIS) skall innehålla. Ändringen i *punkten 1*, som är

redaktionell, anger att enheten skall innehålla även uppgifter om framställningar om gripande av den som är efterlyst för överlämnande enligt en arresteringsorder. Frågan om kommunikationsvägar behandlas i avsnitt 8.2.

16.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

1 kap. 2 §

I bestämmelsen ges en uttömmande uppräkningslista av åtgärder som regleras i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. I *tredje stycket* finns en upplysning om att det i andra författningar finns regler om näraliggande åtgärder.

I *tredje stycket* tillförs genom ändringen, som är redaktionell, en hänvisning till särskilda regler om överlämnande.

16.18 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete

3 kap. 2 och 5 §§

I paragraferna behandlas för tullsamarbetets del regler om gränsöverskridande förföljande och förvar av en i samband därmed omhändertagen person.

Ändringarna motsvarar ändringarna i 5 och 8 §§ lagen (2000:343) om internationellt polisärt samarbete. Se kommentaren till de bestämmelserna (avsnitt 16.15).

16.19 Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen

9 §

Lagen behandlar Sveriges samarbete med Internationella brottmålsdomstolen. I 9 § sägs att det är polismyndigheten som skall verkställa ett beslut om överlämnande enligt lagen och att den som skall överlämnas får omhändertas under viss tid. Ändringen, som innebär att tiden utsträcks från 24 till 48 timmar, görs i syfte att uppnå konsekvens med den reglering som i detta avseende skall gälla enligt den nya lagen om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Se kommentaren till 6 kap. 4 § den lagen.

21 §

Ändringen är redaktionell och följer av att särskilda bestämmelser om utlämning inom EU upphävs genom införandet av den nya lagen.

(Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning VI i Fördraget om Europeiska unionen)

RÅDETS RAMBESLUT

av den 13 juni 2002

om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna

(2002/584/RIF)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av Fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel 31 a och 31 b samt artikel 34.2 b i detta,

med beaktande av kommissionens förslag (¹),

med beaktande av Europaparlamentets yttrande (²), och

av följande skäl:

- (1) Enligt slutsatserna från Europeiska rådet i Tammerfors en 15-16 oktober 1999, särskilt punkt 35, bör det formella utlämningsförfarandet avskaffas bland medlemsstaterna när det gäller personer som är på flykt undan rättvisan efter att ha fått sin slutgiltiga dom, och förfaranden för utlämningsärenden påskyndas vad gäller personer som är misstänkta för brott.
- (2) I åtgärdsprogrammet för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål, vilket avses i punkt 37 i slutsatserna från Europeiska rådet i Tammerfors och antogs av rådet den 30 november 2000 (³), behandlas frågan om ömsesidig verkställighet av arresteringsorder.
- (3) Det finns ett antal konventioner på detta område till vilka alla eller en del medlemsstater har anslutit sig, däribland Europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 och Europeiska konventionen om bekämpande av terrorism av den 27 januari 1977. Lagstiftningen om utlämning i de nordiska länderna har identiskt innehåll.

¹ EGT C E, 27.11.2001, s. 305.

² Yttrandet avgett den 9 januari 2002 (ännu ej offentligtgjort i EGT).

³ EGT C 12 E, 15.1.2001, s.10.

- (4) Dessutom har medlemsstaterna godkänt följande tre konventioner, som helt eller delvis gäller utlämning och ingår i gemenskapens regelverk: konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna ⁽⁴⁾ (mellan de medlemsstater som är anslutna till konventionen), konventionen av den 10 mars 1995 om ett förenklat förfarande för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater ⁽⁵⁾ och konventionen av den 27 september 1996 om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater ⁽⁶⁾.
- (5) Målet för unionen att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa har medfört att behovet av utlämning mellan medlemsstaterna har försvunnit, och att det skall ersättas av ett system för överlämnande mellan rättsliga myndigheter. De nuvarande förfarandena för utlämning är komplicerade och riskerar att ge upphov till förseningar, vilket kan avhjälpas genom införande av ett nytt förenklat system för överlämnande av dömda eller misstänkta personer för verkställighet av domar eller lagföring. De traditionella samarbetsförbindelser mellan medlemsstaterna som hittills varit rådande bör ersättas av ett system med fri rörlighet för straffrättsliga avgöranden, såväl preliminära som slutliga, i ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (6) Den europeiska arresteringsorder som införs genom detta rambeslut utgör den första konkreta åtgärder på det straffrättsliga området rörande principen om ömsesidigt erkännande, vilken Europeiska rådet har kallat en hörnsten i det rättsliga samarbetet.
- (7) Eftersom målet att ersätta den multilaterala utlämningsordning som bygger på Europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av dess omfattning och verkningar bättre kan uppnås på unionsnivå, kan rådet vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 2 i Fördraget om Europeiska unionen och i artikel 5 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskaperna. I enlighet med proportionalitets-principen i den sistnämnda artikeln går detta rambeslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (8) Beslut om verkställighet av en europeisk arresteringsorder måste kontrolleras i tillräcklig omfattning, vilket innebär att en rättslig myndighet i den medlemsstat där den eftersökta personen har gripits måste fatta beslutet om huruvida han eller hon skall överlämnas.

⁴ EGT L 239, 22.9.2000, s. 19.

⁵ EGT C 78, 30.3.1995, s. 2.

⁶ EGT C 313, 13.10.1996, s. 12.

- (9) Centralmyndigheternas roll i verkställandet av en europeisk arresteringsorder bör begränsas till praktiskt och administrativt bistånd.
- (10) Systemet med en europeisk arresteringsorder vilar på en hög grad av förtroende mellan medlemsstaterna. Tillämpningen av systemet får avbrytas endast om en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter de principer som fastställs i artikel 6.1 Fördraget om Europeiska unionen, vilket fastslagits av rådet med tillämpning av artikel 7.1 i fördraget, och med de följder som avses i punkt 2 i samma artikel.
- (11) Den europeiska arresteringsordern bör ersätta samtliga tidigare instrument för utlämning mellan medlemsstaterna, även bestämmelserna om utlämning i avdelning III i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet.
- (12) Detta rambeslut respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns i artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen och återspeglas i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ⁽⁷⁾, särskilt kapitel VI i denna. Inget i detta rambeslut får tolkas som ett förbud att vägra överlämna en person som är föremål för en europeisk arresteringsorder, om det finns objektiva skäl för att tro att den europeiska arresteringsordern har utfärdats för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl. Detta rambeslut hindrar inte en medlemsstat från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.
- (13) Ingen får avvisas, utvisas eller utlämnas till en stat där de löper allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.
- (14) Eftersom samtliga medlemsstater har ratificerat Europarådets konvention av den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter, bör de personuppgifter som behandlas i samband med genomförandet av detta rambeslut skyddas i enlighet med principerna i denna konvention.

⁷ EGT C 364, 18.12.2000, s.1.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER*Artikel 1***Skyldighet att verkställa en europeisk arresteringsorder**

1. Den europeiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande, utfärdat av en medlemsstat med syftet att en annan medlemsstat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.
2. Medlemsstaterna skall verkställa varje europeisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande samt bestämmelserna i detta rambeslut.
3. Detta rambeslut påverkar inte skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen.

*Artikel 2***Tillämpningsområde för en europeisk arresteringsorder**

1. En europeisk arresteringsorder får utfärdas för gärningar som enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer. Detsamma gäller om ett straff eller en annan frihetsberövande åtgärd i minst fyra månader har dömts ut.
2. Följande brott skall medföra överlämnande på grundval av en europeisk arresteringsorder enligt villkoren i detta rambeslut och utan kontroll av om det föreligger dubbel straffbarhet för gärningen, förutsatt att brotten, som de definieras i den utfärdande medlemsstatens lagstiftning, kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år i den utfärdande medlemsstaten:
 - Deltagande i en kriminell organisation.
 - Terrorism.
 - Människohandel.

- Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
- Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
- Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
- Korruption.
- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
- Penningtvätt.
- Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- IT-brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
- Hjälptill olovlig inresa och olovlig vistelse.
- Mord, grov misshandel
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld och väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.

- Handel med stulna fordon
 - Våldtäkt.
 - Mordbrand.
 - Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
 - Kapning av flygplan eller fartyg.
 - Sabotage.
3. Rådet får, efter att ha hört Europaparlamentet i enlighet med artikel 39.1 i Fördraget om Europeiska unionen, när som helst enhälligt besluta att lägga till andra typer av brott i förteckningen i punkt 2 i den här artikeln. Mot bakgrund av kommissionens rapport enligt artikel 34.3 skall rådet bedöma om förteckningen bör utvidgas eller ändras.
4. När det gäller andra brott än de som omfattas av punkt 2 kan överlämnandet förenas med villkoret att de gärningar för vilka den europeiska arresteringsordern har utfärdats skall utgöra ett brott enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning, oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering.

Artikel 3

Skäl till att verkställighet av den europeiska arresteringsordern skall vägras

Den rättsliga myndigheten i den verkställande medlemsstaten (nedan kallad den verkställande rättsliga myndigheten) skall vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder i följande fall:

1. Om det brott som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern omfattas av amnesti i den verkställande medlemsstaten då denna var behörig att lagföra brottet enligt sin egen strafflag.
2. Om det framgår av de uppgifter som står till den verkställande rättsliga myndighetens förfogande att den eftersöktes ansvar för samma gärning prövats genom lagakraftägande dom i en medlemsstat, under förutsättning att straffet, vid fällande dom, avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i den medlemsstat i vilken avkunnandet ägt rum.

3. Om den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder på grund av sin ålder ännu inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern enligt den verkställande medlemsstatens lag. Bilaga 1

Artikel 4

Skäl till att verkställighet av den europeiska arresteringsordern får vägras

Den verkställande rättsliga myndigheten får vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder

1. om, i något fall som avses i artikel 2.4, den gärning som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern inte är ett brott enligt lagen i den verkställande medlemsstaten; när det gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner får dock verkställandet av den europeiska arresteringsordern inte vägras av det skälet att den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande medlemsstatens lagstiftning,
2. om den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern är föremål för lagföring i den verkställande medlemsstaten för samma gärning som den som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern,
3. om de rättsliga myndigheterna i den verkställande medlemsstaten har beslutat antingen att inte väcka åtal för det brott som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern eller att underlåta åtal, eller när den eftersökte i en medlemsstat omfattas av ett annat slutligt avgörande för samma gärningar som hindrar senare lagföring,
4. om åtal för brottet eller verkställigheten av straffet preskriberats enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning och gärningarna omfattas av denna medlemsstats behörighet enligt dess egen strafflagstiftning,
5. om det framgår av de uppgifter som står till den verkställande rättsliga myndighetens förfogande att den eftersöktes ansvar för samma gärningar prövats genom lagakraftägande dom i tredje land, under förutsättning att straffet, vid fällande dom, avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i det land där domen har meddelats,
6. om den europeiska arresteringsordern har utfärdats för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd och den eftersökte uppehåller sig i, är medborgare eller bosatt i den

verkställande medlemsstaten och denna stat åtar sig att själv verkställa detta straff eller denna åtgärd enligt denna medlemsstats lagstiftning.

7. om en europeisk arresteringsorder avser brott som
 - a) enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning anses ha begåtts helt eller delvis på dess territorium eller en plats som är likställd med den medlemsstatens territorium, eller
 - b) har begåtts utanför den utfärdande medlemsstatens territorium och åtal enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte är tillåtet för sådana brott, när de begåtts utanför den verkställande statens territorium.

Artikel 5

Garantier som skall lämnas av den utfärdande staten i särskilda fall

Den verkställande rättsliga myndigheten får, i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning, föreskriva att verkställigheten av en europeisk arresteringsorder är beroende av något av följande villkor:

1. När en europeisk arresteringsorder har utfärdats för verkställighet av ett straff eller en annan åtgärd som har beslutats genom utevarodom och den berörda personen inte kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för den förhandling som ledde till att beslutet fattades genom utevarodom, får överlämnande ske på villkor att den utfärdande rättsliga myndigheten lämnar tillräckliga garantier om att den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern kommer att ges möjlighet till en förnyad prövning av beslutet i den utfärdande medlemsstaten och att bli dömd i sin närvaro.
2. Om det brott på vars grundval en europeisk arresteringsorder har utfärdats är straffbart med fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd på livstid får verkställandet av den europeiska arresteringsordern förenas med villkoret att det i den utfärdande medlemsstatens rättssystem finns bestämmelser om att ompröva straffet - efter framställan eller senast efter 20 år- eller att tillämpa sådana åtgärder som kan ge benådning som personen är berättigad till enligt den utfärdande medlemsstatens nationella lagstiftning eller praxis i syfte att ett sådant straff eller en sådan åtgärd inte skall verkställas.
3. När den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder för lagföring är medborgare eller bosatt i den verkställande medlemsstaten får överlämnandet underkastas villkoret att personen efter att ha hörts återsänds till den verkställande medlemsstaten för

att där avtjäna det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som dömts ut i den utfärdande medlemsstaten. Bilaga 1

Artikel 6

Fastställande av de behöriga myndigheterna

1. Den utfärdande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den utfärdande medlemsstaten som är behörig att utfärda en europeisk arresteringsorder enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning.
2. Den verkställande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den verkställande medlemsstaten som är behörig att verkställa den europeiska arresteringsordern enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning.
3. Varje medlemsstat skall underrätta rådets generalsekretariat om den, enligt sin nationella lagstiftning, behöriga rättsliga myndigheten.

Artikel 7

Centralmyndighet

1. Varje medlemsstat får utse en centralmyndighet eller, om dess rättsordning så kräver, flera centralmyndigheter för att biträda de behöriga rättsliga myndigheterna.
2. En medlemsstat får, om organisationen av det nationella rättsväsendet så kräver, låta sin eller sina centralmyndighet(er) ansvara för det administrativa översändandet och mottagandet av europeiska arresteringsorder samt all annan officiell korrespondens i anslutning till dessa.

Den medlemsstat som önskar använda sig av de möjligheter som avses i denna artikel skall lämna uppgifter om sin eller sina centralmyndighet(er) till rådets generalsekretariat. Dessa anvisningar skall vara bindande för alla myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten.

Artikel 8

Den europeiska arresteringsorderns innehåll och form

1. En europeisk arresteringsorder skall innehålla följande uppgifter uppställda i enlighet med formuläret i bilagan:
 - a) Den eftersöktes identitet och nationalitet.

- b) Namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-post adress till den utfärdande rättsliga myndigheten.
 - c) Uppgift om förekomsten av en verkställbar dom, en arresteringsorder eller något annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan och som omfattas av artiklarna 1 och 2.
 - d) Brottets beskaffenhet och brottsrubricering, särskilt med avseende på artikel 2.
 - e) En beskrivning av de omständigheter under vilka brottet begåtts, inbegripet tidpunkt och plats samt den eftersöktes delaktighet i brottet.
 - f) Det straff som dömts ut, om det rör sig om en slutlig dom, eller den straffskalan för brottet som föreskrivs i den utfärdande medlemsstatens lagstiftning.
 - g) Eventuella andra konsekvenser av brottet.
2. Den europeiska arresteringsordern skall översättas till ett språk som är officiellt i den verkställande medlemsstaten. Varje medlemsstat får, när detta rambeslut antas eller vid en senare tidpunkt, i en förklaring som skall deponeras hos rådets generalsekretariat förklara att den kommer att godta en översättning till ett annat eller flera andra av Europeiska gemenskapernas officiella språk.

KAPITEL 2

ÖVERLÄMNANDEFÖRFARANDE

Artikel 9

Översändande av en europeisk arresteringsorder

1. Om det är känt var personen befinner sig får den utfärdande rättsliga myndigheten översända den europeiska arresteringsordern direkt till den verkställande rättsliga myndigheten.
2. Den utfärdande rättsliga myndigheten får under alla omständigheter besluta om en registrering av den eftersökta personen i Schengens informationssystem (SIS).
3. En sådan registrering skall utföras i enlighet med bestämmelserna i artikel 95 i konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna. En registrering i SIS skall anses vara likvärdig med en europeisk arresteringsorder åtföljd av den information som beskrivs i artikel 8.1. Under en

övergångsperiod, till dess att SIS kan överföra all den information som beskrivs i artikel 8, skall registreringen anses vara likvärdig med en europeisk arresteringsorder i avvaktan på att originalet i vederbörlig ordning mottas av den verkställande rättsliga myndigheten.

Bilaga 1

Artikel 10

Närmare bestämmelser om översändande av en europeisk arresteringsorder

1. Om den utfärdande rättsliga myndigheten inte känner till vilken verkställande rättslig myndighet som är behörig, skall den göra de efterforskningar som krävs, särskilt via det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter (), för att få denna information av den verkställande medlemsstaten.
2. Om den utfärdande rättsliga myndigheten så önskar kan arresteringsordern skickas genom det europeiska rättsliga nätverkets säkrade telekommunikationssystem.
3. Om det inte går att använda SIS får den utfärdande rättsliga myndigheten använda sig av Interpols tjänster för att översända den europeiska arresteringsordern.
4. Den utfärdande rättsliga myndigheten får översända den europeiska arresteringsordern på vilket säkert sätt som helst som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning, så att den verkställande medlemsstaten kan fastställa att den översända handlingen är äkta.
5. Alla svårigheter rörande översändandet av eller äktheten hos de handlingar som behövs för att verkställa den europeiska arresteringsordern skall behandlas genom direkta kontakter mellan de berörda rättsliga myndigheterna eller, i förekommande fall, med bistånd av medlemsstaternas centrala myndigheter.
6. Om den myndighet som tar emot en europeisk arresteringsorder saknar behörighet att verkställa denna, skall den självmant översända den europeiska arresteringsordern till den behöriga myndigheten i sin medlemsstat och underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta.

Artikel 11

Den eftersöktes rättigheter

1. När den eftersökte grips skall den behöriga verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den nationella lagstiftningen upplysa personen om den europeiska arresteringsordern och dess innehåll

samt om dennes möjlighet att samtycka till överlämnande till den utfärdande rättsliga myndigheten. Bilaga 1

2. En eftersökt person som har gripits för att en europeisk arresteringsorder skall kunna verkställas skall ha rätt till juridiskt biträde och tolk i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten.

Artikel 12

Fortsatt frihetsberövande

Om en person gripes på grundval av en europeisk arresteringsorder skall den verkställande rättsliga myndigheten fatta beslut i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning om huruvida personen skall hållas kvar i häkte. Det är alltid möjligt att, i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten, tillfälligt försätta personen på fri fot, med förbehåll för att den behöriga myndigheten i denna medlemsstat vidtar alla åtgärder som den bedömer vara nödvändiga för att undvika att den eftersökte avviker.

Artikel 13

Samtycke till överlämnande

1. Om den gripne säger sig samtycka till att överlämnas skall dennes samtycke och, i förekommande fall, uttryckliga avstående från tillämpning av specialitetsbestämmelsen enligt artikel 27.2 avges inför den verkställande rättsliga myndigheten, i enlighet med den verkställande medlemsstatens nationella lagstiftning.
2. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att det samtycke och, i förekommande fall, det avstående som anges i punkt 1 inhämtas under sådana förhållanden att det framgår att personen har lämnat dem frivilligt och fullt medveten om följderna av detta. Den eftersökte skall i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.
3. Det samtycke och, i förekommande fall, det avstående som anges i punkt 1 skall protokollföras i enlighet med det förfarande som föreskrivs i den verkställande medlemsstatens nationella lagstiftning.
4. Samtycket skall i princip vara oåterkalleligt. Varje medlemsstat får föreskriva att samtycket och, i förekommande fall, avståndet kan vara återkalleligt i enlighet med deras nationella regler. I ett sådant fall skall den tid som förflyter mellan dagen för samtycke och dagen för återkallelse inte beaktas vid fastställande av de tidsfrister som anges i artikel 17. En medlemsstat som vill använda sig av denna

möjlighet skall underrätta generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd om detta vid antagandet av detta rambeslut och ange på vilka villkor samtycket kan återkallas samt alla ändringar av dessa villkor. Bilaga 1

Artikel 14

Hörande av den eftersökte

En person som gripits och som inte samtycker till överlämnande enligt artikel 14 skall ha rätt att höras av den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten.

Artikel 15

Beslut om överlämnande

1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall, inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges i detta rambeslut, besluta om en person skall överlämnas.
2. Om den verkställande rättsliga myndigheten anser att de uppgifter som den utfärdande medlemsstaten har meddelat inte är tillräckliga för att myndigheten skall kunna besluta om överlämnandet, skall den begära att utan dröjsmål få nödvändiga kompletterande uppgifter, i synnerhet sådana som rör artiklarna 3CE5 och 8, och får dessutom fastställa en tidsfrist inom vilken de skall inkomma, med beaktande av nödvändigheten att iaktta den tidsfrist som anges i artikel 17.
3. Den utfärdande rättsliga myndigheten får när som helst överföra alla användbara kompletterande uppgifter till den verkställande rättsliga myndigheten.

Artikel 16

Beslut vid flera framställningar

1. Om flera medlemsstater har utfärdat en europeisk arresteringsorder för samma person, skall beslutet om vilken av framställningarna som skall verkställas fattas av den verkställande rättsliga myndigheten, som skall ta vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, särskilt till brottens relativa svårhetsgrad och platsen för deras förövande, datumen för de respektive europeiska arresteringsorden samt huruvida orden har utfärdats för lagföring eller för verkställande av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

2. Den verkställande rättsliga myndigheten får fråga Eurojust (⁸) om råd inför ett sådant beslut som avses i punkt 1.
3. Vid en konflikt mellan en europeisk arresteringsorder och en framställning om utlämning som givits in av ett tredje land skall beslutet om huruvida den europeiska arresteringsordern eller framställningen om utlämning skall ges företräde fattas av den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten, som skall ta vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, särskilt de som anges i punkt 1 och de som nämns i den tillämpliga konventionen.
4. Denna artikel skall inte påverka medlemsstaternas skyldigheter enligt den internationella brottmålsdomstolens stadga.

Artikel 17

Tidsfrister och beslutsregler avseende verkställighet av den europeiska arresteringsordern

1. En europeisk arresteringsorder skall behandlas och verkställas med skyndsamhet.
2. I de fall då den eftersökte samtycker till överlämnandet skall det slutgiltiga beslutet om verkställandet av den europeiska arresteringsordern fattas inom tio dagar efter det att samtycket har givits.
3. I övriga fall skall det slutgiltiga beslutet om verkställandet av den europeiska arresteringsordern fattas inom 60 dagar efter det att den eftersökte har gripits.
4. Om den europeiska arresteringsordern i specifika fall inte kan verkställas inom de tidsfrister som anges i punkterna 2 eller 3 skall den verkställande rättsliga myndigheten omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten och ange skälen till detta. I ett sådant fall får tidsfristerna förlängas med ytterligare 30 dagar.
5. Så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern inte har fattats av den verkställande rättsliga myndigheten skall denna säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av personen föreligger.
6. Varje vägran att verkställa en europeisk arresteringsorder skall motiveras.

⁸ Rådets beslut 2002/187/RIF av den 28 februari 2002 om inrättande av Eurojust för att stärka kampen mot grov brottslighet (EGT L 63, 6.3.2002, s. 1).

7. Om en medlemsstat i undantagsfall inte kan iaktta de tidsfrister som föreskrivs i denna artikel skall den underrätta Eurojust och ange skälen till förseningen. Dessutom skall en medlemsstat som har drabbats av upprepade förseningar med att verkställa europeiska arresteringsorder från en annan medlemsstats sida underrätta rådet så att det nationella genomförandet av detta rambeslut kan utvärderas på medlemsstatsnivå.

Bilaga 1

Artikel 18

Situation i avvaktan på beslut

1. Om den europeiska arresteringsordern har utfärdats för lagföring skall den utfärdande rättsliga myndigheten
 - a) antingen godta att den eftersökte hörs i enlighet med artikel 19, eller
 - b) godta tillfällig överföring av den eftersökte.
2. Villkoren för tillfällig överföring och dess varaktighet skall fastställas i samförstånd mellan den utfärdande och den verkställande rättsliga myndigheten.
3. Vid tillfällig överföring skall personen i fråga kunna återvända till den verkställande staten för att närvara vid den förhandling som rör honom eller henne inom ramen för förfarandet för överlämnande.

Artikel 19

Hörande av personen i avvaktan på beslut

1. Hörandet av den eftersökte skall genomföras av en rättslig myndighet, med bistånd av någon annan person som skall utses i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där den anmodande domstolen är belägen.
2. Hörandet av den eftersökte skall verkställas i enlighet med lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten och på de villkor som fastställs i samförstånd mellan den utfärdande och den verkställande rättsliga myndigheten.
3. Den behöriga verkställande rättsliga myndigheten får ge en annan rättslig myndighet i den egna medlemsstaten i uppdrag att delta vid hörandet av den eftersökte för att säkerställa att denna artikel och de villkor som har fastställts tillämpas på ett korrekt sätt.

Artikel 20

Privilegier och immunitet

1. Om den eftersökte har rätt till privilegier eller immunitet avseende rättsliga förfaranden eller verkställighet i den verkställande medlemsstaten skall tidsfristerna enligt artikel 17 inte börja löpa förrän om, och från och med den dag, den verkställande rättsliga myndigheten har informerats om att dessa privilegier eller denna immunitet har upphävts.

Den verkställande medlemsstaten skall se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande föreligger om den eftersökte inte längre har rätt till sådana privilegier eller sådan immunitet.

2. När upphävandet av privilegier eller immunitet åligger en myndighet i den verkställande medlemsstaten skall den verkställande rättsliga myndigheten utan dröjsmål begära detta hos den myndigheten. När upphävandet av privilegier eller immunitet åligger en myndighet i en annan stat eller en internationell organisation, skall den utfärdande rättsliga myndigheten begära detta hos den myndigheten eller organisationen.

Artikel 21

Samverkande internationella åtaganden

Detta rambeslut skall inte påverka den verkställande medlemsstatens åtaganden om den eftersökte har utlämnats till denna medlemsstat från ett tredje land och den eftersökte är skyddad genom specialitetsbestämmelserna i den ordning enligt vilken han eller hon utlämnades. Den verkställande medlemsstaten skall vidta alla åtgärder som krävs för att utan dröjsmål begära samtycke från den stat som den eftersökte utlämnades ifrån, så att han eller hon kan överlämnas till den utfärdande medlemsstaten. Tidsfristerna enligt artikel 17 börjar inte löpa förrän från och med den dag dessa specialitetsbestämmelser upphör att gälla. I avvaktan på beslutet i den stat varifrån den eftersökte har utlämnats skall den verkställande medlemsstaten se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande föreligger.

Artikel 22

Underrättelse om beslutet

Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart meddela den utfärdande rättsliga myndigheten om sitt beslut med anledning av en europeisk arresteringsorder.

Artikel 23

Tidsfrist för överlämnande av personen

1. Den eftersökte skall överlämnas så snart som möjligt vid en tidpunkt som de berörda myndigheterna skall komma överens om.
2. Den eftersökte personen skall överlämnas senast tio dagar efter det slutgiltiga beslutet om att verkställa den europeiska arresteringsordern.
3. Om omständigheter som ligger utanför någon av de berörda medlemsstaternas kontroll hindrar att den eftersökte överlämnas inom den tidsfrist som anges i punkt 2, skall den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten omedelbart kontakta varandra och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet. I så fall skall överlämnandet äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.
4. Överlämnandet kan i undantagsfall skjutas upp tillfälligt, av allvarliga humanitära skäl, till exempel om det finns godtagbara skäl att anta att verkställigheten uppenbart skulle innebära en fara för den eftersöktes liv eller hälsa. Verkställandet av den europeiska arresteringsordern skall äga rum så snart dessa skäl inte längre föreligger. Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet. I så fall skall överlämnandet äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.
5. När de tidsfrister som anges i punkterna 2-4 har löpt ut skall personen, om han eller hon fortfarande kvarhålls i häkte, försättas på fri fot.

*Artikel 24***Uppskjutet eller villkorligt överlämnande**

1. Den verkställande rättsliga myndigheten får, efter att ha fattat beslut om verkställighet av en europeisk arresteringsorder, skjuta upp överlämnandet av den eftersökte så att personen kan åtalas i den verkställande medlemsstaten eller, om dom redan har fallit, i den staten kan avtjäna ett straff som har dömts ut för en annan gärning än den som den europeiska arresteringsordern avser.
2. I stället för att uppskjuta överlämnandet får den verkställande rättsliga myndigheten tillfälligt överlämna den eftersökte till den utfärdande medlemsstaten på villkor som skall fastställas i samförstånd mellan den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten. Överenskommelsen skall göras skriftligt och villkoren

skall vara bindande för alla myndigheter i den utfärdande Bilaga 1
medlemsstaten.

Artikel 25

Transitering

1. Varje medlemsstat skall, utom när den utnyttjar möjligheten att vägra när transitering begärs för en medborgare eller varaktigt bosatt för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd, tillåta transitering genom sitt territorium av en eftersökt person som överlämnas, förutsatt att medlemsstaten har fått uppgifter om
 - a) identitet och nationalitet på den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder,
 - b) att det finns en europeisk arresteringsorder,
 - c) brottets beskaffenhet och brottsrubricering,
 - d) brottets omständigheter, bland annat tidpunkt och plats. När den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder i lagföringssyfte är medborgare eller varaktigt bosatt i transiteringsmedlemsstaten, får transiteringen underkastas villkoret att personen, efter att ha hörts, återsänds till transiteringsmedlemsstaten för att där avtjäna det fängelsestraff eller en frihetsberövande åtgärd som dömts ut i den utfärdande medlemsstaten.
2. Varje medlemsstat skall utse en myndighet som skall vara ansvarig för att ta emot framställningar om transitering och de dokument som krävs, liksom eventuell övrig officiell skriftväxling avseende framställningar om transitering. Medlemsstaterna skall meddela rådets generalsekretariat vilka myndigheter som utsetts.
3. Framställningen om transitering samt de uppgifter som avses i punkt 1 får sändas till den myndighet som utsetts enligt punkt 2 på varje sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning. Transiteringsmedlemsstaten skall meddela sitt beslut på samma sätt.
4. Detta rambeslut gäller inte om transporten sker med flyg utan planerad mellanlandning. Om en icke planerad landning görs skall emellertid den utfärdande medlemsstaten förse den myndighet som utsetts enligt punkt 2 med de uppgifter som avses i punkt 1.
5. När en transitering gäller en person som skall utlämnas från ett tredje land till en medlemsstat, skall denna artikel gälla i tillämpliga delar. I synnerhet uttrycket I europeisk arresteringsordern- skall ersättas med I framställning om utlämningla.

KAPITEL 3

FÖLJDER AV ÖVERLÄMNANDET*Artikel 26***Avräkning av tiden för frihetsberövande i den verkställande staten**

1. Den utfärdande medlemsstaten skall avräkna tiden för frihetsberövande som beror på verkställighet av en europeisk arresteringsorder från det totala frihetsberövande som skall avtjänas i den utfärdande medlemsstaten som ett resultat av att ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd har dömts ut.
2. I detta syfte skall den verkställande rättsliga myndigheten, eller den centralmyndighet som utsetts enligt artikel 7, vid överlämnandet översända alla uppgifter om hur länge den eftersökte varit frihetsberövad på grundval av den europeiska arresteringsordern till den utfärdande rättsliga myndigheten.

*Artikel 27***Möjligheter till åtal för andra brott**

1. Varje medlemsstat får anmäla till generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd att, i medlemsstatens förbindelser med andra medlemsstater som har lämnat samma förklaring, samtycke skall anses ha givits till åtal, dom eller frihetsberövande för att verkställa ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd för ett annat brott, som begicks före överlämnandet, än det brott för vilket personen överlämnades, såvida inte den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande.
2. Utom i de fall som avses i punkterna 1 och 3 får en överlämnad person inte åtalas, dömas eller på annat sätt berövas sin frihet för något annat brott, som begicks före överlämnandet, än det brott för vilket personen överlämnades.
3. Punkt 2 skall inte tillämpas i följande fall:
 - a) Om personen har haft möjlighet att lämna territoriet i den medlemsstat som han eller hon överlämnats till men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt till det territoriet efter att ha lämnat det.

- b) Brottet kan inte leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd.
 - c) Det straffrättsliga förfarandet föranleder inte tillämpning av en åtgärd som innebär att den personliga friheten inskränks.
 - d) Om personen kommer att bli föremål för en icke frihetsberövande påföljd, inbegripet böter eller en åtgärd som träder i stället för detta, även om påföljden inskränker den personliga friheten.
 - e) Om personen har samtyckt till att bli överlämnad och i förekommande fall avstått från tillämpning av specialitetsbestämmelsen i enlighet med artikel 13.
 - f) Om personen efter sitt överlämnande uttryckligen avstått från att utnyttja specialitetsbestämmelsen med avseende på specifika gärningar som begåtts före överlämnandet. Avståendet skall göras inför de behöriga rättsliga myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten och skall protokollföras i enlighet med denna stats nationella lagstiftning. Avståendet skall inhämtas så att det framgår att personen har gjort detta frivilligt och fullt medveten om följderna av detta. Personen skall i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.
 - g) Om den verkställande rättsliga myndigheten som överlämnat den eftersökte ger sitt samtycke i enlighet med punkt 4.
4. En framställan om samtycke skall överlämnas till den verkställande rättsliga myndigheten, tillsammans med de uppgifter som anges i artikel 8.1, och åtföljas av en översättning enligt artikel 8.2. Samtycke skall ges om det brott för vilket det begärs i sig skall medföra överlämnande enligt bestämmelserna i detta rambeslut. Samtycke skall vägras av de skäl som anges i artikel 3 och får i övrigt vägras endast av de skäl som anges i artikel 4. Beslutet skall fattas senast 30 dagar efter det att framställningen har mottagits.

I de situationer som anges i artikel 5 måste de garantier som föreskrivs i den artikeln ges av den utfärdande staten.

Artikel 28

Överlämnande eller efter följande utlämning

1. Varje medlemsstat får anmäla till rådets generalsekretariat att, i medlemsstatens förbindelser med andra medlemsstater som har lämnat samma förklaring, samtycket till överlämnande av en person till en annan medlemsstat än den verkställande medlemsstaten enligt en europeisk arresteringsorder som har utfärdats för ett brott som har begåtts före överlämnandet skall anses ha avgivits, såvida inte

den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande. Bilaga 1

2. Under alla förhållanden får en person som har överlämnats till den utfärdande medlemsstaten enligt en europeisk arresteringsorder, utan samtycke av den verkställande medlemsstaten, överlämnas till en annan medlemsstat än den verkställande medlemsstaten enligt en europeisk arresteringsorder som utfärdats före överlämnandet i följande fall:
 - a) Om den eftersökte har haft möjlighet att lämna territoriet i den medlemsstat som han eller hon överlämnats till men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt till det territoriet efter att ha lämnat det.
 - b) Om den eftersökte samtycker till att överlämnas till en annan medlemsstat än den verkställande medlemsstaten enligt en europeisk arresteringsorder. Samtycke skall lämnas inför de behöriga rättsliga myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten och skall protokollföras i enlighet med denna stats nationella lagstiftning. Samtycket skall inhämtas så att det framgår att personen har gjort detta frivilligt och fullt medveten om följderna av detta. Den eftersökte skall i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.
 - c) Om den eftersökte inte utnyttjar specialitetsbestämmelsen enligt artikel 27.3 a, e, f och g.
3. Den verkställande rättsliga myndigheten skall ge sitt samtycke till överlämnande av den berörda personen till en annan medlemsstat enligt följande bestämmelser:
 - a) En framställan om samtycke skall överlämnas i enlighet med artikel 9 och åtföljas av de uppgifter som anges i artikel 8.1 och av en översättning enligt artikel 8.2.
 - b) Samtycke skall ges om det brott för vilket det begärs i sig skall medföra överlämnande enligt bestämmelserna i detta rambeslut.
 - c) Beslutet skall fattas senast 30 dagar efter det att framställningen har mottagits.
 - d) Samtycke skall vägras av de skäl som anges i artikel 3 och får i övrigt vägras endast av de skäl som anges i artikel 4. I de situationer som anges i artikel 5 måste de garantier som föreskrivs i den artikeln ges av den utfärdande medlemsstaten.
4. Trots vad som sägs i punkt 1 skall en person som har överlämnats enligt en europeisk arresteringsorder inte utlämnas till ett tredje land utan samtycke av den behöriga myndigheten i den medlemsstat som har överlämnat personen. Samtycket skall lämnas i enlighet med de

konventioner enligt vilka den medlemsstaten är bunden samt enligt Bilaga 1
den statens nationella lagstiftning.

Artikel 29

Överlämnande av egendom

1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall, i enlighet med dess nationella lagstiftning, på begäran av den utfärdande rättsliga myndigheten eller på eget initiativ beslagta och överlämna egendom som
 - a) kan behöva företes som bevis, eller
 - b) har förvärvats av den eftersökte till följd av brottet.
2. Sådan egendom som avses i punkt 1 skall överlämnas även om den europeiska arresteringsordern inte kan verkställas på grund av att den eftersökte avlidit eller avvikit.
3. Om den egendom som avses i punkt 1 är föremål för beslag eller förverkande på den verkställande medlemsstatens territorium, får den medlemsstaten, om egendomen behövs i samband med pågående straffrättsliga förfaranden, tillfälligt behålla eller överlämna den till den utfärdande medlemsstaten, på villkor att den återlämnas.
4. Rättigheter som den verkställande medlemsstaten eller tredje man kan ha förvärvat i den egendom som avses i punkt 1 skall bibehållas. Om sådana rättigheter finns, skall den utfärdande medlemsstaten återlämna egendomen utan kostnad till den verkställande medlemsstaten så snart som möjligt efter det straffrättsliga förfarandet.

Artikel 30

Kostnader

1. Utgifter på den verkställande medlemsstatens territorium för att verkställa den europeiska arresteringsordern skall betalas av denna medlemsstat.
2. Alla andra utgifter skall betalas av den utfärdande medlemsstaten.

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER*Artikel 31*

Förhållande till andra rättsliga instrument

1. Bestämmelserna i detta rambeslut skall, utan att detta påverkar deras tillämpning i förbindelserna mellan medlemsstater och tredje länder, den 1 januari 2004 ersätta motsvarande konventionsbestämmelser om utlämning i förbindelserna mellan medlemsstaterna:
 - a) Europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957, tilläggsprotokollet till denna av den 15 oktober 1975, det andra tilläggsprotokollet till denna av den 17 mars 1978 och Europeiska konventionen om bekämpande av terrorism av den 27 januari 1977, vad gäller utlämning,
 - b) avtalet av den 26 maj 1989 om förenkling och modernisering av förfarandena för översändande av utlämningsansökningar,
 - c) konventionen av den 10 mars 1995 om ett förenklat förfarande för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater,
 - d) konventionen av den 27 september 1996 om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater, och
 - e) kapitel 4 i avdelning III i konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna.
2. Medlemsstaterna får fortsätta att tillämpa de bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som är i kraft när detta rambeslut antas, i den mån de gör det möjligt att fördjupa eller vidga rambeslutets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för överlämnande av personer som är föremål för en europeisk arresteringsorder.

Medlemsstaterna får sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser efter det att rambeslutet har trätt i kraft in den mån de gör det möjligt att fördjupa eller vidga innehållet i detta rambeslut och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för överlämnande av personer som är föremål för en europeisk arresteringsorder, särskilt genom att fastställa kortare tidsfrister än de som anges i artikel 17, genom att utöka förteckningen över brott i artikel 2.2, genom att ytterligare begränsa skälen till att vägra verkställighet enligt artiklarna 3 och 4, eller genom att sänka straffröskeln i artikel 2.1 eller 2.2.

De avtal och överensstämmelser som avses i andra stycket skall inte i något fall kunna påverka förbindelserna med de medlemsstater som inte är parter i dessa.

Medlemsstaterna skall, inom tre månader efter detta rambesluts ikraftträdande, underrätta rådet och kommissionen om gällande avtal eller överenskommelser enligt punkt 1 som de önskar fortsätta tillämpa.

Medlemsstaterna skall även underrätta rådet och kommissionen om nya avtal eller överenskommelser av den typ som avses i andra stycket, senast tre månader efter att de har undertecknats.

3. I den mån som de konventioner eller avtal som avses i punkt 1 är tillämpliga på territorier i medlemsstaterna, eller territorier för vilka en medlemsstat ombesörjer de yttre förbindelserna, på vilka detta rambeslut inte är tillämpligt, skall de nuvarande förbindelserna mellan dessa territorier och de övriga medlemsstaterna fortsätta att regleras genom dessa instrument.

Artikel 32

Övergångsbestämmelse

1. För framställningar om utlämning som tas emot före den 1 januari 2004 kommer även fortsättningsvis gällande utlämningsinstrument att vara i kraft. För framställningar som tas emot efter detta datum kommer de regler att gälla som antas av medlemsstaterna i enlighet med detta rambeslut. Medlemsstaterna får dock, när rådet antar detta rambeslut, göra ett uttalande, där de förklarar att de som verkställande medlemsstat kommer att fortsätta att behandla framställningar, som gäller gärningar som begåtts före en tidpunkt som de skall fastställa, i enlighet med det utlämningssystem som gällde före den 1 januari 2004. Ifrågavarande tidpunkt får inte vara senare än 7 augusti 2002. Detta uttalande skall offentliggöras i Officiella tidningen. Det kan återkallas när som helst.

Artikel 33

Bestämmelser avseende Österrike och Gibraltar

1. Så länge som Österrike inte har ändrat artikel 12.1 i 12Auslieferungs- und Rechtshilfegesetzl., och allra senast fram till den 31 december 2008, får landet tillåta sina verkställande rättsliga myndigheter att vägra verkställa en europeisk arresteringsorder, om den eftersökte är österrikisk medborgare och om den gärning för vilken den europeiska arresteringsordern har utfärdats inte är straffbar enligt österrikisk lag.
2. Detta rambeslut skall tillämpas på Gibraltar.

Artikel 34

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut före den 31 december 2003.
2. Medlemsstaterna skall till rådets generalsekretariat och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. När de gör detta kan varje medlemsstat ange att den omedelbart kommer att tillämpa detta rambeslut i sina förbindelser med de medlemsstater som har lämnat samma underrättelse. Rådets generalsekretariat skall underrätta medlemsstaterna och kommissionen om de uppgifter som tagits emot enligt artiklarna 7.2, 8.2, 13.4 och 25.2. Det skall även ombesörja offentliggörandet i Officiella tidningen.
3. På grundval av de uppgifter som rådets generalsekretariat lämnat skall kommissionen senast den 31 december 2004 överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta rambeslut, vid behov tillsammans med lagförslag.
4. Rådet skall under andra halvåret 2003 göra en utvärdering av bestämmelserna i detta rambeslut, särskilt när det gäller den praktiska tillämpningen i medlemsstaterna samt hur SIS fungerar.

Artikel 35

Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Officiella tidningen.

Utfärdat i Luxemburg den 13 juni 2002.

På rådets vägnar
M. RAJOY BREY
Ordförande

EUROPEISK ARRESTERINGSORDER (¹)

Denna order har utfärdats av en behörig rättslig myndighet. Jag begär att nedan nämnda person skall gripas och överlämnas för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

a) Information om den eftersöktes identitet
.....
Efternamn:
.....
Förnamn:
.....
Flicknamn, i förekommande fall:
.....
Alias, i förekommande fall:
.....
Kön:
.....
Nationalitet:
.....
Födelsedatum:
.....
Födelseort:
.....
Bostadsort och/eller känd adress:
.....
Om uppgift finns, det eller de språk som den eftersökte förstår:
.....
.....
Utmärkande drag/beskrivning av den eftersökte:
.....
.....
Foto och fingeravtryck av den eftersökte, om dessa finns tillgängliga och kan överlämnas, eller kontaktadress för den person som kan tillhandahålla information eller en DNA-profil (om denna information finns tillgänglig för överföring och inte har bifogats)

¹ Denna order måste skrivas på eller översättas till ett av den verkställande medlemsstatens språk, när denna stat är känd, eller på något annat språk som denna godtar.

b) Beslut på vilket arresteringsordern grundas

1. Arresteringsorder eller verkställbart rättsligt beslut med samma verkan:.....

Typ:

2. Verkställbar dom:

Beteckning:

c) Uppgifter om straffets längd

1. Maximal längd för det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som kan dömas ut för brottet eller brotten:

2. Längd för det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som har dömts ut:

Straff som återstår att avtjäna:

d) Beslut genom utevarodom, och

– den berörda personen har kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för den förhandling som ledde till att beslutet fattades genom utevarodom,

eller

– den berörda personen har inte kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för den förhandling som ledde till att beslutet fattades genom utevarodom men har följande rättsliga garantier efter överlämnande till de rättsliga myndigheterna (om sådana garantier kan lämnas i förväg):

Precisera de rättsliga garantierna:

.....

e) Brott:

Denna order berör totalt
 brott.

Beskrivning av de omständigheter under vilka brottet eller brotten begicks, inklusive tidpunkt (datum och klockslag), plats och den eftersöktes grad av delaktighet i brottet eller brotten:

.....

Brottets eller brottens beskaffenhet och brottsrubricering samt tillämplig lagbestämmelse:

.....

1. Markera i förekommande fall om det rör sig om ett eller flera av följande brott, som i den utfärdande medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning:

- Deltagande i en kriminell organisation.
- Terrorism.
- Människohandel.
- Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
- Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
- Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
- Korruption.
- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
- Penningtvätt.
- Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- IT-brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter
- Hjälptill olaglig inresa och olaglig vistelse.
- Mord, grov misshandel.
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld och väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon.
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage.

II. Fullständig beskrivning av det eller de brott som inte omfattas av fallen i punkt I ovan:

.....

f) Andra omständigheter i fallet (frivillig information):

(Observera att detta kan omfatta kommentarer om extraterritorialitet, avbrytande av tidsbegränsningar och andra följder av brottet)

.....

.....

g) Denna order rör också beslag och överlämnande av föremål som kan utgöra bevis:

Denna order rör också beslag och överlämnande av föremål som den eftersökte förvärvat genom brottet:

Om uppgift finns, beskrivning av och plats för dessa föremål:

.....

.....

.....

h) Det eller de brott som har lett till att denna order utfärdas är straffbart/straffbara med/har medfört fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd på livstid

– rättssystemet i den utfärdande medlemsstaten medger omprövning av straffet CE på begäran eller åtminstone efter 20 år CE i syfte att ett sådant straff eller en sådan åtgärd inte skall verkställas,

och/eller

– rättssystemet i den utfärdande medlemsstaten medger tillämpning av sådana benådningsåtgärder som personen är berättigad till enligt den utfärdande medlemsstatens nationella lagstiftning eller praxis, i syfte att ett sådant straff eller en sådan åtgärd inte skall verkställas.

i) Den rättsliga myndighet som har utfärdat ordern:

Officiellt namn:

Företrädarens namn ():

.....

Befattning (titel/grad):

.....

Ärendebeteckning:

.....

Adress:

Tfn (landskod) (riktnummer) (–)

.....

Fax (landskod) (riktnummer) (-)
.....
E-post:
.....
Information för kontakt med den person som skall kontaktas för nödvändiga arrangemang för överlämnandet:
.....
.....
Central myndighet för överföringen och det administrativa mottagandet av en europeisk arresteringsorder, i förekommande fall:
Namn på den centrala myndigheten:
.....
Kontaktperson, i förekommande fall (titel/grad och namn):
Adress:
Tfn (landskod) (riktnummer) (-)
.....
Fax (landskod) (riktnummer) (-)
.....
E-post:
.....
Underskrift av den utfärdande rättsliga myndigheten och/eller dess företrädare:
.....
Namn:
.....
Befattning (titel/grad):
.....
Datum:
.....
Officiell stämpel (i förekommande fall)

Uttalanden till rambeslutet

Uttalanden från vissa medlemsstater vid antagandet av rambeslutet

Uttalanden enligt artikel 32

Uttalande från Frankrike:

Frankrike förklarar i enlighet med artikel 32 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna att landet som verkställande medlemsstat kommer att fortsätta att behandla framställningar rörande gärningar som begåtts före den 1 november 1993, datumet för ikraftträdandet av fördraget om Europeiska unionen, undertecknat i Maastricht den 7 februari 1992, i enlighet med det utlämningssystem som gällde före den 1 januari 2004.

Uttalande från Italien:

I enlighet med artikel 32 kommer Italien att fortsätta att behandla alla framställningar rörande gärningar som begåtts före tidpunkten för ikraftträdande av rambeslutet om en europeisk arresteringsorder i enlighet med gällande bestämmelser om utlämning.

Uttalande från Österrike:

Österrike förklarar enligt artikel 32 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna att man såsom verkställande stat också fortsättningsvis kommer att behandla de framställningar som gäller straffbara gärningar, som har begåtts före tidpunkten för rambeslutets ikraftträdande, i enlighet med det utlämningssystem som gällde före detta datum.

Uttalanden enligt artikel 13.4

Uttalande från Belgien:

Den berörda personens samtycke till överlämnande får återkallas ända fram till dess att överlämnandet sker.

Uttalande från Danmark:

Samtycke till överlämnande och uttryckligt avstående från tillämpning av specialitetsbestämmelsen får återkallas i enlighet med vid varje tidpunkt tillämpliga relevanta regler i dansk lagstiftning.

Uttalande från Irland:

Bilaga 3

I Irland kan samtycke till överlämnande och, i förekommande fall, uttryckligt avstående från tillämpning av specialitetsbestämmelsen enligt artikel 27.2 återkallas. Samtycket kan återkallas i enlighet med nationell lag fram till dess att överlämnandet har verkställts.

Uttalande från Finland:

I Finland får samtycke till överlämnande och, i förekommande fall, uttryckligt avstående från tillämpning av specialitetsbestämmelsen enligt artikel 27.2 återkallas. Samtycket får återkallas i enlighet med nationell lagstiftning fram till dess att överlämnandet har verkställts.

Uttalande från Sverige:

Ett samtycke eller avstående enligt artikel 13.1 får återkallas av den som begärs överlämnad. Återkallelsen måste ske innan beslutet om överlämnande har verkställts.

Promemorians lagförslag

1 Förslag till lag om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU

Häri genom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av Europeiska unionens rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002/584/RIF).

I detta kapitel finns allmänna bestämmelser om en europeisk arresteringsorder.

I 2–6 kap. finns bestämmelser om överlämnande från Sverige av en eftersökt person.

I 7–8 kap. finns bestämmelser om överförande av verkställighet av straff till och från Sverige.

I 9 kap. finns bestämmelser om den verkan som ett beslut om överlämnande har på ett redan väckt åtal, om transitering genom Sverige och om att regeringen för viss tid kan förordna att lagens bestämmelser inte skall tillämpas i förhållande till en medlemsstat i Europeiska unionen.

I fråga om utfärdande av en europeisk arresteringsorder och om överlämnande till Sverige finns särskilda bestämmelser.

2 § Med en europeisk arresteringsorder (arresteringsorder) avses ett rättsligt avgörande, utfärdat av en rättslig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen, med en begäran om att en rättslig myndighet i en annan sådan stat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

3 § En arresteringsorder skall vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet samt innehålla uppgifter om

1. den eftersöktes identitet och nationalitet,
2. namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den utfärdande myndigheten,
3. förekomsten av en verkställbar dom, ett häktningsbeslut eller ett annat verkställbart beslut med samma innebörd,
4. den brottsliga gärningen, med angivande av tid och plats för gärningen, en beskrivning av omständigheterna kring gärningen samt den eftersöktes delaktighet i gärningen,
5. brottsrubricering, samt om gärningen är sådan som anges i bilagan till denna lag,
6. straffskalan för gärningen eller, om begäran avser verkställighet av en frihetsberövande påföljd, det straff eller den påföljd som har dömts ut, och
7. eventuella övriga konsekvenser av gärningen.

1 § Den som eftersöks enligt en arresteringsorder och som påträffas i Sverige skall, om inte annat sägs i denna lag eller annars följer av föreskrift i någon annan lag, överlämnas till den utfärdande medlemsstaten.

2 § Överlämnande får beviljas endast för en gärning som motsvarar brott enligt svensk lag och

1. som enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till en frihetsberövande påföljd i ett år eller mer (överlämnande för lagföring), eller

2. för vilken en frihetsberövande påföljd i minst fyra månader har dömts ut (överlämnande för verkställighet av straff).

Överlämnande får beviljas även för en gärning som inte motsvarar brott enligt svensk lag, om gärningen är sådan som anges i bilagan till denna lag och enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till en frihetsberövande påföljd i tre år eller mer.

3 § Överlämnande får inte beviljas

1. om en arresteringsorder, trots att den utfärdande myndigheten har getts möjlighet till komplettering, till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande skall beviljas,

2. om den utfärdande myndigheten inte lämnar sådana garantier som enligt 3 kap. 1–2 §§ krävs för att överlämnande skall kunna beviljas,

3. om den eftersökte skall utlämnas eller överlämnas enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,

4. om den eftersökte enligt 5 kap. 3 § skall överlämnas till en annan utfärdande myndighet.

4 § Överlämnande får inte beviljas

1. om den eftersökte vid tiden för gärningen inte hade fyllt 15 år,

2. om det kan antas att överlämnandet begärs i syfte att lagföra eller bestraffa den eftersökte på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning.

5 § Överlämnande får inte beviljas

1. om gärningen omfattas av nåd eller ett annat beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen,

2. om det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har meddelats beslut att inte åtala för gärningen,

3. om den eftersöktes ansvar för gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat i Europeiska unionen och påföljden, vid fällande dom, har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,

4. om den eftersöktes ansvar för gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen och om detta enligt 10 § fjärde eller femte stycket lagen

(1957:668) om utlämning för brott hade utgjort ett hinder mot utlämning av den eftersökte, Bilaga 4

5. om lagföring för gärningen skall ske i Sverige,

6. om påföljd för gärningen inte längre kan dömas ut i Sverige på grund av preskription och den eftersökte är svensk medborgare,

7. om gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige och denna inte motsvarar, eller när den begicks motsvarade, brott enligt svensk lag eller om påföljd för gärningen inte kan dömas ut i Sverige på grund av preskription.

6 § När den som eftersöks för verkställighet av en frihetsberövande påföljd är svensk medborgare skall överlämnande vägras om den eftersökte begär att påföljden skall verkställas i Sverige och beslut har meddelats enligt 7 kap. 1 § om att verkställighet skall ske här.

Första stycket gäller inte om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande medlemsstaten, om det inte med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller annars finns särskilda skäl till att verkställighet sker i Sverige

3 kap. Särskilda garantier för överlämnande från Sverige

1 § Överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd som har dömts ut utan att den eftersökte kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för rättegången eller utan att den eftersökte varit personligen närvarande vid rättegången, får beviljas endast om den utfärdande myndigheten lämnar garantier att den eftersökte kommer att ges möjlighet till en förnyad prövning i den utfärdande medlemsstaten och att bli dömd i sin närvaro.

2 § Överlämnande för lagföring av den som är svensk medborgare får, om han eller hon begär det, beviljas bara om den utfärdande myndigheten lämnar garantier för att den eftersökte återförs till Sverige för verkställighet här av ett ådömt fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd.

Första stycket gäller inte om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande medlemsstaten, om det inte med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller annars finns särskilda skäl till att verkställighet sker i Sverige.

4 kap. Det inledande förfarandet vid överlämnande från Sverige

Hur ärendet inleds

1 § Om det är känt att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, får arresteringsordern skickas direkt till behörig åklagare. En arresteringsorder får även översändas genom Schengens informationssystem (SIS) eller genom ett annat system för eftersökning av brottsmisstänkta personer.

Riksåklagaren bestämmer vilka åklagare som är behöriga att handlägga ärenden enligt denna lag.

2 § En arresteringsorder skall vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller vara åtföljd av en översättning till något av dessa språk, samt till form och innehåll vara sådan som anges i 1 kap. 3 §.

När en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande skall beviljas, skall åklagaren ge den utfärdande myndigheten möjlighet att inom en viss tid komplettera arresteringsordern. Åklagaren skall ange att ärendet kan komma att prövas i befintligt skick om någon komplettering inte sker.

Utredningen

3 § Om en arresteringsorder har skickats direkt enligt 1 § eller om det på annat sätt framkommer att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, skall åklagaren utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. När den som begärs överlämnad för lagföring är under 18 år skall dessutom utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål.

Utredningen skall bedrivas med skyndsamhet. Den tidsfrist som kan komma att gälla för tingsrätten enligt 5 kap. 2 § skall beaktas vid utredningen.

Tvångsmedel

4 § Den eftersökte skall anhållas av åklagaren. Något anhållande skall dock inte ske

1. om det kan antas att förutsättningar saknas för ett överlämnande eller

2. om det inte finns någon beaktansvärd risk att den eftersökte avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande.

Trots att det inte finns någon sådan risk som avses i första styckets andra punkt får anhållande ske om det finns en påtaglig risk att den eftersökte genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar utredningen av ett brott som har tagits upp i en arresteringsorder.

Den som inte har fyllt arton år får inte anhållas utan att det finns en påtaglig risk för att han eller hon annars avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande eller förfar på sätt som anges i andra stycket.

Om det för att undanröja grunden för ett anhållande är tillräckligt att den som eftersöks meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en anmälningsskyldighet, får åklagaren besluta om en sådan åtgärd i stället för anhållande. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken skall övervakning ersätta ett anhållande.

I brådskande fall får en polisman som påträffar någon som kan anhållas gripa denne även utan något anhållningsbeslut.

5 § När någon har gripits eller anhållits eller ålagts reseförbud eller anmälningsskyldighet tillämpas i fortsättningen samma regler som när motsvarande åtgärd företagits vid en svensk förundersökning. I fråga om förutsättningarna för sådant tvångsmedel gäller dock det som sägs i 4 §. För rättens beslut om häktning gäller samma förutsättningar som enligt 4 § gäller för anhållande. Det som sägs i rättegångsbalken om tid för väckande av åtal skall inte tillämpas.

6 § Innehåller en arresteringsorder en ansökan om beslag tillämpas i denna del bestämmelserna i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Om det under behandlingen av ett ärende påträffas sådana föremål som på grund av det uppgivna brottet skulle kunna tas i beslag och överlämnas enligt 4 kap. 19 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, får de även utan en särskild ansökan tas i beslag. Har beslag skett tillämpas 4 kap. 16 § den lagen.

7 § Beslut av rätten gäller, om inte annat beslutas, till dess ärendet har avgjorts eller, när överlämnande beslutats, tills detta har verkställts. Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter det att överlämnande har beslutats. Ett beslut om anhållande eller häktning skall dock upphävas, om frihetsberövandet annars skulle bli oproportionerligt långt.

8 § Ett beslut av hovrätt i fråga om tvångsmedel får inte överklagas.

Offentlig försvarare

9 § Om den eftersökte begär det, eller är under 18 år, skall offentlig försvarare förordnas för honom eller henne. Den eftersökte skall underrättas om sin rätt att få en offentlig försvarare.

5 kap. Beslutsförfarandet vid överlämnande från Sverige

Rättens prövning

1 § Beslut i fråga om överlämnande meddelas av tingsrätten på begäran av åklagaren. Vid handläggningen tillämpas reglerna om brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

Tingsrätten skall för prövningen av frågan om överlämnande hålla en förhandling. En sådan förhandling behöver inte hållas om den eftersökte har samtyckt till överlämnande eller av annat skäl begärt att ärendet avgörs på handlingarna. Till en förhandling skall åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad skall han eller hon inställas.

2 § Tingsrätten skall pröva ärendet med skyndsamhet och, om möjligt, senast 30 dagar efter det att den eftersökte påträffats meddela beslut i fråga om överlämnande. Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, skall beslutet meddelas inom tio dagar från det att samtycket har avgetts,

om det inte föreligger synnerliga skäl mot att meddela beslut inom denna tid. Bilaga 4

Konkurrerande framställningar

3 § Om två eller flera utfärdande myndigheter har utfärdat arresteringsorder beträffande samma person, skall ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som handlägger det först inkomna ärendet. Inkommer en ny arresteringsorder efter tingsrättens beslut får hovrätten, på yrkande av åklagaren, besluta att tingsrätten skall pröva ärendena i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera arresteringsorder som skall beviljas skall ske med hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen för deras förövande. Vidare skall beaktas tidpunkterna för när framställningarna utfärdades och om de avser lagföring eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

4 § Om det pågår ett ärende om utlämning eller om överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen skall prövningen av frågan om överlämnande anstå till dess att beslut har meddelats i det ärendet.

Innehållet i rättsens beslut

5 § Om garantier från en utländsk myndighet enligt 3 kap. 1 eller 2 § utgör ett villkor för ett beslut om överlämnande, skall rätten fastställa detta i sitt beslut.

Beslut om överlämnande av föremål som enligt 4 kap. 6 § har tagits i beslag får meddelas av rätten i samband med beslutet om överlämnande av den eftersökte. Föremål skall överlämnas utan hinder av att den eftersökte har avvikit eller avlidit.

6 § Har den som skall överlämnas medgett att han eller hon i den utfärdande medlemsstaten får lagföras eller straffas även för gärning som har begåtts före överlämnandet, men som inte omfattas av framställningen från den utfärdande myndigheten, skall rätten i sitt beslut förklara att sådan lagföring eller bestraffning får ske.

7 § Om överlämnande beviljas skall rätten bestämma den tid inom vilken beslutet om överlämnande skall verkställas. Tiden får bestämmas till högst tio dagar från den dag då beslutet vunnit laga kraft eller, om det finns särskilda skäl, från den senare tidpunkt som har överenskommit med den utfärdande myndigheten.

Rätten får bestämma att verkställigheten av ett beslut om överlämnande skall ske senare än vad som följer av första stycket, om det behövs för att den som skall överlämnas kan lagföras i Sverige eller, om den redan fallit, här avtjäna en påföljd som bestämts för en annan gärning än den som arresteringsordern avser. I stället för att skjuta upp verkställigheten får rätten besluta att den som skall överlämnas tillfälligt

överlämnas till den utfärdande medlemsstaten på villkor som fastställts i Bilaga 4 samförstånd med den utfärdande myndigheten.

Efter anmälan av åklagaren får tingsrätten i enlighet med en överenskommelse som har ingåtts med den utfärdande myndigheten meddela ett nytt beslut om den tid inom vilken beslutet om överlämnande skall verkställas.

Kostnader för offentlig försvarare

8 § Kostnaderna för en offentlig försvarare skall stanna på staten.

Överklagande

9 § Tingsrättens beslut får överklagas till hovrätten. Den som har samtyckt till överlämnande får dock inte överklaga beslutet om överlämnande. Hovrätten skall avgöra målet med skyndsamhet. Hovrättens beslut får inte överklagas.

6 kap. Verkställighet av beslut om överlämnande från Sverige och vissa efterföljande beslut

Verkställighet

1 § Ett beslut om överlämnande som har vunnit laga kraft skall verkställas. Verkställighet skall även ske, om den som skall överlämnas avger en förklaring att han eller hon avstår från överklagande och medger att beslutet om överlämnande får verkställas. I fråga om sådan nöjdförklaring tillämpas 3–8 §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Beslutet verkställs av polismyndigheten. Om den som skall överlämnas är på fri fot, får han eller hon tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

2 § Är den som skall överlämnas frihetsberövad och sker inte verkställigheten inom den av rätten enligt 5 kap. 7 § bestämda tiden, skall han eller hon försättas på fri fot.

Vissa efterföljande beslut

3 § Har överlämnande beviljats enligt denna lag och gör en rättslig myndighet i den medlemsstat dit överlämnande har skett en framställan till åklagaren om tillstånd

1. att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av den tidigare arresteringsorder, eller

2. att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen överlämna den som har överlämnats från Sverige,

prövas framställan med tillämpning av 2–5 kap. Vad som där sägs om tvångsmedel och frister skall dock inte tillämpas. Offentlig försvarare skall förordnas för den som har överlämnats. Rätten behöver inte hålla

någon förhandling för ärendets prövning, men den som har överlämnats skall av rätten ges tillfälle att själv yttra sig över framställan.

Rätten skall meddela beslut enligt första stycket senast 30 dagar efter det att framställan har mottagits av åklagaren.

4 § En framställan om rätt att till en stat utanför Europeiska unionen utlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige till en medlemsstat i Europeiska unionen prövas av regeringen med tillämpning av 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

7 kap. Överförande av verkställighet av straff till Sverige

1 § Begär den eftersökte enligt 2 kap. 6 § att en frihetsberövande påföljd som har dömts ut i en annan medlemsstat i Europeiska unionen skall verkställas i Sverige beslutar, på anmälan av åklagaren, den ansvariga myndigheten om överförande av verkställigheten hit.

2 § Har det beträffande någon som har överlämnats från Sverige uppställts villkor enligt 3 kap. 2 § om återförande, beslutar, så snart den dömden har återförts hit, den ansvariga myndigheten om överförande av verkställigheten hit.

Den som har återförts till Sverige skall, på begäran av den ansvariga myndigheten, tas i förvar av polismyndigheten i avvaktan på att ett beslut som sägs i första stycket meddelas.

3 § När verkställighet enligt 1 eller 2 § skall ske i Sverige tillämpas 24 § andra stycket, 25 och 38 §§ lagen (1972:260) om internationell samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Vid tillämpning av 25 § tredje stycket skall förvar enligt 2 § andra stycket i detta kapitel anses som tid under vilken den som återförs har varit häktad.

4 § Om det i ett fall som avses i 1 eller 2 § krävs för att verkställighet skall kunna ske i Sverige, får den ansvariga myndigheten

1. själv meddela de närmare föreskrifter som behövs, eller
2. överlämna åt åklagare att göra framställan hos rätten om att ny påföljd skall bestämmas enligt vad som i svensk lag är föreskrivet om påföljd för motsvarande gärning. Avser den utländska domen en gärning som inte motsvarar brott enligt svensk lag, skall ny påföljd bestämmas med beaktande av det straff eller den påföljd som har dömts ut i den andra staten.

5 § Regeringen meddelar bestämmelser om vilken myndighet i Sverige som enligt detta kapitel är ansvarig myndighet.

6 § Beslut enligt 1 och 2 §§ överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Ett sådant beslut och beslut av en förvaltningsdomstol gäller omedelbart om inte annat förordnas.

8 kap. Överförande av verkställighet av straff från Sverige

Bilaga 4

1 § Har överlämnande till Sverige från en annan medlemsstat i Europeiska unionen begärts för verkställighet av en frihetsberövande påföljd och vägras överlämnande på den grunden att den andra staten övertar verkställigheten av påföljden, skall den ansvariga myndigheten besluta att verkställigheten skall överföras till den andra staten.

2 § Har någon överlämnats till Sverige från en annan medlemsstat i Europeiska unionen för lagföring med villkor om att han eller hon efter avslutad rättegång återförs till den andra staten för verkställighet där av ett i Sverige ådömt fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd, beslutar, om ett sådant straff eller påföljd ådöms, den ansvariga myndigheten om överförande av verkställigheten till den andra staten.

Skall någon efter avslutad rättegång återföras till en annan stat för verkställighet där av ett i Sverige ådömt fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd skall verkställigheten av påföljden inte påbörjas här.

3 § Har beslut fattats enligt 2 § om att någon skall återföras till en annan medlemsstat för verkställighet där av ett i Sverige ådömt fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd, ankommer det på polismyndigheten att ombesörja att återförande sker. Polismyndigheten får ta den som skall återföras i förvar i den utsträckning det behövs för att återförandet skall kunna genomföras.

4 § Regeringen meddelar bestämmelser om vilken myndighet i Sverige som enligt detta kapitel är ansvarig myndighet.

5 § Beslut enligt 1 och 2 §§ överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Ett sådant beslut och beslut av en förvaltningsdomstol gäller omedelbart om inte annat förordnas.

9 kap. Övriga bestämmelser

1 § Beviljas överlämnande sedan åtal har väckts, skall beslutet om överlämnande anses utgöra rättegångshinder i brottmålet i fråga om de gärningar för vilka överlämnande har beviljats.

2 § Begärs tillstånd till transport genom Sverige av någon som överlämnas på grund av en arresteringsorder eller som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen beslutar Rikspolisstyrelsen om sådant tillstånd.

Har tillstånd meddelats enligt första stycket får polismyndigheten ta den som överlämnas eller utlämnas i förvar.

3 § Regeringen får besluta att lagen under viss tid inte skall tillämpas i förhållande till en viss medlemsstat inom Europeiska unionen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Lagen tillämpas inte om det vid ikraftträdandet pågår ett ärende om utlämning av den eftersökte till en medlemsstat i Europeiska unionen enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott. Har någon utlämnats från Sverige till en medlemsstat i Europeiska unionen och begärs tillstånd till en åtgärd som anges i 6 kap. 3 § första stycket, skall den bestämmelsen tillämpas.

Under tiden fram till dess att Schengens informationssystem (SIS) kan överföra all den information som anges i 1 kap. 3 §, skall en registrering av den eftersökte i SIS anses vara likvärdig med en europisk arresteringsorder i avvaktan på att en fullständig arresteringsorder översänds. Därvid tillämpas 4 kap. 2 §.

Gärningar som avses i 2 kap. 2 § andra stycket i lagen.

1. Deltagande i kriminell organisation
2. Terrorism
3. Människohandel
4. Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi
5. Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen
6. Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen
7. Korruption
8. Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen
9. Penningtvätt
10. Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron
11. IT-brottslighet
12. Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotdjurarter och hotade växtarter och växtsorter
13. Hjälptill olovlig inresa och olovlig vistelse
14. Mord, grov misshandel
15. Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader
16. Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan
17. Rasism och främlingsfientlighet
18. Organiserad stöld och väpnat rån
19. Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk
20. Svindleri
21. Beskyddarverksamhet och utpressning
22. Förfalskning och piratkopiering
23. Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar
24. Förfalskning av betalningsmedel
24. Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser
26. Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen
27. Handel med stulna fordon

28. Våldtäkt
29. Mordbrand
30. Brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens behörighet
31. Kapning av flygplan eller fartyg
32. Sabotage

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 a och 8 §§, 33 kap. 6 och 7 §§ samt 34 kap. 18 § brottsbalken skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***2 kap.****5 a §¹**

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt någon av de överenskommelser som anges i fjärde stycket, får den tilltalade inte här i riket lagföras för samma gärning,

1. om han har frikänts från ansvar,
2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts,
3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

Första stycket gäller inte i fråga om brott som avses i 1 § eller 3 § 4, 6 eller 7 såvida inte lagföringen i den främmande staten har skett på begäran av svensk myndighet eller sedan personen utlämnats från Sverige för lagföring.

Första stycket gäller inte i fråga om brott som avses i 1 § eller 3 § 4, 6 eller 7 såvida inte lagföringen i den främmande staten har skett på begäran av svensk myndighet eller sedan personen utlämnats eller överlämnats för brott från Sverige för lagföring.

Om en fråga om ansvar för en gärning har prövats genom en dom meddelad i en främmande stat och om det inte finns hinder mot lagföring på grund av vad som förut sagts i denna paragraf, får åtal för gärningen väckas här i riket endast efter förordnande av regeringen eller den som regeringen bemyndigat.

De överenskommelser som avses i första stycket är

1. den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar,
2. den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål,
3. konventionen den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen,
4. protokollet den 27 september 1996 till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen,
5. konventionen den 26 maj 1997 om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen,
6. konventionen den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet den 14 juni 1985,

¹ Senaste lydelse 2001:780.

7. konventionen den 25 maj 1987 mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om förbud mot dubbel lagföring, och

8. andra protokollet den 19 juni 1997 till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen.

Har ett brott begåtts delvis här i riket och delvis också inom den medlemsstats territorium där domen meddelats, skall första stycket tillämpas om gärningen omfattas av de överenskommelser som anges i fjärde stycket 3–5 eller 8 eller om domen meddelats av stat som tillträtt en överenskommelse som anges i fjärde stycket 6 eller 7.

8 §

Om utlämning för brott är särskilt stadgat.

Villkor som uppställts vid utlämning från främmande stat till Sverige skall lända till efter rättelse här i riket.

Om utlämning och om överlämnande för brott är särskilt stadgat.

Villkor som uppställts vid utlämning och vid överlämnande för brott från en annan stat till Sverige skall gälla här.

33 kap.

6 §²

Om någon döms till fängelse på viss tid eller till slutet ungdomsvård eller om rätten med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 förordnar att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och den dömda med anledning av misstanke om brott som prövats genom dom i målet har varit berövad friheten på sätt som enligt 19 a § första stycket lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. får tillgodoräknas som tid under vilken påföljden verkställts i anstalt eller vid ett särskilt ungdomshem, får rätten förordna att påföljden skall anses helt verkställd genom frihetsberövandet. En förutsättning för ett sådant förordnande är att den tid som den utdömda påföljden överstiger frihetsberövandet med är ringa.

Om någon döms till fängelse på viss tid eller till slutet ungdomsvård eller om rätten med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 förordnar att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och den dömda med anledning av misstanke om brott som prövats genom dom i målet har varit berövad friheten på sätt som enligt 19 a § första eller tredje stycket lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. får tillgodoräknas som tid under vilken påföljden verkställts i anstalt eller vid ett särskilt ungdomshem, får rätten förordna att påföljden skall anses helt verkställd genom frihetsberövandet. En förutsättning för ett sådant förordnande är att den tid som den utdömda påföljden överstiger frihetsberövandet med är ringa.

Om rätten undanröjer en villkorlig dom eller en skyddstillsyn och i stället dömer till fängelse på viss tid eller till slutet ungdomsvård, gäller

² Senaste lydelse 2001:175.

förstastycket även i fråga om sådana frihetsberövanden som anges i 19 a § andra stycket lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. Bilaga 4

Om någon döms till böter och med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, har varit berövad friheten på sätt som enligt första stycket får tillgodoräknas som verkställighet av påföljd, får rätten förordna att påföljden skall anses helt eller delvis verkställd genom frihetsberövandet.

7 §³

Bestämmelserna om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av påföljd i 6 §, i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. och i 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av slutna ungdomsvård får tillämpas av rätten i fråga om frihetsberövande som ägt rum utom riket, i den utsträckning det med hänsyn till omständigheterna är skäligt.

Bestämmelserna om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av påföljd i 6 §, i 19 a § *första och andra stycket* lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. och i 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av slutna ungdomsvård får tillämpas av rätten i fråga om frihetsberövande som ägt rum utom riket, i den utsträckning det med hänsyn till omständigheterna är skäligt.

34 kap

18 §⁴

Uppkommer fråga om utlämning till Sverige för verkställighet av dom, varigenom någon dömts till fängelse som gemensam påföljd för två eller flera brott, och kan utlämning enligt den främmande statens lagstiftning ej ske för alla brotten, skall domstol, efter anmälan av åklagare, undanröja den gemensamt ådömda påföljden och döma till påföljd för den brottslighet, för vilken utlämning kan äga rum.

Uppkommer fråga om utlämning eller om överlämnande för brott till Sverige för verkställighet av dom, varigenom någon dömts till fängelse som gemensam påföljd för två eller flera brott, och kan utlämning eller överlämnande enligt den främmande statens lagstiftning ej ske för alla brotten, skall domstol, efter anmälan av åklagare, undanröja den gemensamt ådömda påföljden och döma till påföljd för den brottslighet, för vilken utlämning eller överlämnande kan äga rum.

Vad som föreskrives i första stycket skall även gälla, då fråga uppkommer om att svensk brottmålsdom, som avser två eller flera brott, skall verkställas utomlands i enlighet med lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i

³ Senaste lydelse 2000:175.

⁴ Senaste lydelse 1981:211.

frihet, och hinder mot verkställighet föreligger enligt den främmande Bilaga 4
statens lagstiftning såvitt avser något eller några av brotten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1957:668) om utlämning för brott

dels att 27 § skall upphöra att gälla,

dels att 1, 3, 3 b, 4, 6, 10, 12 a, 16, 20, 26, 28 och 32 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 28 § skall lyda ”Förenklat utlämningsförfarande enligt en internationell överenskommelse”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som i annan stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket får efter beslut av regeringen utlämnas till den staten i enlighet med bestämmelsen i denna lag.

Lagen gäller dock inte den som är misstänkt, tilltalad eller dömd i en medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge.

I 28–39 §§ finns särskilda bestämmelser om ett förenklat förfarande i vissa fall vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen.

I 28–39 §§ finns särskilda bestämmelser om ett förenklat förfarande i vissa fall vid utlämning.

3 §²

En svensk medborgare får utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för lagföring

Om det följer av en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den andra staten får en svensk medborgare utlämnas till den staten för lagföring

1. om han eller hon vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten, eller 2. om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i mer än fyra år.

Har gärningen i sin helhet begåtts i Sverige, får utlämning beviljas endast om gärningen innefattar medverkan till ett brott som begåtts utom riket eller om utlämning beviljas även för en gärning som begåtts utom riket.

Vid bedömningen av om utlämning skall beviljas i fall som avses i denna paragraf skall särskilt beaktas möjligheterna till lagföring i Sverige.

¹ Senaste lydelse 2001:612.

² Senaste lydelse 2001:612.

3 b §³

En svensk medborgare får utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet av frihetsstraff

Om det följer av en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den andra staten får en svensk medborgare utlämnas för verkställighet av frihetsstraff

1. om han eller hon vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten, eller
2. om han eller hon samtycker till utlämning.

4 §⁴

Utlämning får beviljas endast om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. *Utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen får dock beviljas om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex månader eller mer.* Har personen i den ansökande staten dömts för gärningen, får han utlämnas endast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Utlämning får beviljas endast om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. Har personen i den ansökande staten dömts för gärningen, får han utlämnas endast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Skall utlämning ske till en annan stat för gärning som avses i första stycket, får utlämning till den staten samtidigt beviljas även för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag.

Har personen i den ansökande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första eller andra meningen och för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag, får utlämning för gärningarna beviljas, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Har personen i den sökande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första meningen och för annan gärning som motsvara brott enligt svensk lag, får utlämningen för gärningarna beviljas, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

³ Senaste lydelse 2001:612.

⁴ Senaste lydelse 2001:612.

Utlämning får inte beviljas för ett politiskt brott.

Innefattar gärningen även ett brott som inte är politiskt, får utlämning beviljas för det brottet, om gärningen i det särskilda fallet övervägande har karaktären av ett icke politiskt brott.

Första stycket gäller inte vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Första stycket gäller inte om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas för ett politiskt brott.

10 §⁶

Har i fråga om den som begärs utlämnad här i riket meddelats dom beträffande det uppgivna brottet eller med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning meddelats beslut att inte åtala för brottet, får utlämning för det brottet inte beviljas.

Utlämning får inte heller beviljas, om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag. Detta gäller inte vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Utlämning får inte heller beviljas, om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag. Detta gäller inte om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag.

Har fråga om ansvar för brottet prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i en annan stat än den som gjort framställning om utlämning, och är brottet förövat i den först nämnda staten eller har denna stat tillträtt den europeiska utlämningskonventionen den 13 december 1957 eller en överenskommelse som avses i 2 kap. 5 a § fjärde stycket brottbalken eller har den staten slutit särskilt avtal med Sverige om utlämning för brott, får den som begärs utlämnad inte utlämnas för det brottet,

1. om han eller hon har frikänts från ansvar,
2. om han eller hon har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts,
3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller
4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den stat där domen meddelats.

⁵ Senaste lydelse 2001:612.

⁶ Senaste lydelse 2001:612.

Fjärde stycket gäller inte i fråga om brott, som har förövats i den stat som gjort framställning om utlämning eller mot denna stat eller menighet eller allmän inrättning i den staten, eller brott, som avses i 2 kap. 3 § 6 eller 7 brottsbalken, såvida inte lagföringen har skett på begäran av den stat som gjort framställning om utlämning eller efter det att den som begärs utlämnad har utlämnats från denna stat för lagföring.

12 a §⁷

Vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller när det annars följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige, får den som har utlämnats, utöver vad som följer av 12 § första stycket 1,

1. åtalas eller straffas för annat brott som han eller hon har begått före utlämningen, om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det eller om det för brottet enligt lagen i den ansökande staten inte kan följa eller inte är utdömt frihetsstraff eller någon annan åtgärd som innefattar frihetsberövande, och

2. vidareutlämnas till en annan *medlemsstat i Europeiska unionen* om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det.

När det följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige, får den som har utlämnats, utöver vad som följer av 12 § första stycket

2. vidareutlämnas till en annan stat om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det.

Första stycket gäller inte om den som har utlämnats är svensk medborgare.

16 §⁸

Riksåklagaren skall till grund för sitt yttrande verkställa erforderlig utredning enligt vad som gäller vid förundersökning i brottmål.

Riksåklagaren eller åklagare som verkställer utredningen får under utredningen begära kompletterande information av behörig myndighet *i en medlemsstat i Europeiska unionen. Sådan direkt kommunikation får även ske* om det har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige eller om den andra staten tillåter det.

Riksåklagaren eller åklagare som verkställer utredningen får under utredningen begära kompletterande information av behörig myndighet i en *annan stat* om det har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige eller om de andra staten tillåter det.

Om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Beslut av rätten gäller tills vidare intill dess ärendet har avgjorts eller, om utlämning beviljas, intill dess denna har verkställts. Finner Högsta domstolen att det finns hinder mot utlämning enligt 1–10 §§, upphör dock beslutet genast att gälla. Föreligger sådant hinder mot utlämning som avses i 11 § första stycket, gäller beslutet inte under tid då personen med anledning av misstanke om brott som där avses är berövad friheten

⁷ Senaste lydelse 2001:612.

⁸ Senaste lydelse 2001:612.

som anhållen eller häktad eller undergår fängelsestraff eller på annat sätt är omhändertagen på anstalt.

Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter det att utlämning har beviljats.

Rättens beslut i fråga om tvångsmedel överklagas till Högsta domstolen utan inskränkning till viss tid.

Den som hålls häktad i utlämningsärendet kan begära att ny förhandling skall äga rum inom tre veckor från det att beslut senast har meddelats.

20 §⁹

Sedan högsta domstolens beslut meddelats, anmäles ärendet för regeringen. Om högsta domstolen funnit hinder mot utlämning möta enligt 1–10 §§, må framställningen icke bifallas. Genom överenskommelse med främmande stat må dock bestämmas att, om hinder ansetts möta enligt 8 eller 9 §, frågan skall kunna hänskjutas till internationell skiljedom.

Om utlämning beviljas, skall utsättas tid, inom vilken den främmande staten skall hämta den som utlämnas. Tiden får inte utan synnerliga skäl överstiga en månad från det att nämnda stat har erhållit del av beslutet. Polismyndigheten i orten skall biträda vid verkställigheten av utlämningen och får i anslutning härtill, om den som skall utlämnas är på fri fot, vid behov omhändertaga honom, dock längst under *tjugofyra* timmar.

Om utlämning beviljas, skall utsättas tid, inom vilken den främmande staten skall hämta den som utlämnas. Tiden får inte utan synnerliga skäl överstiga en månad från det att nämnda stat har erhållit del av beslutet. Polismyndigheten i orten skall biträda vid verkställigheten av utlämningen och får i anslutning härtill, om den som skall utlämnas är på fri fot, vid behov omhändertaga honom, dock längst under *fyrtyoåtta* timmar

⁹ Senaste lydelse 2001:612.

26 §¹⁰

Chefen för Justitiedepartementet får medge, att den som av en stat utlämnas till en annan stat får föras genom riket, om denne inte är svensk medborgare och det inte heller annars finns synnerliga skäl mot det. Framställning om detta ges in till Justitiedepartementet.

Medgivande får lämnas till att en svensk medborgare förs genom riket, om hinder inte skulle ha förelegat för utlämning av honom eller henne till den mottagande staten enligt denna lag eller enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Har tillstånd meddelats enligt första eller andra stycket får polismyndigheten ta den som utlämnas i förvar. Första-tredje stycket tillämpas inte när tillstånd begärs till transport genom Sverige av den som överlämnas på grund av en europeisk arresteringsorder eller som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen.

28 §¹¹

När någon som är eftersökt för utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen samtycker till att bli utlämnad, får utlämningsfrågan prövas i ett förenklat förfarande med de avvikelser från denna lag som framgår av 29–39 §§.

När någon som är eftersökt för utlämning samtycker till att bli utlämnad, får utlämningsfrågan prövas i ett förenklat förfarande med de avvikelser från denna lag som framgår av 29–39 §§, om det följer av en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den andra staten.

32 §¹²

Den som eftersöks för utlämning skall så snart det kan ske tillfrågas av åklagare om han samtycker till utlämning. I sådant fall skall han också tillfrågas om han medger rätt för den ansökande staten att, utan särskilt medgivande enligt 24 §, ställa honom till ansvar eller straffa honom för annat brott som begåtts före utlämningen än som omfattas av eftersökningen och att utlämna

Den som eftersöks för utlämning skall så snart det kan ske tillfrågas av åklagare om han samtycker till utlämning. I sådant fall skall han också tillfrågas om han medger rätt för den ansökande staten att, utan särskilt medgivande enligt 24 §, ställa honom till ansvar eller straffa honom för annat brott som begåtts före utlämningen än som omfattas av eftersökningen och att utlämna

¹⁰ Senaste lydelse 2001:612.

¹¹ Senaste lydelse 2001:612.

¹² Senaste lydelse 2001:612.

honom till någon annan *stat*. Han skall upplysas om innebörden av att samtycke och medgivande lämnas.

Samtycke och medgivande lämnas till åklagaren.

Första stycket andra meningen tillämpas inte när den som eftersöks är svensk medborgare.

Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om ett samtycke eller ett medgivande. Är den eftersökte anhållen eller ålagd reseförbud eller anmälningsskyldighet och samtycker han inte, skall den ansökande staten underrättas om detta inom tio dagar från beslutet om tvångsmedel. Detta hindrar dock inte att det förenklade förfarandet tillämpas även om samtycke lämnas efter denna tid.

Om ett samtycke eller medgivande återkallas innan beslut om utlämning har verkställts, skall återkallelsen beaktas. Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om återkallelsen.

Sådan underrättelse från rätten till chefen för Justitiedepartementet som avses i 23 § andra stycket skall lämnas endast om den eftersökte inte samtycker till att utlämnas eller om han inte inom tio dagar från den dag han anhölls eller ålades reseförbud eller anmälningsskyldighet lämnat sitt samtycke till utlämningen eller om han återkallar ett sådant samtycke.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

För framställningar som har kommit in före ikraftträdandet gäller lagen i sin äldre lydelse.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 19 § i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §

Den som utlämnas från någon av de i 1 § *omnämnda staterna till annan i samma paragraf omförmäld stat må utan särskilt tillstånd föras genom riket.*

Den som utlämnas från någon av de *stater som anges i 1 § till en annan sådan stat får utan tillstånd transporteras genom Sverige.*

Den som i ett fall som avses i första stycket transporteras genom Sverige får tas i förvar av polismyndigheten

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 34 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

På begäran av behörig myndighet i främmande stat, i vilken efter framställning enligt 26 § verkställighet skall ske av påföljd som ådömts någon vilken vid överförandet till den främmande staten var berövad friheten, kan regeringen medge att den dömde, utan hinder av tillämpliga bestämmelser i artikel 9 i brottmålsdomskonventionen eller motsvarande bestämmelser i annan överenskommelse som Sverige ingått med den främmande staten eller av utfästelse som avses i 33 §, får åtalas, dömas eller berövas friheten i den främmande staten för verkställighet av påföljd eller tvångsåtgärd eller underkastas annan inskränkning i sin personliga frihet med anledning av brott som begåtts före hans överförande till den främmande staten och som ej omfattas av framställningen om verkställighet. Sådant medgivande får lämnas endast om utlämning för brottet kunnat *lagligen* äga rum eller om utlämning skulle ha varit *utesluten* endast på grund av straffets längd.

Framgår det av handlingarna i ärendet att medgivande inte kan lagligen lämnas, skall begäran omedelbart avslås. I annat fall prövas frågan av Högsta domstolen, om inte den som avses med framställningen har samtyckt till denna. Finner Högsta domstolen att hinder möter, får medgivande av regeringen inte lämnas.

Föreslagen lydelse

34 §¹

På begäran av behörig myndighet i främmande stat, i vilken efter framställning enligt 26 § verkställighet skall ske av påföljd som ådömts någon vilken vid överförandet till den främmande staten var berövad friheten, kan regeringen medge att den dömde, utan hinder av tillämpliga bestämmelser i artikel 9 i brottmålsdomskonventionen eller motsvarande bestämmelser i annan överenskommelse som Sverige ingått med den främmande staten eller av utfästelse som avses i 33 §, får åtalas, dömas eller berövas friheten i den främmande staten för verkställighet av påföljd eller tvångsåtgärd eller underkastas annan inskränkning i sin personliga frihet med anledning av brott som begåtts före hans överförande till den främmande staten och som ej omfattas av framställningen om verkställighet. Sådant medgivande får lämnas endast om utlämning *eller överlämnande* för brottet kunnat äga rum eller om utlämning eller överlämnande skulle ha varit *uteslutet* endast på grund av straffets längd.

¹ Senaste lydelse 2000:460

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Bilaga 4

Häriigenom föreskrivs att 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 a §¹

Om någon har dömts till fängelse på viss tid eller om domstol, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 brottsbalken, har förordnat att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och den dömde med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, under en sammanhängande tid av minst 24 timmar har varit berövad friheten som anhållen, häktad eller intagen på en enhet för rättspsykiatrisk undersökning med stöd av 10 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning, skall tiden för frihetsberövandet, till den del därunder inte samtidigt skett verkställighet av dom i annat mål, anses som tid under vilken den utdömda påföljden verkställts i anstalt.

Om rätten har undanröjt en villkorlig dom eller en skyddstillsyn och i stället dömt till fängelse på viss tid, skall första stycket tillämpas, i den mån tillgodoräknande inte skett enligt första stycket eller 33 kap. 6 § tredje stycket brottsbalken, även i fråga om

1. frihetsberövande som föregått den villkorliga domen eller domen på skyddstillsyn,

2. frihetsberövande som föregått dom genom vilken förordnats att den villkorliga domen eller skyddstillsynen skall avse även ytterligare brott samt

3. sådant omhändertagande som avses i 28 kap. 6 b § eller 11 § tredje stycket brottsbalken.

Har någon som överlämnats till Sverige från en medlemsstat i Europeiska unionen här dömts till fängelse, tillämpas första stycket i fråga om frihetsberövanden som har ägt rum utom riket med anledning av en begäran om överlämnande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹ Senaste lydelse 2000:176

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 7 § och 7 kap. 41 § sekretesslagen (1989:100) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***5 kap.**7 §¹

Sekretess gäller i verksamhet som avser rättslig hjälp på begäran av annan stat eller mellanfolklig domstol för uppgift som hänför sig till

Sekretess gäller i verksamhet som avser rättslig hjälp, *utlämning eller överlämnande för brott* på begäran av annan stat eller mellanfolklig domstol för uppgift som hänför sig till

1. utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål,
2. angelägenhet som angår tvångsmedel, om det kan antas att den rättsliga hjälpen begärts under förutsättning att uppgiften inte röjs.

Motsvarande sekretess gäller hos polismyndighet och åklagarmyndighet samt hos Rikspolisstyrelsen, Tullverket och Kustbevakningen, för uppgift i en angelägenhet som avses i 3 § 1 och 6 lagen (2000:344) om Schengens informationssystem. Utan hinder av sekretessen enligt detta stycke får uppgift lämnas ut enligt vad som föreskrivs i polisdatalagen (1998:622) och lagen om Schengens informationssystem.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

7 kap.41 §²

Sekretess gäller hos polismyndighet och åklagarmyndighet, samt hos Rikspolisstyrelsen, Tullverket, Kustbevakningen och Migrationsverket, för uppgift om enskilds personliga förhållanden i en angelägenhet som avser en framställning enligt 3 § lagen (2000:344) om Schengens informationssystem

1. om omhändertagande av en person som har efterlysts för utlämning,
1. omhändertagande av en person som efterlysts för utlämning *eller överlämnande för brott av någon som eftersöks enligt en europeisk arresteringsorder,*
2. om att en person skall nekas tillträde till eller uppehållstillstånd i Schengenstaterna (spärllista),
3. om tillfälligt omhändertagande av en person med hänsyn till dennes eller någon annans säkerhet, samt

¹ Senaste lydelse 2002:342.

² Senaste lydelse 2000:373.

4. om dold övervakning eller särskilda kontrollåtgärder, om det inte står klart att uppgiften kan lämnas ut utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men.

Sekretess gäller hos myndighet som prövar ansökningar om visering och uppehållstillstånd för uppgift om enskilda personliga förhållanden i en angelägenhet som avser en sådan framställning som avses i första stycket 2 under samma förutsättningar som anges i första stycket.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas ut enligt vad som föreskrivs i polisdatalagen (1998:622) och lagen (2000:344) om Schengens informationssystem.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 21 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 a §¹

Beslut om vård med stöd av denna lag hindrar inte beslut om

1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (1989:529),	1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (1989:529),
2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,	2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,
3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,	3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,
4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island eller Norge, eller	4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,
5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling.	5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, eller

6. överlämnande enligt lagen (2003:000) om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU.

Vård med stöd av denna lag upphör när ett beslut enligt första stycket har verkställts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹ Senaste lydelse 1996:1381.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 29 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §¹

Har beträffande någon som vårdas enligt denna lag beslut meddelats om

1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (1989:529),
2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,
3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,
4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, *eller*
5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,

4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,

5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, *eller*

6. överlämnande enligt lagen (2003:000) om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU,

får utan hinder av tvångsvården verkställighet av beslutet ske, om det begärs av den myndighet som skall verkställa beslutet och chefsöverläkaren finner att patientens tillstånd tillåter att beslutet verkställs. Tvångsvården upphör i sådant fall när beslutet har verkställts.

I fråga om en patient som är utlämning upphör tvångsvården vid verkställighet av ett beslut om hemsändande som har meddelats med stöd av 12 kap. 3 § utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹ Senaste lydelse 2000:353.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

I fråga om upphörande av rättspsykiatrisk vård i samband med avvisning, utvisning och utlämning gäller bestämmelserna i 29 § första stycket lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.

I fråga om upphörande av rättspsykiatrisk vård i samband med avvisning, utvisning, utlämning och överlämnande för brott gäller bestämmelserna i 29 § första stycket lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

I fråga om en patient som är utlämning upphör den rättspsykiatriska vården vid verkställighet av ett beslut om hemsändande som har meddelats med stöd av 12 kap. 3 § utlänningslagen (1989:529).

Om beslut har meddelats att verkställigheten av en påföljd som innebär överlämnande enligt 31 kap. 3 § brottsbalken till rättspsykiatrisk vård skall föras över med stöd av lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom till en annan stat, upphör den rättspsykiatriska vården vid verkställighet av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 och 17 §§ lagen (1998:620) om belastningsregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Registret skall innehålla uppgifter om den som

1. genom dom, beslut, strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot har ålagts påföljd för brott,

2. har ålagts förvandlingsstraff för böter,

3. med tillämpning av 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd,

4. på grund av åklagares beslut enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken, 9 eller 17 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller 46 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall inte har åtalats för brott,

5. skall utlämnas enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott eller enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge eller

6. har meddelats besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud.

Föreslagen lydelse

3 §

Registret skall innehålla uppgifter om den som

1. genom dom, beslut, strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot har ålagts påföljd för brott,

2. har ålagts förvandlingsstraff för böter,

3. med tillämpning av 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd,

4. på grund av åklagares beslut enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken, 9 eller 17 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller 46 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall inte har åtalats för brott, *eller*

5. har meddelats besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud.

17 §

Utöver vad som följer av 16 § skall uppgifter om

1. fängelse- eller förvandlingsstraff för böter gallras tio år efter frigivningen,

2. fängelsestraff som skall anses helt verkställt genom tidigare frihetsberövande eller från vilket någon genom beslut om nåd helt har befriats gallras tio år efter domen eller beslutet,

3. fängelsestraff som har fallit bort enligt 35 kap. 8 eller 9 § brottsbalken eller förvandlingsstraff för böter som har fallit bort enligt 18 eller 21 § bötesverkställighetslagen (1979:189) gallras fem år efter det att straffet föll bort,

4. skyddstillsyn eller villkorlig dom gallras tio år efter domen eller beslutet,

5. slutna ungdomsvård gallras tio år efter det att påföljden helt verkställts,

6. överlämnande till vård inom socialtjänsten eller vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall gallras tio år efter domen eller beslutet,

7. överlämnande till rättspsykiatrisk vård gallras tio år efter utskrivningen,

8. böter gallras fem år efter domen, beslutet eller godkännandet av strafföreläggandet eller föreläggandet av ordningsbot,

9. att någon enligt 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd gallras tio år efter domen eller beslutet,

10. åklagares beslut att inte åtala för brott gallras tio år efter beslutet,

11. beslut om besöksförbud gallras tio år efter beslutet,

12. *beslut om utlämning för brott gallras tio år efter beslutet.*

10. åklagares beslut att inte åtala för brott gallras tio år efter beslutet,

11. beslut om besöksförbud gallras tio år efter beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 och 13 §§ lagen (1998:621) om misstankeregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Registret skall innehålla uppgifter om den som har fyllt femton år och som enligt förundersökningsledarens bedömning är skäligen misstänkt för

1. brott mot brottsbalken,
2. annat brott för vilket svårare straff än böter är föreskrivet eller
3. sådant utomlands begånget brott som enligt svensk lag motsvarar brott enligt 1 eller 2, under förutsättning att frågan om lagföring för brottet skall avgöras i Sverige.

Registret skall även innehålla uppgifter om den mot vilken allmän åklagare har inlett utredning i mål om förvandling av böter och om den som har begärts utlämnad för brott.

Registret skall även innehålla uppgifter om den mot vilken allmän åklagare har inlett utredning i mål om förvandling av böter och om den som har begärts utlämnad *eller överlämnad* för brott.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att registreringen skall begränsas på visst sätt.

13 §

En uppgift i registret skall gallras

1. om en förundersökning har avslutats utan att åtal väckts med anledning av misstanken,
 2. om åtal som har väckts med anledning av misstanken har lagts ned,
 3. om domstol har meddelat dom eller beslut som vunnit laga kraft med anledning av misstanken eller den misstänkte har godkänt strafföreläggande som har utfärdats i anledning av misstanken eller
 4. när en begäran om utlämning har avgjorts.
4. när en begäran om utlämning *eller överlämnande för brott* har avgjorts *och verkställts*.

Vad som sägs i första stycket skall i tillämpliga delar gälla även uppgifter om talan om förvandling av böter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:714) om
ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i 2 § tillämpas också då någon på grund av en svensk myndighets efterlysning för brott eller begäran om anhållande eller utlämning för brott har varit utsatt för ett motsvarande frihetsberövande utomlands.

Föreslagen lydelse

3 §

Bestämmelserna i 2 § tillämpas också då någon på grund av en svensk myndighets efterlysning för brott eller begäran om anhållande eller utlämning för brott *eller överlämnande för brott* har varit utsatt för ett motsvarande frihetsberövande utomlands.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 4, 5 och 8 §§ lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Om det i en stat som avses med bestämmelsen i 1 § första stycket pågår en utredning om ett brott som kan föranleda utlämning, får utländska tjänstemän fortsätta en i sin stat påbörjad övervakning av en misstänkt gärningsman in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till det.

Om det i en stat som avses med bestämmelsen i 1 § första stycket pågår en utredning om ett brott som kan föranleda utlämning *eller överlämnande för brott*, får utländska tjänstemän fortsätta en i sin stat påbörjad övervakning av en misstänkt gärningsman in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till det.

Övervakningen får ske utan föregående samtycke, om saken är så brådskande att samtycke inte kan inhämtas i förväg och den utländska utredningen avser misstanke om sådana brott som sägs i artikel 40.7 i Schengenkonventionen, nämligen mord, dråp, våldtäkt, mordbrand, penningförfalskning, grov stöld och grovt häleri, utpressning, människorov och tagande av gisslan, olaglig människohandel, olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen, brott mot lagbestämmelser angående vapen och sprängämnen, ödeläggelse genom användande av sprängämnen samt olaglig transport av giftigt och skadligt avfall. För att övervakningen skall få ske utan föregående samtycke krävs också att överskridandet av gränsen i samband med övervakningen anmäls till en behörig svensk myndighet så snart det kan ske, och att den utländska myndigheten utan dröjsmål begär bistånd i utredningen.

Övervakningen skall genast upphöra om en behörig svensk myndighet begär det. Övervakning som sägs i andra stycket skall även upphöra om samtycke inte har lämnats inom fem timmar från gränsöverskridandet.

5 §

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett brott som kan föranleda utlämning, eller om någon som är häktad eller som avtjänar frihetsstraff har rymt, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen över en landgräns in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till det

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett brott som kan föranleda utlämning *eller överlämnande för brott till en stat som avses i 1 § första stycket*, eller om någon som är häktad eller som avtjänar frihetsstraff har rymt, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen över en landgräns in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till

det.

Förföljandet får ske utan föregående samtycke om det på grund av sakens brådskande natur inte har varit möjligt att underrätta en behörig svensk myndighet i förväg, eller om svenska tjänstemän inte har kunnat ta över förföljandet i tid. De förföljande tjänstemännen skall anhålla om bistånd av en behörig svensk myndighet senast vid tidpunkten för gränsöverskridandet.

Förföljandet skall genast upphöra om en behörig svensk myndighet begär det.

8 §¹

En person som har omhändertagits enligt 6 § får tas i förvar av en svensk polismyndighet under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter skall personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en begäran om en åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,
2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,
3. 25 c eller 25 d § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,
4. 5 a eller 5 b § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., *eller*
5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet.
4. 5 a eller 5 b § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,
5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet, *eller*
6. 1 kap. 2 § lagen (2003:000) om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU.

En svensk polisman får, i avvaktan på en framställning om sådan åtgärd som avses i 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 7 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹ Senaste lydelse 2000:574.

15 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2000:344) om Schengens informationssystem skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Registret skall innehålla framställningar om

1. omhändertagande av en person som efterlysts för utlämning,

2. att en person skall nekas tillträde till eller uppehållstillstånd i Schengenstaterna (spärllista),

3. lämnande av uppgift om uppehållsort för en person som har anmälts försvunnen,

4. tillfälligt omhändertagande av en person med hänsyn till dennes eller någon annans säkerhet,

5. lämnande av uppgift om uppehållsort för en person som har förelagts att inställa sig för att höras vid domstolsförhandling i brottmål, eller som skall dömas till påföljd för brott eller som skall inställa sig för verkställighet av frihetsberövande,

6. dold övervakning eller särskilda kontrollåtgärder, och

7. omhändertagande eller annan åtgärd beträffande fordon eller föremål som har efterlysts för att tas i beslag eller för att användas som bevismaterial vid en rättegång i brottmål.

Registret skall innehålla framställningar om

1. omhändertagande av en person som efterlysts för utlämning *eller överlämnande för brott av någon som eftersöks enligt en europeisk arresteringsorder,*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

16 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Rättslig hjälp enligt denna lag omfattar följande åtgärder:

1. förhör i samband med förundersökning i brottmål,
2. bevisupptagning vid domstol,
3. telefonförhör,
4. förhör genom videokonferens,
5. kvarstad, beslag samt husrannsakan och andra åtgärder som avses i 28 kap. rättegångsbalken,
6. hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning,
7. hemlig kameraövervakning,
8. överförande av frihetsberövade för förhör m.m., och
9. rättsmedicinsk undersökning av en avliden person. Lagen hindrar inte att hjälp lämnas med annan åtgärd än sådan som anges i första stycket om det kan ske utan tvångsmedel eller annan tvångsåtgärd.

I fråga om utlämning och delgivning finns särskilda bestämmelser. Det finns också särskilda bestämmelser om rättslig hjälp i brottmål åt vissa internationella organ.

I fråga om utlämning, överlämnande för brott och om delgivning finns särskilda bestämmelser. Det finns också särskilda bestämmelser om rättslig hjälp i brottmål åt vissa internationella organ.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹ Senaste lydelse 2002:331. I promemorian gemensamma utredningsgrupper för brottsutredningar föreslås att den nuvarande lydelsen i 1 kap. 2 § 3 st lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ändras så att det även finns särskilda bestämmelser när det gäller gemensamma utredningsgrupper. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2003.

17 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 och 5 §§ lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett sådant brott som sägs i 1 § och som kan föranleda utlämning, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen in på svenskt territorium, om Tullverket eller en annan behörig svensk myndighet samtycker till det.

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett sådant brott som sägs i 1 § och som kan föranleda utlämning *eller överlämnande för brott till en annan stat*, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen in på svenskt territorium, om Tullverket eller en annan behörig svensk myndighet samtycker till det.

Förföljandet får ske utan föregående samtycke om situationen är så brådskande att samtycke inte kunnat inhämtas i förväg, eller om svenska tjänstemän inte har kunnat ta över förföljandet i tid. De förföljande tjänstemännen skall anhålla om bistånd av behörig svensk myndighet senast vid tidpunkten för gränsöverskridandet.

Förföljandet skall genast upphöra om en behörig svensk myndighet begär det.

5 §

En person som har omhändertagits enligt 3 § får tas i förvar och placeras i häkte eller polisarrest under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter skall personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en sådan begäran om åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott, *eller*

2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, *eller*

3. 1 kap. 2 § lagen (2003:000) om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU.

En behörig svensk tjänsteman får, i avvaktan på en framställning om en åtgärd enligt 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål på begäran av främmande stat, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 4 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

18 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:329) om
samarbete med Internationella brottmålsdomstolen

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 21 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 §

I fråga om utlämning eller rättslig hjälp till Internationella brottmålsdomstolen med anledning av utredning om eller lagföring för brott som riktats mot domstolens rättskipning, tillämpas de bestämmelser om utlämning i lagen (1957:668) om utlämning för brott och om rättslig hjälp i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål och i annan lag eller författning, som gäller för en motsvarande begäran från en annan stat. Särskilda bestämmelser som gäller utlämning eller rättslig hjälp till en stat som är medlem i Europeiska unionen eller till Norge eller Island skall dock inte tillämpas.

I fråga om utlämning eller rättslig hjälp till Internationella brottmålsdomstolen med anledning av utredning om eller lagföring för brott som riktats mot domstolens rättskipning, tillämpas de bestämmelser om utlämning i lagen (1957:668) om utlämning för brott och om rättslig hjälp i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål och i annan lag eller författning, som gäller för en motsvarande begäran från en annan stat. Särskilda bestämmelser som gäller rättslig hjälp till en stat som är medlem i Europeiska unionen eller till Norge eller Island skall dock inte tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Förteckning över remissinstanser

Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Hovrätten för Västra Sverige, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Luleå tingsrätt, Kammarrätten i Jönköping, Justitiekanslern, Domstolsverket, Riksåklagaren, Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande Rådet, Kriminalvårdsstyrelsen, Riksskatteverket, Tullverket, Datainspektionen, Statens institutionsstyrelse, Socialstyrelsen, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, Migrationsverket, Riksarkivet, Sveriges domareförbund, Sveriges advokatsamfund, Amnesty International, Svenska Helsingforskommittén för mänskliga rättigheter, Frivilligorganisationernas fond för mänskliga rättigheter, Svenska avdelningen av Internationella Juristkommissionen.